

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 8
Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 8-10. 8-52

NAPILÓ

Előfizetés és eladás
megyédélre 163 dinár
egy hónapra 55 dinár
Megjelenik
minden nap, hétfőre és
szombat napokon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. AUGUSZTUS 11.

216. SZÁM

VASÁRNAP

A hágai konferencia

Majdnem háromszáz éve, hogy 1648 október 24-ikén aláírták a westfáliai békét, amelynek nem az a legnagyobb jelentősége, hogy új térképet teremtett Európa számára, hiszen Európa térképe már azelőtt is azóta is változott néhányszor, hanem igazi jelentősége abban áll, hogy azóta nemzetek és államok nem viselnek háborút egymás ellen vallási alapon. A vallásnak nagy jelentősége azóta sem szűnt meg, s nem érkezett el az idő, amikor a vallás tisztára magánügyévé vált, azonban a westfáliai békekötés óta szinte lehetetlen elképzelni, hogy hadseregek vonuljanak fel egymás ellen azon az alapon, hogy egyik állammal más a vallása, mint a másiknak.

Harminc éven át vérezett a szétszaggatott Európa a vallás miatt. II. Fülöp, orániai Vilmos, II. Ferdinánd, Gusztáv Adolf, Stuart Mária, Cromwell, Pázmány Péter és Bethlen Gábor bármennyire is különböznek egyéni jellemük és hatalmi céljaik tekintetében, annyiban megegyeznek, hogy mindegyik a vallásért, a hitért küzd, hogy háborúindítást, vagy békekötést nála a vallásos meggyőződés irányítja. S mint mindig, ha a szenvedély jut uralomra akár az egyes ember, akár nemzetek és nemzetek lelkeiben a szenvedély magába olvasztja, elborítja a belátást, okosságot, a vallási szenvedély absorbeált minden mást s ez döntött úgy a nemzeteknek, mint a magánembernek élete, életfelfogása, barátsága, vagy ellenségeskedése felett.

A történelmi kutatás még nem tisztázta pontosan, hogy mikép alakult át a nemzetek és nemzetek szelleme, úgyhogy a vallás megmaradt ugyan hatalmas lelki tényezőnek, de megszűnt a népek között háború és békekötés elsődrendű indokaként szerepelni, hogy ma már a legbotorább ember sem hiheti, hogy menetszázadok indulnak, hadseregek vonulnak fel azon az alapon, hogy az egyik állam polgárai Rómához tartoznak-e, vagy pedig elszakadtak tőle. Nyilván a harminc esztendő háború szenvedései és pusztításai eredményezték azt, hogy a lelkek annyira megváltoztak, hogy *likvidálni lehetett a háborút.*

A világháború, amelynek a mi nemzedékünk szenvedője és tanúja volt, bár nem tartott harminc évig, csöppet sem jelentett kevesebb szenvedést, életet, értéket, ideálokat, mint a vallásháborúk s több mint tíz esztendővel a háború befejezése után e rohanó kor még sem tudta likvidálni a háborút. A lelki leszerelés nem következett be, sőt ha következtetni lehet a háborús irodalom iránt feltámadt érdeklődésből, azt lehet megállapítani, hogy a háborús gondolat újra kezd térhódítani.

Azonban tagadhatatlan, hogy a népek vezetői körében az igazságos belátás, saját koruk és a jövődönéke érdeke kezd uralkodóvá válni. „A szó, a nagy talizmán”, amit Briand kimondott, azért olyan nagy jelentőségű, mert a gondolkodó emberek millióinak vágyát szövelte meg, hogy miként háromszáz évvel ezelőtt a vallási, úgy most már a nemzeti különbségek is szűnjének meg államok, népek és emberek közt a gyűlölködés és a háború okai lenni.

A hágai konferencia ebben a jelben ült össze. Lehet, sőt valószínű, hogy ennek a konferenciának nem lesz meg az a jelentősége, ami a westfáliai kongresszusnak, lehet, hogy a sok jó akarat és nemes szándék belevész a diplomatikussá formalizmusokba, de a szegény esendő emberféreg, aki szeretne már szabadon fellélegezni, nyugodtan élni abban a tudatban, hogy utódjai számára szebb jövőt segít munkálni, mégis hittel reménykedve néz Hága felé...

Lehet, hogy a hágai konferencia éppúgy eredménytelenül fejeződik be, mint amiképpen alig volt látható, érezhető eredménye Locarno óta az eddigi konferenciáknak. Azonban a megindított igazságot megállítani már aligha lehet s aki hisz az emberi fajban, hiszi, hogy egyszer el fogják egymást érni a népek, akik most Hágán át, jövőre valamelyik másik konferenciával tapogatódzva keresik a testvéri együttélésre ölelkező kezeket.

A francia és angol álláspont szombaton ismét élesen összeütközött Hágában

A pénzügyi főbizottság ülésén Snowden angol pénzügyminiszter ismételen rendkívül erőlyes hangon leszögezte az angol álláspontot — A bizottság ülését hétfőre halasztották, hogy addig megegyezést keressenek

Franciaország, Belgium, Olaszország és Japán végleges egésznek tekintik a Young-egyezményt

Hágából jelentik: A pénzügyi főbizottság nagy izgalommal várt ülése szombat délelőtt tíz órakor kezdődött.

Titulescu, a román delegáció vezetője

Azatsi, a japán delegáció vezetője

dött. Az ülés napirendjén ugyan hivatalosan a természetben történő szállítások kérdése szerepelt, azonban a vita során Graham angol kereskedelmiügyi miniszter, Cheron francia pénzügyminiszter és Snowden angol pénzügyminiszter között ismét a jóvátételi fizetések felosztásának kényes kérdésére terelődött a szó.

Snowden végül ingerülten jelentette ki, nem várta, hogy ma ismét a legkényesebb kérdésre terelődik a vita,

Dr. Wirth, német miniszter

Dr. Curtins, német gazdasági miniszter

ezért a maga részéről csak rövid nyilatkozatot tesz és ezzel mára befejezte mondanivalóját. Nyilatkozatában Snowden ismételen rendkívül erőlyes hangon leszögezte az angol álláspontot.

Cheron francia pénzügyminiszter részletes adatait, amelyekkel azt akarta bizonyítani, hogy a jóvátételi fizetések elosztásában nem állt be változás, tévesnek mondotta, majd így fejezte be felszólalását: — A magam részéről

a Young-egyezményben foglalt megoldást nem tartom igazságosnak.

Erről a pontról nem lehet örökké vitakozni. Nincs semmi kedvem arra, hogy életem végéig Hágában üljek, hanem haza akarok menni.

Koncessziókat nem Angliának kell tenni, Angliának ragaszkodnia kell álláspontjához.

Az angol pénzügyminiszter felszólalása után a természetben történő szállítások kérdésének általános vitáját félbeszakították és folytatását hétfő délelőtre halasztották. Ezzel a halasztással a hágai konferencia egészen tornyosuló viharfelhők egyelőre szétszórtak és legalább szombatra elkerülték a tárgyalások megszakítását, amiről a franciák nagyon tar-

tottak.

A pénzügyi főbizottság hétfői ülésén tovább folyik a vita a természetben történő szállítások kérdéséről. A szónoki listán egyelőre Venizelosz görög miniszterelnök és dr. Curtius német gazdasági miniszter neve szerepel.

A jövő hét elején azon lesz a fősúly, hogy a német annuitások elosztásában legjobban érdekelt hatalmak módot találjanak, amelyek segítségével megegyezést jöhetne létre az angol követelés ügyében.

Francia részről a megegyezés kritériumát a jóvátételi szénszállítások terén keresik. A szénszállítások megvitására a németek és anglok már két-két szénzakértőt küldtek Hágába, akik szombat reggel érkeztek meg.

Pénteken a belga delegáció ülést tartott, amelyen a belga delegáció tagjain kívül Franciaország, Olaszország és Japán kiküldöttjei is résztvettek. Az értekezleten

elhatározták, hogy Franciaország, Belgium, Olaszország és Japán a tárgyalások során a Young-tervet felbonthatatlan egésznek fogja tekinteni és nem fog beleegyezni a terv semminemű megcsonkításába.

A holland kamara épülete előtt, ahol a konferencia tanácskozásai folytak, pénteken kisebb baleset történt. Itt tanyáznak állandóan a fotóriporterek, akik a kapu előtt valóságos barrikádot emeltek asztalokból, létrákból és székekből és ennek a piramisnak a tetején lesnek áldozataikra. Aki csak kijön a konferencia ülésteremből, nem kerülheti el a fényképezőgépek ostromát. Péntek délután az „angol Szentháromság”, ahogy Hágában Snowden, Graham és Henderson miniszterek triászát nevezik, került a fotográfálógépek lencsái elé. Már kattogtak a gépek, amikor közvetlenül a fotográfusok piramis felett a szél becsapott egy ablakot. Az üvegszilánkok csörömpölve hullottak a fényképezőgépekre, akiknek készülékét felborították, míg a fotóriporterek leestek a barrikádról. Az általános fejeszettségben csak az atléta-terméti Graham angol kereskedelmi miniszter őrizte meg nyugalmát. Belekarolt két miniszter társába és eltávozott velük, míg a fényképezők vérző sebeiket kötötték be.

Londoni jelentés szerint a Daily Herald a hágal válsággal kapcsolatban azt írja, hogy

Snowden nyílt és egyértelmű beszédmodora minden bizonnyal meg fogja érteni Franciaországgal és a többi hatalommal, mennyire fontos Angliának, hogy módosítsák a német jóvátételi igazságtalan felosztását.

Ezeknek a hatalmaknak a megbízottai végül remélhetőleg mégis csak meg fogják gondolni, hogy ragaszkodniak-e továbbra is makacs álláspontjukhoz — írja a Daily Herald — aminek Európa és a világ szempontjából beláthatatlan következményei lehet.

A Daily Herald munkatársa Hágában beszélgetést folytatott Snowdennel, aki azt mondotta, hogy

ha a konferencia kudarcot vallana, azért nem lehet Angliát felelőssé tenni. Az a tény, hogy őt hatalom van egy ellen, nem azt jelenti, hogy feltétlenül az őtnek van igazsága.

Az újságíró itt közbevetette, hogy francia részről némelyek bíróiának tartják Snowden fellépését, mire az angol pénzügyminiszter így válaszolt:

— Ha ilyen feltételekkel újajjúk magukat azon a részen, akkor nem marad más hátra, mint megvárni a további fejleményeket.

A hírlapíró megjegyezte, hogy olyan hírek vannak elterjedve, hogy Snowden el akar utazni Hágából. Az angol pénzügyminiszter élénken válaszolta:

— Igaz, el vagyok rá készülve, hogy bármely percben eltávozzam Hágából, ha jelentésemnek itt már nincs semmi értelme.

Itéletét a konferenciáról és a kilátásokról való véleményét Snowden ezekben a szavakban foglalta

össze:

— Csak annyit mondhatok, hogy a helyzet semmi tekintetben nem fenyegető. Mint Newyorkból jelentik, az Associated Press jelentése szerint hivatalos diplomáciai körökben Macdonald intervenciójában látják a megegyezés egyetlen lehetőségét.

Ez az egyetlen mód arra, hogy a hágai konferencia összeomlása elkerülhető legyen.

Ujabb orosz hadműveletek a kínai határon

Kínai kormánykörökben a helyzetet nyugodtan itélik meg

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger sanghaji jelentése szerint az oroszok a mandzsuri határ mentén ismét megkezdték a hadműveleteket és nagyobb katonai erőket összpontosítottak.

Péntek délután 32 orosz katonai repülőgép jelent meg Pccranicsnája kínai határváros felett, Mandzsuriával

szemben az orosz határon husz orosz páncélosautó vonult fel és ágyúknak csöve Mandzsuri város felé néz.

Kínai kormánykörökben a helyzetet nyugodtan itélik meg

és nem hiszik, hogy az oroszok támadásba menjenek át.

A Graf Zeppelin rekordidő alatt érkezett vissza Newyorkból Friedrichshafenbe

A léghajó 58 óra alatt tette meg az utat Lakehursttól Friedrichshafenig, ahol szombat déli egy órakor szállt le

Friedrichshafenből jelentik: A várt időpontnál jóval előbb a Graf Zeppelin szombat délben háromnegyed egy órakor megjelent Friedrichshafen felett és néhány perccel egy óra előtt az óriási hajótest a repülőter fölé ért. Itt a léghajó több kört irt le, majd egyre alacsonyabba szállt, miközben Eckener dr. kiadta a parancsot a lerögzítésre.

1 óra 8 perckor megtörtént a léghajó lerögzítése és a hajógondola földet ért.

A repülőterén összeverődött óriási tömeg háromszoros hurrával üdvözölte a visszaérkező léghajót.

A Graf Zeppelin a Lakehurst—Friedrichshafen közötti utat 58 órással rekordidő alatt tette meg,

magát az Oceanit pedig Newyorktól Cherbourgig pontosan 48 óra, vagyis két nap alatt repülte át.

A Graf Zeppelin szombaton hajnali három órakor ért el az angol partra. A léghajó az ír szigetet nem érintette és kétszáz kilométerre a szigettől délre haladt el. A Graf Zeppelin kevéssel hajnali három óra előtt a Cornwall-félsziget fölé ért, ahonnan már az angol sziget fölött folytatta útját. A Graf Zeppelin közeledésének híre a kora reggeli órákban már egész London talpon volt és várta a léghajó megérkezését, a Graf Zeppelin azonban az angol délnyugati partok érintése után a La Manche-csatorna felé vette irányát, Plymouthtól délre elhagyta az angol szigetet és Cherbourg felé repült. Londont tehát elkerülte a léghajó és a francia partok átrepülése után egyenesen Párisnak tartott.

Reggel néhány perccel fél hét után jelent meg Páris felett az óriási léghajó.

Páriszt egész váratlanul érte a Graf Zeppelin megérkezése. A kora reggeli órák ellenére percek alatt ezretre menő tömeg gyűlt össze Páris utcáin és terein, hogy láthassák a léghajót.

A Graf Zeppelin ötszáz méter magasságban repült el a francia főváros felett, majd keleti irányban folytatta útját és délelőtt fél tízkor már a Páristól 350 kilométernyire fekvő Besancon városa felett jelent meg.

A Páris—Besancon közötti utat a léghajó óránkénti 160 kilométer sebességgel tette meg.

Innen kezdve lassítani kellett azonban a sebességet, miután a léghajónak a Jura hegyláncolatán kellett átrepülni. Délelőtt háromnegyed tizenegykor jelent meg az ezüstös hajótest Basel horizontján és 11 órakor már Baselt is maga mögött hagyta. A léghajó kört irt le a város felett, majd egyenesen Friedrichshafen felé vette irányát.

A léghajó átlagos sebessége ekkor 150 kilométer volt óránként.

Friedrichshafenben a léghajót kikötése után azonnal a hangárba vontatták. A Graf Zeppelin utasai elragadtatással beszélnek az utról.

Az időjárás rendkívül kedvezett az Amerikából visszatérő Graf Zeppelinnek

és ezzel magyarázható, hogy a léghajó ezuttal gyorsabban tette meg az oceáni utat, mint eddig és új rekordot állított fel.

Eszperantó bál, amelyen mindenki perfektül beszél az eszperantót

Megválasztották Miss Esperantót, aki azonban nem akar moziszinésznő lenni

Budapesten ül össze az idei eszperantó kongresszus. A világ válogatott eszperantósai, de legalább is a reprezentatív alakjaik, mind megjelentek ezen az összejövetelen. Egészen felfordították erre a hétre a várost. Az uccákon lépten-nyomon eszperantó csillagos urakba és eszperantócsillagkeresztes dámákba botlik az ember. Az élelmes kereskedők a kirakataikat is átszerelték eszperantóra: buzditó táblákat tettek az auzlágokba, amelyek rendkívül hízog formában szólítják fel az igen tisztelt eszperantó népet a vásárlásra. Ugy kezelik őket, mintha csak a kaputaljai maharadzsa és kísérete jelent volna meg Pesten. A Rákóczy-ut boltosainak legalább a fele nincs tisztában az eszperantóval, azt hiszik, hogy az Eszperantó valami ország, amelynek polgárai egzotikus csudabogarak, amolyan ríffkabilók, némileg civilizálva, szóval már nem haragnak, ellenben annál több a pénziük... A csödéket prolongálták erre a hétre: hátha begurul a kasszába néhány eszperantó garas. És megható a vendéglősök és kávéházak versengése is, ahogy kézzel lábbal dolgoznak a nagyérdemű eszperantó publikumért: virágos diadalkapukat állítanak, este száz színbe égő eszperantó csillaggal alatta: »Isten hozott!«

Híába: meglátszik Pesten, hogy nincs hozzá szokva az idegenforgalomhoz. Egészen lázba jöttek a néhány száz eszperantistától.

A kongresszussal kapcsolatban bálát is rendez-

tek, amelyen megválasztották Miss Esperantót. Eszperantó bál! Ez valami külön csemege volt számukra. A gyönyörű nagyteremben elegáns publikum nyüzsgött, szép kövér eszperantó mamák és papák, akik eszperantóval diskuráltak és csinos eszperantó kislányok, oldalukon eszperantó gavallérokkal, akik eszperantóval kurizáltak és vallottak szerelmet. Örültség lenne faji jellegéről beszélni, hisz Európa minden jobb nemzetsége képviselve volt, mégis: nyomban meglátszott, már tíz lépésnyi távolságból leritt róluk, hogy ezek eszperantisták. Milyen hatalmas ereje is van egy ilyen nemzetközi nyelvnek. Ezek az eszperantósok úgy jöttek mentek, mint egy család, németek, franciák, belgák, hollandusok, esztek, lettek, finnek, olaszok: itt nem képviseltek külön hazai öntudatot, nyoma se volt a nemzetközi kongresszusok bábéi nyelvzavarának, valamennyien eszperantóval csevegtek. És ami meghatót: mindezt a legmagátólértendőbben, természetesen, nyájasan mosolyogva, kellemeteskedve, mintha csak az anyanyelvük lenne, mintha ezeket született volna. Ismerik a nyelv szépségét, finomakat is tudnak mondani vele, bókokat, költői képekben fejezik ki magukat a költői lelkük és világos, hideg tömönatokban a kereskedők.

A mamák, akik hisztó italok mellett ülve diskuráltak, eszperantóval pletykáltak, eszperantóval panaszkodtak a rossz eszelédekre, eszperantóval sopánkodtak, hogy felment a bcrjubus ára és eszperantóval figyel-

meztették lányaikat, hogy felhevült állapotban ne egyenek fagylatot.

Bizony isten könnybe lábadt a szemem.

Ebben a földi életben remélte volna-e ez a finn néni, hogy a cselédmizériákról fog tüzetes vitát folytatni az angol kishivatalnoknéval? Ez az a bizonyos első lépés az univerzális megértés felé.

Miss Esperantónak egy kedves, fiatal eszt lánykát Veronika Elisdt választották meg. Háromszoros eszperantó éljént kiáltottak a tiszteletére. Szegényke, ugy megijedt. Nem, erre igazán nem volt elkészülve. Persze megrohanták:

— Mi a programja? Felcsep moziszinésznőnek?

Veronika rémülten csapta össze kis kacsóit:

— Ugyan, mit tetszik gondolni? Én egy tisztes-séges lány vagyok!

Az eszt mama helyeslően bólintott. Hóhó, az ő lánykáját ne bámulja senki a mozivásznon lepedőjén! Veronika férjhez fog menni egy tisztességes eszt fiatalemberhez, aki szintén perfektül beszél eszperantóul, gyerekeket szül, akik szintén hamarosan megtalnak eszperantóul, néha elmennek kongresszusozni és boldogan élnek, amíg meg nem halnak...

(más)

Végetért a noviszadi teológiai kongresszus

Noviszad város bucsuebédet adott a tudósok tiszteletére

Noviszadról jelentik: A teológiai tanárok noviszadi kongresszusa szombaton befejezte egy héti tartott tanácskozásait.

Pénteken délelőtt dr. Bednár prágai teológiai tanár szólt hosszabban hozzá a Pál apostol leveléhez. Bednár tanár kifejtette, hogy az apostol levelében szereplő és említett ellenségeket nem a zsidók között kell keresni, sem pedig a zsidó iratokban, még kevésbé azokban, akik a vértanúság elől menekültek, hanem inkább abban a világfelfogásban, amely Krisztusnak ellensége volt és a kereszténységet egységes táborba való tömörülésre kényszerítette. Ebben látja az egyházak stockholmi világkongresszusának nagy jelentőségét.

Dr. Bednár tanár előadását ismét hosszabb vita követte, amelynek során a kongresszus behatóan foglalkozott azzal a kérdéssel, vajjon Pál apostol, a zsidó és a zsidó irások ellen küzdött-e. Több filozófiai kérdések megvitatásával ért véget a délelőtti tanácskozás.

Pénteken délután dr. Michaelis Vilmos, berlini teológiai tanár, a Pál apostol levél végső szakaszával foglalkozott kimerítő és terjedelmes előadás keretében. Részletesen beszélt a házasság és a családi kérdésről. A kongresszus evangélikus és ortodox tagjai ezzel szemben más álláspontot foglaltak el. Ortodox részről a levél hitelessége mellett tekintélyes és elismert filozófiai és teológiai szaktekintélyek véleményét vonultatták fel.

A kongresszus még több egyházi kérdést is megtárgyal.

Pénteken este Irinej püspök vacsorát adott a kongresszus tagjai tiszteletére, amely után a püspök a pravoszláv egyház vallási mozgalmairól tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást. A kongresszus tagjai a legnagyobb figyelemmel hallgatták végig a rendkívül értékes előadást.

Szombaton délelőtt, a kongresszus záróülésén, dr. Clavier montpellieri egyetemi tanár összefoglaló előadás keretében ismertette a kongresszuson elhangzott felfogásokat, amelyekből hasznos és tudományos eredményeket lehetett leszűrni. A kongresszus záróülésének befejezése előtt még Irinej püspök szólt fel és ugyancsak összefoglaló ismertetés keretében foglalkozott Pál apostol levelének a gyakorlati életre, főleg a szerzetesekre való jelentőségével.

Délben végetért a kongresszus, amely után Noviszad városa diszuebédet adott a kongresszus tagjainak tiszteletére.

Az ebéden a külföldi vendégeken kívül dr. Cstries Irinej püspök, dr. Davidovics Damaskin protodiakon, dr. Borota Braniszláv polgármester, dr. Adamovics Petár városi főorvos, Sztakics Sztóján városi tanácsnok, Plavics Nikola műszaki tanácsos és Palanacski Györgye városi gazda jelentek meg. A városi képviselőtestületi tagok közül dr. Hadzsi Koszta, Mitroszavlevics Lázár, dr. Nenadovics Jován, dr. Jovánovics Györgye, Weisz Vilmos, dr. Gerich István, Bjuik Jan, Vidák István, Vlahovics Márkó, Bajin Glisa és Balics Luka voltak jelen.

Dr. Borota Braniszláv polgármester a város nevében németnyelvű beszédben bucsuzott el a tudósoktól, akiknek nevében dr. Dibellus heidelbergi egyetemi prorektor mondott köszönetet a szívélyes fogadtatásért.

A bankett résztvevői ezután angol és német diádalokat énekeltek. A kongresszus résztvevői szombaton este elutaztak Beogradba, ahonnan visszatérnek hazájukba.

Legjobb hirdetési orgánom a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

Keleteurópát ismét elérte a hőhullám

Nyugaton mindenütt csökkent a hőmérséklet

Az időjárás Európa különböző részeiben meglehetősen szélösséges.

Amíg egész Középeurópa nyugati hűvös légáramlás hatása alatt áll, addig Keleteurópa egészen a Kárpátok vidékéig meleg keleti légáramlás hatáskörébe jutott.

A kétféle időjárás közötti elválasztóvonal az Alpések felett vonul el.

Szombaton már nagy zivataros esők voltak Európa nagyrészében, az Alpok és Felsőolaszországban, Franciaországban, az Alpo-

sekben, Keletnémetországban és Ausztriában, de Jugoszláviában derült és meleg az időjárás. A Vajdaságban szombaton tikkasztó hőség volt és

Szaboticeán szombaton délután három órákor árnyékban 35 fok Celsius melege volt.

Derült az idő Magyarországon is, ahol a hőség szintén fokozódott. Budapesten szombat délelőtt 31 fok melege volt, ami később a délutáni órákban 33 fokig emelkedett.

A meteorológiai intézet prognózisa szerint növekedő felhőzettel lehűlés várható esővel vagy zivattal

Megnyitották a szombori kiállítást

Szombor első mezőgazdasági és ipari kiállítása iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg

Szomborból jelentik: Szombaton nyitották meg a szombori mezőgazdasági és ipari kiállítást, amely iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. Hetekig tartó előkészületek előzték meg a kiállítás megnyitását és a kiállítás igazgatója: Makszimovics polgármester, Lalošević Joca volt nemzetgyűlési képviselő, a kiállítás elnökei, Wamoscher Ervin ügyvezető elnök, Orlic Milán, a bácskai tartomány gazdasági előadója, a kiállítás gazdasági osztályának elnöke, Tupajcs Milán, az állatkiállítás vezetője, Jarakula Bogdan, Lázics György, a kereskedelmi osztály vezetője és Zviršics Károly, az ipari osztály elnöke heteken keresztül fáradságtalanul dolgozott, hogy minél impozánsabb, minél sikerültebb legyen Szombor első árumintavására.

A vasútállomás mellett, a Kralj Petra uca végén van az a hatalmas kórházépület, amelyet Bácsmegeye által a királyi pár nászajándékára összegyűjtött összegből építettek, de amelyet még nem adtak át rendeltetésének. A kórház pavilonjai mutatkoztak a legalkalmasabbnak a kiállítás céljaira, minden osztályt külön épületben lehetett elhelyezni, azonkívül a kórházhoz tartozó tíz holdnyi területen pedig könnyen el tudták helyezni az állatkiállítást is. A kiállítás megnyitására már pénteken rendkívül sokan érkeztek. Az egyébként kevésbé forgalmas szombori uca képe egyik napról a másikra megváltozott, a környékbeli gazdák, kereskedők százai lepték el a szállodákat, amelyek már pénteken este zsúfoltak voltak. A város maga is ünnepi díszet öltött, a házakat fellobogózták

és hatalmas nemzetiszínű zászlók lengenek a kiállítás pavilonokon is. Szombaton minden külsőség nélkül adták át a közönségnek a kiállítást, amelynek ünnepélyes megnyitása vasárnap lesz.

A megnyitásra Szomborba utazik dr. Franges Ottó földművelésügyi miniszter, akit az államrész Matkovics Dobrica tartományi főispán, Kličin Mita tartományi komesar, a város vezetősége és a kiállítás igazgatója fogadnak. A pályaudvaron a minisztert Makszimovics polgármester és Lalošević Joca fogja üdvözölni. Délelőtt tízenegy órákor kerül sor a kiállítás ünnepélyes megnyitására. A kiállítás bejárata Lalošević Joca üdvözlő a minisztert, akit az egyes osztályokon az osztályok elnökei kalauzolnak. Délben fél kettőkor bankett lesz, délután a miniszter a kiállítás alkalmából rendezendő lövésznyt fogja végignézni, míg este elutazik Szomborból.

A kiállítás legimpozánsabb része az állatkiállítás. Valamennyi vajdasági nagybirtok képviselteti magát az állatkiállításon. Készítőtven szarvasmarha, száz darab fajsértés, hatvan fajrén, azonkívül százával a fajharomfi. A mezőgazdasági ipart a legkiválóbb külföldi gépjármű gyártmányai képviselik. A legmodernebb mezőgazdasági gépek láthatók itt és a közönség részéről óriási érdeklődés is nyilvánult meg a kiállításnak és része iránt. Rendkívül szépen és izlősen van elrendezve az ipari kiállítás, amelynek szintén sok látogatója volt már az első napon az egész Vajdasághól.

Milliomosnő a padlásszobában

Elkészült a hagyatéki leltár a meggyilkolt Molnár Sándorné vagyonáról — A dúsgazdag asszony úgy lakott, mint egy koldus — Mit találtak a meggyilkolt milliomosnő lakásán?

Becszekerekről jelentik: Annak idején jelentették, hogy Kardos Géza debreczeni színgazgató, a szatmári gyilkosság áldozata, Molnár Sándornénak egyetlen örököse. Becszekerekre érkezett, hogy az örökség felvétele iránt a szükséges lépéseket megtegyje. Kardos Géza beutazta azokat a bánati közösgéket, amelyekben boldogult nagynénje, özvegy Molnár Sándorné megfordulni szokott és mindenütt érdeklődött a szerencsétlenül járt öregasszony künnlévősége után, azután Beogradba utazott, ahol szintén a hagyatéki után érdeklődött. Kardos Géza megbízta dr. Rajics Tósa becszekerei ügyvédet jogi képviselővel és visszautazott Debreczenbe.

Dr. Rajics Tósa beadványt intézett Beograd városához a hagyatéki eljárás megindítása érdekében. A beadvány alapján a város bizottságát küldött ki a meggyilkolt Molnár Sándorné Beogradban fellelhető vagyonának összeírása és felbecsélése céljából, amely bizottság három napi munka után most fejezte be működését. A bizottság tagjai voltak a következő közígazgatási tisztviselők: Blagojević Mihajlo, a hagyatéki osztály főnöke, Vlahović jegyzőkönyvvezető, továbbá Branković Milán, Rajics Tósa dr. becszekerei kódavezetője, mint az örökös képviselője.

Egy kis padlásszobában...

A bizottság először a meggyilkolt öregasszony Szplitszka uca 6. szám alatti lakását kereste fel. Nagy meglepetéssel látták a bizottság tagjai, hogy a dúsgazdag milliomosnő egy nyomorúságos, sötét, alacsony padlásszobában lakott.

A ház háza volt Beogradban özvegy Molnár Sándorné, amelyekben negyvennyolc lakás volt, ő maga azonban a legkisebb és legsötétebb padlásszobában húzódott meg.

A szobákban egyetlen ágy és egy szék állott. Ez volt az összes bútortól, több nem is fért el benne. Egyetlen piszkos padlászablakon át szivárgott be a gyöngye napfény, annyira kevés világosság, hogy még a déli órákban is egészen sötét volt a szobában.

A milliomosnő garderobjá

Ebben a padlásszobában voltak felhalmozva a meggyilkolt milliomosnő összes ingóságai. Ruhák, fe-

hérneműk, értéktárgyak, képek, iratok, értékpapírok és sok mindenféle apróság, de minden a legnagyobb rendben, gondosan összehúzócsomagolva, rendbe rakva, skatulyákba helyezve.

Kimosott és szépen kivastalt egyszerű szabású és olcsó anyagból készült szoknya, néhány szakadozott szövetruha, pár gyapjusi, vászonfehérneműk és hasonló egyszerű, olcsó anyagból készült, de tisztaságban és rendben tartott ruhanemű alkotta a meggyilkolt milliomosnő egész ruhatárát. A leltározók megállapították, hogy ezek a ruhaneműk csak néhány dinárt érnek.

Mária Antoinette csipkesálja

Egyszerre csak előkerült a sokat emlegetett csipkesál. Gyönyörű darab ez a sál, anyaga brüsszeli csipke, hossza két méter. Tudvalevőleg ötvizedekkel ez előtt vette Molnár Sándorné ezt a csipkesált Párisban tízezer frankért egy mügyültémény aukcióján. A sál, mint azt Molnárné annyiszor említette, valamikor Mária Antoinette tulajdona volt, aki azt édesanyjától, Mária Teréziától kapta ajándékba. Ez a remek csipkesál, amely a fukar milliomosnő féltve őrzött kincse volt, gondosan be volt csomagolva selyempapírba és selyemzsinórral volt átkötve. Molnár Sándorné életében többeknek elmondta, hogy hetvenezer dinárt ajánlottak neki a csipkéért, de nem adta el. Nem lehet tudni, vajon valamely kedves emlék füzte-e a csipkesálhoz, hogy nem adta oda hetvenezer dinárért, vagy többet remélt-e elérni érte, vagy pedig a művészet iránti közlismert rajongása miatt utasította vissza a magas vételárát.

A két méter hosszú, finom művű, történelmi vonatkozású csipkesál most csöndesen bevonult a hagyatéki leltárba és a bizottság becsértékét összesen száz dinárban állapította meg és vette fel a kimutatásba.

Egy rozoga vaságy

A meggyilkolt milliomosnő ágya roppant egyszerű, primitív, ócska, kopott, legalább százéves, öreg vaságy. Még egyszerűbb, primitívebb és olcsóbbfajta benne minden ágynemű. A vaságy rudjai görbék, összehajlottak az öregsegtől. Benne egy ócska, kopott

Csomagként 9.-dinár és 6.-dinár

szalmazsák, egyetlen nyomorúságos külsejű párna és három szakadt pokróc, amelyekkel takarózott.

Az ágy mellett volt az egyetlen szék, ami az ágyval együtt az egész bútort alkotja. Se asztal, se szekrény, sem más bútordarab. Az öreg milliomosnő a legszegényesebben lakott és élt ebben a szűk kis padlásszobában, amiben egyébként nem sokat tartózkodott, mert ideje nagyrészt Bánáthban töltötte, hol itt, hol ott megszállva egy-egy éjszakára.

Avlatikusok Iránytűje

Ha bútor nem is volt a szobában, annál több volt a láda, doboz, csomag és skatulya, amelyekben a legkülönbözőbb, fantasztikus holmikot találtak. Találtak többek között két darab iránytűt, amelyeket kizárólag avlatikusok használnak tájékozódás céljából. Csak az Isten tudja, hogyan kerültek ezek Molnárné tulajdonába. Bizonyára kölesönöket adott rá az öreg nő valakinek.

Egy csomag értékpapír

Találtak azután egy nagyobb kartondobozt, amely színes papírba volt becsomagolva. A dobozt felnyitották és abban meglepő dolgok voltak. A legnagyobb rendben szépen összerakva és szortírozva, átkötve találtak benne rengeteg váltót, nyugtát, elismervényt és egyéb értékpapírokat.

Találtak többek között egy takarékkönyvet, amelyet a beogradi Gradnjzka Stedionica állított ki. A betétkönyv mindössze harminchétt dinár még fennálló betétről szól, de csak nemrég vettek ki a könyv tanúsága szerint tízenegyszer dinárt a bankból.

Ugyanebben a dobozban találtak összerakva és külön csomagolva rengeteg fotográfiát, amelyeknek tulajdonos része már nagyon-nagyon régi felvétel volt. Ezek között egy és ugyanazon személyről száznál több különböző fényképfelvétel volt. Az illető egy nagyon csinos fiatal leány — valószínűleg Molnárné rég elhalt leánya — aki mindegyik képen más toalettként volt felöltözve. Érdekes, hogy ez a leány a fényképeken hol női, hol férfi ruhában van levéve, de legtöbbször szakaszvetőti egyenruhában, néha pedig katonabluzban és női szoknyában.

A képek között volt Molnárné több fényképe is, ifjú és öreg korából egyaránt. Ifjúkori képeiből látható, hogy

Molnárné gyönyörű lány volt fiatal korában, negyven év körüli képein is nagyon csinos nőnek látszik, de vannak újabbkori fényképei is, amelyek már mint rövidre nyírt fehérhajú öregasszonyt ábrázolják.

Összesen négyszázezer dinár

A leltározó bizottság az összes ingóságokon kívül felvette a hagyatéki leltárba a meggyilkolt öregasszony hat beogradi házát is, amelyeket beleszámítva,

Molnár Sándorné Beogradban fellelhető összes hagyatékát 405.442 dinárra becsülték.

A dobozban talált váltók, nyugták és értékpapírok értéke nincs benne ebben az összegben, mert azok már részben elértéktelenedtek, részben nem lehet megállapítani, hogy azok még tényleg fennálló követelésekről szólnak-e. Nincs beszámítva továbbá Molnár Sándorné bánati birtoka sem, amely öt-hatszáz holdat tesz ki és több millió dinár értéket képvisel, valamint a meggyilkolt özvegy künnlévőségei, amelyeknek értékét nem lehet felbecsülni.

TÜZÖN-VÉREN KERESZTÜL

A DÁNOSI RABLÓGYILKOS CIGÁNYOK TÖRTÉNETE

Irta PÉTERFY TAMÁS

8

A rendőrök meglepik Bihar bandáját — Lévárdy báró visszatér a kastélyba

Rojtos, nagy kaszír kendőt terített rá Luternica, hogy ne lásson, amíg eltávoznak a szobából. Az ifjú báró meg se mozdult. Ott könyökölt hűségesen, a nagy tarka kaszír kendő alatt. Eszébe sem jutott a félelem, hiszen az ő szerelme, az ő Luternicája örködött az élete felett...

Az erdei tüz körül, a sátor előtt, sötét arcú cigányok ültek. Heten voltak. A szót a vajda vitte. Életbevágó kérdéssről határoztak. Azt kellett eldönteni, hogy lehet-e hozzáadni az ország legszebb cigány leányát máshez, mint cigányhoz. A máskor lármásan beszélő cigányok nem kiabáltak. Inkább gondolkodtak. Bihar kezdte a fejtegetést. Elmondotta, hogy máskor is megtörtént. Cigány leánya lett a felesége nem cigány férfinak, de azért a gyermekei mind romák lettek. Sohasse tagadták meg az anyjuk nemzetiségét. Több árulót is felsorolt Bihar a banda feje, aztán azzal fejezte be, beszédét, hogy Sztójka vajda nem tartozik szorosan a bandához, nem is határozhatnak ők ebben a kérdésben. Tanácsot adnak, de közös határozattal, Sztójka vajda nélkül beszélnek meg az ügyet.

A távoli vidékről látogatába jött Sztójka vajda otthagya a társaságot. Bement az erdőbe és eltűnt a bokrok között. Valójában lesietett a földalatti titkos lakásba.

Az ifjú báró ürelmesen várt, feje még mindig le volt takarva a rojtos kendővel. Megsem mozdult, mert érezte, hogyha az első próbát ki nem állja, elvesztette Luternicát... A leány kék szemei ott ragyogtak a sötétben is előtte. És erőt adtak a kitartáshoz.

A vén cigány asszony a fali képen át, kívülről lesiet, figyelte az ifjú bárót.

Nemskára Sztójka vajda váltotta fel a figyelésben és Lulugyi felment örködni, de odasugta a vajdának a lakáskörüli folyosón:

— Luternica imádkozik...

— A kedves mindenem...

Lulugyi felment a földalatti lakásból, de hirtelen zajt hallott odafenn. Átlépett a korhadat tölgyfa odvába. Ott dugta fel a fejét óvatosan. És a látvány, ami eléje tárult, megremegtetette.

Kenderesi Károly egerszalóki jegyző vezetése mellett a csendőrök meglepték a bandát. Körülfogták. Nem volt menekülő út semerre.

— Fel a kéz! — hallatszott az egri őrmester kemény szava, — meg ne mozdulj, mert lövünk!

Egy perc alatt hat cigány volt megkötözve. Az asszonyokat a sátorból verték ki nagy bögés-sírás közben.

Lulugyi ott maradt a faodvában és kikukucskált a biztos menedékből, tovább figyelte a történeteket. Kenderesi Károly jegyző elé vezették a Bihar-bandáját. A tüzet felszították, hogy megvilágítsa a cigányok arcát. A jegyző ur megismerte őket.

— Ez Bihar a banda feje, Balog Mihálynak mondják, de hát egy cigánynak őt neve is van!

A csendőrök vezették sorban a tűzhöz a megkötözött cigányokat. A másodikat is megnézte a jegyző ur a felszított tűzvilágnál.

— Ez a lakatos Márton, a Tuba, — jelentette ki határozottan Kenderesi jegyző.

— Igen is kérem alásán! A Tuba vagyok, de idevalósi Szalókrá...

Hozták a harmadikat.

— Ez Balogh József, a Tuta!

És jöttek sorba Lakatos György, Lakatos Antál szalóki cigányok. A hatodikat nem ismerte a jegyző. Sztójka Lajosnak mondta a nevét. Lóvásárra jött, azt mondotta.

Kenderesi jegyző nagyot kacagott, amikor a lóvásárlásról hallott beszélni.

— Nincs még eladó lovuk ezeknek! — mondá a kedveszavú, jöhangulatu jegyző Sztójka Lajosnak. Háromszor is próbálták a faluban lovat lopni, de nem sikerült. Szalókon ébren alszanak a gazdák!...

A megkötözött cigányokat sorba állították és elindult a banda be a faluba, csendőr-kísérettel. A lámpát egy csendőr tartotta, de a tüzet eloltották előbb és a sátorban hagyták a cigány purdékot is, hogy aludjanak.

Lulugyi, a vén cigányasszony mindezt végig nézte, kihallgatta az öreg tölgyfa odvából, aztán elült a föld alá. Ment jelenteni a történeteket Sztójka vajdának. Csak halkán püssentett és jött a vajda a földalatti folyosóra.

— Vigyázz! — sutogta Lulugyi, — vigyázz, mert odafenn zivatar van. Megkötözték a Bihar bandáját a csendőrök és elvitték... Csak a gyermekek maradtak a sátorban...

— A Lajos?!... A fiam?! — kérdezte a vajda megdöbbenve.

— Azt is elvitték megkötözve. Bémondotta a nevét. Megmondotta, hogy lóvásárolni jött, de a jegyző kikacagta...

— Elfogták a fiamat?!... — töprengett a vajda ott a sötét folyosóban, a gyöngö megcsillogás mellett.

— Ki ne mozdulj vajdád! — intette az öreg Lulugyi. Ki ne mozdulj, ha jól akarsz... Leégett a nádas. Mérges a csendőrség!...

Sztójka vajda hirtelen gondolt valamit. Bement a lányához, a szép Luternicához.

— Mi bajod apukám?! — kérdezte a leány, amint a lámpafénynél a vajda arcára tekintett.

— Nekem semmi, de azokat odafenn elvitték a csendőrök. Összekötözték mind...

— A gyermekeket is? — kérdezte ijedten Lu-

— Nem. Azok a sátorban alszanak.

— Az a szerencsésük!...

— Miért?

— Hát ott van a kislévárdi béres leánykaja...

— Ahá! A tanu itt maradt... — Örvendezett

Sztójka vajda.

— El kell rejteni... Ki kell hozni a purdék közül... — mondotta Luternica.

— De mit csinálunk mi itt a földalatt, bezárkóztunk? — kérdezte a vajda.

— Okos dolgot apuka! Tudod mit gondoltam?...

— Mit, egyetlen kincsem?

— Azt, hogy Kunát küldjük el próbára, vissza a kastélyba... Ha hűséges, akkor visszajő... Ha nem szeret, almarad! — ezt az utolsó szót fájó szívvel mondotta ki Luternica...

— Több eszed van gyönyörűségem, drágám, mint a banda fejének. Jó lesz a terved, de hogy lephették meg a csendőrök Bihart?

— Ugy, hogy Lulugyi, meg én voltunk az őrségen, Lulugyi lejtött velem és ott maradt a tűz mellett a banda. Összeült tanácskozni az én szívem felett. Szamarak tanácsa volt. Kóterben hálnak érte...

— Te gyalogod a vércidet?!... — kérdezte Sztójka vajda.

— Csak a butákat nem dícsérem apukám! A véremet soha meg nem tagadom, mert cigány vagyok, nemes vér...

— Ugy — ugy!...

— Most aztán beszéljünk Kunával, de okosan! Gyere apukám!...

Előbb bekukucskált a falra akasztott szentképen át egy kis lyukon Luternica. Lévárdy báró állotta a próbát legényesen. Meg sem mozdult azóta, csak szötte holdg almat.

Sztójka vajda meghagyta Lulugyinak, hogy tovább kémlelje a külvilágot. Hallgatózzon, mi történik odafenn és jelt adjon, ha újabb esemény adódna.

Aztán óvatosan, nesztelen léptekkel besurrantak a lakásba. Luternica lekapta a fiatal báró fejéről a rojtos kendőt.

— Kuk! Itt vagyok! Ezért a hűségért csókot érdemeltél Kuna! — forró csókot adott szerelmese homlokára.

— Luternicáért mindent megteszek! — szölt a báró.

— Majd eldől a hűségpróbán, — mondotta Sztójka vajda. — Most haza megy a Luternica egyetlen Kúnája. És aztán visszajön, ha úgy gondolja, ha úgy határozza. Erőltetni nem jó a szerelmet. Jobb próbára tenni!...

— Sztójka vajda kételkedik a szavamban?!... — kérdezte határozott hangon Lévárdy báró.

— Luternicának a kívánsága, nem az én kételkedésem! — mentegetőzött a vajda. — Ha a lánynak kívánságai vannak, — ezen a legényféle ne csodálkozz!

Holttest a lövészárkokban

A já szadozó gyerekek egy ismeretlen férfi oszlásnak indult hullájára bukkantak a szuboticei közpórház közelében levő lövészárkokban

Pénteken este kilenc óra tájban az alekszandrovói rendőrlaktanyáról értesítették a szuboticei rendőrséget, hogy a városi közpórházzal szemben levő nyomorék gyermekek otthonának épülete mögött, a régi katonai sáncokban egy ismeretlen férfi hullájára bukkantak. A rendőrségről Cankovics Miodrag rendőrkapitány, a bünygyi osztály vezetője és Osztrogonác Béla dr. rendőrségi orvos mentek ki a helyszínre.

Az Alekszandrovó felé vezető út bal oldalán, a teli korcsolyapályák mellett hatalmas beépítetlen terület fekszik, ahol régebben katonai gyakorlatokat végeztek és még a háborus időkben maradtak fenn a gyakorlatokhoz készített futó- és lövészárkok. Most ezen a területen dísznókat lelgettek a környékbeli lakosok, a gyerekek pedig futballmeccset rendeznek a beomlott lövészárkok között húzódo füves térségeken. Pénteken este ezek a játszadozó gyerekek bukkantak rá az árokban heverő holttestre. Egyik kislány játék közben beugrott a meglehetősen mély árokba, hogy ott elrejtőzzék pajtásai elől. A gyerek egyszerre csak felkiáltott:

— Itt fekszik egy részeg ember.

A gyerekek egymás után beugrártak az árokba és ébresztgetni kezdték a részegnek vélt embert, de az nem mozdult meg. A gyerekek a leletről értesítették az alekszandrovói rendőrlaktanyát, ahonnan azonnal rendőrök mentek ki a helyszínre és amikor az árok alján heverő emberi testet megmozdították, borzalmas hulla szag áradt belőle.

Dr. Osztrogonác Béla orvos megállapította, hogy az ismeretlen férfi hullája két-három nap óta heverhet az árok fenekén és már oszlásnak indult. A detektívek átkutatták a holttestet ruháinak zsebeit, de azokban semmit nem találtak. Egyetlen sor írás nem volt nála, sem pedig valamilyen tárgy, amelyről kilitére lehetett volna következtetni. A rendőrség technikai osztályának tisztviselői a helyszínen fényképfelvételeket készítettek a holttestről.

zon. Kunából ismét Lévárdy báró lesz rövidesen, hogy az érzelmeit más oldalról is átvizsgálhassa. Csak a vén leánynak sietős a völegény! Luternica még nincs tizenhét éves!...

Luternica ismét elhalmozta csókjaival.

— Ha szeretsz, visszajössz! Ha nem szeretsz, elmaradsz. De még most az enyém vagy, Kuna vagy...

— Mást nem mondasz Luternica? — kérdezte lehangoltan az ifjú báró.

— Mondanék még valamit, de az kérés. Minek terheljelek vele Kuna?!...

— Nem bízol bennem?!

— Arról szó sem lehet. Ha nem volnék biztos félted, el sem engednék! De én küldelek, mert bízom a szerelmedben...

— És a kérés?...

— Az más! — mondá nevetve a szép cigányleány.

— A sziveség, az nem szerelmed.

— Vállalom a sziveséget! — jelentette ki a báró szenyvedélvesen.

— Te nagyon jó vagy Kuna! Előre megígéred, de hallj felát... A bátyámat elfogták a csendőrök...

— Mikor?... Hol?... — kérdezte Lévárdy báró.

— Most. Odafenn a sátor előtt!...

— Vezess fel. Kiszabadítom!

— Ilyen hirtelen lépés ártana nekem Kuna. Elvitték a Bihar bandáját. Vele vitték Sztójka Lajost, a bátyámat. Menj a kastélyodba és tegyél, amit jónak látsz... Nem tartozik a Bihar bandájához. Elengedhetik.

— Megteszem! — ígérte Lévárdy báró.

— Előre meghálálom! — szölt Luternica. — Az elvesztett Dobi Esziktét holnapután a csöszházban találjátok meg...

— Nem jártam hiába! Mégsem jártam hiába!... Örvendezett az ifjú báró.

— De hamarabb el ne árul a gyermek dolgát, amíg magad át nem veszed! Erre Luternica figyelmeztet. Az elejtett szó mindent elronthat!...

Sztójka Ferenc cigányvajda ünnepélyesen lépett a vendége elé.

— Méltóságos Lévárdy Béla báró ur, mint vendégemet szívesen láttam. A vendéglátó gazdától ez a botot vigye emlékül.

Művészies ezüstévíly botot adott át a bárónak.

Lévárdy Béla megnézte a botot.

— Ez tulacüzüst... — jegyezte meg.

— Valódi oroszországi tula... — mondotta a cigányvajda. — Luternica! Kitől kaptam?

— A moszkvai cigányvajda fiától, aki megkérte a kezemet, de én...

— Nem öt választottad egyetlen gyönyörűségem! — szakította félbe Sztójka vajda. — De még ő is várja a döntést...

— Hiába várja apukám! — jegyezte meg Luternica. — Akármilyen gazdag, én nem öt választottam, — és ránézett az ifjú báróra.

Következett a bucsuzás. Bekötötték Lévárdy báró szemét újra és vezették. Először a szobában jártak erre-arra. Aztán fölhaladtak a lépcsőkhöz. A friss levegőn messzi vezették az ifjú bárót, be az erdőbe. Szemei megszokták a sötétséget és amikor levették a kendőt a szeméről, — tudott tájékozódni. Látott a sötétben. Vadászfegyverét vállára vette és a tula ezüstbotot kezében szorongatva rövid bucsu után sietős lépésekkel indult el Kislévárd felé.

(Folytatás következik.)

Takarékoskodni a pelenkával?

Nem, erre semmi szükség sincs manapság!
— mondja Vidámné Bölcs Kató. Jól ápol
baba, mint amilyen az én Katicám, állandóan
hófehér ruhában fekszik. Gondoskodik erről a

Schichtov
RADION

Mesés értékű aranyelő helyet fedezett fel a jugoszláv-görög határon egy sztari-becseji származású ember

Eddig négyszáz millió értékű aranyat bányásztak ki, de a szakemberek szerint az arany mennyiség értéke eléri a négy milliárd arany márkát — Az angol bank közreműködésével részvénytársaság alakul a bánya kiaknázására

Ahténből jelentik: A görög fővárosban néhány nappal ezelőtt széleskörű részvényjegyzési akció indult meg, amely egy aranybánya felfedezésével és kiaknázásával van kapcsolatban.

A mesés értékű bányát egy Kaszovinszki Vladisláv nevű sztari-becseji ember fedezte fel már évekkel ezelőtt a görög-jugoszláv határon levő Aret Gisar helység közelében és a lelőhely kiaknázására most nem kisebb jelentőségű pénzintézet, mint az Angol Bank közreműködésével alapítanak részvénytársaságot.

Az Aret Gisar melletti bánya nem tartozik a fantasztikumok birodalmába. Komoly szakemberek vizsgálták meg a lelőhelyet és egyöntetűen állapították meg, hogy a sztari-becseji embernek Európa egyik leggazdagabb aranybányáját sikerült felfedeznie.

A föld méhében levő arany értékét hozzávételtes becslés szerint négy milliárd arany márkára teszik,

ugyhogy a lelőhely felfedezése már nemzetközi szenzációvá nőtt, amellyel rövid idő alatt tele lesz Európa sajtója.

Kaszovinszki Vladisláv, a bánya felfedezője rendkívül kalandos életű ember. Róla s az új bánya felfedezésének körülményeiről athéni jelentés alapján rendkívül érdekes tudósításban számol be most az egyik beogradi lap. A cikk annál nagyobb érdeklődést tarthat számot a Vajdaságban, mert a kalandos életű Kaszovinszki, aki hőrtönt és rengeteg szenvedést állt már ki a felbecsülhetetlen értékű felfedezés miatt, sztari-becseji származású és nem lehetetlen, hogy ma is élnek ott emberek, akik személyesen ismerték és még emlékeznek rá.

A bánya felfedezésének előzményét 1890-re nyulnak vissza. Kaszovinszki Vladisláv sztari-becseji fiatalember, aki szenvedélyesen szerette a kémiát és napjai legnagyobb részét lombikok között, egy maga építette primitív laboratóriumában töltötte, elhatározta, hogy elvándorol szülőhelyéről. Az akkor török fennhatóság alatt álló Trákiába költözött, ahol tovább hódolt kedvenc szenvedélyének a kémiának. Közben nagy kirándulásokat tett a környéken és egy ilyen kirándulás alkalmával örömteljes meglepetéssel konstatálta, hogy Aret Gisar környékén

egy nagy földterület aranyat tartalmaz és pedig meglehetősen mélységben. A felfedezés jelentőségével az első pillanatan tisztában volt és kémiai ismereteinek segítségével csakhamar meglehetősen pontosan kiemelte a föld aranytartalmát és a lelőhely mélységét. Kaszovinszki pontos jegyzeteket készített és felfedezését a legnagyobb titokban tartotta. Egy évvel később, amikor mint katona ismét elvetődött Trákiába újból megvizsgálta a lelőhelyet és

elhatározta, hogy kísérleteinek folytatása céljából állandóan ott telepszik meg.

Szándékát nemsokára meg is valósította. Megtakarított pénzeszközéből házat épített a bánya közelében lé-

vő városkában és egy meglehetősen jól felszerelt laboratóriumot is berendezett magának.

Néhány hónappal később egyedül

a legnagyobb titokban megkezdte az arany bányászását

is és csakhamar tekintélyes értékű aranyrudat mondhatott a magáénak. Természetesen a felfedezés nem maradhatott sokáig titokban. Kaszovinszki látszólag külön életmódot, magányosságot és gazdagságot csakhamar felkelítették azoknak az embereknek a figyelmét, akik a közelében éltek. Fantasztikus történetekről kezdtek sütni a városkában Kaszovinszkival kapcsolatban. A habonás lakosság messze elkerülte a felfedező házat és arról beszéltek, hogy

az idegen az ördöggel cimborál, azért van annyi pénze.

Kaszovinszki a bányászott arany egy részét valóban értékesítette és nem fukarkodott a pénzzel.

Külföldről hozatta meg az akkor legelőkeltebb laboratórium eszközöket

és a titokzatos külsejű és rendeltetésű tárgyak csak fokozták a primitív lakosság habonás félelmét.

A helyi hatóságok detektívekkel kezdték figyelni a felfedező magánosan álló házat és csakhamar megállapították, hogy Kaszovinszki rendszeresen jár Szalonikibe, ahol nyers aranyat ad el. A titok nem volt titok többé. Csakhamar

kiderült, hogy az idegen aranyelő helyet fedezett fel a közelben

és innen ered legendás gazdagsága.

A hír perze tulzásokkal csakhamar egész Törökországban elterjedt. Nemsokára fülebe jutott Abdul Hamidnek Törökország akkori szultánjának is, aki

elrendelte, hogy Kaszovinszkit tartóztassák le.

A felfedezőt börténbe hurcolták és itt néhány nappal később közölték vele a szultán feltételét, amelynek teljesítése után

Abdul Hamid hajlandó öt nyomban szabadon bocsájtani,

sőt emellett gazdagon meg is jutalmazza. A feltétel az volt, hogy

Kaszovinszki engedje át a török államnak a lelőhely pontos tervrajzát.

Kaszovinszki kijelentette, hogy ezt szívesen megteszi, de csak úgy, ha alkalmat adnak neki arra, hogy személyesen jelenhessen meg a szultán előtt. Abdul-Hamid örömmel fogadta a választ és néhány nappal később a felfedező

Konstantinápolyba utazott, ahol audiencián jelent meg a szultánnal.

A kihallgatás a legszívvelősebb modorban történt meg.

Abdul Hamid gratulált a sztari-becseji fiatalembernek

a megbecsülhetetlen felfedezéshez, Kaszovinszki pedig átadta az uralkodónak a tervrajzot. Ezután nyomban szabadonbocsájtották és Kaszovinszki rögtön elutazott Ausztriába, Napokkal később derült csak ki, hogy

az átadott tervrajz hamis volt

és az abban feltüntetett helyeken nem találták meg az aranyat. Amikor Abdul Hamid erről tudomást szerzett diplomáciai úton intéztett megkeresést az osztrák hatóságokhoz Kaszovinszki letartóztatása és kiadatása érdekében.

Ez az akció azonban nem járt sikerrel, mert

Ferenc József, aki időközben szintén tudomást szerzett az ügyről, személyesen járt közbe, hogy a török hatóságok kiadatási kérelmét ne teljesítsék.

Nem sokkal később Kaszovinszki visszaköltözött szülőhelyére Sztari-becsejre és évekig élt ott. Később, amikor Trákiá görög fennhatóság alá került ismét visszamerészkedett a lelőhely közelébe és ott telepedt meg.

A hely megtalálása azonban váratlan nehézségekbe ütközött. A bánya bejárata egy patak torkolatánál volt, ez

a patak azonban időközben kiszáradt

és áthatolhatatlan nádas foglalta el a helyét, ughogy Kaszovinszkinek előről kellett megkezdnie a kutatásokat.

1919-ben

a Venizelosz-kormány nagyobb államsegélyt utalványozott ki a felfedezőnek

a kutatások költségeire, az utána következő Gunarisz kabinet azonban nem jó szemmel nézte a kutatásokat és megtagadta a szükséges segély folyósítását. Kaszovinszkinek időközben a mostoha anyagi körülmények ellenére is sikerült újból rátalálnia a lelőhelyre, amelynek anyagát újabb vegyelemzésnek vetette alá és szakemberek közreműködésével újlag megállapította, hogy a földterület rendkívül dúsa aranyereket tartalmaz.

Egy évvel ezelőtt szerződést kötött az Angol Bankkal, amely finanszírozza a bányászatot és

Kaszovinszkit bizta meg a munkálatok teljesítésével

és jelentékeny részesedést is biztosított neki a haszonból. A bányászás eredménye mindenben igazolta Kaszovinszkit. Aránylag rövid idő alatt

négyszázmillió dinár értékű aranyat bányásztak ki

Aret-Gisar mellett és a szakemberek véleménye szerint a földben levő arany mennyiség értéke a négy milliárd arany márkát is eléri. A bánya racionálisabb kihasználása céljából most részvénytársaság van alakulóban, amelynek igen

jelentékeny mennyiségű részvényét az Angol Bank athéni fiókja jegyezte.

Kaszovinszki nemrégiben nyilatkozott az újságról előtt és kijelentette, hogy évekkel ezelőtt Bitoljban is folytatott kutatásokat és az eredmények arra mutatnak, hogy

Bitolj környékén is vannak eddig fel nem fedezett gazdag aranyelő helyek.

A sztari-becseji származású szláv ember, aki a legjobban uton van ahhoz, hogy a világ egyik leggazdagabb emberévé váljon, nyilatkozatában kilátásba helyezte, hogy

hazalátogat Jugoszláviába és fel fogja keresni szülőhelyét, Sztari-becsejt is.

Ezenkívül kijelentette, hogy nagy kedve van folytatni a Bitolj környéki kutatásokat is, mert szilárd meggyőződése, hogy azon a vidéken is vannak aranyelő helyek

Senta és környéke

rádióvásárlóinak szíves tudomására hozzuk, hogy rádió- és mindennemű alkatrészek beszerzésének megkönnyítésére és a vevőközönség kényelmére

Sentán Kr. Aleksandra ul. 4. fiókot nyitottunk

melyben minden cikk ugyanoly eredeti gyári minőségben és ugyanoly áron, mint szuboticiai főüzletünkben kapható a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

Szakszerű kiszolgálás! Rádiót csakis régi, elismert cégnél vegyen! Minden készülékért garanciát nyújtunk!

KONRATH RADIO, SUBOTICA - SENTA

Fekete péntek

Pánik a newyorki tőzsdén a bankkamatláb emelés miatt

Londonból jelentik: Az angol sajtó részletes tudósításokban számol be a newyorki tőzsde pénteki pánikhangulatáról, amit a newyorki bankok bankkamatláb-emeléséről szóló hírek keltettek. Ez a hír a végsőkig felizgatta a kedélyeket és a pénteki napon ötmillió darab részvényt dobtak a piacra.

A szakértők a newyorki tőzsde felebe péntekjén bekövetkezett drólyamvesztéséget ezer-ezerkétszáz millió dollárra becsülik. A tőzsdeügynökök valóságos verekedéseket rendeztek, egymás ruháját tépték, hogy minél előbb megköthessék üzleteiket a pánikszerű han-

gulában.

Megnyugtatást csak azok a hírek keltettek, hogy sem a csikágói, sem a bosztoni, sem a clevelandi Federal Bank nem követi a newyorki bankok példáját. A londoni pénzpiacon a newyorki bankok kamatlábemelése mély benyomást keltett és a Cityben arra gondoltak, hogy az angol nemzeti bank is megváltoztatja a kamatlábat. Az elterjedt hírekkel szemben az Angol Nemzeti Bank hivatalos közlést adott ki, amelyben leszögezi, hogy a feybank vezetősége nem tartja szükségesnek a bankráta emelését.

Tíz évi fegyházra ítélték

Odri András szuboticiai kőművest, aki el akarta szeretni szomszédja feleségét és agyonszurta a férjet

A szuboticiai törvényszéken szombaton tárgyalta Györgyevics Jován tanácselnök büntetőtanácsa Odri András szuboticiai kőművest, aki az ügyesség azzal vádolt, hogy ez év július hetedikén, vasárnap délelőtt egyetlen késszurással megölte Kovács Birkás Péter kőfaragómestert, aki a szuboticiai Márványipar R.-T. alkalmazottja volt. A gyilkosság annakidején nagy izgalmat keltett és a szombati tárgyalásra tömegesen jöttek el az érdeklődők, akik egészen megtöltötték a nagy tárgyalási termet.

Az eset előzményei a következők: Kovács Birkás Péter feleségével és három gyermekével a Halasi-szőlőkben lakott. Szomszédságukban volt Odri András háza. A szomszédok valami mellékhelyiség építkezése miatt régen nem voltak jó barátok. A rossz viszony még jobban elmérgesedett akkor, amikor a már 55 éves Odri szemet vetett Kovács fiatal, 25 éves feleségére. Kovács Birkásné azonban nem hallgatta meg és messze elkerülte az iszákos embert, aki mindenképp terhére volt. A véres eset előtti szombaton este Odri szokása szerint meglehetősen ittas állapotban ment hazafelé, amikor az utcán találkozott Kovács Birkásnéval. Az asszony meglátva az ittas embert, ki akarta kerülni, de ez észrevette őt és utánament. Az asszony futni kezdett, mire Odri rákiáltott:

— Ha nem állsz meg, leszurkál!

Majd becsmerlő szavakat kiáltott utána. Odri a zsebkését is kivette és azzal üldözte az asszonyt, akinek sikerült bemenekülni az egyik házba. Ilyen előzmények után találkozott másnap, vasárnap délután félkettő tájban a két régi haragos, Kovács Birkás Péter és Odri András. Kovács Birkás, aki időközben értesült a szombati botrányról, meglátva Odrit, így szólt hozzá: — Miért rágalmazod a feleségem? Mit akarsz tőle?

Odri válasz helyett teljes erővel beledöfte kését a szerencsétlen ember mellébe. A szúrás, amely a szív fölött hatolt a testbebe, azonnali halált okozott. A tettes eljutott és bemen a Crnojeviceva uca egyik vendéglőjébe, ahol spricerezni kezdett. Az egyik asztal mellett ült és egész nyugodtan itta a bort, amikor megjelentek a rendőrök, akiket látva, Odri így szólt:

— Ilyen hamar?

Majd nyugodtan hagyta, hogy megbilincseljék és a rendőrlaktanyára kísérik. A tömeg, amely közben a gyilkosság színhelyén összegyűjtött, értesülve Odri elfogatásáról, a Csernovics-uccai kocsimához tódult és szitkokkal fenyegette a gyilkost, akit csak a rendőrség tudott megmenteni a nép dühe elől.

Ebben a bűnügyben tartották meg szombaton a főtárgyalást, amelyen a közvádlat Makszimovics Szvetisláv vezető államügyész képviselte, míg a vádlótat dr. Pakaski Brankó ügyvéd védte.

Szuronyos börtönőr vezette a tárgyalási terembe Odri András, aki hidegen, nyugodtan és minden megindulás nélkül viselkedett és azzal próbált védekezni, hogy ő volt a megtámadott fél.

Az elnök kérdésére elmondotta, hogy 55 éves, nős, gyermeke nincs. Arra a kérdésre, hogy bűnösnek érzi-e magát, hangosan felelt:

— Nem,

majd a következőket mondotta:

— Vasárnap háromnegyed tizenkét óra tájban men-

tem hazafelé, a városliget szomszédságában, a szerb temető mellett, ahol egy keskeny nyári kocsiút a bajai vasutonal mentés halad. Amint az utamon haladtam, szembetalálkoztam Kovács Birkás Péterrel, aki két emberrel jött. Mindjárt rákiáltott:

— Itt vagy! — majd szitkozódni kezdett.

Rámrivált, hogy mért mondtál rosszat a feleségemről. Azt feleltem neki:

— Nézze, ne beszéljünk itten, gyérünk le a sínek közül és majd ott megbeszéljük az egészet. Kovács Birkás azonban ahelyett, hogy jött volna, újból szidni kezdett, majd a zsebéből elővett egy kést és meg akart szúrni. En látva, hogy késsel rántam, pár lépést hátráltam, de ő egyre utánam jött és megint felém akart szúrni. Láttam, hogy folyton nyomomban van, én is elővettem késemet és szurkáltam.

Az elnök: Hova szurk?

— Nem tudom. Csak úgy, felindulásomban szurkáltam a késsel. Amikor láttam, hogy Kovács Birkás összeroskadt, elfutottam.

Az elnök felmutatja a vádlottnak a bűnelkénylét lefogalt nagy kést és megkérdezte a vádlotót, vajon ez az ő kése-e. A vádlott, pár pillanattal nyugodtan nézett a késere, majd így felelt:

— Igen, az az én késem.

Elnök: Ismerte maga már előbből Kovács Birkást?

— Igen, szomszédok vagyunk és 1927-ben akartam egy mellékhelyiséget építeni s amiatt összevesztünk.

Errel a vádlott kihallgatása véget ért és áttért a bíróság a tanúk kihallgatására. Sznopecsek Károly volt az első tanu, aki jelen volt az esetről. Elmondotta, hogy ő, valamint az elhalt Birkás Péter és Nagy Torma István a Szabó-féle kocsmából jöttek, ahol egy liter bort ittak meg hárman. Onnan mentek haza lakásukra ebédelni. A bajai és szombori vasút sínpárjai mentén egy átjárónál találkozott Odri Andrással. Birkás, amikor meglátta Odrit, megállt és megkérdezte tőle:

— Mit akarsz a feleségemtől? Miért szidod és rágalmazod?

— Gyere ide — mondotta erre Odri, a töltésnek arra az oldalára mutatva, ahol a szombori sínpárok haladtak, itt beszélhetünk. Ezzel Odri indult előre. Birkás nyugodtan utánament. Ez volt a helyzet, amikor egyszerre Odri megállt, visszafordult és a már közelébe ért Kovács Birkás Péternek minden szó nélkül teljes erőjével a mellébe döfte kését.

Elnök: Látott maga Kovács Birkás kezében is kést?

A tanu: Nem. Nem volt nála semmi. Minden támadó szándék nélkül ment Odri után.

Elnök: Volt valami szóváltás?

A tanu: Nem. A vádlott egy szó nélkül beleszurta kését Kovács Birkás mellébe.

Elnök: Maza milyen távolságra állott a két embertől, akik között ez történt?

— Öt-hat lépéssnyire.

— Láthatta volna-e, ha kés lett volna Kovács Birkás kezében?

— Igen, de semmi sem volt a kezében.

Elnök: Részegek voltak maguk, vagy a vádlott?

— Nem voltunk részegek sem mi, sem ő. Egy keveset ittunk, de nem voltunk ittasak.

Elnök: Mi történt a szúrás után?

A tanu: Amikor látta Odri, hogy Birkás összeesett, akkor elfutott. En utána szaladtam, de már nem bírtam nyomába jutni.

Az elnök szembesítést rendel el a tanu és a vádlott között. A tanu szemébe mondotta a vádlottnak, hogy azt mondotta az elhalt Kovácsnak:

— Jöjj át ide, majd itt elszámolunk — és amikor Birkás odament, szó nélkül leszurta és hogy az elhaltak nem volt a kezében semmi.

A vádlott idegesen rákiált a tanura:

— Nem úgy volt, nem igaz, késsel támadt rám. Majd többször így kiáltott fel: Nem igaz! Nem igaz!

A szembesítés után Nagy Torma Istvánt hallgatta ki a bíróság. Ő is jelen volt az esetről s az eset részleteit egybevetőleg mondta el az előtte kihallgatott tanuval. Ez a tanu is az elnök kérdésére a meghatározottabban kijelentette, hogy Kovács Birkás kezében nem volt kés. A bíróság mindkét tanut megeskette. Ezután az elhalt özvegyét hallgatták ki. Özvegy Kovács Birkás Péterné megindult, sírásra hállo hangon tette meg vallomását. Elmondotta, hogy magáról a gyilkosságról nem tud semmit, azt nem látta, csak azt tudja, mikor az ura elment hazulról, így szót hozza:

— Flam, elmegyek Sznopecsekkel, mert fogadtunk öt liter borból, a fogadást megnyertem és most vele és Nagy Tormával elmegyünk a Mátyás-kocsimába. Ettől fogva többé nem látta az urát. A tanúkihallgatások után dr. Rukavina József terjesztette elő orvosi szakvéleményét az elhalt sérüléseiről. Julius kilencedikén történt a boncolás. Megállapították, hogy a mellén egy három centiméter hosszú és három és fél centiméter széles, éles tárgyval történt szúrás volt, amely a szívet érte és azonnali halált okozott.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért és elhangzottak a perbeszédok.

Makszimovics Szvetisláv államügyész fenntartotta a vádat és kérte a bíróságot, hogy a törvény szerinti büntetéssel sújtsák a vádlottat. Az eskü alatt kihallgatott tanúk vallomásából beigazolás nyer, hogy a vádlott szándékosan, de nem előre megfontolt szándékkal megölte Kovács Birkás Pétert. Szigorú büntetést kért. Dr. Pakaski B. ánkó védő azt fejtette, hogy a vádlott, amikor tettét elkövette, erős felindulásban volt. Kérte a bíróságot, hogy az ítélet meghozatalánál ezt vegyék figyelembe. A bíróság ezután meghozta ítéletét, amely szerint bűnösnek mondotta ki a vádlottat szándékos emberölés büntetében és elítélte tíz évi fegyházra.

Az ügyész szigorításért, a védő pedig a bűnösség kimondása miatt felebbezett.

A noviszadi strandon meglopták a rendőrfőkapitányt

A rendőrség egy veszedelmes szuboticiai zsebtolvaj személyében elfogta a tolvajt

Noviszadról jelentik: Pénteken vakmerő lopás történt a noviszadi strandon. A tolvaj a noviszadi rendőrség kabinját fosztotta ki és meglopta dr. Momirovics Veljkó rendőrfőkapitányt, aki a rendőrség számára fenntartott 49-es számú kabinban hagyta ruháit.

Dr. Momirovics Veljkó rendőrfőkapitány pénteken kora délután ment ki a strandra és a kabinban levetkőzött. Ruháiban egy értékes aranyóra, aranylánc, pénztárcájában pedig kétszáz dinár készpénz és különféle igazolványok és iratok voltak. A főkapitány délután négy órakor távozott a strandról és amikor később hivatalban a pénztárcájából pénzt akart kiverni meglepetve állapította meg, hogy a pénz hiányzik. A főkapitány azonnal tudta, hogy a strandon lopták meg.

Megállapították, hogy a kora délutáni órákban, a kabinos asszony kislától egy ismeretlen fiatalember elkérte a 49-es számú kabin kulcsát. A kisló gyanulatlannal odaadta és így a rendőrség bizonyosra vette, hogy a lopást ez az ismeretlen fiatalember követte el. A fiú kijelentette, hogy azt a fiatalembert, aki a kabinban járt, feltétlenül felismerne. A rendőrkapitány abból a feltevésből indult ki, hogy a betörő este, bizonyosan a Noviszadon működő Kofosseum cirkuszban lesz, ezért a kislót magával vitte a cirkuszba. A kisló a cirkusz látogatói között felismerte azt a fiatalembert, aki délután tőle a kabin kulcsát elkérte. Nikolics Szima főkapitányhelyettes utasítására egy detektív azonnal előállította a gyanuba vett fiatalembert, aki határozottan tagadta a lopást. A rendőrség ennek ellenére őrizetben tartotta és szombaton maga dr. Momirovics Veljkó rendőrfőkapitány hallgatta ki és megállapította, hogy a tettes veszedelmes zsebtolvaj, aki Szuboticián is több ízben került ilyen cselekmények miatt a rendőrség elé. A rendőrség a bűnügyi nyilvántartó segítségével, megállapította a tettes személyazonosságát. A fiatalembert Scherer Lászlónak hívják, veszedelmes zsebtolvaj, aki zsebtolvajlásért már többször volt büntetve. Zsebcében a lopott pénzből már csak nyolcvan dinárt, továbbá a noviszadi munkástőzsde négy igazolványát és néhány gyorsvonatjegyet találtak. Scherer a bizonyítékok sulya alatt megtört és beismerte a lopást.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓRA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a könnyedezményekben

Halálos szerencsétlenség érte az északsarki olasz expedíció egyik tagját

A Nobile eltűnt társai után kutató olasz expedíció egyik tagját jegesmedvékkel való viaskodása közben Albertini mérnök fegyvergolyója véletlenül megölte

Milánóból jelentik: Az északi Jeges-tengeren tragikus szerencsétlenség történt annak az olasz expedíciónak egyik tagjával, amely Albertini mérnök vezetése alatt kutat a Nobile expedíció eltűnt tagjai után. Az Albertini expedíció a Hayman nevű norvég bálnavadász hajón járja be a Spitzbergák partvidékét. Albertini időnként partra száll az expedícióval és számkal kutatnak a sziget belsejében a Nobile expedíció eltűnt tagjai után.

A múlt héten egy ilyen expedíciót jegesmedvék támadtak meg. Mindenki aludt a hevenyészett sátrakban és egyedül Guido olasz alpinista állt őrt. Váratlanul jegesmedvék jelentek meg a közelben és rárohantak, mire Guido kétségbeesve kiáltott segítségért. Albertini mérnök álmából felriadt a segélykiáltásra, felugrott, fegyvert kapott és a hang irányába rohant, a jégen azonban elcsuszott, fegyvere elsült és a golyó Guido gyomrába fúródott. A szerencsétlen alpinista néhány óra múlva meghalt. Holttestét zsákba varrva a Jeges-tengerbe süllyesztették.

Örvendően csökken a kivándorlás

Ezer jugoszlávai magyar vándorolt ki a múlt évben Amerikába

Zagreből jelentik: A főfelügyelőség most tette közzé Jugoszlávia múlt évi kivándorlásának statisztikai adatait. A jelentés szerint a múlt évben 21.789 személy vándorolt ki az ország területéről tengerentúli államokba, tehát 187-tel kevesebb, mint 1927-ben, amikor tetőfokát érte el a kivándorlási láz. Azóta a kivándorlók száma állandó csökkenésben van és ez év első harmadában már igen lényeges esést mutat fel, mert 1929 első három hónapjában 1535 személlyel kevesebb vándorolt ki, mint 1928 első három hónapjában. Az SHS állam megalakulása óta összesen 136.000 személy hagyta el az országot, míg a visszatérők száma csak 71.000 volt.

A kivándorlók zöme, majdnem egyharmadrésze Argentínába vándorolt ki, mert az Egyesült-Államok bevándorlási törvényeinek megszigorítása óta ott vannak a legkedvezőbb elhelyezkedési lehetőségek. Ott már majdnem százezer főnyi jugoszláv kolónia van. Az argentinai kivándorlók legnagyobb része Horvátországból, Dalmáciából és a Vajdaságból került ki. Második helyen Kanada áll, ahol már 35.000 jugoszláv kivándorló él. A kanadai emigráció azonban ebben az évben valószínűleg lényegesen csökkenni fog, mert ott most az angol munkásokat favorizálják és nagyon korlátozták a Közép- és Keleteurópából való kivándorlást. Az Egyesült-Államokba a szigorú bevándorlási törvények miatt csak 4796 jugoszláv állampolgár vándorolt ki és ez a szám néhány év óta már stabil. Nagy emelkedést mutatott a múlt évben az Uruguay-ba való kivándorlás, oda 1928-ban több vándorolt ki, mint az előző tíz évben együttvéve. Uruguay ugyanis még azon kevés államok egyike, amelyek semmiféle akadályt nem gördítenek a bevándorlás elé. Uruguayban jelenleg már 8600 jugoszláv állampolgár él, Chilében 12.000 és Braziliában 60.000. Az utóbbi két államba azonban a múlt évben kissé csökkent a kivándorlás. Ausztráliába kevesebben vándoroltak ki, mint az előző években, az ottani jugoszláv kolónia 5000 főnyi. Ott is korlátozták a bevándorlást és ennek tulajdonítható a csökkenés.

A kivándorlók legnagyobb része (8600—40%) horvátországi, főleg a líkai és tengermelléki passzív vidékekről való. A horvátországiak épp úgy, mint a vajdaságiak leginkább Argentínába és Kanadába vándorolnak ki. A Vajdaságból összesen 4233 személy vándorolt ki, vagyis az összkivándorlók 19 százaléka. Relatív a legerősebb a kivándorlás Dalmáciából. Ez a legkézsőbb tartomány a múlt évben 3509 embert küldött tengeren túlra (16%).

A kivándorlók zöme — 14.463—66% — földműves volt, kor szerint pedig a legtöbb (50%) 18—30 éves, tehát a legjobb munkabíró ember. A kivándorló nők száma állandóan csökken és a múlt évben négy férfire esett egy nő. Ennek oka abban rejlik, hogy még Amerikában sem keres annyit a munkás, hogy eltarthasson egy nemdolgozó, nemkereső nőt, a családostól kivándorlók száma pedig mindössze 2133 volt. Leginkább vajdasági magyar és német, akik valószínűleg nem szándékoznak többé visszatérni az Óvilágba.

Vallásfelekezet szerint 17.191 kivándorló katolikus volt, 3540 görögkeleti, 874 evangélikus, 85 zsidó, 66 görögkatolikus és 25 muzulmán. Nemzetiség szerint 14.939 szláv, 3092 német és 985 magyar. Az utóbbi években különben a magyaroknál észlelhető jelentős csökkenés a kivándorlók számának.

A kivándorlók 34 százaléknak vagyona volt, idehaza, 8 százaléka eladta ingatlanait és magával vitte a pénzt, 58 százaléka pedig teljesen vagyontalan volt.

Céltudatos és gondozott.

Még hogyha korának tökéletes typusa is a férfi, akkor sem biztos a sikere az egész vonalon. Hozzá tartozik ehhez a gondozott külső is, mindenképp pedig a kifogástalanul ápolott haj.

10 percnyi munka, egy fejmosás ELIDA shampooval meghozza a kívánt eredményt. Az ELIDA Shampoo minden férfi részére célszerű, bárhova könnyen magával viheti. Rögtön használatra kész. A fejbőrt és haját alaposan tisztítja, a kellemetlen korpásodást megszünteti.

ELIDA SHAMPOO

HIREK

Dimitrije patriárka Arandjelovacska Banjára utazott üdülésre. Beogradból jelentik: Dimitrije patriárka, aki, mint ismeretes, nemrégiben épült fel hosszú és súlyos betegségéből, orvosai tanácsára Arandjelovacska Banjára utazott, ahol előreláthatólag őszig fog üdülni.

Herriot Zagrebban. Zagreből jelentik: Herriot volt francia miniszterelnök, aki jelenleg Lyon város polgármestere, jugoszláviai körutja során pénteken délelőtt Zagrebba érkezett. Herriot, akit a zagrebi pályaudvaron ünnepélyes fogadtatásban részesítettek, több várcsúzi elöljáróság kíséretében meglátogatta a zagrebi botanikus kertet, továbbá látogatást tett az egyetemi könyvtárban és több más középületben is. A volt francia miniszterelnök előreláthatólag egy hétig marad Jugoszláviában.

Nagy részvétel mellett temették el Beogradban dr. Rajsz Arhibáldot. Beogradból jelentik: Szombaton délután nagy részvétel mellett temették el Beogradban Rajsz Arhibáld dr.-t, a kiváló kriminalistát, a szerb nép nagy barátját. Az elhunyt temetése katonai pompával történt. A koporsót és itt őfelsége Alekszandar király képviselője, Anics Jován ezredes mondta az első bucsubeszédet. Ismertette dr. Rajsz érdemeit és Jugoszlávia érdekében tett szolgálatait, amidőn a külföld előtt leplezte a Szerbiát megszálló csapatok kegyetlenkedéseit. Rajsz annyira szerette a szerb népet, hogy a háború után sem tért vissza hazájába, Svájcba, hanem Beogradban telepedett le és itt is érte utól a halál. A beszéd elhangzása után megindult a gyászmene, elől vitték a keresztet, majd a koszorú megszámlálhatatlan sokasága következett. A király hatalmas habárkoszorút küldött az elhunyt koporsójára. A halottaskösi mögött a kormány tagjai majdnem teljes számban, a tábornoki kar, nagyon sok katonatiszt, testületek kiküldöttei, a tartalékos tisztek, a rokkantak és a harcosok egyesületének kiküldöttei haladtak. Az utast két oldalán sokezer ember állt sorfalat. A rend fenntartására nagyszámú rendőrcsapat vezényelték ki. A Veliki Milos utcán a tartalékos tisztek egyesületének elnöke mondott magasztaló bucsubeszédet. A gyászmenelet után megindult a topesideri temető felé, de a miniszterelnöki palota előtt megállt és itt Kuzmanovics osztályfőnök mondott nagy beszédet. Dr. Rajsz Arhibáldot kívánságához képest a topesideri temetőben helyezték örök nyugalomra. A sirnál katolai és hazafias egyesületek szónokai, valamint az elhunyt barátai bucsuztatták a halottat.

Konferencia a jugoszláv bányatermékeknek Szalonikín át való exportálásáról. Beogradból jelentik: A jugoszláv bányavállalatok képviselői augusztus 31-ikén találkoznak Beogradban a szalonikéi jugoszláv zóna igazgatóságának kiküldöttjeivel, akikkel konferenciát fognak tartani a jugoszláv bányatermékeknek a szalonikéi kikötőn át való exportálásáról.

A beogradi Nemzeti Színház új igazgatója. Beogradból jelentik: Gavella Bránko, a beogradi Nemzeti Színház drámai igazgatója elhagyja helyét és ezután a közoktatásügyi miniszteriumban fog szolgálatot teljesíteni. A drámai társulat új igazgatójává Karadzics Radivojevi, a Nemzeti Színház eddigi főtáncmestere nevezte ki.

Buchwald Leó meghalt. Szubotica város egész társadalmában mély és igaz részvétet keltett a megdöbbentő gyászír, hogy Buchwald Leó, a szubotical vasbutor és fémpár r.-t. egyik megalapítója és nyolc évén át volt vezérigazgatója, szombaton hajnali négy órakor félkorra teljében 52 éves korában elhunyt. Az elhunytban, aki özvegyet és egy leánygyermeket hagyott hátra, Buchwald Samu fiát, dr. Barta Antal volt városi főorvos, törvényszéki orvos unokáccsét gyászoja és a gyászolók között van a városnak sok régi köztisztelőben álló családja. Buchwald Leó temetése vasárnap délután öt órakor lesz a Cara Lazara ucca 3. számú gyászházban.

DIÁKOTTHON

(DJAČKI DOM) SUBOTICA

Tan- és nevelőintézet az összes középiskolák tanuló részére vallás- és nemzeti különbség nélkül. Szakszerű vezetés és felügyelet. — Világos és egészséges tanuló- és hálóterem. Nyelvkurzusok és zenekutatás. Fűző és testgyakorlás. Jó és bőveges ellátás. Mérsékelt árak. Kérjen prospektust. 8939

Ezernyolcszáz vagon szilva kerül kivitelre Brecskőről. Brecskőről jelentik: Brecsko és környéke, amely egyike a legjelentősebb szilvatermő területeknek, ebben az évben hozzávetőleges számítások szerint 1800 vagon száraz szilvát fog exportálni. Ez a mennyiség a tavalyihoz képest jelentős emelkedésre mutat.

Próbaéneklés a szubotical zsidótemplomban. Liebermann Jenő, a beregszászi zsidó hitközség főkántora a péntek esti és szombati istentiszteletek keretében próbaéneklést tartott a szubotical zsidótemplomban. A szép és iskolázott hangú vendég-kántor bemutatkozását nagy tetszéssel fogadták az istentisztelet résztvevői.

— Nagy tűzek Bánáthban. Beeskerekről jelentik: Pénteken három helyen pusztított veszedelmes tűz Bánáthban. Klárija és Itebej községek között a mezőszécsényi kigyulladt Milankovics Liuba gazdálkodó háza. A lángok elhamvasztották az egész épületet, a gazdasági berendezések és a felhalmozott gabona is a lángok martaléka lett. A kár 200.000 dinár. — Potiskiszvetinikola községben Lázár Kálmán cséplőgépe gyulladt ki és teljesen elhamvadt. A kár 50.000 dinár. — Szeptijován községben Salamon Miksa gazdálkodó házában kigyulladt a gabona és elégett. A kár 40.000 dinár.

— Pár főtlen belül forgalomba kerül a huszas csomagolású Vardar. Beogradból jelentik: A monopolizációs törvények néhány hónappal ezelőtt, mint ismeretes, közölte, hogy a Vardar cigarettákat huszas csomagolásban fogja forgalomba hozni. Az új csomagolású Vardarok azonban mindeddig nem jelentek meg a trafikokban. Mint értesülünk, az új csomagolású cigaretták forgalombahozatala eddig technikai okokból szenvedett késedelmet, most azonban már foltynak a próbák egy angol és egy francia gyártmányú modern géppel, amelyek automatikusan végzik a dobozok készítését és a cigaretták csomagolását. Meg fogják állapítani, hogy melyik gép teljesítménye nagyobb és egy-két héten belül előreláthatólag több dohánygyárban megkezdik a Vardar cigarettának huszas csomagolásban való gyártását.

Nyugalom és üdülés

után vágyik mindenki. Az erőnket és munkakedvünket felfrissíti az

OVOMALTINE

amely koncentrált alakban ad energiát és tápértéket. Jégbehűtött Ovomaltine a legjobbízú és egyúttal a legegészségesebb frissítő

74719

— Országos szövetkezeti kongresszus Ljubljánában. Beogradból jelentik: A szövetkezeti szövetség igazgatósága pénteken ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy szeptember elsején Ljubljánában országos szövetkezeti kongresszust tartanak, amelyre meghívják a külföldi szövetkezeti szövetségek képviselőit is. A kongresszussal kapcsolatban Ljubljánában szövetkezeti mezőgazdasági kiállítást is rendeznek.

— Gazdag rézereket fedeztek fel Zajecsár környékén. Zajecsárból jelentik: A környéken nemrégiben új és igen gazdag rézereket fedeztek fel. Jugoszláviának ezen a vidéken eddig is igen gazdag rézbányák voltak, amelyek közül nem egy igen fontos tényezője az ország gazdasági életének. Az új rézerek felfedezése nagyban emeli Keletserbia vidékeinek gazdasági jelentőségét.

Minden eleáns nő, aki szépségét ápolja, TAKY-t kell használnia!

mondja Doris Kenyon, a film világhírű szépe.

- Nines jobb szer a felesleges szőrök eltávolítása a kőzről, lábokról és a nyakról. A beret-vától a bőr kivörösödik és fekete pontok maradnak utána. A többi szőrvetést szerkesztés hatása és illata kellemetlen. A TAKY mesés illatot terjeszt és az utolsó cseppig lehet használni.

Ha a TAKY-t a tubusból kinyomjuk, éppen olyan, mint egy krém. Ez a szer öt perc alatt eltünteti a szőröket és pihéket. A TAKY tehát a legjobb szőrtörő szer egyéb hasonló készítmények kellemetlen mellékhatása nélkül. Takizze magát és el lesz tőle ragadtatva!

FIGYELMEZTETÉS: A TAKY mindenütt kapható. Minden tubuson rajta kell, hogy legyen a jótállási jegy.

Jugoszláviai vezérképviselet: Henri H. Neumann, Zagreb, Boškovičeva ulica 42.

A TAKY 1929. a következő előnyökkel tűnik ki: kellemes illat — gyors hatás — nem szárad a tubusban.

— Mellbelötte magát egy palkesi leány. Szombaton délelőtt tíz óra tájban lakásán öngyilkosságot kísérelt meg Gyelms Juci huszonkétéves leány. Gyelms János volt malomtulajdonos leánya. Gyelms Juci egyedül volt a lakásban és egy kiskalberri revolverrel mellette lőtte magát. A dörrésszen többben bevette és a leányt nagy vértócsában találták a földön. Azonnal értesítették dr. Mardosics Luka palkesi orvost, aki első segélyben részesítette a sebesült leányt, akit a mentők beszállítottak a szubotici közpórházba. Gyelms Juci eszméletlenül volt, sebesülése könnyebb természetű, úgy hogy néhány nap múlva el is hagyhatja a kórházat. Az öngyilkosság okára vonatkozólag a sebesült leány nem adott felvilágosítást.

— A noviszadi Juda Makkabi sportegylet nyári mulatsága. Noviszadról jelentik: A noviszadi Juda Makkabi sportegylet szombaton, augusztus 17-ikén az Olimpia kerthelyiségekben varietéval és táncokkal egybekötött kerthelyiséget rendez, amelynek tiszta jóvedelmét az egyesület sportfelszerelési alapjára fordítják.

— Zemun mellett ismeretlen férfi hullát vetett partra a Duna. Zemunból jelentik: A zemuni kikötő közelében pénteken reggel egy ismeretlen férfi hullájára akadtak rá a járőrök. A leletről jelentést tettek a csendőrségnek, amely megindította a nyomozást a hulla személyazonosságának megállapítására és annak kiderítésére, hogy hogyan került a Dunába az ismeretlen ember. Az orvosi vizsgálat során megállapították, hogy a holttest már több hét óta lehetett a vízben.

Gerber-féle Góliát barna sör zamatos, tápláló, izletes és pótolhatatlan.

— Petroleumkutató fúrnak egy szerbiai községben. Beogradból jelentik: A tuzlai tartományban levő Majejvi községben egy petroleumkutató fúrását kezdték meg. Lukovics Milán beogradi egyetemi tanár szombaton leutazott a fúrás színhelyére, ahol személyesen fogja vezetni a munkálatokat.

A házi tisztítás régóta húzóó problémája megoldást nyert. Novallinnal minden különös szakértelem nélkül tökéletesen tisztíthat ruhát, selymet, gyapjút, filcot, sőt butorhuzatot, szőnyeget, paplant és minden mást is. Vajdasági vezérképviselet: La Plachtep, V. Mokranjčeva ul. 13.

TŐZSDE

B E D

Zürich, aug. 10. (Zárlat.) Beograd 9.1275, Páris 20.34, London 25.20 egyenlő, Newyork 520, Brüsszel 72.275, Milánó 27.18, Madrid 75.975, Amszterdam 208.23, Berlip 123.75, Bécs 73.225, Szófia 3.76, Prága 15.385, Varsó 58.30, Budapest 90.78, Bukarest 3.085.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 10. Buza bácska 77—78 kg. 205—210, hajó Tisza 77—78 kg. 215—220, bánáti új 77—78 kg. 205—207.50, szerémi új 77—78 kg. 205—210. Árpa bácska új 63—64 kg. 160—165. Zab bácska új 180—185, bánáti új 175—180, szerémi új 180—185. Tengeri bácska 205—210, bánáti 202.50—207.50, szerémi 205—210. Liszt: Ogg és Og bácska 315—320, kettes 295—300, ötös 275—280, hatos 250—255, hetes 220—225, nyolcas 140—145, korpa bácska jutazsákokban 120—125, bánáti jutazsákokban 120—125, szerémi jutazsákokban 120—125. Irányzat: változatlan. Forgalom: 47 és fél vagon.

Budapesti gabonátőzsde, aug. 10. Határidőüzlet: Buza októberre 24.51—24.64, zárlat 24.51—24.52, márciusra 26.82—26.95, zárlat 26.82—26.83. Rozs októberre 19.30—19.44, zárlat 19.27—19.28, márciusra 21.42—21.55, zárlat 21.41—21.42. Tengeri májusra 20.22—20.40, zárlat 20.32—20.33. Készárúpiac: buza 23.20—24.55, tarmányárpa 17.75—18.50, köles 18.50—19.50, tengeri 23.50—24, korpa 13.50—13.75, rozs 17.65—17.90, sörárpa 19.50—24, repce 46—48, zab 18—19, ujjab 16.75—17.25.

Chicago terménytőzsde, aug. 10. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza szept. (135) 136, dec. (143.125) 144 és fél, márc. (147.75) 1499, tengeri szept. (103) 103 és fél, dec. (96.25) 96 háromnyolcad, márc. (97.75) 100, zab szept. (48.75), dec. (52.625), rozs szept. (108.75) 109 és egyenyed, dec. (116.50).

Winnipeg terménytőzsde, aug. 10. Középfolyamok: Buza októberre (154.125) 156 hétnyolcad, decemberre (151.375) 154 egyenyed, márciusra (156) 158.

Liverpool terménytőzsde, aug. 10. (Zárlat.) Buza októberre (9 sh. 9 egyenlő) d.) 9 sh. 11 és fél d., decemberre (10 sh. 1 d.) 10 sh. 2 háromnegyed d., márciusra (10 sh. 4 egyenyed d.) 10 sh. 6 és fél d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Palánka 234 (+34), Noviszad 216 (+26), Zemun 124 (+6), Pancevó 88 (+), Orsova 151 (+1). Dráva: Oszijek 140 (—30). Száva: Zagreb 126 (—6), Mitrovica 100 (+2), Sabac 9 (—4), Beograd 44 (+6). Tisza: Becej 5 (+8), Titel 176 (+16).

Jugoszlavia

Általános Biztosító Társaság

Főközpontja

Novisad, Zrinji Péter u. 36 — Telefon 20.55

Vezérigynökség

Subotica, Kralja Aleksandra 6 — Telefon 303

Foglalkozik a biztosítás minden ágával. Nagy ingatlan és ingó vagyonával biztosítottjainak a legnagyobb garanciát nyújtja.

— Hauser Endre szombori hangversenye. Nagy érdeklődés előzi meg Szomborban Hauser Endrének, a nagytehetségű fiatal szubotici származású hegedűművésznek szerdán, augusztus 14-ikén este Szomborban rendezendő hangversenyét. A kiváló hegedűművész hangversenyének műsora a következő: 1. Mozart: Sonate B dur. 2. Pugnani-Kreisler: Preludium et Allegro, Elgar: La capricieuse. 3. Paganini: Variations. 4. Bach: Chaconne. 5. Dvorak: Slawische Tanzweise, Sarasate: Zigeunerweisen. Az egyes számokat Krombholz Károly, a tehetséges fiatal zongoraművész kíséri, aki önállóan is bemutatkozik három Schubert-számmal és Liszt XII. rapszódijával. Az új muzsikusergeneráció két nagytehetségű tagjának hangversenye bizonyára a szezon egyik legkiemelkedőbb zenei eseménye lesz Szomborban.

— Eljegyzés. Hoffmann Elza és Kessler Albert jegyesek. Beli Monasztir, 1929. augusztus 4. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— A magyar vízpolócsapat győzelme. Budapestről jelentik: A magyar vízpolócsapat szombaton délután a Császárfürdőben mérkőzött az angol vízpoló válogatottal. A mérkőzés a magyar csapat 13:1 (9:0) arányú fölényes győzelmével végződött.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— Vasárnap kezdődik Zagrebban a jugoszláv sakk-szövetség bajnoki sakkversenye. Zagrebból jelentik: A jugoszláv sakk-szövetség bajnoki versenyei az 1929. évi bajnoki címért vasárnap, augusztus 11-én kezdődnek Zagrebban, a kereskedők szövetségének Jurisics ueca 1. alatti nagyertermében. A sakk-szövetség választmányának döntése szerint az idén a versenyen részvételre jogosultak a következő játékosok, akik az egyes sakk-klubok versenyen elérték a legjobb helyezést: Dr. Alekszics Kamenko Beeskerek, Marunovszki Szimeon Szkooplje, Schreiber Imre Szubotica, Kovacevics Bozso Virivitica, Weiss Zlatko Szizak, dr. Horovitz Milan Oszijek, Mesics József Maribor, Bernardics Iván Karlovac, Vidmár Csiril Ljubljana (a nagymester unokaöccse), Vogelnik Adolf Ljubljana, Furlani Ludmil Ljubljana, Nedeljkovics Ozren Beograd, Nikolics Ljovjan Boszanski Novi, Trifunovics Péter Sibenik, Filipcsics István Zagreb és Dumicsics Marijan Zagreb. Tartalékok, egyes játékosok meg nem jelenése esetén: Gabrovsek Ljudevit Ljubljana és Grencarszki Mladen Zagreb. A verseny egyfordulós, az esetleges függőjátzmak elintézésére és a pihenőkre szánt napok beszámításával tehát kerek három hétfőig tartani. A versenyzők végleges listája csak szombaton lesz ismeretes, amikor jelentkezniök kell a résztvevőnek és amikor megadják a sorsolást. A verseny finanszírozása érdekében a szövetség gyűjtőakciót indított, amelynek eredményétől függ mennyi élelmezési segélyt nyújthat a szövetség a résztvevőknek, míg lakást a diákokthonban kapnak a résztvevők. — A szövetség első nagy nemzetközi nagymesteri tornáját szeptember hó végén rendezi Rogaska Szlatinán az ottani fürdőigazgatóság és a maribori tartományi segítővel. A versenyen a jugoszláv nemzeteken (Vidmar, Kosztics, Vukovics, dr. Asztalos, dr. György, König, Csirics) kívül résztvesz a jelenlegi karlsbadi mestertorna számos résztvevője is, úgyhogy ez a verseny a nemzetközi sakkvilágban nagy érdeklődést fog kelteni.

Kövér és vérbőségben és ebből folyó depressziókban szenvedőknek biztos hatása a klinikai gyakorlatban többszörösen bevált szer a »MIRA« keserűvíz. Hetenként egy pár pohár Miraviz fogyasztása enyhé székélest biztosít s megátol mindennemű erjedést úgy a belekben, mint a gyomorban s az ebből származó excessusok biztos hatása zore. Kapható minden gyógyszerertárban, drogeriában és jobb fűszerüzletben. Képviselet Trafikant Gábor, Szubotica.

KUPARI

TENGERI STRANDFÜRDŐ
DUBROVNIK mellett 388.

Legnagyobb és legszebb tengeri fürdő a déli Adrián. Nagy modern szálloda, szobák már 20 dírtól kezdve. Előre endű konyha, kitűnő ivóvíz, nagy gyümölcs-ötegek, 2 leányzó p. lya. Naponként koncert. Bar. Danc. aut. garázs, posta, telefon, orvos.

Felvilágosításra szolgál és szobarendeléseket előjegyez: FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, KUPARI

8254

RÁDIÓ

A vasárnapi és hétfői rádióprogram
kiemelkedő eseményei

Pénteken este tartotta meg Révai Gabriella, a fiatal és rendkívül tehetséges szubotocai zongoraművész első rádióhangversenyét Beogradban. Révai Gabriella művészetét a szubotocai zeneértő közönség már jól ismeri, hiszen nemrégiben Palicon is nagy sikert aratott egy koncerten. A mikrofonon keresztül is pompásan érvényesült nagy tehetség. A műsora nagy-szerűen állította össze, ahogy a hangverseny minden tekintetben jól sikerült.

Vasárnap a szokott fűnapi műsora nyújtja Európa rádiója. Beogradban este a rádiózenekar ad nagy hangversenyt (20.30), utána pedig Chanson-óra következik. Jeszics Paulina beogradi operacéknő közreműködésével (21.40). Zagreb szintén nívós hangversenyt nyújt fél kilenc órai kezdettel. Műsora klasszikus szerzeményei szerepelnek.

A külföldi állomások közül a berlini állomás ad érdekes hangversenyt az operaházról (20.00). Bécs pe-

dig operettrészletekkel szerepel (20.15). Rómából a »Fauszt« című operából közvetítenek részleteket (21.00), míg teljes operaelőadást nyújt *Milánó*, ahonnan Leoncavallo »Bajazzók« című operáját hallhatjuk (20.30). Nápoly pedig operettdarabot tűzött vasárnapi műsorára (21.02). A prózai előadások közül kiemelkedik a budapesti stúdió előadása, a műsora a »Noszti fiu esete Tóth Marival« című nagyszerű vígjáték szerepel (20.25).

Hétfőn este Beograd Szlav-órát ad, amelynek programján a legkiválóbb szlav zeneszerzők művei szerepelnek (20.30).

Berlin »Régi tánczene« címen ad hangversenyt (21.00). Toulouse operarészletekkel szerepel (21.00). Écs szintén nívós hangversenyt nyújt Grieg és Saint-Saens szerzeményeiből (20.00). Nápoly operaelőadást nyújt (21.02), míg Lipszéből Offenbach két egyfelvónas operettjét kapjuk (20.00).

SPORT

A favoritok biztosan haladnak a döntő felé
a városligeti tenniszversenyen

Az országos tennismérkőzés második napja

Szombaton folytatták a Kék-fehérek országos tenniszversenyét. A verseny második napján már startoltak a vidéki játékosok is, akik közül a legnagyobb érdeklődés természetesen az országos bajnoknő, Bokor Béláné játéka iránt nyilvánult meg. A női döntőben valószínűleg Kiss Panni lesz az ellenfele, aki most is nagyszerű formában van. Ugyancsak izgalmas küzdelmek lesznek a férfi számok döntőiben, ahol Csernojarov, Konyovics Gradjanszki, Kiss József, Kovács László, Berényi kerülnek össze, részben az egyes, részben a páros számokban.

Szombaton szintén szép küzdelmek voltak, különösen nagy tetszést aratott Csernojarov játéka. Ellenfele Leszmeiszter volt, aki feltűnően jól szerepelt és olyan momentumai is voltak a mérkőzésnek, amikor teljesen egyenrangú ellenfélnek mutatkozott a kiváló odzsacsi játékos. A szombori eredmények a következők:

II. osztály:

Férfi egyes: Kovács Béla—dr. Tisza 2:6, 6:2, 6:3, Kiss József—Vilicsics 6:4, 6:2. Vig—Reichenfeld 6:1, 10:8, Leszmeiszter—Kraus 6:2, 6:2.

Női egyes: Kiss Panni—Lázárek Iotti 6:1, 6:0, Bachrichné—Hercog Klári 8:6, 6:0, Lichtneckert Pusza—Strasszburger 6:4, 6:4, Potorkáné—Fränkelné 6:4, 1:6, 6:4, Lichtneckert—Bachrichné 6:2, 6:4, Kádár Maca—Hercog 6:3, 6:0.

I. osztály:

Férfi egyes: Kiss József—Knight 8:6, 6:0, Knight—Pfeiffer 6:1, 6:0, Vilicsics—Reismann 6:1, 6:2, Licht-

neckert—Szegő 6:1, 7:5, Kovács L.—Kerényi 6:2, 3:6, 6:3, Singer—Reichenfeld 7:5, 6:3, Mali—Szkenderovics 1:6, 6:4, 6:4, Vilicsics—Spisics 6:1, 6:0, Grád—Kemény 6:3, 6:0, Gradjanszki—Goldmann 6:2, 6:1, Berényi—Temunovics 7:5, 6:2, Berényi—König 6:3, 5:7, 7:5, Leszmeiszter—Facsar 6:1, 6:0, Csernojarov—Goldberger 6:2, 6:1, Csernojarov—Leszmeiszter 6:2, 6:4, Presics—Osztojics 1:6, 6:3, 6:0.

Női egyes: Matheisz Lenke—Bachrichné 6:2, 6:3, Kiss Panni—Hercog Klári 6:2, 6:1, Lichtneckert—Strasszburger 6:0, 6:1, Kádár Maca—Hercog Klári 6:3, 6:2, Kiss Panni—Matijevics Olga 6:3, 6:1, Lichtneckert—Kádár Maca 6:3, 6:0.

Férfi páros: König, Mali—Facsar, Pfeiffer 7:5, 6:1, Szegő, Kerényi—Goldberger, Temunovics 6:1, 6:4, Osztojics, Spisics—Lichtneckert, Goldmann 6:1, 7:5, Kovács, Berényi—Szegő, Kerényi 6:4, 6:3, Szkenderovics, Vilicsics—Zimmermann, Reichenfeld 12:10, 6:2, dr. Singer, Kiss József—Szkenderovics, Vilicsics Szilvákó 6:2, 6:1.

Vegyes páros: Kemény, Fränkelné—Szám, Lelbachné 3:6, 7:5, 8:6, dr. Singer, Kiss Panni—Szkenderovics, Czucz Alice 6:4, 6:0, Vig, Bachrichné—Nojesek, Nojesek Tusi 6:4, 4:6, 6:4, Réti, Hercog L.—Vig, Bachrichné 6:3, 6:4, dr. Singer, Kiss Panni—Nojesek, Nojesek 6:1, 6:1, Konyovics, Bokorné—Kovács László, Dulics Cunca 6:4, 6:0.

Vasárnap kerül sor a döntők lejátszására. A verseny reggel nyolc órakor és délután három órakor kezdődik. Vasárnap este a klub tagjai a vendégek fészketére összejövetelt fognak tartani.

A szubotocai alszövetség dijmérkőzése

SzAND—SzMTC és Sport—ZsAK-mérkőzés a SzAND-pályán

Vasárnap, augusztus 11-ike, alszövetségi nap, amidőn a szubotocai alszövetség négy elsőosztályú egyesület részvételével dijmérkőzéseket rendez. A négy csapat között két értékes jutalmat tűzött ki az alszövetség a körmérkőzések első és második helyezetteire.

Az első fordulót vasárnap játsszák le a SzAND—SzMTC és a Sport—Zsak csapatai között, míg 15-ikén, esütörtökön, Nagybaldogasszony napján a győztesek és a vesztesek mérkőznek egymással. Ezt az utóbbi két mérkőzést azonban a J. N. S. által elrendelt futballtilalom miatt előreláthatólag egy későbbi időpontra fogják elhalasztani.

Az alszövetség rendelkezése értelmében a dijmérkőzéseken résztvevő csapatok legjobb felállításukkal tartoznak kiállani és már ez a körülmény is biztosítja, hogy a közönségnek komoly és érdekes küzdelemben lesz része. A vasárnapi program szereplő két mérkőzés egyformán érdekesnek ígérkezik, a nagyobb érdeklődés azonban természetesen az első és második helyezettek találkozása iránt nyilvánul meg. A SzAND és az SzMTC a bajnoki küzdelmek óta nem szerepelt egymás ellen és a vasárnapi erőpróba már a küszöbön

álló új bajnoki kampány esélyeinek megismerésére ad alkalmat. A mérkőzésnek nincs favoritja, mert a játékosok formái ismeretlenek.

A mérkőzés 5 órakor kezdődik. Előtte három órakor a Sport—Zsak csapatai mérkőznek.

*

Az országos bajnokság mérkőzése. Az országos bajnokság vasárnapi fordulóján Zagrebban a HASK—Jugoszlávia, Beogradban pedig a BSK—Hajduk mérkőznek. Mindkét mérkőzést bécsi bíró: Braun, illetve Göbl vezeti. A magyar labdarúgók szövetsége ugyanis nem küldi ki azokat a bírókat, akiket a jugoszlávai egyesületek kérnek és ezért a JNS elállott a magyar bírák igénybevételéről.

Odzsacsi vasárnapi futballsportja. Odzsaciról jelentik: Az OSC komplett első garmitúrájával vasárnap Apatinba látogat el, ahol bemutató mérkőzést fog játszani az újonnan alakult Schäffer-gyár csapatával. Az OSC vendégszerelése iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Apatinban. Az OSC—Apatini Schäffer-gyári SC mérkőzés alatt a játék egy percig szünetelni fog a napokban elhunyt Trischler Géza, az OSC kitűnő játékosának emlékeztérére. Odzsacsi az OSC IB a Vr-bázi SC IB csapatával fog mérkőzni.

Az országos uszóbajnokság
versenyeinek első napja

A szubotocai Sport vízipóló csapata vereséget szenvedett a dubrovnikai Jadrantól

Ljubljanából jelentik: A ljubljanai Ilirija rendezésében pénteken, szombaton és vasárnap tartják meg az országos uszóbajnokság versenyeit. Az ország minden részéből a legjobb uszók vesznek részt a versenyen, amelynek mezőnye az idén meglehetősen népes. Az indulók között vannak a Szombori Sport uszói, valamint Varnes István és néhány ifjúsági uszó Szubotocáról.

A pénteki első versenynapon valamennyi számban az elődöntőig jutottak el. Az eddigi eredmények a következők:

100 méteres hátúszás elődöntő A) csoport: 1. Grbics (Jug) 1 p 26 mp. 2. Csulics (Jadran). 3. Ratkovics (Jug). B) csoport: 1. Marceša (Vikt.) 1 p 25 mp. 2. Mirkovics (Jadran). 3. Fabris (Jug).

22 méteres mellúszás elődöntő A) csoport: 1. Matijevics (Jug) 3 p 19 mp. 2. Brkovic, 3. Szever (Ilirija). B) csoport: 1. Birimisa (Ilirija) 3 p 14 mp. 2. Fabris (Jug). 3. Micok (Jadran).

1500 méteres gyorsúszás elődöntő A) csoport: 1. Bibica (Jug) 24 p 5 mp. 2. Dolezal (Jadran). 3. Arsanin (Vikt.). B) csoport: 1. Szevanovics (Jadran) 23 p 20 mp. 2. Bulat (Bob). 3. Roje (Jadran).

100 méteres női mellúszás elődöntő: 1. Prekub (Primorje) 1 p 44 mp. 2. Mrkusics, 3. Ivancsics (Jadran).

100 méteres női gyorsúszás elődöntő: Három csoportban első: Roje (Jadran) 1 p 24,4 mp. Lapilat 1 p 34 mp. és Zsupan (Vikt.) 1 p 30,5 mp.

200 méteres női mellúszás elődöntő: 1. Volfart (Ilirija) 3 p 39 mp. 2. Mateljan (Vikt.). 3. Szever és Skulj (Ilirija).

400 méteres női gyorsúszás. Döntőbe kerültek: Roje Olga, Godina és Surics (Jadran), Zsupanics (Vikt.), Volfart (Ilirija), Treo (Primorje).

400 méteres gyorsúszás elődöntő: 1. Szevanovics (Jadran) 5 p 45 mp. 2. Roje (Jug). 3. Bulat (Bob, Beograd).

Elődöntőig jutottak az ifjúsági számokban és a műugrásban. A szombori Lehnert az ifjúsági 50 méteres gyorsúszás elődöntőjének egyik csoportjában harmadik lett 42 mp-es idővel.

A vízipólóbajnokság első fordulójában a Szombori Sport 9:0 (7:0) arányban vereséget szenvedett a dubrovnikai Jug csapatától. Egyéb eredmények: Bob (Beograd)—Viktoria (Zsák) 4:2 (3:1), Jadran (Spit)—Primorje (Ljubljana) 14:0 (6:0).

A versenyek folynak.

Több mint negyven ló indul
a vasárnapi szombori lóversenyen

A szubotocai Alekszandar király lovaregylet vasárnap augusztus 11-ikén délután félnyolcor Szomborban lóversenyt rendez. A verseny rendkívül érdekesnek ígérkezik és azon negyvenhárom ló fog indulni. A verseny részletes programja a következő:

1. Földművesverseny, 1100 m. handicap, Szombor város 3500 dináros díjért. Hat induló: Blitrica, Vilma, Slobodan, Napsugár, Mala, Rufus.

2. Vigaszverseny, 1200 m., Szombor város 4500 dináros díjért. 12 induló: Rádó, Türelem, Gazi Mestasi, Lisac, Fenkölt, Orlov, Zsenva, Jabucsi, Sanda, Solunka, Opál.

3. Bácskai tartományi verseny, 1800 m., a bácskai tartomány 5500 dináros díjért. 12 induló: Pravda, Ibar, Osvetnik, Good Hope, Riz-Bizi, Od Doboja Muj, Györgyike, Hopity, Druga, Lepotica, Violeta, Santari.

4. Kijátszói verseny, 2000 m., 6250 dinár díj, 7 induló: Riz-Bizi, Good Hope, Hopity, Osvetnik, Negro, Violeta, Ibar.

5. Tiszti akadályverseny, 3400 m., hat akadály, handicap, a tartomány 4500 dináros díjért: Marsca, Cleo de Merod, Bravur, Bravur, Solunka, Suti.

A szubotocai alszövetség az oszijekai alszövetség jubileumán. Az oszijekai alszövetség — mint ismeretes — szombaton és vasárnap rendezi meg ötvenes fennállásának jubileumi ünnepségeit. A jubileumra a szubotocai alszövetség Szegedinszki Nesztort küldte ki, aki az alszövetség képviselőjeként egy szobrot nyújt át az oszijekai alszövetségnek.

Bajnoki mérkőzés Szentán. Vasárnap a szentán Radnicski—Szombori TK Szentán a II. osztály utolsó döntő bajnoki mérkőzését játsszák le. A mérkőzés már nem változathat a helyezéseken.

A Ferrum SC Vrbászban. A szubotocai Ferrum SC csapata vasárnap Ncvivrbászban a VSC-vel barátságos mérkőzést játszik.

A Leszmeiszter-serleg ünnepélyes átadása Bácsban. Odzsaciról jelentik: Az Odzsacsi környékbeli kis egyetemen serlegmérkőzése — mint ismeretes — a múlt héten befejeződtek és a serleg ez évi védője a jöképességi bácsi Omladina FC lett. Vasárnap délután Bácsban barátságos mérkőzéssel veszi kezdetét a serleg átadásának ünnepélyes akta, amikor a Novi Sovel SC a bácsi Omladinával mérkőzik. Este a banketton Leszmeiszter Antal, a serleg adományozója fogja a győztes csapatnak átnyújtani a serleget. A bankett után tánc lesz reggelig a Nagy-féle vendéglőben. Odzsaciról számos sportember rándul át Bácsba az ünnepélyre.

Ez a cipő mért nem ragyog? | Ezentul okosabb lesznek: Ilyesmit én mégsem hagyok! | Ezentul PYRAM-ot vesznek!

FILM

Uj filmek

A Városi és Lifka-Mozi új műsora

A Városi Mozi új műsorán két kitűnő film szerepel. Az egyik a *Tyuk-farm* sok szorencsés ötlettel megcsinált amerikai vígjáték, mely egy szegény fiatal házaspár boldogulását mondja el nagyon mulatságos jelenetek során. A műsor főfilmje az *Amor herceg* Harry Liedtke legújabb, kitűnően sikerült filmje. Egy fiatal herceg áll a cselekmény középpontjában, akit hivatalosan össze akarnak házasítani egy hercegnővel. Utazás közben a herceg megismerkedik egy fiatal lánnyal, akivel aztán a havasok között egy éjszakára együtté hozza a véletlen egy menedékhelyen. A fiatalok természetesen megszeretik egymást, a herceg azonban megőrzi inkognitóját és hegyvezetőnek adja ki magát. Ebből természetesen rengeteg mulatságos bonyodalom származik, mert az igazi vezető, Szepe is jelentkezik. Nagyon sok mulatságos bonyodalom után diadalmaskodik a fiatalok szerelme és a herceg feleségül veheti szíve választottját. A filmben igen sok a mulatságos epizódfigura: a nagynéni alakja például kitűnően meglátott és filmre-vitt figura, a rendezésben sok a jó ötlet és a havas hegyvidék, amely a film háttérét adja, nagyon festői. Egy si-verseny ügyes felvételei is fokozzák a film érdekességét és a szereplők élénk és népszerű Harry Liedtkevel, a szép Christa Tordyval és Lidia Potchinával mind kitűnően illeszkednek bele a vígjáték könnyed, derűs hangulatába.

A Lifka-mozi hétfői új műsorán is egy nagyon mulatságos vígjáték szerepel: a *Tim és Tom, mint detektívek*. A két népszerű filmkémikus ezúttal egy előkelő szálloda alkalmazotta, az egyik, mint boy, a másik, mint detektív. Mondani sem kell, hogy megingt ugyanannak a nőnek udvarolnak és ezért állandóan veszeksznek egymással. A detektív mulatságosan gyáva és ebből, valamint egy titokzatos lepási esetből kacagtató vígjáték-helyzet alakul ki. A filmben a rendező sok kitűnő ötletet zsufolt össze és az egész film amellet, hogy mindvégig rengeteg alkalmat ad a nevetésre, egyben izgalmas is. A főszerepekben a nagyszerű kómikuspár: Carl Dean és Georg Arthur sok derűs percet szereznek a közönségnek.

(—)

KINTORNA

Allástkereső: És mennyit fizetést ad ön?

Főnök: Ez az ön képességeitől függ.

Allástkereső: Olyan kevésből nem lehet megélni.

Beszélgetés a törzsasztalnál.

— Hallom, hogy ön még sohasem veszített a lövészenyven, eljöttem, hogy tanácsot kérjek öntől. Mi az ön módszere?

— Én schasem játszom.

Brumzálótól csodálkozva kérdezik:

— Hogyan, te elsőosztályon utazol?

— Muszáj! A harmadikon utaznak a hitelezőim.

Proccné megkérdi a festőművésztől:

— Ah, ön alkotta ezt a szép női portrét, kedves mester?

— Igen, asszonyom.

— Ugyan, nem tudná megmondani az illető fodrászának a címét?

Egy ur mesélt a másikkal:

— Hallod, az én falumban van egy ember, aki 1800-ban született.

— Lehetséges! Bizonyára hazudtak neked.

— Dehogyan, hiszen saját szememmel olvastam a dátumát a sírkövén!

Egy író új regényét olvasta fel néhány türelmes barátjának.

— Tombolt a vihar — kezdődött a kézirat. — Éjzaka volt. A toronyóra tízenkét óra tíz percet ütött...

— Bocsáss meg — szót közbe az egyik hallgató — az órák sohasem ütnek 12 óra 10-et.

A költő persze megakadt, aztán így szólt:

— Miért ne ütne, amikor siet?

Egy urat elgázol egy gépkocsi. Véletlenül ott van egy orvos. Az ráhajol, vizsgálja, tapogatja.

— Doktor ur — sóhaj az áldozat — mondja nekem az igazat, bármir is, nem riaszt meg vele.

Az orvos, aki nagy automobilista, pillanatig této-vázik, majd látva az áldozat elszánt tekintetét, megszólal:

— Hát kérem, megmondom. Önt egy egyszerű Ford gép gázolta el.

KÖZGAZDASÁG

„Európa valutái, egyesüljete!”

J. F. Darling, a londoni Midland Bank vezérigazgatója, kidolgozta az európai államok közös valutájának tervét

Zürichből jelentik: Briand után, aki az Európai Egyesült Államok gondolatát vetette fel nemrég, most egy angol pénzügyterjesztés érdekes javaslatot az európai közvélemény elé. Briand Páneurópa gondolatának praktikus továbbfejlesztése ez. Az ötlet: az európai államok létesítsenek közös valutát és így harcoljanak a dollár diktatúrája ellen.

J. F. Darling, a londoni Midland Bank egyik vezető igazgatója veti fel ezt az eszmét a *Neue Zürcher Zeitung* hasábjain. Azt írja ez a rendkívül tekintélyes bankvezér, hogy tizenkét év óta foglalkozik ezzel a kérdéssel és most már végre egészen aktuálisnak találja a megvalósítását. A Young-tervezet alapján ugyanis felállítják majd a nemzetközi kliringbankot és ennek az intézetnek kellene az egységes európai valutát kibocsátania.

— Európának meg kell vinnia a maga szabadságharcát a dollárral szemben — írja — és fel kell szabadítania magát az Amerika által rákényszerített lehetetlen viszonyok alól. Ehhez közös európai valutára van szükség. A helyzet egyre válságosabbá válik. Készen kell lennünk, hogyha a krízis bekövetkezik, meg tudjuk védeni az érdekeinket. A nemzetközi banknak, nemzetközi fizetések céljára, nemzetközi bankjegyeket kell kibocsátania. Így lesz csak lehetővé, hogy a bankban résztvevő országok középszen nélkül teljesíthetik egymás között a fizetéseket. Így azután felszabadulna az aranykészlet és ezt a bankon kívül álló országba intézett kifizetésekre lehetne fordítani.

Igy azután sikertülne Európának leráznia magáról a dollár egyre elviselhetetlenebbé váló diktatúráját.

Az angol bankvezér jelszava: »Európa valutái egyesüljete!« nyilván nagy visszhangra fog találni egész Európában. Ha Hoover tényleg megvalósítja új védvámtervét és ezzel lehetetlenné teszi, hogy az európai államok áruban róják le adósságaikat, valóban nem maradna más hátra a gazdasági zsákudcahá szorított európai államoknak, minthogy a nemzetközi valuta behozatalával segítsenek magukon. Az angol bankigazgató terve tehát egyáltalában nem tekinthető fantasztikusnak és utópistikusnak.

A teslicsi »Falepárolási r. t.« angol kézben. Az elmúlt évben egy nagol tőkecsoport megszerezte a teslicsi (boszniai) »Desztilláció drva d. d.« részvénytöbbségét. Az angol csoport a meglévő művek felhasználásával a telepen műselyemgyárat akar feltesíteni és e célból egymillió font alapítőkével önálló részvénytársaságot létesített. A teslicsi gyár nemcsak az ország egész faszénüzemi-életét látja el, hanem exportra is dolgozik és a lepárlásnál fennmaradó kémiai termékeket is külföldre szállítja. Sajnos, a teslicsi művek vagonhiány miatt nem tudják a kivittelt kellő mérték-

ben lebonyolítani és ennek következtében Underwood vezérigazgató kénytelen volt az üzemet beszüntetni és hétszáz munkást elbocsájtani, mert a kész áru további felhalmozása nagyobb tűzveszedelmet rejt magában.

A vasuti vezérigazgatóság az exportörököt okolja a szállítási zavarokért. Novisadról jelentik: A vasuti vezérigazgatóság szombaton átiratot intézett a novisadrói kereskedelmi, gyáripari és iparkamarához, amelyben megállapítja, hogy a kivittel szemben idején az exportörök nagy nehézségeket gördítenek a kivittel zavartalan lebonyolítása elé. Igen sok esetben az exportörök hibájából a kivittel szemben áruval megrakott vagonok napokig kénytelenek az egyes állomásokon vesztegetni, mert a szállítólevelek nincsenek a szükséges iratokkal felszerelve. A legtöbb esetben az exportörök nem csatolják a szállító levelekhez a valutabiztosításról szóló bizonylatot (Uverenje o osiguranju valute), vagy ha az iratok valahol letételek vannak, elmulasztják feltüntetni, hogy hol vannak azok letételben. A vasuti vezérigazgatóság felszólítja az érdekelteket exportöröket, hogy a szállítási zavarok elkerülése érdekében a szállítóleveleket a jövőben szabályszerűen szereljék fel.

A szombori Zwirschitz-cég gyártmányával a szombori kiállításon. A szombaton megnyitott szombori kiállítás legnagyobb látványosságát Zwirschitz Károly Villamosági Vállalat szombori cég nyújtotta. A cég villamos telepek és községi villamos hálózatok építésében előnyösen ismert és tudvalevő, hogy Bácskában a legtöbb villanytelepet ő építette. Vajdasági főképviseleje a Ganz-Danubius és a Ganz Villamosági R. T.-nak. A kiállított villamos motorok, transzformátorok, árammérők, benzín-, petroleum és nyersolajmotorok e cégek világhírűt mindenben igazolják. Ezer féle villamos szerelési cikk, villamos műszerek, huzalok, villamos háztartási tárgyak, mint kályhák, tüzhelyek, rechaudok, forraló edények, főzőlapok, vasalók, villamos testmelegítők voltak láthatók, melyek ma már egy modern háztartásban szinte nélkülözhetetlenek. A Zwirschitz-cég kiállításának igen jelentős részét képezi a rádiókiállítás. Telepek nélkül működő, rendkívül szellemes módon megépített hálózati készülékek és precíz kivitelű telepes vevőkészülékek mutatják be a közönségnek a rádiótechnika fejlődését. A cég a kitűnő Orion gyártmányok jugoszláviai vezérképviseleje. Az Orion-gyártmányokból bemutatott kollekciója méltó feltűnést is kéltett. A cég a kiállítás mutatja be először az Orion normál típusú rádiócsöveket, melyek egy csapásra megszüntették azt a bizonytalanságot, mely eddig a megszámlálhatatlan típusú csövek miatt amatőr körökben uralkodott. Az egész kiállítás egyik legnagyobb szenzációja az erősítő berendezés, melyet a Zwirschitz cég szerelt fel a kiállítási főépület második emeletén. Az épület előtt felállított hatalmas megafon kétméteres tölcserével a több helyen felállított mikrofonok az erősítő segítségével közvetítik a szónokok beszédeit, a rádió- és gramofonhangversenyeket oly hatalmas hangerővel, hogy azok nemcsak a kiállítás területén, hanem jóval távolabb is érthetők és élvezhetők. Ennek a berendezésnek a felszerelésével a cég ugy a közönség, mint a kiállítás vezetőségének legnagyobb elismerését érdemelte ki.

A teslicsi »Desztilláció drva d. d.« üzembeszüntetése. A múlt évben a teslicsi »Desztilláció drva d. d.« részvénytöbbségét egy tőkeerős pénzcsoport vette át azzal a tervvel, hogy a jelenlegi üzemágak fentartása mellett műselyemgyárat is berendeznek Teszlicsen. Erre a célra az angol pénzcsoport egy millió angol font teljesen befizetett alapítőkével részvénytársaságot alapított. A teslicsi gyár látja el majdnem az egész ország faszénüzemi-életét, természetesen a legnagyobb vevő a Vajdaság, de rendkívül nagymennyiségű faszénét szállítanak külföldre is és ugyancsak a külföldön értékesítik a fadesztillálásnál nyert vegyi termékeket és így ez a vállalkozás nemzetgazdasági szempontból is rendkívül nagy jelentőséggel bír. Ennek a nagy vállalkozásnak azonban nincs megfelelő támogatásban része, amennyiben a vasut nem tud megfelelő számú vasuti kocsi rendelkezésükre bocsájtani és így rövid idő alatt a gyár telepein rendkívül nagy faszénmennyiség halmozódott fel. A vállalat vezérigazgatója, Mr. Underwood, kénytelen volt tehát a további faszéntermelést beszüntetni és a gyár több mint 700 munkását elbocsátotta, mert a faszén további felhalmozása rendkívül nagy tűzveszélyt jelent. Felbecsülhetetlen az a kár, amit ez az üzembeszüntetés okoz, mert nemcsak hétszázal szaporodott a munkanélküliség száma és nemzetgazdaságunk egyik jelentős aktívitétele megy veszendőbe, hanem az amugy is nagy nehézségekkel küzdő malomiparunkat is az üzemkörülatkozás veszélye fenyegeti és épen azért minden lehető el kellene követni, hogy megfelelő számú vasuti kocsival a Teszlicsben felhalmozott faszén hamarosan elszállítható legyen. A gyár eddigi intervenciói nem vezettek eredményre.

MIÉRT

vásároltak legutóbb „PETKUS” vetőmagtisztítógépet csávázókészülékkel

?

Állami vetőmagmésítő állomás, Belje-Kneževo,
2 darabIvan Kapelac malom, Prnjavorac
Raifeisenverein, Mramorak
Ilonka malom, B.-Petrovoselo
Kovács Géza cséplőgéptulajdonos, Nova-Kanjiža
Gazdaszövetkezet, Mariolana
Vincze Dezső, Šupljak
Gazdaszövetkezet, Putinci
Stegh János malom, Pašicevo
Denzinger Mátyás, Kruševlja
Tóth Ferenc, Krnjaja
Trencz Mátyás, Nova-PalankaLazar Dundjerszki nagybirtokos, Čib
Ipacs testv. és Berta, Maradik
Gazdaegyesület, Ridjica
Džisalov és Drapšin malomtulajdonosok, Turja
Robert Bresslauer, Daruvar
Kanyó és Mándics, Sv.-Miletič
József Gőzmalom, Čantavir
Srpska Zemlj. Zadruga, Mokrin
Gazdaszövetkezet, Sv.-Hubert
Schäffer Géza malomtulajdonos, St.-Kanjiža
Gavrilo Nikolič, Stepojevac
Oppermann István malomtulajdonos, Erdevik
Morgenstern és Metzger, Ban.-Kraljevičevo**MERT** ma már köztudomásu ugy a szakkörökben, mint a gazdaközönség körében, hogy a mai kor legtokéletesebb vetőmagtisztítógépe a felvonók nélkül dolgozó PETKUS vetőmagtisztító és osztályozógép beépített csávázókészülékkel. PETKUS tökéletesen megtisztítja az összes magvakat minden idegen anyagtól és pontosan osztályozza fajsúly, csiraképeség és nagyság szerint. Az így nyert értékes vetőmag ugyanazon munkafolyamat alatt pácolható a beépített csávázókészülékkel**Legjobb referenciák a már üzemben lévő telepek!**

Vezérképviselőt:

Bárdos és Brachfeld, Novisad, Željeznička 105/107

Somborban díjmentes információval szolgál és üzemben bemutatja Toma Gromilović

Eladó kedvező áron:Két gőzkazán, 80 lóerős normális és 120 lóerős maximális megterheléssel, 10 atm. nyomással, a lendkerék átmérője 3.000 mm., Maschinenbau-Anstalt Humboldt, Kalk bei Köln gyártmány.
Három vízcsöves kazán, 100 négyzetméter tüzfűlővel, 10 atm. nyomással, fenti gyártmány.
Két új, még nem használt ötönös, 45 HP Gräf & Stift teherautó, gummi nélkül.
Két használt, ugyanolyan gyártmányu, hordképességű és erősségű teherautó gumikkal.
Három komplett géptéglaszító, Steinbrück, Graz gyártmány.

Részletes felvilágosással szolgál:

CIGLANA UDEONIKKE ZADRUGE A.D.
BEOGRAD, Knez Miletičina ulica 86. — Telefon 19-30**SZANATORIUM FARKIČ**BEOGRAD, Knez Mihajlovac 23.
TELEFON 5-19.**IDEGBAJOK:** Neurasthenia, hisztéria, epilepszia, ideg-zsírtünet, bőrelégtelenség, isztia.
SEBESZETI-ORTOPÉDIAI NEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hát, gerincferdülés, libidók, csipőferdülés és egyéb te li hibák gyógyítása.
Ótópéd készülékek. — Vízgyógyintézet t. E-lektrotherápia.
Klinikai laboratórium (Dr. Lemšič vezetésével)
Teljes röntgenintézet. Bőrférdők (Enterocaner)
MÉRSEKELT ÁRAK
Vezető orvosok: Dr. H. Klein és Dr. Kajan**Építkezők figyelmébe!**

Mielőtt üvegeztet végeztes, kérjen tőlem árajánlatot! Üvegezést négyzetméterenkint valódi belga üvegből legolcsóbb napi áron végzek

Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, Subotica
Zrinski trg 2 4520**Elköltözés miatt sürgősen
eladó egy komplett
Röntgen-berendezés**

110 voltos egyenáramhoz, valamint egy hozzátartozó 110 volto:

házi villanytelep

mo'orral, díamóval, kapcsolótáblával és akkumulátorteleppel. A berendezés olyan községek orvosi részére alkalmas, ahol nincs villanyáram vagy csak este van áram.

A készülék és a telep esetleg külön-külön is eladó

Minden a legkifináltabb állapotban, rövid ideig még üzembe is megtekinthető.

Dr. Gergely Jenő orvos, Filipovo**2 évi hitelre is!****Asztalosok, bútorgyárak, fűrésztelepek és faúrügyárosok figyelmébe!**
BÜTTERLING leipzig-i fűrészmunkálógyár, Európa egyik legnagyobb cégének vezérképviselőt Jugoszlávia területére átvettem. Raktárából azonnal szállíthatok **olcsó gyári áron** legmodernebb, legújabb kivitelű, legtokéletesebb golyócsapágya, zsanu gépek és szerelvényeket. — Minden gép **szijelkülti meghajtásra**, beépített villanymotorral szállítható**JELLINEK JOZSEF**

SUBOTICA, VILSONOVA ULICA 51.

**Fayence- és
majolika falburkolólapok
padlózati keramittlapok és
samottanyag**

nagy választékban jutányos árban állandóan kapható:

Schomann és Bauer cégnél, Novisad

Olcsó árak **Olcsó árak**
Divatos **Izléses**
Tartós **Elegáns**

Bressburger
DIVATFOK KÜLÖNLEGESSEGEI

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből
Külön mértéktábla

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

GALGÓCZY
magántanfolyamBudapest, VIII. Mária Terézia tér 3.
Előkészítő polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire. 8073**WELKER TESTVÉREK**CRVENKA
(BAČKA)

Szódásüvegfej (szifón) öntés

Szódavizgyártógépek lerakata

A Teslić-gyár, Sisak, főlerakata

MISS VILÁGSZÉPE

DEBRECZENI JÓZSEF ÉS LASZLÓ FERENC REGÉNYE

Copyright by Bácsmegyei Napló
1929

(Megérkezik a fénykép — A Képes Világ szerkesztősége)

— Azonnal.

És amíg Duval és Cienek Paris Rue Roccamboule, legépelte az avizót »a votre debit«, egy pillanatra öklöbe szorult a fehér finom kéz, amely a lila indigópapír festékétől most maszatos lett.

— Hülye — gondolta — hülye. Mafla.

És rémülten döbönt rá, hogy voltaképpen miért is dühös Dezsőre, mert a fiu még sohasem kísérelte meg, hogy megcsókolja.

Behunyta a szemét, Dezső piros, érdes arcát érezte az arcán és így behunyta szemmel mechanikusan kopogtatta le az avizó végére a szokásos formulát: »avec salutation distinguée« ...

— Este egyedül ment haza.

Két nap múlva nagy piros borítékban hozták a képeket. Rózi ujjongva csapta össze a kezét: — Remek. Csudaszép vagy.

Margit is különös örömmel nézett a fotográfiákra. Megcimezték a borítékot és Rózi nagy kaligrafikus betűkkel írta a jobbsarokba: Szépségverseny.

VI.

A főszerkesztői szoba párnás ajtaja előtt a kis előszobában sokan várakoztak. Szerződés nélküli színészek, egy karrikatura-rajzoló, egy bizonytalan koru feltűnően öltözött színész, egy idősebb hölgy fiatal lányával és néhány meghatározhatatlan társadalmi állású férfi és nő lesle türelmetlenül a főszerkesztő szobájának ajtáját, amely sokáig nem akart kinyitni. Gózon Ferenc, a Képes Világ szerkesztője egy bankigazgatóval folytatott már félórás bizalmas megbeszélést. A kövér, öregedő bankár egy fiatal, kezdő színésznőt protegált, aki egy vasárnap délutáni előadásán vendégként fellépett az egyik operettszínházban és most a fényképet szerette volna elhelyeztetni. Gózon előzékenyen állt a bankigazgató rendelkezésére is kitűnő diplomáciával egy viselkedett, mintha a kérés teljesítése a legnagyobb örömet szerezne neki, egyben azonban éreztetni tudta a bankárral azt is, hogy milyen határtalan szíveséget tesz neki az ismeretlen és tehetségtelen kis nő fényképének a leközlésével. A bankigazgató, aki csöppel sem volt tapasztalatlanabb a maga szakmájában a szerkesztőnél, jól tudta, hogy hamarosan lesz alkalma ezt a kis »szíveséget« viszonzni és ezért tulzott udvariassággal ajánlotta fel Gózonnak bankja szolgáltatásait. Egy kereskedelmi ügylet jött itt létre, amelynél egyik fél sem járt rosszul és amely egy fiatal színésznő előtt nyitotta meg a népszerűségért harcoló reklám útját.

Akik a bankigazgató után jutotak be a főszerkesztőhöz, nagyon jó hangulatban találták Gózont és sokkal könnyebben tudták nála ügyesbajos dolgait elintézni, mint máskor. Lantos, a segédszerkesztő, aki közben egy kéziratot járt benn Gózonnál, nyomban kiszimatolta a jó hangulat okát és odakinn nevetve mondotta a többieknek:

— Fiuk, úgy látszik Gózon jól megfizette az öreget!

— Ennek is csak Gáldi Mancsi fogja hasznát venni, jelentette ki Dénes, a szerkesztőség legjobban értesült tagja, aki mindig informálva volt a színházak körüli pletykákról és ezeknek a diszkrét kulisszatitkoknak a megírása volt a reszortja. — Meglátjátok, hamarosan nagy nő csinálunk belőle.

— A dohány a fontos örege a dohány — nevetett cinikusan a széplős kis Kepes, aki a négyzögmiliméterenkint fizetett fényképeknek volt a szakértője és inkább hirdetési akvizitőr volt, semmint újságíró.

Egy csomó női fénykép volt most előtte, ezeket nézegette és rakosgatta különböző csomókba. A szerkesztőségnek még néhány tagja volt ezzel a furcsa munkával elfoglalva. Az íróasztalokat elárasztották a fényképek, fiatal és öreg, szép és csunya nők arcképei heverték szanaszét, mintha egy mániákus gyűjtő a világ valamennyi asszonyának a képmását halomba akarta volna gyűjteni. A Képes Világ szépségversenyére beérkezett fényképek voltak ezek, amelyek már elárasz-

tással fenyegették a tágas szerkesztőségi szobákat, ott puposodtak az íróasztalokon, a könyvespolcokon, az írógépasztalokon és mindenütt, ahol tenyérynél hely volt.

— Bizony Isten, sohase gondoltam volna, hogy ennyi szép nő van ezen a ronda világon, — szokta mondani nevetve Bajza, az elegáns szerkesztőségi titkár, aki a beérkező postát bontotta fel naponta. Amióta ez a szépségversenyre való jelentkezés megkezdődött, azóta megtízszereződött a munkája és már átkozta a nőket, akik mindig és minden körülmények közt azt hiszik magukról, hogy szépek.

Kepes vihogott:

— Gyerekek, biztosan ez lesz a szépségkirálynő.

Egy rossz vidéki fényképész »vizitképét« mutatta röhögve. Százkilós, zongoralábu, csunya teremtés vigyorgott kómikusan a rossz fényképről, egy kócos haju nő, előreálló fogsorral, kényszeredett pózban, amint odatámaszkodott a gyöngye kis asztalhoz. Szinte félni kellett, hogy a vékonylábu asztalka menten összetörök a természetes hölgy sulya alatt.

A kollegák összemosolyogtak és a kép csakhamar odakerült a kiselejtezetek közé. Szomorúan heverték egy csomóban ezek a képek, a csunyáké, a kiszuperáltaké, akik nem váltak be a szépség hadseregének előzetes sorozásán. Megannyi álom hevert itt letiporva, kegyetlenül összetörve. A fényképek, az igézetes Kánaán földjének bus száműzöttjei voltak, akik távoli szobákban talán még ábrándokat szőttek, még reménykedtek, holott itt a szerkesztőségben már felületes ítélkezéssel döntöttek sorsukról a felsőbb hatalmat jelentő újságírók. Mert ebben a gépies munkában több szerepe volt a kéznek, mint a meggondolásnak. Annyi volt a fénykép, hogy nem is lehetett sokáig elidőzni egyenél. A munkatársaknak ezer más dolguk volt gyorsan kellett hát végezniük a naponta szaporodó fotográfiai tömegével. Az »anyagot« felosztották egymás között és gyors kézzel rakosgatták külön azoknak a képeit, akiket első látásra meg nem felelőknek ítéltek, egy másik csomóba pedig azok kerültek, akikre a versenyben való részvétel boldog izgalmát várt. Persze nem mindig volt igazságos ez az ítélet, nagy szerepe volt a döntésnél annak is, hogy milyen volt a fénykép és még inkább, hogy milyen volt annak a férfinek az izlése, akihez a reményteljes jelölt arcképe került.

A nők azonban, akik a siker erődítményét megostromolták, nem tudtak minderről és azzal a lázas izgalommal öntötték egyre a fényképeket a Képes Világ szerkesztőségébe, amely már a tömeghisztériával volt rokon. A szépségverseny kiírása rengeteg lány nyugalma bolygatta meg és a fényképek tömege bizonyította, hogy mennyien remélték titokban ettől a versenytől szűke és vigasztalanul egyforma életük ezerszer megáldott változását, színes virágbaszökkenését és boldog beteljesedését.

A cinikus kis Kepes nem sokat törődött ezekkel a titkos reményekkel és a legtöbb képet gyors megjegyzéssel rakta félre. A szépségversenyen Gózon számítása szerint legfeljebb kétszázan vehetnek részt, aszerint kellett tehát kiválogatni a sok ezer kép közül a feltételeknek megfelelőket, hasonlóan a sorozáshoz, ahol az orvosnak ugyancsak egy bizonyos előírt százalékhöz kell magát tartania. Ez a korlátozás persze indexre juttatott sok olyan fényképet is, a melyről pedig csinos arc mosolygott le a cinikus redakcióra. Néha haditanácsot tartottak egy-egy kép felett a kollegák, amikor egyikük-másikuk váratlanul komolyan fogta fel hivatását és a vélemények megoszása esetén többnyire Bajza, az elegáns szerkesztőségi titkár döntött mert nőügyekben valamennyien jól ismerték el a legnagyobb tekintélynek. A jól fészült, simára borított Bajza, mint a nő nem csalihatatlan szakértője döntött aztán élet és halál fölött.

(Folytatás következik.)

NYILT-TÉR

Mélységes fájdalommal, de megalázkodott lélekkel tudatjuk, hogy a hűséges jó férj, az önzetlen jó édesapa, a jószágos gyermek, testvér és rokon

Buchwald Leó

f. hó 10.-én reggel 4 órakor 52 éves korában megért pihenni az Örökkévalóhoz.

Földi maradványait f. hó 11.-én vasárnap d. n. 5 órakor kísérik utolsó útjára az örök békeség világába, a VII., Cara Lazara ul. 3. sz. gyászházból.

Megdicsőült emléket örökre szívünkbe zárjuk! Sokat szenvedett testének adj Uram örök nyugodalmat!

Szubotica, 1929. augusztus 10.

Év. Buchwald Leóné	Év. Baruch Hermanné
szül. Baruch Franciska	anyósa.
lelősege.	Wolf Vilmos
Klárka	Baruch Aladár
leánya.	Baruch Albert
Buchwald Samu	sógori.
édesapja	Baruch Aladárné
Wolf Vilmosné	Baruch Albertné
szül. Buchwald Margit	sógoróné.
testvére.	

Rokonai, jóbarátai és ismerősei.

8 00

(Minden külön értesítés helyett)

A „STVARANJE“ (Alkotás) szabadkőműves páholy fájdalommal jelenti, hogy régi hűséges tagja

BUCHWALD LEO tv. . .

az örök keletbe költözött. Földi maradványait 1929. augusztus 11.-én délután 5 órakor a Cara Lazara uccai gyászházból kísérik örök nyugalomra.

Buzgó odanézéssel és rajongó lelkesedéssel szolgálta mindig eszményi ügyünkért!

Subotica, 1929. augusztus 10.-én.

8 46

Főmester tv. . .

Opština Svet. Miletić.

Br 2147/1929.

Oglas

Opštinsko Poglavarstvo izdavaće na javnoj usmenoj licitaciji dana 25. avgusta 1929. u 10 sati u opštinskoj kući opštinsku gostionicu na 3 godine pod zakup i to: od 1. januara 1930. do 31. decembra 1933. godine. Drazbeni uslovi mogu se videti kod opštinskog beleznika svakog radnog dana pre podne za vreme zvaničnih časova. U Svet. Miletiću, 3. avgusta 1929. godine.

Teodorović Milivoj s. r.

Vidaović Imro s. r.

beležnik

8744

knez

Opštinsko Poglavarstvo u Svet. Miletiću.

Broj 2146/1929.

Oglas

Opštinsko Poglavarstvo raspisuje javnu usmenu licitaciju za izdavanje pod zakup takozvanu »Čardu Tolvajoš« sa 16 k. j. i 106 kv. hv. zemlje oranice na 1 ekonomsku godinu od 1. oktobra 1929. do 30. sept. 1930. g. Licitacija će se održati dne 18. avgusta 1929. godine u 10 sati kod opštinske kuće.

Drazbeni uslovi mogu se svakog dana pre podne videti kod opštinskog beleznika za vreme zvaničnih časova.

U Svet. Miletiću, 3. avgusta 1929. godine.

Teodorović Milivoj s. r.

Vidaović Imro s. r.

beležnik

8746

knez

Opštinsko Poglavarstvo Svetozar Miletić.

Broj 2145/1929.

Oglas

Opštinsko Poglavarstvo ovim raspisuje ofertalnu licitaciju za nabavku 6½ vagona prvoklasnih, tvrdih, bukovih cepanica, dvogodišnje seče i 1½ vagona salonskog (pruskog) uglja za ogrev kancelarijskih prostorija škole. Poslednji rok isporuke je 31. avgusta 1929. godine. Propisno taksirane ponude primaju se najdulje do 12 avgusta 1929. godine do 12 sati kod opštinskog poglavarstva.

Isplata u roku od 30 dana posle isporuke. Naknadne ponude se ne primaju. Sve takse plaća isporučitelj.

Naknadne ponude se ne primaju. Sve takse plaća Opštinsko Poglavarstvo pridržava sebi pravo, da od ponudjača, bez obzira na nudjenu cenu, onom poveri isporuku, u kome će imati najveće poverenje o tačnoj isporuci.

U Svet. Miletiću, 3. avgusta 1929. godine.

Teodorović Milivoj s. r.

Vidaović Imro s. r.

beležnik

8745

knez

Izvrš. br. 800/1929.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretne, koje su usled odluke broj Gn. 2174/1928. subotičkog kr. srezkog suda u korist ovrhoditelja supr. Pavla Pfeifer zastupan po advokatu dr. Ruby Julio protiv ovršenika, radi namirenja 41.100 Din. glavnice i spp. popisane i na 10.000 Din. procenjene i zaplenjene, poimence elektro motor. Ganz No. 91753. P. B. na temelju odluke broj Gn. 2174/1928. subotičkog kr. srezkog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 12. augusta 1929. god. pre podne 9^{1/2} sati u Subotici VIII. krug, Zmaj Jovina ulica broj 25.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-a 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881. U Subotici, dne 17. jula 1929. god.

Blaza Perčić s. r.
kr. sudski izvršitelj.

8958

Bezdáni Róm. Kath. Hitközség.

Árlejtési hirdetmény

A bezdáni róm. kath. hitközség a templom javításánál szükséges bádogos- és kőművesszakmába vágó munkálatokra árlejtést hirdet. A munkálatok költségvetési összege 80.000 dinár körül van. A költségvetés, az árlejtési feltételek a plébánia hivatalos helyiségében f. évi augusztus 12-ig naponként megtekinthetők.

Bezdán, 1929 augusztus 7.

8786

HITKÖZSÉGI ELNÖKSÉG.

Házhelyek eladása

Vermes Béla X. körü szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovičeva ulica és a Radičeva ulica, továbbá a Kopunovičeva ulica és az Evetovičeva ulica közti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint 200 négyzetgöles parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett ház helyekül eladottnak.

A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a Szubotici Gazdasági Egyesület helyiségében levő parcellázási irodában (VIII., Knjazja Mihajla ulica 2. sz.) és a helyszínén özv. Pertics Ernesztinnél X., kör, Kopunovičeva ulica 66. szám alatt. Közvetítők kizárva.

Szubotica, 1929 augusztus 7.

Vermes Imre,
mint Vermes Béla meghatalmazottja.

Alulírott, néhai Lupulesku M. Gligor volt uzdini nagybirtokos örökösének jogi képviselője ezuton teszi közhírré, hogy nevezett örökösök örökáron eladják nagy, legmodernebb, jólmenő téglagyárukat, amely az uzdini vasutvonal mentén fekszik, 10 hold, a téglagyárhoz tartozó földdel együtt. Eladási ár megegyezés szerint, kb. 1.000.000 dinár. Komoly reflektánsok a gyárat bármikor megtekinthetik. A vételárat nem kell egy összegben lefizetni.

Dr. Spenu Aleksandar ügyvéd
Kovačica (Bánát).

8788

Kitünő, muzikális, kellemes tenorhanggal rendelkező, vallásos előimádó a főnnepekre állást keres.

Ajánlatokat a Bácsme gyei Napló szombori kiadóhivatalába kér.

8782

Ingatlan és bányaeladás

Közhírré tesszük, hogy a Szombori Iparbank r. t-nak a malinai 8. és 352/2. sz. betétkben felvett, összesen 1 h, 1275 öl területű ingatlanát és ezen ingatlanokhoz tartozó lignitbányát ez évi szeptember hó 1. napján délelőtt 10 órakor Szomborban, dr. Gál Rezső ügyvédi irodájában megtartandó magánárverésen eladjuk.

Az ajánlatok fenti határnapig írásban vagy az árverésen szóval előterjeszthetők.

Bánatpénz gyanánt 2000 dinár letétbe helyezendő, a vételár az ajánlat elfogadásától számított 8 nap alatt fizetendő.

Szombor, 1929 július 29-én.

Szombori Iparbank r. t.
felszámolás alatt.

8872

Kulán létevitendő gőzfürdő

be rendezéséhez vállalkozó keretük Kulai János asszonyhoz kilenc község tartozik 10.000 lakossal. Az egész városban nincs gőzfürdő. Közönségre alkalmas, a fürdőnk alkalmatlan nagy helyiséggel aonnal rendelkezésre áll. Az épület a főutca és a csatorna 825 t. sz. építési terv alapján. Külső 6 m. ter mélysgben, csato na (Duna)-viz 10 m. er táv lágban, szennyvízlevezetés a telek végén. Nor hon-ku 30 méter, art. z. viz 90 m. mélysgben.

Berkovits-nyomda
Kula, Bácska 83

Noviszadon (Ustavska ul. 4 sz.) alatt azonnal kiadó 2 vagy 3 szobás lakás

továbbá irodák, műhelyek, istállók, valamint és nagy udvarral

Bővebbet
Eckstein Simon
cégnél, Futoški put 8

Kulán hatszobás lakás bérelhető

szegő Felix, Kula, Bácska 8934

Szab. paszirozónk utánzása, vagy az utánzat forgalombahozatala törv. büntetettik

Nem romlik el paradicsomja lekvárja Ha az „ALA“ paszirozót használja

„ALA“

(patent Konrath) mindent pasziroz

Kérjen „ALA“-t és ne vegyen mást

Gyártja: BRAČA LÉNÁRD
industrija drva SZUBOTICA

8658

All. eng. Rózsadombi Leányotthon
Budapest, II., Tapcsán-i-ucca 6.

A Rózsadomb legszebb helyén tanár-házaspár elvállal teljes ellátásra fiatal leányokat. Saját kertes villa. Idegen nyelvű társalgás és oktatás. Korrepetálás. Zene. Sport. Előjegyzéseket a jövő iskolai évre elfogad Dr. Rózsa Dezsőné, okl. középsikolai tanár. Prospektus. 838

Árverési hirdetmény

A Mol-Obornyacsai Keresztény Fogyasztási Szövetkezet cég felszámolás alatt közhírré teszi, hogy a Mőivlgyön lekvő üzleti házát, teljes berendezéssel, mint: asztalok, padok, pultok, mérlegek, bódék, boroshordók, de áru nélkül 1929. évi augusztus 28-án délelőtt 9 órakor a helyszínen 200.000 dinár kikiáltási ár mellett nyilvános árverésen el fogja adni. Bánatpénzül 20.000 dinár teendő le.

Az árverési feltételek és a vételárifizetés mikéntje a felszámoló bizottság tagjainál: Rafai Ferencnél, Viktor Sándornál, Udovicski Trivónál, Viktor Mihálynál, Viktor Józsefnél, idb. Viktor Péternél mindannyian mol lakcsok és dr. Zelenay Miklós sztaribecseji ügyvédnél tekinthetők meg. Mol, 1929. évi augusztus hó 1-én.

A Mol-Obornyacsai Keresztény Fogyasztási Szövetkezet Felszámoló Bizottsága.

8847

Végrehajtsi visszárverés

Malesev Bogoljub csódtömegéhez tartozó vranjevói 1278. és 2683. telekkönyvi sz. tanya circa 112 hold szántóval a novibecseji telekkönyvi hivatalban 1929 szeptember 16-án délután 3 órakor elárvereztetik.

Kikiáltási ár 720.000 dinár. Vádium 10%. Fizetés 3 egyenlő részletben 15, 30 és 45 napra 5% kamattal.

Dr. Kanitz
Novibecsej
tömeggondnok.

8851

Figyelmeztetés

Figyelmeztetek mindenkit, különösen a kereskedő urakat, hogy férjemnek Kadvány D. Károlynak nevemben senki ne hitelezzen, mert azokért felelősséget nem vállalok, azokat ki nem fizetem, tőle minden megbízást megvonok.

Szenta, 1929 augusztus 9.

Kadvány D. Károlyné
Varga Erzsébet.

8894

A sztarakanjižai iskola-nővérek leánynevelő intézete

szerb és magyar tanítelői, elemi és polgári iskolába járó, bennlakó növendékeket vesz fel havi 600 dinár tartásdíjjal. Mosás havonta 50 dinár.

1878

Bácska nagyobb városában

40 év óta fennálló, gőzerőre berendezett kőfaragóüzem, csiszolda és fűrészelde nyugalombavonulás miatt átadó bérbeadó. Érdeklődéseket „Sirkőgyár“ jelige alatt továbbit a kiadóhivatal

8818

biztosító társaság

noviszádi fiókja vezetésére a szakmában jól bevezetett

tehetséges erőt keres

Többévi gyakorlat és megfelelő eredmények felmutatását megkövetelik

Ajánlatok e hó 18-ig „Biztos jövő“ jelige alatt Kardos Hirdetvállalat Noviszád küldendők

8933

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozónak ingyenes felvilágosítást nyújt a FRANCUSZKA LINIJA
Zagreb Beograd Sombor
Vel-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

LEVELEZÉS

Ki tud róla? Coriá Fülöp szuboticiai születésű szabásmestert, aki a háboru alatt Kramer Béla cégnél volt alkalmazásban, keresi hagyatékai ügyben Coriá Mihályné, Subotica, Aleksandrovo, Prava ulica 43. 8572

Márom, házasságban csalódott iparos, jobb, független nők ismeretséget keresi, némi hozománnyal. Leveleket 3 jóbarátjé feljére a kiadóba kérünk. 8814

I. Hagyjon békét. En nem iram magának. Ez is csak fufang. Mindig más jellege alatt ír. Többé nekem ne írjon. Kár a benzinért. Ez az óhajom... 8927

Felvétel

a Messinger Karolin-féle leánynevelő-intézetbe

Velikibe eskereken

A 28 év óta Velikibe eskereken fennálló, a város központjában fekvő, minden modern kívánalomnak megfelelő leánynevelő-intézet, amelyben három év óta az állami szerb leánygimnázium van elhelyezve, felvesz növendékeket 7 éves kortól 16 éves korig. Privát tanítás: német, francia, angol nyelvben, zenében, festészetben, kézimunkában. Kitűnő ellátás, szigorú felügyelet. Propektust kívánatra készségeggel küld az 1241 Igazgatóság.

Melyik nemeslelkű uriember volna hajlandó noviszadi szolid fiatal asszonykát anyagilag támogatni, annak igen hálás lennék. Leveleket a noviszadi fiókiadóhivatalhoz »Diszkrétció« jellegére kérek. 8929

Nagyságos asszony, Ön tudja már, hogy a házi kémiai tisztítás szere

NOVALIN

Minden szakértelem nélkül tisztíthatja ruháját, butorhuzatát a Novalinnal. Széküldés dobozanként 10 dinár (bolyegben) beklüdpése ellenében »La Plachter« Subotica, Mokranjčeva 13.

Noviszádon

Futaki ut 43. szám alatt 1 nagy udvari helyiség 1 pince raktárnak, vagy műhelynek, továbbá 6 fülke »Box« autógarázsna, együtt vagy külön-külön 1929 augusztus 15-re jutányos áron kiadó

KIRAKATÜVEGEK, TÜKRÖK GARANTÁLT ELŐRENDÜ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK AZ »ALBA« TÜKRÖGYÁRNAK NOVISAD. 4377

Nem sablonok, hanem külön egyéni ízlés szerint készülnek Branchler butorai Subotica. Halpiac. 7743

HÁZASSÁG

Vagyonos, középkorú, nyugdíjosultsággal bíró magántisztviselő, akadémiai képzettséggel, egészséges, jó megjelenésű, jogszábvai nagyvárosban, házasság céljából levelezne kifogástalan előéletű, egészséges, csinos, középtermű leánnyal vagy egyedülálló özvegyasszonnyal 24-34 éves korig. Legalább százszáz ezer dinár hozománnyal van szüksége berendezésre. Képzett, intelligens, szilárd-jellemű nők hozzájáróinak részletes ajánlatát kérem — akár névtelenül is — a személyi és vagyoni viszonyok közlésével és feltétlenül fényképpel, amelyet kívánatra azonnal visszaküldök »120.000« jellegére a kiadóba. 8805

Heirat. Intelligentter Kaufmann, 35 Jahre alt, aus angesehener Familie, mit einem 4-jährigen Söhnchen sucht auf diesem Wege intelligenten, israelitische Lebensgefährtin mit entsprechender Mitgift. Ernste, nichtanonyme Anträge mit Fotografie, die auf Wunsch sofort zurückerstattet werden, sind an die Adresse Dr. med. J. Alfandary, Beograd, Kralja Aleksandra 60 zu senden. 8862

Huszonnyégves fiatalember, magántisztviselő, ez uton keresi urileány ismeretséget házasság céljából. Fényképes leveleket »Várok« jellegre a kiadóba kér. Teljes diszkrétció. Közvetítőnek nem válaszolok. 8952

Fiatalkereskedő, nagyobb vidéki városban saját üzlettel, 24 éves, házasság céljából megismerkedne intelligens leánnyal, akinek körülbelül 100.000 dinár készpénzhozománya van, amelyet az üzlet megnagyobbítására fordítana. Részletes leveleket »Városi üzlet« jellegre a kiadóba kér. 8902

Hivatalnoknők női fizetéssel és némi vagyonnal férjhez menne intelligens, jóméglelős állami vagy biztos jövedelmű magánhivatalnokhoz. Leveleket »Szereplés« jellegre Subotica Post Restante kér. 8910

Jókedélyű, csinos, fiatal leány házasság céljából levelezne intelligens, képzett fiatalemberrel. — Leveleket »Keresem a boldogságot« jellegre »Géza« hirdetőbe Veliki Bečkerek címre kérek. 8931

Fiatalkereskedő, magyar, zsidó, 34 éves, igen jó családból származó és jó anyagi körülmények között élő nő, férjhez menne biztos egzisztenciájú és korrekt uriemberhez. Ajánlatok »Jövő« jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 8637

FOGLALKOZÁS

Rádiószereplőt keresek azonnali vagy szeptember 1-i belépésre. Zentai Béla rádiószaküzlete, Senta. 8854

Jóházból való fiút tanulóknak felvesz Streisinger borkereskedő. 8855

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbottól és elmaszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegyzett jellegű leveleket továbbítanak. Kérleküldözésekre válaszleveggy mellékelendő.

Fiatalkereskedő 3 1/2 éves kis leánnyal, jelenleg mint pedikűröző és manikűröző dolgozik, keres magános urnál vagy egyedülálló hölgynek házvezetőnő, kulszárnyó vagy anyahelyettesi állást. Nem annyira fizetésre, mint jó bánásmódra és családias oltóna reflektál. Szives megkereséseket a kiadóhivatal továbbítja. 8844

Szoptatásadának elmenni Horváth Rozália, Bajai szőlő 111. 8890

Munkáslányok felvételnek Jupiter elemgyárban, Trumbićeva ulica, Save Tekelije ulica sarak. 8940

Házmasternek gyermektelen házaspár felvétetik. Aleksandrova ul. 11. 8943

Szerbül és németül tudó intelligens nevelőnő keresek két gyermekemhez. Ádám Aladár fakereskedő, Jukićeva ul. 8948

Ügyes, fiatal szabósegéd felvétetik VII., Kragujevačka ulica 13. 8957

Ügyes molnárszegédet azonnali belépésre felvesz a Schäffer-malom, Stara Kanjižan. 8692

Fűszerzakmában jártas utazót felvesz Singer M. fia cég, Senta. 8730

GRÜN WALD

ÜGYNÖKSÉG hirdetései

Vojvoda Putnika trg 12

GRÜN WALD ÜGYNÖKSÉGHEZ

fordulhat bizalommal, bármilyen ügyben készséggel rendelkező sére és minden ügyet le kiismeretesen intézi, de csak utólagos díjazás mellett

Grünwald ügynökség át-helyezte irodáját Vojvoda Putnika trg 12. alá, a vasutagazgatósággal szemben.

Eladó földbirtok Baranyában. 518 hold földbirtok a műut mellett elsőrendű nagy épületekkel, nagy gazdasági felszereléssel és nagy jószágállománnyal holdanként 10.000 dinárért.

Baranyában 90 és 130 holdas prima földbirtok élő és holt felszereléssel holdanként 10.000 dinárért eladó.

Vinkovcin 193 holdas kitűnő földbirtok nagy gazdasági épületekkel élő és holt felszereléssel holdanként 12.000 dinárért eladó. A birtok a műut mellett a vasutállomással közvetlen közelében fekszik.

Vinkovci határában 103 holdas és 104 holdas, továbbá 53 holdas földbirtok holdanként 110.000 dinárért kedvező feltételek mellett eladó.

Vrác határában kitűnő 100 holdas földbirtok igen kedvező fizetési feltételek mellett holdanként 4500 dinárért eladó.

Vrác határában 40 hold föld, 2 hold szőlővel holdanként 7000 dinárért kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Vrác határában 350 holdas, 240 holdas és 120 holdas földbirtok élő és holt felszereléssel kedvező fizetési feltételek mellett holdanként 7500 dinárért eladó.

Szűretre 10 darab kád 20-60 hl-esek részletekben is eladó.

Gazdasági kosarak kis-csinyban és nagyban eladók.

Írógép teljesen új, jutányos áron eladó.

Házat ha venni akar, kedvező ajánlatokkal szolgálhatok.

100 holdas földbirtok, a Bánátban felesbe kiadó. 100.000 dinárt keresek igen realis üzlet lebonyolításához 3 hónapra. 50%-os haszon teljes garanciával.

Grünwald ügynökség új helyiségében Vojvoda Putnika trg 12. bevezette a házasságközvetítést is. Forduljon bizalommal hozzánk, ügyét teljes diszkrécióval fogja elintézni.

Nőszülni akar, közölje adatait és igényeit. (Géjgésztelesen levelezés) Grünwald.

Felhívom a komoly nőszülendők figyelmét, akik házias árva leányt óhajtanak feleségül és kinek hozománya, uri lakóháza és 300.000 dinár készpénze van. Csak komoly, biztos egzisztenciájú uriembernek érdeklődését kérom.

Mozdonyvezető középkorú megköszölne. Hozományt nem kíván, csak jó feleséget óhajt.

Nagykereskedő, 28 éves, izr. fiatalember, 2 millió dinár vagyonnal, megköszölne. Csak feltétlenül művelt urileányt keres 6-800.000 dinár hozománnyal.

Diplomás 50 éves, izr. ur, megköszölne 1 millió dinár hozománnyal. Lehet özvegy uriaszony is.

Nagykereskedő, keres hugar részére 32-34 éves, izr. uriembert, akinek nagy üzlete vezetését átadná, ami által nyugodt biztos megélhetést kapna. Vagyonos mellékes, csak szerény és szorgalmas uriember legyen.

Özvegy, 32 éves, izr. uriaszony férjhezmenne hozzá illő kereskedőhöz vagy más biztos foglalkozású uriemberhez. Hozománya 100.000 dinár.

Földbirtokos, izr. ur keres igen művelt leány részére diplomás urat. Hozománya egyelőre 200.000 dinár.

Gyártalajdonos, izr. diplomás mérnök nőszülne, feltétlenül uri családból 1 millió dinár hozománnyal.

Aki jól és gyorsan akar férjhez menni vagy nőszülni, forduljon bizalommal Grünwald ügynökséghez. 8944

Keresek azonnali belépésre ügyes, szorgalmas, a finom szerszámkészítésben jártas vasesztergályost, aki a lakatosmunkát is tökéletesen érti. Ajánlatokat fizetési igények, valamint az eddigi működés megjelölésével »Omega« fémárugyár, Ada címre intézendők. 8708

Előrangú onkrászegédet azonnali belépésre keres Szegyakov, Velika Kikinda. 8767

Gyógyszerőszasszisztentst szerb, német és magyar nyelvismerettel azonnali belépésre keres Mr. Ivo Vučić gyógyszerész, Velika Kikinda. 8759

Olasó házhelyek

Épülő külváros közpén, Hartmann-zyai villamos megállótól 200 méternyire, magas, egészséges helyen, 1-2 éves havi részletekre is kapánként eladók. Épületanyag is kapható részletek. Bövebbet a helyszínen, a Hartmann-zyár kapusánál és a tulajdonosnál: Senoe ul. 17 alatt. 802

Ügyes fiatal fűszersegéd állást keres. Apró Sándor címén, Stara Kanjiža. 8771

Borbélysegéd, jobb munkás augusztus 15-re felvétetik. Crnojevićeva ul. 2. 8644

Noviszádon

a városközpontban, Jevrejčka ulica 4. szám alatt szép nagy

üzlethelyiség kiadó,

esetleg vendéglőnek is. Az üzlethelyiség két részre is osztható. Az udvarban több műhelyhelyiség kiadó. Érdeklődni ugyanott özv. Fischer Sándornánál 1. emelet, délelben 1 óráig. Rossz idő esetén délután fél 5-ig. 8836

Két jó munkás kovácssegéd állandó munkát kap Alföldy patkolómesternél, Srbo-bran. 8871

Erzieherin mit langen Jahrezeugnissen zu einem 5 jährigem Kinde gesucht. Anträge unter »Tüchtig« an die Administration des Blattes. 8643

Jókarban levő FIAT 509.

autó eladó Herceg-Boszna Biztosító főügyvezőségénél, Veliki-Bečkerek Korona-szálloda — vagy Szántó-nál Vatrocna ulica 2

Bérezgazdát és gazdatisztet keres Singer Mátyás, Senta. 8731

Perfekt szakácsnőt, aki dietikus konyhához is ért, keres a zsidó kórház. 8656

Pincérgyűnökség, Freudenfeld Vilmos Pancevön ajánl, keres, elhelyez mindegyik, elsőrendű kávéházi, szállodai személyzetet. 8666

Olasó, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a gyorstalpalo Poštanska ulica 4. LUSPAI

Szódaviz- és likörgyárosok gyártja i céljaikra szűség s éther és eszen- ciák t legelőnyösebben beszerezhetik a DESTILLERIE R. T. első jugoszláv rum, 36%-os essencia, étherikus olajok és éthergyár cégénél, ZAGREB, B. costa 25., postafiók 143 Árjegyzékek és használati utasítások ingyen 5/97

Paraffin-terápia

biztos gyógyulás rheuma, köszvény, ischias és neuralgiák ellen.

Paraffin-szépességápolás a kozmetika legmodernebb vívmánya. PARAFFIN GYÓGY-ES KOZMETIKAI INTEZET Vel. Bečkerek Aleksandrova ulica 23 (Lukinich-ház) ORVOSI FELÜGYELET!

Közvetítjük a legrovidebb idő alatt az engedélyt minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékímérés, lično i mesno pravo stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 8858

Főpincért, kaucióképeset, ügyes munkaerőt keres Drach, restaurant Horgoš.

Előnyomdát

legújabb szakkal, 1-a papíron legelőnyösebben szállít

Bleier Armin

előnyomda-berendezési gyár Senta, Sokolska ulica 5

Könyvelésben jártas nő folyó hó 15-ikére felvétetik. Ajánlatok igények megjelölésével Roth Manó és Fiai céghez Novisad, intézendők. 8797

Kertész keresek, aki a kertészet minden ágban teljes jártassággal bír és ezt jó bizonyítványával igazolja. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal Fernbach Károly, Pačir címre küldendők. 8386

Stingl-féle

karlsbadi kétszersült újra kapható

Kőrösi Géza cégnél. — Telefon 513

Ispáni, kulcsári, gazdal, vagy más hasonló állást keresek bármikori belépésre gazdasági iskolai végzettséggel. Cim a kiadóhivatalban. 8666

Kereset. Biztosított havi kereset 8000 dinár. Képvisele (nő)k Jugoszlávia egész területéről állami értékpapírok és más hasznos cikkek eladására, küldjék ajánlataikat »Zarada« megjelöléssel Jugomosse Zagreb, Zrinjevac 20 címre. 8672

Vinkovci főuccáján a tulajdonos öregkora miatt eladó ház 46 év óta fennálló fűszer- és vegyeskereskedéssel, az üzlethelyiségen kívül 3 szobás s mellékéhselyiségekből álló lakással és kerttel. Bövebbet Veszelnovics György tulajdonosnál, Vinkovcin. 7810

Droguista segédet szerb, német, magyar nyelvismerettel azonnali belépésre keres DROGERIA FEHÉR, SZOMBOR

Nevelőbő vagy tanítónő, intelligens kerese nyilvános címbe járó két gyermek mellé, római katolikus vallást, magyar, szerb, német nyelvtudással, varráshoz, kézimunkához értőt, háziast. Jó otthonra reflektálók küldjék magyar nyelvű ajánlataikat fényképpel és fizetési igények megjelölésével Dr. Rillnő, Szombor címre. Franciául tudók, zeneértők előnyben. 8929

Bácskai család keres Budapestre megbízható inas-zsákcsnő házaspárt. Tartózkodási engedélyt megszerzzük, magas fizetést, jó bánásmódot, külön szobát biztosítunk. Csakis gyermektelen, 25-50 éves házaspár jöhet tekintetbe. Ugy a férjnek, mint a feleségnek jó bizonyítványokkal és referenciákkal kell rendelkezni. Részletes ajánlatokat bizonyítvány-másolattal, esetleg fényképpel »Bácskai család« jellegre a kiadóba kérek. 8741

Harminckétéves, józanéletű, nős ember vagyok, beszélek magyarul, szerbül, németül, gazdálkodásban jártas, elhelyezkedést keresek. Bármilyen állást elfogadok. — Leveleket a kiadóhivatalt továbbít »777« szám alatt. 8914

Borbélytanoncnak elmennek. Cim: Molnár könyvkereskedés, Senta. 8732

Deutsche Klavierlehrerin sucht Stelle in einem Mädchen Pensionat. Offerte erbeten an die Administration des Blattes. 8860

Házvezetőnői állást keres középkorú, intelligens özvegy nő, oly uricsaládnál, ahol őt szorgalmáért és megbízhatóságáért családtagnak tekintenek. Özv. Dohn Jakabné, Feketű, Bácska. 8903

Házmester kerestetik egyik bérházamba. — Érdeklődni: Dr. Prokesch Mihály, Aleksandrova ul. 15. 8905

Fűszer- és rövidáru-segéd, nőten, azonnali belépésre állást keres. Szekula Márton, Nova Grnja, Bánát. 8950

Tanono felvétetik Franciszkó Gusztáv lakatos és vízvezeték-szerelő műhelyben, Ivan Antunovičeva ul. 5. 8912

Elektrotechnikus-rádiószerelők felvétetnek a Centralna Banka rádió osztályánál. 8938

Magyar tanítónő r. kath. vallású puztára kerestetik, németül tudó előnyben. Cim a kiadóban. 8824

Tražim pored moje male devojčice od 6 godina jednu srpsku devojku od 10-15 godina. Sombor, Kr. Petra 30. 8849 8849

Papucossegódet felveszek. Balog papucos. Szubotica, V. Gajeva trg 5. 8922

Tanono a villany- és accumulator-szerelő szakmában felvétetik. Wilhelm, Pašičeva ul. 2. 8904

Házmeester felvétetik. Szép száraz lakást adok. Bővebet dr. Blum fogorvosnál. Ugyanott bolt-, műhelyhelyiség kiadó, s az udvarból ingyen vihető homok. 8917

Molnár keresek vámmalomba azonnali belépésre. Mlin, Nova Grnja, állomás Karolinovac, 8925

Paradékosis, nőten, kinek többéves gyakorlata van, jó bizonyítványokkal, kerestetik. Csak megbízható és szorgalmas egyének irjanak esetleg fénykép beküldése mellett Dušan Radovanović földbirtokos Osijek III. címre. Esetleg nős gyermektelen is felvétetik, ha felesége perfect szakácsnő. 8654

Gyakornok, érettségizett, németül és szerbül tudó, szubotcai vállalathoz felvétetik. Ajánlatok Radio Reklam, Subotica küldendők. 8911

Ujjonnan megnyitott angol szövet és cseh vászon gyári lerakata keres képviselőket minden járási székhelyen. Csak reprezentálni tudó, szorgalmas, az állami tisztviselőknél és magánfelekénél a részlet való eladásban jól bevezetett képviselőkre reflektálunk. Részletes ajánlatok Novisad, postafiók 189 címre küldendők. 8670

Suche zu meinem 12-jährigen Mädchen Erzieherin, womöglich geprüfte Lehrerin zur Unterrichts der Bürgerschule in deutscher und serbischer Sprache. Offerte sind an Amalie Löbl, Bačka Palanka zu richten. 8599

Informátorokat keresünk minden városban és községben, akik információs iródk részére már dolgoztak. Ajánlatok »454« megjelöléssel Jugoszlavia, Beograd, Terazije 25 címre küldendők. 8669

Bognárségódet azonnal felveszek. Varga Dezső, bognár, Ada. 8935

Hölgyfodrászat, elsőrangú munkaerőt, állandó munkára, 2000 dinár fix és 10% fizetéssel felveszek. Gyermán Pál hölgyfodrász, Veliki Bečkerek, Aleksandrova 4. 8932

Figyelem! Képviseleknek akik sorsjegyek részletfizetésre való eladásával foglalkoznak, nagy mellékreszettel nyújtunk könnyven eladható cikkek terjesztésével. Részletes ajánlatok »Nagy mellékreszlet« jellegre a kiadóba kéretnek. 8761

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÚVEGEK VITURNÁL NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137. 1734

Szépíkvész villa Palicson eladó. Cim a kiadóban. 8998

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapon és a szombat délutánra számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívástól jogú levéleket továbbítani. Kérve van közzétételük után a kiadóhoz.

8 HP Hofherr láncos magánjárógarnitúra, 18 éves, kitűnő állapotban, 8 HP MÁV fogaskerekes magánjáró garnitúra és 1 Hofherr herefejű olcsón eladó, még huzaivalutában is. Jäger hirdetője, Bačko Petrovose-lo. 8900

Pnt 2 drb esukott, továbbá egy 8 méter hosszú és egy 9 m. hosszú nyitott állvány eladó a Trumbičeva ul. 7. sz. alatt levő rőfösüzletben. 8927

Paličon villa szőlővel és gyümölcsösökkel egész évre bére kiadó, vagy eladó. — Pátkay, Városi Takarékos. 8941

Nagyítógép, 15 cm. kondenzátorral, optikával, majdnem új állapotban, jutányos áron eladó. Megtekinthető Erős fényképésznél, palota »Labor«. 8949

Ösáplógarnitúra, 10 HP, 5 légkörös Shuttleworth kazánal 10-es MÁV-csővel és elevátorral, jó karban, eladó. Czigler vendéglő, Bačka Topolán. 8893

Motorbicikli: Model 1929 Super-Sport 500 ccm. O. H. W., négy hónapig használt 15.000 dinárért eladó. Subotica, Dobanovackog ul. 3. 8906

Kis lakóház a kertvárosban eladó. Érdeklődni Budanovičeva 21. (Ménhely előtt való köz.) 8889

Fiat 501. autó, jó karban, jutányos áron és előnyös fizetési feltételekkel eladó. Milkó igazgatónál, Stara Kanjizsán. 8898

Trafik, bolthelyiség felszereléssel és némi áruval igényjogosultnak átadó. — Bővebet Masarikova ul. ca 101. 8919

Jó karban lévő használt nagyobb légnymó szivattyút megvételre keres D. D. za izradu creva (Bélpárter 1.), Subotica. 8926

Eolimanastiron a piactéren 40 év óta fennálló faüzlet házzal, üzlethelyiséggel, jól berendezve, családi okokból eladó vagy bérebeadó. Bővebet Schneider fakeskedőnél, Beli Manastir (Báranya) 8913

DIABOLO SEPARATOR A. B.

Vezérképviselő:
Ljudevit Klein, Zagreb
Račkova ulica 5/a — Telefon: 63-05
Többéves garancia!
Kedvező fizetési feltételek!
Képviseleket keresek

Motorkerékpár, »D« Rad, keveset használt, rendkívül olcsón azonnal eladó. Biro »More« Hotel Sloboda, Novisad. Ugyanott olcsó házak és telkek kaphatók. 8895

28 éve fennálló, nemcsak megélhetést, hanem vagyonszerzést is biztosító **vegyeskereskedés** trafik- és italmérsi engedéllyel, házal Bácska Topola járási székhely központjában olcsón eladó. »Bömech« agentúra, Bácska Topola. 8897

Fűszerüzlet Szubotican, forgalmas uton, házzal együtt eladó. Biztos megélhetést nyújt. Cim a kiadóban. 8907

Zongora Stingl elsőrangú, nagy szmírmaszönyeg. Cananara márványoszlopok, uriszoba, hálószoba, garderooszekrény, könyvszekrény, evőszerviz, konyhabutorok eladók. Karadžičeva ul. 12. 8916

Faprika, spanyol nemesedés, minden fételben kapható vegytiszta állapotban. Fuchs & Co., Subotica. 8915

Tűzifa! Tölgyhasáb 5-10% doronggal a 2600-2700 dinár, tölgyfűrészszarvái hulladéka 2000-2100 dinár, frambók, bármely bácskai vasútállomásra, prompt szállításra. Freudinger Hugó, Szombor. 8953

Mielőtt modern házat akar venni, ahol egyedül lakhat háromszoba, konyha, fürdőszoba, terasszal, a postánál most épültek, jutányosan eladók. Bővebet Földes ruháüzletben. 8951

Különböző famodellek vasöntőgépeknek, különböző gépekhez, körülbelül 1 vagon, eladó. Eliaš i Lah, Zagreb, Nikoličeva 10. 8841

Könyvtár 500-tól 1000 kötetig keresünk megvételre. Cim a kiadóban. 8695

Kisebb, jókarban lévő Wertheim-kasszát keresek megvételre. Kollár Mátyás, Mali Iđoš. 8793

Eladó Somborban, Birčanin Ilija ulica 4. szám alatti ház, amely 3 szobából, nagy előszobából, csuított fűtésből, mosókonyhából, spájzból, pincéből, fűskamrából áll, nagy udvarral és kerttel. Eladó. Eliaš i Lah, Zagreb, Nikoličeva 10. 8841

Keresünk megvételre használt mikroszkópot 700-1200 Sakač-malom, Stara Moravica. 8756

Motorkerékpár oldalkocsival, jó karban, olcsón eladó. Gärtner, Sombor, Santovacka nova ulica. 8751

Eladó ház, 1000 négyszögöl, új épülettel, bármely üzlethelyiségnek alkalmas, eladó. Hečko István, Csóka, Bánát. 8734

Ház, főterem, bármely üzlet céljaira alkalmas, eladó. — Hornyák István, Csóka (Bánát). 8733

Eladó prima nerzpesaniki nőibunda, egy prémmel szegett krepezsínál. Cim a kiadóban. 8728

Keresek megvételre szalagfűrész, könnyű magánjárót, jó karban. Pekanović bognár, Sombor, Brankovičeva ulica 28. 8688

Modern belterületi lakház szabadkőzből eladó. Cim: Stosova ul. 8. 7246

Mészáros-berendezés új szekrényrel és egyéb felszereléssel sürgősen eladó. Kocsis Fábán, Svetozár Milietić (Bácska). 8706

215 holdas romániai birtok kacsai, Kege u. p. Érszakcsi (Szilágy-megye) elcsorlóélmén jogszilviai birtokkal, esetleg szabadkőzből eladom. Birtokom 80 hold szántóból, 40 hold erdőből, 90 hold erdőből, 5 hold szőlőből, amely utóbbi a faluban van, áll. Kényelmes magánlakás és melléképületek. Bármikor megtekinthető. Özv. Jankovich Gébel Józsefné, Kege. 8660

Fékek figyelembe! Kérjenek ajánlatot vasdagasztóteknéről, füstölő-elzárókról (Tiplikról), valamint mindenféle pékségi és gőszütőke-mencéhez való gépekről és segédesszözözökről. — Legolcsóbb árak, azonnali szállítással. Ing. C. Kornfeld, Sušak, Račkog 1. 8651

Auto és rádió akkumulátor

készítése, javítása, töltése mindenféle anyagpótlással Wilhelm, Pašičeva ulica 2. 6386

Ház eladó üzlethelyiséggel Oslobodjenja ul. 56. 8701

Sörccarnok és vendéglő elköltözés miatt forgalmas bánáti város főterén, a városháza és állami hivatalok szomszédságában, eladó. Kitűnő hírnevű, nagyforgalmú üzlet, erős sörfogyasztással, számos abbonens, csoklyé rezsi, 3000 dinár házber, intelligens szakembernek való, ára teljes leltárral százhuszezer dinár, kedvező fizetési feltételek mellett. Freudfeld Vilmos ügynőség, Pancsevó.

Eladó ház Osziyejen, forgalmas utcában, saroképület, régen fennálló és jól bevezetett vegyeskereskedéssel és külön italmérséssel, szép háromszobás lakással, fürdőszobával és vízvezetékekkel, villanyvilágítással, a villamos vasút megállójával mellett. Felvilágosítással szolgál Ljudevit Süz, novinsko poduzete, Osijek I., Pejađevićeva ulica 54. 8694

Üres lakókülönbétele nagy-ságban eladók. Körösi Géza, Gyümölcs piac, telefon 513. 8856

INGYEN

kap művésziesen kidolgozott képet, ha beküldi nekünk az Ön, gyermeke vagy akármilyen csoportfényképet, az eredetinek teljesen hű nagyítását, 30x40 cm. méretben. Pontos címét tüntesse fel, hogy a reklamációk elkerülhetők legyenek. Ajánlatos, hogy minél jobb képet küldjön nagyítás céljaira. A művészi kidolgozást világhírű intézet végzi, amely Németországban, Ausztriában, Franciaországban, Angliában is működik, ami a művészi elkészítésre a legjobb garancia. Ez az intézet nálunk is akar fiókot létesíteni és szervezési munkákkal bennünket bizott meg. Erre való tekintettel minden olyan képet, amelyet hozzánk 1929 július 12-től 1930 július 31-ig hozzánk beküldenek, ingyen megnyitunk. A fényképeket a nagyított képpel együtt visszaküldjük. Vám, posta és kezelési költség címén összesen 36 dint számítunk fel és ezt az összeget utánvételezzük, vagyis a nagyított kép átvétele alkalmával kell fizetni.

Teljes bizalommal forduljon hozzánk
„INTERNATIONAL“
legnagyobb fényképnagyító-intézet, ZAGREB, Prilaz 13

Kuglibabák
kugligolyók
nehéz masszív gummigolyók nagy választékban raktáron
Özv. Gerber Jakabné
műszerforgalmazó üzembén
Subotica, Bene Sudžević ul. 32

LIFKA-KERT

Csütörtöktől vasárnapig
POLA NEGRI
A nagy tragika tüneményes előadása

Asszony és a céda

A zagrebi és beogradi színházak tagjaiból alakult
operett-együttes

felléptével ének és táncduettek
TRENK BÁRO

Orlov és Astra operettkezdői, valamint klasszikus, akrobata és modern táncok. Minden színműtől más művésztől elő. Rendes helyrak

Eladó jutányos áron két darab McCormick-aktor, Oliver-ekékkel. Érdeklődni lehet Tölgyesi Lajosnál, Mali Idjós. 8792

Olcso kitünő kikindai hornyolt vörös

tetőcserép

kicsinyben és vagontelekekben kapható Daničević (Palicsi) put 29. sz. alatti új tetőcserép telepen. Rendeléseket felvez **Centralna Banka** k. z. Subotica, Aleksandrova ul. 8365

Megvételre keresek 6 HP MÁV-garnitúrát, hat éven alulit, golyós csapágyas alakított vagy eredeti magánját. Ajánlatokat ármegejelöléssel kérek Podleszke Franc, Semerje, posta Pucinci, Prekmurje. 8791

HA

BIRTOKOT

őhajt venni Magyarországon, forduljon a 20 év óta fennálló ingatlanközvetítő irodához

Fischhof Sándor

Szekszárd (Tolnamegye)
A levélhez válasza
20 dinár melléklendő 8350

Jégszekerényt ne vegyen addig, míg Ujvári Ferenc asztalosnál, Temerin meg nem nézi. Prospektus ingyen. 8177

Slavóniában több kisebb-nagyobb birtok eladásával lettem megbízva, akik földet őhajtanak venni, ebbeli kívánságukkal forduljanak Gergely János, Mali Idjós. Levélre válaszolok. 8196

Jó állapotban levő használt Fordson-aktorok, Oliver-ekék, Ford-antók, Ford és Fordson-alkatrészek — azonnali szállításra a legolcsóbb áron kaphatók. — Földvári Béla cegnél Szitari-Becsej és Szenta. 8335

Eladó 35 kat. hold a bácskogradistai határban tanával együtt. Érdeklődni Sirovica Istvánnál, Bačko Gradište. 8172

Villaház Palicson fenyvesek során nagy bérjövődellel több lakással, gazdasági épületekkel, gyümölcsös kerttel, két lánc földdel olcsón eladó. Bővebbet Földes ruházzlet. 8543

Két kupa szülő házhelynek eladó volt Hauser istállóval szemben. Hrasztova ul. 22.

Üzemáthelyezés miatt f. hó 18-án, vasárnap, délelőtt 9 órakor eladók Szuboticán, I. Badaličeva ulica 5. szám alatt cca 15 m³ elsőrendű gözölt búkkafadeszkat köbméterenkint 1250 dinárért. Fizetendő készpénzben 2% skontóval vagy 3 hónapos váltóval. 8873

Akácia oszlop épületefának, kerítésnek, 7 méteres, olcsón eladó. Senoe 17. 8867

Mozifelvételeket csinálhat mindenki. Ernemann és Pathé filmfelvevő gép eladó. Lifka Sándor, Subotica. 8870

Ein Gut von 50 Joch schön gelegenes Ackerfeld mit Gebäuden ist in Vučevci sofort zu verkaufen. Anzufragen bei Josef Schermann, Vučevci, posta Djakovko, Slavonija. 8817

Mészkereskedés Szuboticán sürgősen, minden elfogadható áron eladó. Esetleg a berendezés és az áru külön is. Cim a kiadóban. 8812

Szomborban, Bezdáni ut 73. sz. alatt nagy ház, 1 kat. hold udvar-telekkel, eladó. Keller Antal tulajdonos, Szombor. 8811

Szomborban jömeneteli fényképészeti üzlet teljes berendezéssel eladó. Részletek megtehető a Bácsmegeyi Napló szombori szerkesztőségében. 8810

Eladó ház több lakással, nagy telekkel, gyárnak is megfelel. Cim: Sudarević Péter, Skotus Viator ul. 55. 8809

Asztalosok figyelmébe. Kirchner-féle kézíveső jutányos áron eladó. Horváth Pál, Sudarevičeva ul. 84. 8796

Fiat 501-es autó eladó. Bővebbet Preradovičeva ul. 4. 8493

Mészartó, 20 darab négy-sarkos vaskád, 100 méter-mázsa mésznek, eladó Róza Imrénél, Szenta. 8789

Motorkerékpár pótkocsival 1000 ccm Model 1928 eladó. Bata garage, Zrinjski trg 24. 8787

Kalaposüzemet Skopljejn ki venne át vagy ki társulna. — Rozmann bojadisaona, Skoplje. 8675

Eladó haláleset miatt Ada község központjában modernül berendezett vendéglő, gyönyörű teremmel színelőadások és táncvigalmak rendezésére, fedett fűthető kuglipálya, biliárdasztalok. Bővebb felvilágosítást nyújt Özv. Szabóné, Palics, Horgoski put 78 és dr. Király Károly ügyvéd, Ada. Ügy-nökök díjaztatnak. 8337

Eladó 75 lánc elsőrendű szántóföld nagyszerű gazdasági épületekkel. Cim a kiadóban. 8463

Ház 210 négyszögöl területű, két szoba, konyha, előszoba, élekkamrával és mellékkelhelyiségekkel 40.000 dinárért eladó. Bővebbet Gajeva ul. 78. 8678

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapra és olcsóbb költséggel számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívással jelölje levelet továbbítani. Kérdéseket közölésben válassza meg a mellékletet.

KÜLÖNFÉLE

Haszonbérbe több évre ke-restetik 20 lánc szántóföld város alatt. Senoe 17. 8868

Két szoba-konyhás lakás azonnal kiadó. Cara Lazara ul. 43. 8838

1—2 diáklányt teljes ellátással elvállalok. Beograd, Knez Mihajlova 18. III. em. 16. szám. 8901

Santorén pince 17 méteres azonnalra kiadó. Donat, Vilzonova ul. 6. 8942

Ballerinát, esetleges talentumos kezdőt, 50 kg. súlyig, keres jó táncakrobata, a zagrebi opera volt ballet-táncosa, nemzetközi turné-ra partnerré. Jelentkezés személyesen. Kumanovska ul. 19. szám alatt delután 3—4 óra között Madame de Corffu-nál. 8945

Ingyen vihet homokot, földet házam udvaráról. — Ugyanott bolt és műhely kiadó. Bővebbet Dr. Blum fogorvosnál. Házmeester felvételik. 8918

Két szobás lakás és műhelyhelyiség kiadó Fehér Lukácsné, V., Gajeva ulica 76. 8955

Modern 3 szoba verandával, fürdőszoba, vízvezetékkel, minden mellékkelhelyiséggel Paličon a legzebb helyen minden elfogadható áron kiadó. Dohány fakszobák. 8956

Brauswetter szőlőtelep Horgos és Kamarás közt bérbe kiadó. 8642

Novisadon Željeznicka uca 56. sz. alatt forgalmas helyen kiadó egy hentes üzlet az összes mellékkelhelyiségekkel. 8964

Egy-két uri fingermeket ellátásra elvállal becskereki zsidó igazgató-tanító. Gondos ellenőrzés, alapos korreptívászerb, magyar, német és héber nyelven is. — Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 8602

Diáklányokat teljes ellátásra elvállal özvegy ur-asszony. Külön szoba, zongora. Cim a kiadóban. 8780

Szép modern egészséges lakás 3 szoba, 1 konyha, veranda, spájz és mellékkelhelyiségek, kiadó. VII., Jugoviča 33. 8775

2 egy szobás uri lakás szeptember 1-re kiadó. Ruganyos ágymadrac eladó. V., Svačićeva ul. 24. 8802

Dr. CARICSEVIC
magán fogklinikája
Beograd 7830
Kralja Mil na ulica 5 sz. m.
(A privat Kredit Bankkal szemben) Tarazije.
BETEGEKET FOSAD
8—1 és 2—7 óráig.

Kétszobás utcai és udvari lakás mellékkelhelyiséggel kiadó. Aleksandrova ul. 11. 8637

Lakás, belterületi három szoba, konyha, mellékkelhelyiségekkel novemberre kiadó. Senoe 17. 8827

Teljes ellátásra felvétetik Novisadon két jó család ból való diák. Novisad, Ustavska ul. 50. 8699

Cukrászda átvétel

Trg Sloboda 2
Farkas-h z, Korzó

A volt Sudár-féle cukrászdát teljesen átalakítottam

szeptember 10-től kezdve

„Elit“

név alatt személyesen vezetem, a szolid és pontos kiszolgálást garantálom

Mindenféle cukrászati különlenességet megrendésre is szállítok

Torták megrendésre 40— dinártól
Havi reggeli abonnama haboskává süteménnyel 120— din.
Jegeskává 5—
Haboskává, süteménnyel 5—
2 szelet fagyialt 5—

ALTEROV M.

295 dinárért

14 karátos, fémjelzett
arany karóra

svájci, pontosan és kövekkel járó szerkezettel, írásbeli jóváállással, míg a készlet tart
Goldberg ékszerész, Novisad, Kr. Petra ul. 22

VÁROSI MOZI
Vasárnap utoljára:
A néma apáca
Mari néni megifjudása
Hétfő—csütörtök:
A ródlis Ámor
sport vígjáték

kiadó a beltérhez közel 3 szobás lakás. Cim a kiadóban. 8808

Műlabak

műkarok, gyógyfűzők, tám-gépek és betegtoló-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica, Paje Kujundzičeva 20.

„Palma“ cipők kiválósságát minden vevőm dicséri. „Palma“ cipőárúház, Huspiac, volt Mácskovicsház. — Szandalkülönlegességeim megérkeztek. 3631

Ingatlanok és árúk

vételét és eladását közve-títi, bizományi árút értéke-sít, értékpapirokat, sorsje-gyeket vesz és elad. Kemény banküzlet, Manojlovičeva 3. 5665

BENCE JÁNOS
Irágép mechanikus Szubotica
Ciril Metod trg 20.

Osinosan berendezett, barátságos, tisztá butorozott szobát keres házaspár Szuboticán jobb családnál vagy idősebb magános urinél, konyha, esetleg fürdőszoba-helyiséggel, a város belterületén, az állomásához közel, augusztus 25-re vagy szeptember 1-re. Saját ágy-huzatok. Konyhahasználat csak reggeli és vacsora me-legítéshez. Ajánlatokat ármegejelöléssel „Osinos lakás“ jellegre a kiadóba kérek. 8699

Cserébe adnám 14 éves gimnazista fiámat hasonlókoru fiúért vagy leánykáért, aki nálam nemetül tanulhatna és jó bánásmódban részesülne. Ulmer Vendel, férfitiszabó, Stanišić.

Modern kétszobás lakás mellékkelhelyiségekkel kiadó. Gyonovics, Piukovičeva ul. 36. Párhuzamos ut, Máriakép mellett. 8863

Francaise ou Suisse est demandé auprès d une fille-lette de 5 ans. Docteur Agular advocat, Vrsac. 8876

Wolfner gépszijjal munkát, időt és pénzt takarít meg. Szubotica egyedárusító Barzel vasúzzlet. 6117

Elveszett okiratok. Romić, Skenderović, Desečar, Sekeres és Prčić névre szólókat kérem Romić ék. upr. Tavankut címre küldeni. Meg-találó jutalomban részesül.

Észak- és Délamerika összes államainak jegyzéke minden odautazásra vonatkozó utbaigazítással most tíz dinárért kapható. Küldhető posta- vagy okmánybéllyekben. Nemzet-közi Iroda, Aleksandrova ulica 9, Subotica.

Lakás központban, 2 uccai szoba, konyha, mellékkelhelyiségekkel azonnal kiadó. Zmaj Jovina 25. 8781

Gyermekápolás. Képesített gyermekmenhely-vezető, idősebb, aki gyermekek mellett hosszabb ideig intézetben működött, ápolásra és nevelésre felvez gyenge idegzetű, gyengeelméjű, angolkóros, dadogó, stb. gyermekeket, akik iskolába nem járhatnak. Rendes élet-mezés, hozzáértő, türelmes bánásmód. Leveleket Özv. Papp Péterné, Daruvar, Vil-la „Julia“ címre kér.

Üjjonok! Szakavatott egy-nek pontos felvilágosítás-ot adnak katonai termé-szetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározá-sára és jogos esetekben a szolgálatok megrovódítására vonatkozó ügyekben. Nem-zetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9.

Alkalmi olcsó autót keres dőlutáni rövid utakra Gra-djanska Banka K. D., Subo-tica, Gözfürdő épületben. 8820

Birtos megjelölést nyújtó, játékbaba készítéshez be-rendezett műhely, haszná-lati utasítással, eladó. Pa-sičeva ul. 6. 8220

Kihullott és vágott haját vesz Lagner J. uri és női fodrász, Babaklinika, Pa-sičeva ul. 6. 8821

Bor, kelebiai rizing 65 hl. 1928. évi. siller 26 hl. 1925. évről eladó. VII., Ju-govičeva ul. 36., Subotica. 8834

Fűzők, orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb ki-vitelben Gutainénál, VII., Ostojičeva ulica 32. 4839

22 éve ismert Larucin kap-szulák a legjobban beváltak mindennemű hufycsöbän-talmaknál, női hufcölýás-nál. Gyógyszertárakban és drogériákban dobozonként 25 dinár. Postai szétkül-dés Blum gyógytár, Szu-botica, főpostával szem-ben. 6190

Pénzkölcsönt

folyósít ingatlanokra, vál-tókra ékszerekre, értékpa-pirokra és egyéb dologi biz-tosítékokra Kemény bank-üzlet, Manojlovičeva 3.

Elsőrendű

pálinkáshordók

25-től 700 literig minden nagyságban a legkiválóbb állapotban olcsón eladó. Subotica, Pašičeva ul. 5. I. emelet 8336

HALBROHR SPEDICIJA SZUBOTICA Telefon 10. **ELŐNYÖSEN VÁMOL, SZÁLLIT, BERAKTÁROZ**

A szerkesztésért BRÓDY MIHÁLY távollétében HUBERTH JÁNOS felelős. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r-t.-nél. Felelős kiadó: NAGY SÁNDOR Szubotica.

A cirenei Aphrodite Anadiomede

Irta: Govorkovich János

Ha hosszú évek után visszatérünk oda, ahova kedves emlékek fűznek és ezek megújodva friss színekkel köszöntenek bennünket, kibontakozva a feledésből, úgy érezzük, mintha mi is leráztuk volna magunkról a terhes esztendőket és időben is visszatértünk oda, ahova a bemozsolott emlékek szölitottak. A régi képek felénk nyújtják a koporsóból újjáéledt karjait és mi szent érzelmekkel üdvözljük a feltámadást. Elsimulnak a ráncok az idő arcáról, újjászületik a mosoly és mi viszonzozzuk ezt, a viszontlátás bánatkísérte pillanatával. Csak gyenge árnyék ez a nap-sütéses órák melegében — a tuléles vonalak letompítása, éltető sóhaj az örömtől ellankadt idegek felüdítésére.

Ez az állapot nagyon alkalmas a tulfinomított érzések befogadására. Ha újra látjuk a sok szépet ami valamikor elbájolt bennünket a belőle kisugárzó fény lelkünk forgóképeit époló élénken, tisztán és erősen adja vissza, mint amikor ezt először láttuk. Ez az emlékezés varázsa. A bennünket körülvevő épületek, festmények, szobrok régi ismerősként köszöntenek és a különösen boldog perceket tartalmazó időre emlékeztetők újra felragyogtatják az átélt pillanatokat...

Ismét láttam a capitoliumi Venust. Most is ott van félkör alakú termében egyedül, vetélytárs nélkül. Nem környezik vadszakálás *Aeskulapok*, nem szorítják háttérbe iunom vonalait a gladiátorok erőteljes dagadó izma, nem vet rá árnyékot a feleséggyilkos, haladó Gallus tragédiája. Ott tartogatta őt a muzeum igazgatósága *pour la bon bouche* a nézők számára. Szépsége ott tűndöklök csonkítatlanul istennői testének teljességében.

Mikor ideállították nem kellett az anatómiát segítséggül hívni, a földrengések pusztító dühe, az enyészett rothasztó lehelete nem merészkedtek a közelébe, a terem és rontó természet visszaríadt a saját alkotása előtt: úgy látszik nem csak a férfi számára, magának is teremtette az asszonyt.

De az asszonyi szépségnek is van teremte ereje. A férfi életet tud adni, de hogy ezt megtehesse, teljes életéréjére van szüksége. Az asszony szépsége a hideg márványból is felszerkenti a sokszorosított képzeletet. Egymás után vonulnak el előttem a városok, Páris, Florence és a többi, ahol ennek a kincsnek lakást adtak. A milói, a medicei Venus és egy másik, akit nem tudok megtalálni, bár vágyódom utána.

És mintha valamilyen titkos erő hajtana a sejtlemek berkei között az ismeretlen féle, tűnődve lépdek az örök város uccáin, fejemet törve a bennem megfogamzott téma fölött. És amint megyek, kibontakozik az ezeréves romok közül a szépségében bimbózó város, mintha tanuskodni akarna a gondolataim helyessége mellett. Ez a sok szentelt rom amelyeknek a pápák kezei elvették a szépségét, hogy még szébbet alkalossanak belőlük, mégis csak az emberi művek elmulásáról tanuskodnak. Hol vannak a Cézáros palotái? Hol a népboldogító kenyérral együtt emlegetett kirkusok? Közöttük a vadlelkű Nero vérmezeje, a Circus maximus? A torony, ahonnan ez a leketlen lángborító gaztettében gyönyörködött, még áll, de a hatalmas *Basilikának*, a klasszikus istentemplomok csarnokainak csak egyes oszlopai vannak meg. A kolosszeum ablakokkal áttört pusztá falai felmerednek az égnek, de lépcsősarnokaikkal együtt eltűntek az istenek szobrai is, őket az emberi képzelet alkotta és ez nem volt erősebb mint az emberi kéz.

De ha meg is ölte őket az új szellem és gunymosollyal söpörte el a beléjük helyezett hitet, nem tudta megsemmisíteni a *mythos* költészetét. Nem tudunk hinni a monda valóságában, de gyönyörködünk a szépségében. Ennek a kultusza ott él bennünk, ezt átszár-magzatjuk az utódokra, amint őreginktől örököltük. És még valamit örököltünk tőlük: az asszonyi szépség imádatát, amit nem tudtak megsemmisíteni az ezredék aminek olyan sokat köszönhetünk. *Phidias*, *Praxiteles* és a többi ismert és ismeretlen halhatatlan művészetét.

Ezek a gondolatok hajtának, hajtának oda, ahol legszebb csarnokot építettek az ideálfajknak, ahol romok között duzzad az élet, sirhalomból nő ki a virág, a *Diocletian* firdőjébe épített muzeumba...

Itt új lakót kapott a szépségesarnok. Négy terem közül háromnak fejtelen, kartalan lakója van. Az egyik az ujonnan beköltözött, megmaradt teljes épségében és még sohasem mutatkozott előttünk ilyen szépek: Niobe. Évszázadokon át hevert a milanoi kereskedelmi bank palotája alatt, hogy feltámadva még egy sebet üssön rajta a felfedező ásója. Az elsőt bosszuálló Apollo szurta a hátába, a másodikat akkor kapta, amikor véres katonák mérték halálhozó csapásokat ártatlan embertársaira — a világháború alatt.

És csata döntötte el Niobe sorsát is, a legszebbet a legendáit túlélők között, a pénz és a műérték csatája. Az elsőt a bank képviselte, a másikat az állam. Ez győzött a spekuláció felett a műkincset védő hatalom, a bíróság az államnak ítélte a tulajdonjogot és ez jól van így, mert az állam tulajdonát képező műretek mindnyájunkké lett.

Nem tudok betelni ennek a fájdalmas arcú asszonynak a szépségével, ott állok mellette óráig és bámulom, megfedkezve arról, akinek a kedvéért idejöttem. De amint lassan szemlélve kerülgetem, hogy minden porcikáját kiélvezem, véletlenül átsiklik a

tekintetem a nyitott ajtón a szomszédterembe és most már tudom, hogy kit kerestem, őt, a legszebbet a szépek között, a cirenei Vénuszt. Csak annyit belőle a mennyt az idők meghagytak, de az idők kegyetlensége a legnagyobb kegy a nézőknek.

Asszony, akinek nincs karja az ölelésre, nincs szeme a látásra és őh! nincs nyelve a beszédre. De volt. Akinek a századok leverték fehér márványkarjait és fejét és a művész által kijelölt istennő, a meleg testű hus és vér, aki átadta halhatatlan szépségét a hideg kőnek, maga is elhidegült és talán már testét összerattart csontjai is elporladtak. Ami belőle megmaradt: költemény, a mestere ki tudja ki volt? a halhatatlannak már nem kell név.

Ez a márvány csak olyan mint a mészégetők kályhájába dobott kő, felpezseg a szénsav és a levegőbe tör, mint a testet elhagyó lélek. Elillan az élet, de a

szépség örök marad, halhatatlanságot adott neki a mestere, mert a maga lelkét kölcsönözte neki. Ez a lélek él és ha végig simítjuk a márvány izmok, érezzük a dagadását, a liktetését és elektromos áram hozza hozzánk a fájdalmát, szerelmes szívverését, mert meg lehet-e vajjon ez az asszony csodás szépségével szerelem nélkül? Lehet-e elképzelni, hogy nem azért kelt ki ezeréves sírjából, hogy szerelmet hozzon az Embernek? Megilletődve áll előtte ez ember és nem látja benne az anyagot, a mésszé égethető márványt — csak az eszmét.

És én, akinek a tudata alatt élt ennek az asszonynak a szépsége anélkül, hogy valaha is láttam volna, most megtaláltam. A bennem nyugtalanító érzések lecsendesülnek, mint ahogy az esthajnalokor fejet lehajtó pipacsvirág lehunyja a szemét, mert az álomra hajló nap rácsokolta az álmokat.

Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazni kíván az országában és ismeretlenül vegyülve a népe közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvari orvosának a segítségével kison palotájából, autotaxin a vasúthoz hajtat, ott másodosztályú jegyet vált s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kisebb városban leszáll a vonatból, a szállodában magántisztviselőnek jelenti be magát, s társaságban mint egyik miniszter privátsekretáriusa mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanút fognak, valaki telefonon kérdést intéz a székvárosba, ahonnan azt felelik, hogy az illető miniszter egyáltalán nem tart magántisztviselőt. Erre persze az idegen még gyanúsabbá válik s a rendőrkapitány detektívét küldi hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte ötélsége nem akar nyilatkozni, de némi kis megvesztegetéssel kereszttüvisz, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek négyesemközt eldruja a kiletét, s rendjelet igér neki, ha a titkot senkinek se árulja el s megkönyöríti a városból való távozását. Újból vasútra ül s ezúttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol utitársával együtt egy vigécektől látogatott hotelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megvacsorázik, jól mulat a vicces társalgáson s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjába téved be, ahol a városra vonatkozó utmutatót és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvrüssal könyvekről és irodalomról, irókról, kiadókról és a nyájas olvasókról. Ebben a boltban még egy érdekes férfiúval ismerkedik meg, s e két uriembernek a társaságban ebédel aztán a »Medve« nevezetű restaurant-ban, ahol további ismeretéseket kőt.

*

Egészen átengedte magát a könyvárus és Harold ur vezetésének, akik legteljesebb bizalmát és rokonszenvét nyerték meg. Beleegyezett, hogy látogatást tesz velük Oregonknál, de már látta, hogy se ott, se egyebütt a harumarasdi barangolásán nem fog rájönni, mi a vágya s panasza a szeretett népének... Ennek ellenére meg volt elégedve a kirándulásával, amely új szenzációkkal szolgált neki és olyan emberekkel hozta össze, akiknek az ismeretsége a palotájában hába várt.

A *Medve* kitűnő ebéde után, amely a vendéglős állítása szerint már nem is ebéd volt, hanem valóságos diné, mindannyian a Szabadelviség-kávéházban telepedtek le, amely kaszinóul szolgált nekik. Harun al Rasidöt szórakoztatta a fesztelenség, amely az ily kevésbé udvarokpes helyiségeket jellemzi. Kedvére böngészhetett ott a legkülönbözőbb világnézetű újságokban, — ellenzékiekben is, amelyek, mintha csak összebeszéltek volna, vezércikkekben és entrefilet-kben azt tanácsolták neki, hogy csapja el földmondás nélkül a minisztériumát, míg a kormányhü lapok, mintha csak összebeszéltek volna, nem győzték magasztalni annak minden egyes tagját, azt állítván, hogy ezek a jó urak valóságos gondviselése az országnak. Igaz, hogy a megelőzőkről is ezt hirdették, s a következőkről is így fognak nyilatkozni. (S még azt merik állítani némelyek, hogy a kormánypárti zsurnaliszták nem következetesek...)

— Mért hívják ezt a kávéházat szabadelviségnek? — kérdezte a tapasztalatokat gyűjtő uraikodó.

— *Lucas a non lucendo*, — nevetett a könyvárus. — A helyiség ezt a történelmi címet ötven-hatvan év előtt kapta, amikor európaszerte a liberalizmus volt a tromf s ez a szó igen kellemesen, megvesztegetően, fülbemászóan hangzott, akár a Verd-árik, amelyek szintén akkor voltak leginkább »en vogue«. A különbség persze az, hogy míg e nagy zenész muzsikája ma is gyönyörködteti a közönséget, a szabadelviség politikai divatja — akár a hosszú haj és a hosszú szoknya — teljesen a történelemé lett. Az idők változtak, a szabadelviség kihaltak, s a liberalizmusnak, ebben a városban legalább, talán mi vagyunk az utolsó mohikánjai. A mi jámbor kávéunktól csak lomhaság s a történelmi érzék hiánya, hogy az idejétmúlt céget a koreszmékhez képest még nem változtatták.

— Én pedig azt hittem —

— Hogy még van szabadelviség a világon?

— Igen, azt hittem. Hiszen annyit beszélnek róla, s e témáról már oly sok szépet olvastam!

— Látszik, hogy nem foglalkozik gyakorlati politikával, — szölt közbe Harold, a műveltség folytán népszerűtlen uriember, — s különösen a politikában igaz a sokat idézett goethe-i mondás: *Grau, Freund, ist alle Theorie...* Oh, amiről beszélnek és amiről írnak! Hát a morált nem emlegetik többet mint bármikor azelőtt, pedig talán sohase állott olyan gyöngye lábom mint mostan? S a lányok szépségéről nem prédikálnak kétszerannyit, amióta ritkább jelenség lett s amióta kevesebbre értékelik?... Így vagyunk a liberalizmussal, a nagy államférfiak és a doktrinerek, a reformpolitikuskok és az evolucionisták szép tanával is. A szó még megvan, de az érzület, amelyből fakadt, s a gondolkodás, amely táplálta, nálunk is, másutt is, megszűnt, vagy ahol megmaradt, hatástalanul teng s agonizál tovább.

— Hogyan történhetett ez?

— *La force des choses*, kedves magánzó uram. Az emberek idővel mindent megunnak. Még a jót is... A szabadelviség érájában eleintén boldogultak az emberek, és sokan azt hitték, hogy e föllendülést a kor uralkodó irányának köszönhetik, de aztán zökent néhányat az Idő kereké, közgazdasági bajok szakadtak a polgárságra, amely e kedvezőtlen sorsfordulatot a liberalizmus »átkos« hatásának kezdte tulajdonítani. A szabadelviség előbb politikai divat volt, most pedig politikai divat: nem lenni szabadelviségnek. Valamikor nemeslelével ért föl, ha valakit tisztavizü liberálisnak tartottak, — ma rágalomszámba megy, ha valamelyik máskülönbön becsületes polgártársunk szabadelviséggel vádolják. Ismerek egy urat, aki valamikor jelentékeny oszlopa volt ennek a világnézetnek, — a derek férfiú rég megfedkezett róla, s mikor a napokban a liberalizmusát emlegettek, méltatlankodva tiltakozott: »Még mit nem fognak rám? Utoljára még azzal is fognak gyanúsítani, hogy ezüstkanalat loptam!« Ő is, mint annyi sok korotó ember, elpártolt a divatjukatmult doktrináktól és más vezérmotívumokat keres.

— Értem, hogy a pártok különböző jelszavak után indulnak, — jegyezte meg a király, — de hogy egy nemestartalmú és becsületes irányu tan így lejárassa magát, az érthetetlennek tűnik föl előttem. Ahogy én fogom föl, a liberalizmus alaptörvénye körülbelül így hangzik: minden irányzatnak és világnézetnek, amely az államra és a társadalomra nem veszélyes, megengedni, hogy szabadon, korlátozás nélkül fejthesse ki az erejét.

— Nagyon jól mondta, tisztelt magánzó uram, — helyeselt Harold ur, — vezércikkirők se határozhatnák meg lapidárisabb tömörséggel a szabadelviség lényegét. De hát ez törte ki neki a nyakát. A baja épp az volt, hogy az uralma alatt szabadon nyilatkozhattott meg minden világnézet, — még a szabadgondolkodás is. Például a szabadkőműveseknek, ennek a magszerekölcsü s talán éppen ezért gyűlölt eszmeáramlatnak is az aranykora volt ez.

— A szabadkőműveség különösen érdekel engem, — figyelt föl Harun al Rasid. — Szeretnék róla egyet-mást megtudni, s mivelhogy a megjegyzéséből azt következtetem, hogy ön is tagja e szövetségnek, talán tájékozhatna róla.

Harold ur felelte:

— Akik itt ezt az asztalt körülüljük, mindnyájan ehhez a »titkos« egyesüléshez tartozunk, amelynek szertartásos külsőségeken kívül egyedül titka, hogy a jót, amit gyakorol (s csakis jót gyakorol), a nyilvánosság kizárásával üzi. Bár a korlátolt felvilágosultság és a felvilágosult korlátoltság — tehát az u. n. művelt emberiség — előtt nem a legjobb ajánlólevél, ha valaki szabadkőművesnek vallja magát, mi senki előtt se tagadjuk ezt a mivoltunkat. S nem is méltó erre a tisztségre és tisztességre, aki tagadja és tiltkolja, hogy a királyi művészetnek a mestere vagy tanonca, — kivéve, ha azt a művészet érdekében palástolja. Mi független emberek vagyunk, bár egyikünk se mondható gazdagnak, s szivesebben viseljük el a hátrányokat, amelyek ez őszinte színvallásunkkal járnak, mint amiú örömmük lehetne az előnyöktől, amelyeket

elnyerhetnék, ha a hovátartozásunk nem volna köz-tudomásu. Ez a kávéház, bár a szabadelvüségéről van elnevezve, nem igen alkalmas hely arra, hogy e politikamentes, de közzjóra irányuló intézményt bővebben ismertethessék, de amint láttam, uraságod délelőtt a barátunk tudományboltjában több jó könyv között olyat is vásárolt, amely alaposan fogja szövetségünk humanitárlus, humánus és humanisztikus törekvéseiről tájékoztatni.

— Szójták volt az, amit most hallottam? — kérdezte a király. — Vagy komoly állítás?

— Mind a kettő, — felelte Harold ur.

— Magyarazza meg, kérem.

— Szívesen. A szabadkőművességnek **humanitárius** a jellege, mert legláthatóbban jótékonytságot gyakorol, s annyi jó tesz, amennyit csak az eszközei megengednek. **Humánus**, mert e tevékenységét titokban üzi, reklám és dobpergetés nélkül, s így a jótékonytságot, ezt a kínos procedurát és fájdalmas erkölcsi műtétet elviselhetőbbé teszi azokra, akik rászorulnak, mint a minő ez az operáció azoknak a szegényeknek, akik az »emberséges« adományokat zajos ünnepek keretében, elnöki dícs- és díszbeszéd hangjait s színpadi görögütz mellett kénytelenek átvenni és a nyilvánosság előtt megköszönni. A közjótékonytságnak szívtelenül föllépő és sértő módszerével szemben ez teszi nemesebb értelemben is emberivé, valóban **humánussá** a működésünket. S végül **humanisztikus** a tevékenységünk, mert a hívünk mind művelt — s a leg-többben humanisztikus képzettségű — férfiak, akik életvitelükben és társadalmi formáikban a kultúra újabb (kedélyi és szellemi) reneszánszára törekednek s a jó szív udvariasságában megnyilvánuló emberséges korszak előkészítésén fáradoznak. Egyelőre, fájdalom, hiába... De vigasztalásunkra szolgál, hogy a mag, amelyet elhittünk, valamikor ki fog kelni, mint ahogy az a magvetés se veszett egészen kárba, amelyet az elő-deink hosszú idő előtt végeztek. Mäskülönben ön nem érdeklődne ily szeretettel a tanaink iránt.

A király, aki különben is tudta, hogy volt már nem egy uralkodó, aki rokonszenvezett a királyi művészet céljaival, úgy érezte, hogy nem a legrosszabb társaságha jutott s figyelemmel hallgatta Harold ur fejte-géseit.

— Ahogy hazaérek, — mondta, — első dolgom lesz elolvasni azt a könyvet.

— Uraságodnak egész lénye, — jegyezte meg a könyvárus, — arra vall, hogy a jó Isten, akit mi a Mindenség Nagy Építőmesterének hívünk, önt oly érzésekkel és gondolkodással ruházta föl, amelyek tanaink számára alkalmasak teszik. Az ilyen kiválasztot-takat, de még meg nem választottakat, mi kötevény-nélküli szabadkőműveseknek nevezzük.

— És az urak ilyenek tartanak engem? — kérdezte Harun al Rasid.

— A benyomás, amit tett ránk, társaink sorába emeli önt.

— A jó véleményükért hálás vagyok... Önök te-tát, ha jól értettem, a liberalizmus hívei.

Harold:

— Politikát nem üzünk, ez a »mesterség« szá-múzve van a »művészet«-ünk köréből. Goethe, aki maga is szabadkőműves volt s ma is egyike a Szövetség legbüszkébb emlékeinek, joggal bélyegezte meg ezt a mesterséget: *Politisch Lied, garstig Lied*. De igenis szabadelvűek vagyunk abban a szellemben, amely az ön meghatározását sugalmazta. Minket ugyan sokszor zavarnak a csekély — de félelmetesnek tartott — erők kifejtésében, amely nem irányul egyébre mint a nyomor és munkanélküliség enyhítésére s az emberi és emberséges gondolkodás előmozdítására, de mi, ha oly hatalmunk volna is mint például a katolikus egyház-nak, akkor se gátolnánk se egyénekét se pártokat — hacsak nem törekcsenek fölforgatásra —, hogy erejüket szabadon fejthessék ki. E magunktartásának a fo-lyománya, hogy távol állunk — távolabb minden más szervezettől vagy intézményhez még talán az izraelita hitközségeknél is — az antiszemitizmustól, ettől az olyannyira kedvelt máfajtól is. Mivelhogy a zsidóság-ban rejlő erő nem támad se az állam se az erkölcs ellen, nem tudjuk helyeselni és állunkvára tenni az el-lenséges álláspontot, amelyet oly sokan e felekezet tagjaival szemben elfoglálnak.

— Csodálatos dolog, — mondotta Harun al Ra-sid. — A zsidók oly kevesen vannak, s a nemzsidók olyan sokan. Szinte lehetetlen, hogy e kevés vesze-delmes lehessen a sokra.

— Aki üldöztetési mániában szenved, — felelte rá Harold, — nem tudja megítélni, hogy van-e oka félni. Leroy-Beaulieu szerint az antiszemitizmus némi kis fo-gyatközása az elmének, s mi mindenesetre örülnék, hogy legalább ez a fogyatközásunk nincs meg. Mi tiltakozunk is ez eszmeáramlat ellen azért, hogy e »gyűlölt« faj kiválóságait, ha máskülönben megfelelnek a szabadkőművesség erkölcsi feltételeinek, szívesen vesszük fel testvéri kötelekünkbe. S mondhatom, nem járunk rosszul velük, mert kívált ha jótékonytságnak a gyakorlásáról van szó, nagyon megkönnyítik nemes feladatainknak a teljesítését. A szeretet művének ez a gyakorlása persze névtelenül és titokban történik, s egynemely keresztény atyánkfia, aki lelkesen és han-gosan kiáltja az »üsd a zsidót«, nem is sejtí, hogy a nyomorán nem egyszer a zsidók pénze s a jó szíve segített... Igen jószándéku és intelligens faj ez, ame-

lyet, ha nem volna, az emberiség érdekében föl ke-lene találni.

— Ez igen szép nyilatkozat, amely dicséretes to-leranciára vall, — mondta Harun al Rasid. — De én azt hallottam egyszer vagy olvastam valahol, hogy nincs az a keresztény, akinek a szívében ne lappangana egy szikrányi antiszemitizmus.

— Ennek az állításnak van némi alapja, — je-gyezte mge a kávézó társaság egy tagja, akinek meg-jelenésében volt valami, ami a származását elárulta. — A zsidógyűlöletre egyenesen ránevelik az embert. Kicsikorbomban egy a baloldali mint a jobb szomszéd-ház gyerekeit mindig az én apámmal ijesztették, aki a legszelidebb természetű ember volt a világon s meg-halt — merem mondani — anélkül, hogy egy keresz-tény lénynek ártott volna. Ennek a pedagógiai mód-szernek természetesen az lett az eredménye, hogy a szomszédfiúk állandóan kerültek engem is, pedig hát igazán nem volt okuk félni tőlem, mert ők hatan vol-tak s köztük a leggyöngébb is erősebb volt nálam... Igen nagy intelligenciájú férfiak vagy rendkívül fi-nom kedélyű nők kell lenni, aki e beléjelenveit és mélyen beidegzett előítéletől szabadulni képes.

— S az önök testvérei ilyenek? — kérdezte a kö-tönyv nélküli szabadkőműves, aki valóban nem tett kü-lönbséget a sok felekezet között, amelyekből a népe állott. — Nem éreznek zsidógyűlöletet?

— Ebben a tekintetben mindenki csak sajátmagá-ról állhat jót, mert a szívekben és a vesékben csak a Mindenség Nagy Építőmestere tud olvasni. Hiszen ez nemcsak politikai, faji és közgazdasági, de érzelmi probléma is... A kérdésére tehát nem felelhetek ha-tározottan se igen-nel se nem-mel. Mégis merem állí-tani, hogy vannak köztünk, akik teljesen mentesek et-től az érzületől.

— Testvériségünknek a zsidótagjai, — vetette közbe tréfásan valaki.

— Ki tudja? — elmélkedett Harold ur. — Az, hogy valaki zsidó, még nem bizonyítja, hogy egyszersmind nem antiszemita. Az állásfoglalást ebben a vitában és érzésben első sorban az egyéni műveltség diktálja. Mentül műveltebb valaki, annál kevésbé gyűlölködő természetű egyáltalában, s ha mégis gyűlöl valakit, an-nál kevésbé árulja el ezt az indulatát. Aki művelt, s igazán az, az okvetlenül jó keresztény (még ha zsi-dó is) és követi az evangéliumi parancsot, szeresd felebarátodat mint tenmagadat. Ha csupa művelt em-ber volna a világon, megszűnne minden gyűlölködés, minden háboru s valószínűleg az antiszemitizmus is.

— Így hát nincs kilátás rá, hogy ez a »művelet-len« érzés valaha megszünjön, — mondta szinte szo-moruan Harun al Rasid.

— Nincs — felelték egyszerre Harold, a könyv-árus és még néhányan.

A legnagyobb meggyőződéssel a társaságnak az a tagja, akinek a felekezeti ivszonyai siralmas állapot-ban voltak.

És Harold hozzátette:

— Amíg zsidók lesznek a világon. De mindgy, a mi emberbaráti és szeretetethintő szövetségünk küzd ellene, ha nem is harcias eszközökkel, de példaadás-sal és meggyőzni akarással az irodalomban és a sajtó-ban.

— Az önök elvei nekem mindig rokonszenvesek voltak s most percről-perce jobban tetszenek, — je-gyezte meg a király.

— Ha tetszenek, akkor még — találkozhatunk. Uraságod valamikor még testvérünk lehet.

— Már is annak érzem magam. Én mindenkinek a testvére vagyok s szeretném, ha mindenki a testvé-rem volna.

Hiszen ez az érzése sugallta neki a harunalrasid vállalkozást.

(Jövő vasárnap folytatjuk.)

Kirándulás

Humoreszk

— Fű, de meleg van — sóhajtott Papucs János félénken, nem tudva nincs-e ez ellen felesége öngyásá-gának valami kifogása. Papucs ur ugyanis, mint azt már a neve is elárulja, iszonyu nagy papucs volt, ami azt jelenti, hogy módfellett respektálta a feleségét, vi-szont a felesége őt annál kevésbé.

— Hogy mondhatz már ilyet — felelte felesége, miközben az izzadság csak úgy csurgott róla — hol van itt meleg? Amerikában, ott igen, ott az emberek snapsz-üzrást kapnak a hőségűtől és az alkoholtilalom-tól, de itt, ez semmi, direkt enyhe az idő.

— De kérlek, drágám — szólott Papucs — hiszen huszonnyolc fok van árnyékban...

— Árnyékban! Árnyékban! Hát ne menj az ár-nyékba, ha ott meleg van. Muszáj neked árnyékba menned?

— Nem — felelt Papucs engedékenyen.

— Nahát akkor, fogd be a szádat, mit beszélsz itt össze-vissza arról a melegről.

Papucs ur elhallgatott, öngyásága pedig letörölte homlokáról a verejtéket és elfeledkezve az előbbi vi-táról, most ő sóhajtott önkéntelenül:

— Fű, de meleg van.

Papucs ur hallgatott tovább, bár nagyon meglep-ték feleségének önfeléd szavai. Azt gondolta magában, mégis csak drága jó asszony az ő felesége, hogy bár napnál világosabban beigazolta, hogy nincs meleg, most mégis concedálja a férje kedvéért, hogy meleg van.

— Tudod mit! — szólott most az asszony. — Dél-után kirándulunk.

— Ahogy akarod drágám, de...

— Semmi de, kirándulunk és punktum.

— Ahogy parancsolod drágám, csak arra gondol-tam, hogy ilyen hűvös időben érdemes-e? Nem volna jobb várni, míg beáll a meleg?

— Mért, neked nincs elég meleged? Hiszen hu-szonnyolc fok van árnyékban.

— Igaz, erre nem is gondoltam. Tehát kirándulunk, igazad van drágám, milyen szép lesz egy kis séta a fák között kettesben...

— Igen, hármashan — ábrándozott öngyásága — már telefonáltam is Kovácsnak, ő is jön velünk.

— Nagyon jó lesz — szólott Papucs ur — igen ked-ves fű ez a Kovács, olyan kitünő társalgó. Mikor in-dulunk?

— Mindjárt ebéd után. Jaj nem is tudom, mit ve-gyek föl. Mit gondolsz, az új krepzsorset ruhám tet-szeni fog Kovácsnak?

— Ó, feltétlenül, miért ne tetszene. Olyan gyönyö-rű vagy benne drágám.

Erre megtörténtek az előkészületek a kirándulás-ra. Papucs ur egy kosárba különféle élelmiszereket ra-kott, előkészítette a felesége ruháját, sürgött, forgott, vesződött, miattal öngyásága a tükör előtt a frizurá-jával foglalkozott.

— Esernyőt vigyünk? — kérdezte Papucs ur.

— Ugyan kérlek, hiszen egy fia felhő sincs az égen.

— Igazad van drágám. De felöltöt viszünk, hátha este felé hűvös lesz.

— Meg vagy örülve, felöltöt ebben a rekkentő hő-ségben?

— Igaz, igaz, persze, én azt hittem, hogy hűvös van, nohát, milyen szórakozott vagyok...

Féltetőkkor elindultak hármán. Elől ment Papucs ur a csomagokkal, hátul neje öngyásága Kovácssal. Papucs ur szörnyen izzadt, amíg a villamos állomásig elérkeztek. A villamosra máris százával vártak az em-berke. Iszonyuan tolongtak, bár a villamos nem jött. Félőrai várakozás után végre megjött a villamos, de alig tudtak fölférni rá. Papucsné öngyásága és Kovács ur nagy nehezen kaptak egymás mellett ülőhelyet, de Papucs ur egész uton a lépcsőn állt a csomagokkal.

Na de az utazás se tartott örökké. Igaz, hogy ut-közben a villamosnak kigyulladt a háója, de másfél órai utazás után mégis megérkeztek a végállomásra. Ott leszálltak és elindultak sétálni az erdő hűs fái kö-zött. Valóban igen kellemes hűvös volt itt a lég, csak a csomagok miatt volt egy kicsit kellemetlen és Pa-pucs urnak emiatt még itt is melege volt, csak úgy patakzott róla az izzadság. Mindig messze elmaradt feleségétől, aki Kovácssal karöltve vidáman sétált az árnyas utakon.

Öt óra tájban letelepedtek egy kis tisztáson uzson-názní. Papucs ur szépen megterített, a fehér abroszra kirakta az ennivalókat; rántott csirkét, sonkát, sza-lámit, sajtot, zöldpaprikát, kovácsos ugorkát és dinya-nyét. Mindazt egy dus koronájú terebélyes tölgyfa árnyékába.

— Tessék parancsolni Kovács ur — kínálta az asszony a vendéget. Kovács kivett egy guszutos csir-kecombót, öngyásága szintén. Már-már Papucs ur is megragadott egy pirosan mosolygó sültet, mikor a fe-lesége azt mondta neki:

— Nahát, ilyet még nem láttam. Innivalót nem hoztál, de még csak poharakat sem. Hogy lehettél kér-lek ilyen ostoba!

— Bocsáss meg drágám, elfelejtettem, olyan szo-rakozott vagyok.

— Hűlye vagy! És most az lesz a büntetésed, hogy addig nem kapsz enni, míg egy vendéglőt nem találsz és nem hozol onnan bort, kristályvizet és po-harakat.

Papucs belátta, hogy a büntetést megérdemelte. Bűnbánó arccal kelt fel és elindult keresni egy vendé-glőt. Két órába tartott, mire a kívánt dolgokkal vissza-tért. Addigra már ők ketten mindent elfogyasztottak.

— De soká jöttél, hallod, nem nagyon törted ma-gad, töled ugyan meghalhattunk volna szomjan — szólott rá öngyásága, mikor meglátta.

— Bocsáss meg, drágám, én siettem, de a közel-ben nem volt vendéglő.

Ebben a pillanatban borzasztó dolog történt. Az égen egész váratlanul egy villám cikkázott keresztül, utána hatalmas dörgés zugott és rögtön utána nagy cseppekben esni kezdett az eső. Hirtelen rohanta meg őket a zápor, amely úgy szakadt, mint ha dézsából öntötték volna. A krepzsorsetruhának egy perc alatt vége lett. Az egész társaság úgy festett, mint a hajó-törötték, akik ruhástól éppen most másztak ki a ten-gerből.

— Persze esernyőt nem hoztál — rivallt rá öngyágsága Papucs urra, — ő te szerencsétlen ostoba állat, hogy lehet kirándulásra eljönni esernyő nélkül.

— De drágám, hiszen te mondtad...

Papucs ur nem fejezte be a mondatot. Rémületében nemcsak a mondatot, de majdnem a nyelvét is elharapta, amint a felesége villámló szemébe nézett.

— Még azt mered mondani, hogy én mondtam! — kezdte öngyágsága. — Persze, mikor baj van, akkor én vagyok az oka. Még hogy én mondtam! Hát szoltam én egy szót egyáltalában? És mit mondtam én? Azt mondtam mindössze, hogy borzasztó meleg van, hogy olyan tikkasztó az idő, sehol egy felhőt nem látni, ilyenkor szokott a vihar váratalanul lecsapni és kértelek, hogy légy szives esernyőt hozni, meg felöltöt, hátha hűvös lesz, de te csak azt mondtad, hogy hűvös van, enyhé idő van és persze ellenkezni azt tudsz, de egy esernyőt hozni, azt nem és fogadni mernék, hogy a felöltöt is otthon hagyta. Persze, mert első a saját kényelmed, velem egyáltalában nem törödsz, egész nap bent ülsz abban az irodában, én pedig megszokhatok a munkában odahaza, ha olyan bolond volnék, mint hogy te szeretnéd. Borzasztó, hiszen most még jobban esik, nahát ennek nem lesz sohase vége, te meg csak itt állsz és hallgatsz és vársz, hogy a sült galamb a szádba repüljön...

— Hát mit csináljak drágám?

— Hallgass! Fogd be a szád! Hát gondolj ki valamit.

Ekkor Kovács szólalt meg:

— Talán jó volna, ha ebben az irányban futnánk, erre azt hiszem közelebb találunk egy vendéglőt.

Az indítványt elfogadták és szaladni kezdtek az erdőben. Elöl futott Papucs ur, utána a felesége, hátul pedig Kovács. Egyszer csak Papucs né megbolított és elesett.

— Nem tudsz vigyázni! — kiáltott dühösen az urára.

— Én? — kérdezte ijedten Papucs ur.

— Igen te. Nem tudsz rám vigyázni!

Szegény Papucs kétségbeesetten rebegte:

— Bocsáss meg drágám...

Öngyágsága feltápáskodott és tovább futottak és éppen mikor megérkeztek a vendéglő elé, elállt az eső és gúnyosan mosolyogva előtűnt a nap az égen...

A villamoson nem volt hely, autótaxit kellett fogadni. Mikor végre nagy keservesen hazaértek, öngyágsága azt mondta Kovács urnak:

— Látja, ilyen ember az én uram. Erőszakkal ki akart rándulni. Én ellenkeztem, de nem bírtam vele. Most láthatja az eredményt.

Papucs ur pedig lehajtott fejjel és nagy bünbánattal a lelkében halkán rebegte:

— Bocsáss meg drágám. Máskor úgy lesz, ahogy te akarod...

(h. I.)

7-én este 8 óra tájban Plathy Antal kocsiján, 75 mázsa szappannal, mely Kerciszky Lázár tulajdonát képezte, Szubotváról a vranoyvai vásárra elindultak. Midőn a csantavirli földekre értek esti 10—11 óra tájban egyszerre két rabló által kocsijuk fölirtóztatott, s erőszakkal kényszerítették és fegyverek által, kocsiról leszállani kényserítették. A kocsin levő Csirjánovich Boldizsártól 8 frtot elvettek, azután mindhárom utast az országútról a buzavetek közé elterelték, hol az egyik rabló fegyverrel őket csendességre és helybenmaradásra bírta. Ezalatt a másik rabló a mintegy 360 frt értékű szappan és 450 frtra értékesített kocsit és lovakkal jótova haladt, a mikor aztán ez is az utasokat oda hagyta s a rablott kocsit után sietett. A vizsgálat folyamán nevezett rablók beismerik, hogy a kérdéses bűntényt ők követték el, midőn a nevezett éjjelen kocsira ülven, az országúton rablói szándékból lesbe állítottak. Míg ezek a rablást elkövették, azalatt Dervenyák Örsze saját kocsiját őrizte, s a véghez vitt bűntény után mindkét kocsival Csurogra utaztak s ott bizonyos Milos nevű csendőrhöz beszállván, ennek segítségével a rablott tárgyakat több csurogi lakosnak eladták, s a befolyt pénzen megosztottak. Kir. ügyész vádját törvényszerűleg indokoltak találván, kéri tettesekre a bűnt kimondani.

Dr. Nyilassy Pál védelmei után a törvényszék tanácskozássra vonul, melynek végeztével vádlottak ellenében az elmarasztaló ítélet kihirdetetik.

Az 1872-iki esztendő egyébként is nagy változást hozott a királyi biztosság történetében. A szegedi ügyvédek ugyanis panasszal fordultak Kozma Sándor királyi főügyészhez, aki Weisz királyi ügyészhez intézett válaszában sok mindent elrendelt, amit eddig kifogásoltak.

Ebből a válaszból lehet arra is következtetni, hogyan működött a delegált aradi törvényszék.

— A szegedi várbán működő törvényszék és ügyészség, mondja Kozma, csak területi hatásköre tekintetében van kivételes jogosítványokkal felruházva, ezen jogosítványokon túl nem kivételes, hanem a köz-törvény alatt áll. Eljárása tehát azon törvények és gyakorlat által van szabályozva, melyek minden egyéb törvényszéknél követendők. Ezen köztörvény és szokás alkalmazandó a bírósági és ügyészségi tevékenység minden szakában: az elővizsgálat, a vizsgálati fogság elrendelése és megszüntetése, a tárgyalás, a vizsgálati és elítelt fegyveckekkel való bánásmód tekintetében egyaránt. Minden eltérés a törvény és a tömndülő gyakorlat sértése volna, mely igazolatlanul súlyosbíthatná a kir. biztosság szükségkövetelte működését. Ebből kiindulva nem forog fenn törvényes ok, mely azt tiltaná, hogy a szükséges elővigyázati intézkedések és a szigorúan megőrzendő fogházi fegyvelem mellett a fegyveckek időről időre ldhassák rokonait. Nem igazolható törvényesen, hogy a foglyok ügyvédjei a vizsgálat tárgyáról ne értesülhessenek. Nem igazolható, hogy a szabadlábra helyezés körül ne tartassanak meg azon elvek, melyek a bünvádi eljárás egyöntetősége érdekében újabb ajánlattak a bíróságok figyelmébe és melyek nem csak a vizsgálati fogság, hanem az első bírósági ítélet után is alkalmazandók. Legyen a szegedi delegált törvényszék és ügyészség hű és buzgó kezelője az igazságszolgáltatásnak, amit azonban csak úgy érhet el, ha eljárásában kivétel nélkül a törvényekhez és a törvényes gyakorlatokhoz alkalmazkodik, mert nagy a megoldandó feladat már azon oknál fogva is, mert kivételes eszközök nem alkalmazhatók és azok nélkül kell áthidalni a jelen kiküldetés és a rendes bírói működés közötti űrt.

A határozott hangú leiratnak meg is volt az eredménye, mert hamarosan hivatalos kommuniké jelent meg, a következőket mondva:

— Az aradi delegált törvényszék folyó (jullus) hó 26-án tartott teljes tanácsülésében, — minthogy a bírói személyzet annyira megszorított, miként a törvényes alakszerűségeknél most már minden tekintetben megfelelhet — elhatározta, hogy minden egyes letartóztatottnak a fogságra vonatkozó határozat kihirdetessék s nekik a szabályszerű felebbezés megengedessék. Ezen intézkedések sürgősen és első sorban azon fogva levő rabokra fognak alkalmaztatni, akik kevesebb és csekélyebb bünesetekkel vannak terhelve.

A Szegedi Híradó (1872. évi 90. szám) hozzászeli ehhez:

— A törvényesség és humanitás tekintetéből sokszorosan üdvözöljük a határozatot, mely végrehajtva, rövid időn nagyban meg fogja ritkítani a várbeli rabok számát és szabadá teszi azokat, kiknek már régóta nincs, vagy soha nem is lett volna ott helyük.

— Azért végeredményben nem is fejezte be egészen feladatát a királyi biztosság. Hamarabb felosztott, mint amennyi időre a működését tervezte, elsőpörte a felháborodott közhangulat. Mert hiába hangoztatta Kozma Sándor, hogy »kivételes eszközök nem alkalmazhatók«, — a gyakorlatban mégis csak kivételes volt itt minden. De csak eljárásban. Mert amugy Ráday nem ismert — kivétel.

ÖREG RIPORTER.

Azért végeredményben nem is fejezte be egészen feladatát a királyi biztosság. Hamarabb felosztott, mint amennyi időre a működését tervezte, elsőpörte a felháborodott közhangulat. Mert hiába hangoztatta Kozma Sándor, hogy »kivételes eszközök nem alkalmazhatók«, — a gyakorlatban mégis csak kivételes volt itt minden. De csak eljárásban. Mert amugy Ráday nem ismert — kivétel.

ÖREG RIPORTER.

Azért végeredményben nem is fejezte be egészen feladatát a királyi biztosság. Hamarabb felosztott, mint amennyi időre a működését tervezte, elsőpörte a felháborodott közhangulat. Mert hiába hangoztatta Kozma Sándor, hogy »kivételes eszközök nem alkalmazhatók«, — a gyakorlatban mégis csak kivételes volt itt minden. De csak eljárásban. Mert amugy Ráday nem ismert — kivétel.

ÖREG RIPORTER.

Azért végeredményben nem is fejezte be egészen feladatát a királyi biztosság. Hamarabb felosztott, mint amennyi időre a működését tervezte, elsőpörte a felháborodott közhangulat. Mert hiába hangoztatta Kozma Sándor, hogy »kivételes eszközök nem alkalmazhatók«, — a gyakorlatban mégis csak kivételes volt itt minden. De csak eljárásban. Mert amugy Ráday nem ismert — kivétel.

ÖREG RIPORTER.

Azért végeredményben nem is fejezte be egészen feladatát a királyi biztosság. Hamarabb felosztott, mint amennyi időre a működését tervezte, elsőpörte a felháborodott közhangulat. Mert hiába hangoztatta Kozma Sándor, hogy »kivételes eszközök nem alkalmazhatók«, — a gyakorlatban mégis csak kivételes volt itt minden. De csak eljárásban. Mert amugy Ráday nem ismert — kivétel.

A Ráday-korszak legendáiból

(III.) Emeltettem már, hogy Rádayért éppenséggel nem rajongtak a szegediek, mert kiméltelen volt, amit ő maga úgy fejezett ki, hogy tárgyilagos; nem volt tekintettel senkire sem, hatóság embereket is letartóztatott s ha messzire nyultak a szálak, elment messzire, jónevű famillákat is kétségbeesésbe sodorva.

Egyébként is nagyon nagy urnak képzelte magát. 1872 február 26-ikán például az alábbi levelet kapja Pálffy Ferenc:

Tekintetes polgármester ur!

Kir. biztos ur Ó méltósága a távolléte alatt megválasztott uj, szegedvárosi, tisztikart személyesen is ismerni óhajtván, megbízásából van szerencsém tekintetes Polgármester urat tisztelettel felkérni, miszerint arra nézve határidőt kitűzni méltóztatnék: hogy mikor foghatja a tisztikar bevezetése ó Méltóságánál megtörténhetni? Ezen alkalmat is megragadja tekintetes Polgármester Ur iránti tisztelete és nagyrabecsülésének nyilvánítására

alázatos szolgálja
KAPELLER BÉLA.

El lehet képzelni, mekkora felzudulás fogadta ezt a levelet, amely szó szerint csak annyit tartalmaz, amennyi közölve van belőle. Kapeller Béla rokonszenves fogalmazója volt a királyi biztosságnak. Nem tételezem föl azt se, hogy ne érintkezett volna a kitűnő családból való ifjú a város ur köreivel, így hát az elintézés kizárólag Rádaynak szólt. Még pedig így:

»Ezen, a tanács előtt ismeretlen egyéntől származó levél intézkedés alapjául nem szolgáltatván, levéltárba teendő lenne. Pálffy polgármester, Szluha Ágoston tanácsnok.

Az előadói iv, amely az 1823. számot viseli, felsorolja azt is, hogy kik voltak jelen a február 28-iki tanácsülésen. Pálffy polgármester, Mészáros György főjegyző, Tuschler József főkapitány, Wagner Károly, Szluha Ágoston, Szabados János és Veszelinovics Bazil tanácsnokok, Reizner János aljegyző. (Szabados neves költő s tagja a Petőfi Társaságnak. Reizner pedig megírta négy hatalmas kötetben Szeged monográfiáját az árvizig.)

Megemlíti még az irat, hogy az előadói vélemény egyhangulag elfogadtatott.

Folytatása aztán nincs a dolognak, legalább papíron.

Közölték a Ráday-féle tárgyalásokról tudósítást is, szinte hivatalos formában, (bár az ítélet nélkül), hogy valamelyest tájékoztassák a felzudult közvéleményt. Néhány ilyen ítéletet, amelyek a Vajdaságra vonatkoznak, itt közlök.

L

Rablási kísérlet. Weisz Károly kir. ügyész vádjából, mely a vádlottak önbeismerő vallomásaiból, következő tényállás derül föl: 1869. év tavaszán Kónisz M. József, Turcsányi Illés, Szabó Márton kölcsönösen összebeszéltek, hogy a szubotvárí földesúri lovakat fognak lopni. Evégből egy éjjelen magukhoz vették Dervenyák Kovács Tóth Örszét (Turcsányi ágysát), fegyverrel és pisztolyokkal fölfigyervekve egy egyfogatu kocsin a bekovári határba mentek, s az országúton Turanov Jefios tanyájára betértek, Dervenyák Örszét a kocsin őriztetül hagyván. A tanyára azon elhatározással mentek, hogy Turanov 4 lovát ellopják. A tanyatulajdonost a fészter alatt találták s kényszerítették, hogy velők az istállóba menjen. — Ez azonban lármát csapott, mire Kónisz M. József és Turcsányi keménytöltésű fegyvereiket reá sütté-

ték, de a lövések nem találtak. E fegyver zajra a tulajdonos nagybátyja előjövén, egy lövést tett a rablókra, mire ezek visszavonóztak, kocsijokhoz visszazaladtak s anélkül, hogy valamit elrabolhattak volna, eltávoztak. Vádló királyi ügyész a rablói kísérletet bevégeztenek kéri tekinteni s nevezett vádlottakat abban bűnösnek kimondani.

A törvényszék tanácskozássra elvonul, mely után vádlottak a vádbeli cselekményben bűnösnek kimondatnak.

II.

Rablási sulyos testi sértés. Weisz Károly vádját a vizsgálati iratokból kitűnő következő tényállásra alapítja: 1869. évi június hó 26-án Bányai Endre mórakalmi tanyai iskola-tanító egy sertés eladása s házi szükségletei bevásárlása végett Savanyu Imre fuvarossal a szegedi hetivásárra ment. Elvégezvén dolgait, este felé haza tértek. Utközben esti 7 óra tájban betértek az úgynevezett »Putri csárdába« s ott egy kulacsot borral mégtöltöttek s tovább utaztak. Esti tíz óra tájban a szőlők közt haladván, egyszerre két rabló által megtámadtattak, kik a lovakat fölirtóztatván, őket botokkal éjtett sulyos testi sérelmek között a kocsiról leszállani kényszerítették. Az elrablott tárgyak értéke mintegy 350 frtra becsültetett. Ezen rablói bűntény az akkor Szegeden főnállott rögtön-bírósg elé vitetett, de az, alanyi tényálladékok föl nem deríthetvén, a pórt a rendes utra utalta. Ezalatt történt, hogy Kónisz és Szógi János több más bűntetteikért a kir. biztosság által letartóztatottak s a vizsgáló folyamán beismerték, hogy a kérdéses rablást ők követték el. Nevezett rablók beismerik, miszerint az elrablott kocsi és lovakal Csantavirre hajtattak s ott egy napot töltvén, a kocsin levő holmikat elidegenítették. Innen Szubotvárba mentek és Hajagos István gulyáshoz beszálltak s neki a kocsit s lovakat, mint tudva lopottakat 40 forintért eladták s a pénzen megosztottak. Vádló kir. ügyész kéri nevezetteket bűnösökül kimondatni.

Dr. Nyilassy Pál védelme után a törvényszék tanácskozássra vonul, melynek végeztével tettesek a vádbeli bűntényben bűnösökül kimondatnak.

III.

Rablási kísérlet és sulyos testi sértés. Weisz Károly kir. ügyész vádját a következő tényállással indokolja: 1869. évi jullus 13-án estvéli 11 óra tájban Sziráczy Márton mélykúti lakos Sági Alberttel, ennek ó-becsei tanyájáról kocsin gabonát szállítottak. Midőn a szentai határba értek és a tornyai szállások alatt haladnának, Kónisz M. József és Szógi János által botokkal és fegyverekkel megtámadtattak, kocsijok s lovaik átadására kényszerítették. A megtámadottak védelmezték magokat, mire ezek fegyvereiket reájuk sütvén, mindketten elszaladtak. A Ságira irányzott lövés nem talált, de a másik Sziráczy Márton combja tövén s hasa alsó részében úgy találta, hogy az akkori orvosi vélemény a lövést föltételelesen életveszélyesnek nyilvánította. E sebekből kigyógyult s még 16 hónapig élt, s akkor tüdővészben halt el. A kérdéses bűntény alanyi és tárgyi tényálladéka helyre lévén állítva, vádló kir. ügyész kéri nevezett tetteseket bűnösökül kimondani.

Dr. Nyilassy Pál védelme után a törvényszék rövid tanácskozás után tetteseket a vádbeli cselekményben bűnösöknek ítélte.

IV.

Utandító rablás. Weisz Károly kir. ügyész Kónisz M. József, Turcsányi Illés és Dervenyák K. Tóth Örsze ellen következő vádat emeli: 1869. évi május

CSORDAPÁSZTOROK

Irta: Arányi Jenő

A tűz lassacskán lehamvadt, a jóság csendesen hevert, a kutyák is elfeküdtek a cserény mellett, jól kiválasztván a nyugodt oldalt, ahol nem sűt hajnalban szemükbe a nap. A számadó a szokott helyén borkolt a subán, a kisebbik bojtár is jócskán húzta a bőrt, csak vaskezü Tóth Jóska első bojtárlegény bámult még most is a parázsló úszkók közé. Éjszakás volt, de attól alhatott volna valamicskét, »humhatott« volna, ahogy mondani szokás, mert nagyon vigyázatosak az ebek, különösen az öreg Maros, de máma sehogy se jött álom a szemére, a beszédes kedve is elkalandozott, még az öreg Mihály számadó is lába noszogatta, hogy fujjon el vagy egy nótát. Máskor pedig a Mihály bácsi szemrebbenése is parancs, még ennél is több: *muszdj...!* de máma, tudja az Isten, mi volt máma a legényvel...

Langyosan cirógató illatokkal jött a májusi éjféli friss szellője Napkelet felől... csillagok még fényes szípközéssel kiskirálykodnak, de Göncöl apó már hazafelé fordította a szekere rudját, a Hadak Utján köd porzott a tovasuhanó vítzékek tovaainak lábnyomán, úgy is maradt, homályos szürke folt.

A legény hol az eget nézte, hol a lassacskán leszűrülő tűzrakást, éseinek áldozatos jelképét, — gondolt ide is, oda is, Veron is megfordult néhányszor a gondolatában... Hej ez a Veron, hiszen csak ne volna ennek a keményfejű Mihály számadónak a tulajdon egy lánya... Azután arra is gondolt, amiket az öreg számadó mesélgetni szokott nagyritka jókedvében idegen népekről, meg a tengerről, amiket ő mind megjárta, de lassan megállt a gondolata is, rátámaszkodott a vaskos gulyásbotra, aminek a fényesre csiszolódott bunkója majd kigyulladt a két marka szorításában, hiszen ezért volt Vaskezü a másik neve, mert amit megfogott, akár vasbilincs szorítaná, úgy ropogott-recseggett a keze alatt és erre mondta egyszer a tréfáskedvű barom orvos, talán nem is jókedvében, hogy inkább a csodór rugjon képen valakit, mint a Tóth Jóska üsse meg.

Ha valaki megkérdezte volna, mi baja, akkor Jóska ránt egyet a vállán, sereint egyet a hideg pipaszár mellől és úgy feleli, ha ugyan feleli:

— Esz a fene...

Csak hogy a pusztán nem nagyon kérdegetik az ilyesmit az emberek, se Tóth Józseftől, se mástól, eheti a fene bizvást rogyásig, ha csak a maga akaratából el nem panaszoja a baját. Akkor se biztos, hogy figyel is rá valaki. A legjobb esetben ráhagyják: Változása van, majd lemegey róla.

Tulajdonképpen nem is tudta volna megmondani igazából, hogy mi ütött hozzá. Egész nap végezte a dolgát rendesen, terelte a gulyát, vizet húzott, amikor köllött, megette a bográcson tarhonyát, oldalba rugta a ficánkoló Pimasz kutyát, azután egyszerre csak belevágott a savanyu keserűség vagy mi a csoda. Pedig, hogy van valami baja, azt félig-meddig maga is érezte, mert még csak a pipáját se tömte meg vacsora után...

Az ám, ni! a pipa! ehol a baja... A pipa! Persze, persze, hogy ez nem jutott hamarabb az eszébe, hogy ez a baj... Hogy a másik bojtár, a Börcsök Marci szüzdohányt kapott a kertészektől és még csak azt se mondta, hogy: ehol-e komám, kóstold meg tésis. No, hát ez az. Ennek a feleszmélésre egyszeriben odavágta a bojtár a szunyító kutyák közé, azután lefeküdt a szüziére és egy perc nem sok, de annyi elteltével már aludt, mint a tiszta lelkiismeret.

Kétszáz pihenő állat, kivált a szarvasbarom, olyan csendes nem lehet, hogy valami nesze ne legyen. Tücsök is ciripel erre-arra a fűben, vakondok furkál, bagoly suhog, egér szaladgál, a libbenő szellő megnyirkogtatja valamelyik kutostort, ez a pusztai éjjeli áma, amiben úgy alszik az egész tanya, akár az édesanya meleg keblén. Hiszen ott is pihen, Földanyánk legédesebb keblén, a zsendülő gyepen, aminél kedvesebbet az ő álma nem tud kiváranzsolni még Tünderország csodái közül sem. Piheg a szűz anyaföld, sarjad a májusi fű és lassu, észrevétlen szállongással lép el milliárd ragyogó gyémántseppjével minden szálát a friss harmat. Még sötét van. Már sötét van inkább, mert a csillagfény is elhalik egészen és ekkor, az ünnepies hajnal zajtalan vajadásában, amivel a reggelt szállí, két fényesóva vág bele a pusztai szüzi-kesébe. A vonat rohog keresztül a pusztán, az egyszerű vasúttal, dörgő tolokodással, zakatoló, csörömpelő lármával veri fel a szűz pusztai nyugalmát.

Jóska elgondolkozva nézett a vasbika után, amelynek utasai lehuzott függönyök mögött alszanak, szundikálnak vagy beszélgetnek, tervezgetnek, örömeikre vagy gaszágokra készülnek, lehet olyan is, aki a legdrágábbja temetésére siet, ki tudhatja azt itt a kakasszéli csordalegelőn. De nem is törődik vele senki, lassan megszokták az új módot, a vasbikát meg a füstjéti-büztét: se a pásztorok, se a komoly és folytonosan gondokba merült tulok vagy anyatehenek, a fűvek se és a mezei virágok sem, de még a szeleverti kutyák sem, mert ime, még a mindig nyafos Puli se emelint a fejét.

A vonat messze száguld már, a fastje is elszállt, a piros lámpái belevesztek a töltés melletti akáca-

kokrok homályába. A pillanatra felérett kutyák megint elvackolódnak, csak a vén Maros nem tud megnyugodni. Neszez, feláll, nyújtózkodik, körül-körül néz, szagot fog, azután megindul a vasuti töltés felé. Egy halk és intő vakkantással talán azt akarja mondani a társainak, hogy vigyázzanak, míg ő odajár, se a Pimasz, se a könnyelmű és álmostermészetű Puli nem hederitenek az öregebb tanácsára. Maros magasra tartott orral indul arrafelé, amerre az imént elrohant az a szörnyű nagy, prűszkölő, röpöködő rosszragó állat. A lompos menegetésből ügetés lesz, egyre jobban érez valamit, idegen szagok ingerlik, valami olyan, ami nagyon más, mint a bojtárok meg a barmok szaga, de még a gözösnél is jobban csavarja az orrát még szél ellen is. Hangot hall, gyengét és vinyogót, hirtelen macskára gondol, a régen látott, de el nem felejtett ellenségre és végre bámulva áll meg az árok partján, még ugatni is elfelejt egy percre. Hamarosan körülzselezésű a tényállást, meglátta, hogy mi a baj és vonításba kezd, keserves siránkozással üvölt, akárcsak a kelő hold izgatná. A tanyán megmozdulnak, egyik is, a másik is, a tulsó oldalára fordul ál-mában, csak Mihály könyököl fel:

— Mi baja lehet annak a kutyának? Lopók?

Feláll, fülel. Éj királynő már felvette hamuszürke gondolatból szőtt hajnali pongyoláját, de Mihály távolságokhoz szokott szeme meglátja Marost, amint ott szükköl a töltés árkában. Attól tart, hogy valami járatlan idegent fogott le a vadtermészetű állat, olyat, aki nem ismeri a pusztai obet és hadonászott vagy futott. Pedig a Maros ilyenkor kiszabja a bőrét is, nem keresi, meddig tart a köntös rajta. Mihály megindult a kutya felé, hujjantott is néhányat neki, hogy csendesedjék, erre a lármára felkönyökölték a cserény mellett alvó legények. Lesték, mi lesz.

Mihály azonban meggondolta, még sem való, hogy ő menjen odáig, azért visszakiáltott a legényeknek: — Menjen már valamelyik, mi baja annak az állatnak?

Jóska beadta a garast:

— Lopó nem lehet, mert mióta a Sutus Ferkó bácsi »bent« van, nincs, aki a marha körül dörgölődznék. — No csak ne beszélj annyit, ergye, nézd meg!

*

Jóska nagy kellelenséggel lassuzta a menést, bántott a dolog. Egy az, hogy ő az öregebbik bojtár, Mihály mégis őt zargatja, más meg az, hogy a kisebbik bojtár a könyökre könyökölve tömi a pipáját éppen abból a dohánnyól, amit tegnap kapott, de amihez neki fokhagymás az orra. Mégis menni kellett, mert öreg Mihály nem tűrt ellenvetést, no meg éppen a Veron apja, hát csak ment a legény, busan ballagván a sziken.

A töltés aljában, a füves árok mélyén egy kis fiucska foküdt, urifajta és nagy szeretettel ölelgette magához a Maros buksi nagy buta fejét:

— Báci, tutya! Cép tisz tutyusza!

Jóska haragja egy pillantás alatt elszállt, nevetett magában, hogy ime milyen buta az urifajta már kéteves korában is, szépkent meg kicsinek találja a borjuval félőró lompos Marost.

A kis gyerek fel akart ugrani, de hatalmas jaidulással bukott vissza a gyepre:

— Jaj, a bábom! Te zuristen, a bábom!

Jóska a kariára kapta a gyereket, az meg bizakodással karolta át a naptól piros nyakát és vitette magát, mintha ez volna a világ sorja, hogy a tulkökhöz szokott bojtárlegény ötlet lovagoltassa. Közben egyre a kutyával játszott, hívogatta, nyújtogatta a kezét fejéje, a vén, mogorva Maros pedig ugrált fel hozzá, nyalogatta a kis kezét és akkor már nem is találta olyan rettentőnek azt a szagot, ami a gyermekekből áradt, a szagosító fürdővíz szokatlan illatát. Annál jobban facsarta ez a legény orrát, hiszen még husvétkor se rószavizet, hanem frissen húzott kutyvízzel szeretett locsolkodni.

*

A tanyán nagy lett az álmétkodás. Még a világót járt Mihály is kivette a pipát az agyarából, úgy kérdezte:

— Hát ez mi a csoda?

— Gyerek.

Marci is beleszólt a dologba, nagy füstöt eresztvén a koplaló Jóska orra alá:

— Biztosan kiesett a gözösvonatból.

Jóska durcásan vetette oda:

— Hát ez bizonyos, ez tenálad nélkül is kitalálhatja akár a bábaszarka is.

— Más a baj, Mihály bátyám!

— No...

— Alighanem kimarjult vagy eltört a lába ennek a kis urfinak...

Lágyzóru subát terítették alája, óvatosan húzták le a kis cipőt a lábáról, úgy tapogatta Mihály, olyan gyengéd fogással, mintha aranytülle himes szárnyát simogatná, amiről sajnálna levérni a cifráját, hogy a családok is gyönyörködhesseken benne majd vasárnap, amikor tisztát hoznak meg egyebet.

Hát törés nem volt, azt a kis ficamodást meg olyan

hirtelen hozta helyre Mihály, hogy a gyerekek alig volt ideje feljajdulni.

— Hozzál valami vizes ruhát, hadd kötözöm be te meg erjed, fejjél egy kis friss tejet.

A tej szóra felujongott a kis vendég:

— Tejecte, tejecte! már tapsikolt is és örömmel bujt a mellésompolygó Maros bozontjába. A tisz tutya isz tap tejectét?!

— Hát még mi a csodát nem... morgott Mihály, aki azonban mindig és feltétlenül megőrizte a komolyságát és a tekintélyét. Hát magát hogy hívják, urficska? Mi a neve?

— Dzuujita! Dzuujita tejectét ataj, a tisz tutya isz tejectét ataj!

Sok volt a vesződés Gyurikával, amíg végre ott a szárnycék árnyékos oldalán elnyomta az álom, akkor is magához ölelvén Maros buta fejét, aki talán még egy juhász kutya láttára se hagyta volna el a kis pajtását.

— Tökéletesen megholodult ez a kutya, morgott Mihály, amikor Maros még a szolngatásra se indult a barmot terelni, hanem sunyin pislogott a subáról a kenyér, vagy inkább kenyérhéji-adó gazdájára. Még a bot suhogása se indította meg. Mihály szívében azonban langyos fuvallatok engesztelték a harag jegét és végül szeretettel nézte a szundikáló párt, a kutya fejét ölelő gyereket.

*

Péntek volt, vasárnapig ott játszott a gyerek a cserény körül, játszott a Maros kutyával meg a faluból előkerült Jani gyerekekkel, amolyan gyakornokiéle volt a bojtári mesterségben. De mégis leginkább a Maros kellett neki, azalt virgonzkodott a gulya körül. A három komoly, minden szót félnapig latolgotó ember csodamód megszerette Gyurikát, aki végül mégis Janival barátkozott leginkább, hiszen az megértette a szavát, kivette az erre, ahol vadkacsa fürdött anyjához készült Lengyelországba, amint azt Jani szép énekszóval elmondotta, bibic jajongott a víz felett, tojást szedtek és végezetül ürgét öntött a bojtárgyerekek, aminél nagyszerűbb multság a világon nem lehet.

— Anuta! Anuta!

De anyuka persze nem volt és olyankor volt dolga a három embernek, hogy elcsittítsa a vendéget. Közben Jóska is megbékélt Marcial, aki az alvó gyerek fejét fölött kérdezte meg, hogy izlik-e az új dohány?

Jóska durcásan felelte:

— Honnan tudjam, amikor még kóstolót se adtál belőle?

Ere már Mihály is elmosolyodott. Ez volt a derűtség legmagasabb foka nála, úgy rágta ki a szót:

— Hászen napok otától óta azt szilold!

— Hogyan?

— Hát úgy, hogy Marci egyenesen a nagy börböncébe rakta, amit kapott.

Ez más, ez helyes, ha a közösbe ment minden, akkor nincs rá ok, hogy a világ csudájára egymást verje fejbe egyazon gulyánál szolgáló bojtárlegény, ha egyszerre jutnak a csárdába, vagy akár csak eléje is. Mert a fejbeveréshez nem kell ital, csak csárda, mert ott lehet azután arra mutatni, hogy kocsmai verekedés volt, de itt kinn a gulyánál Isten őrizz! Mihály gazda ellátná mind a kettejük sorát, azután oda lenne Veronhoz is minden reménység...

*

Vasárnap kijött Viktus néni is, Mihály bácsi felesége mind a négy családjával és Jóska már messziről nagy örömmel látta, hogy a Bertók Antus nincs velük, pedig ujabban nagyon kerülgette a Veront, nem restelt két óra hosszat lóháton nyargalni csak azért, hogy azt mondhasa Veronnak:

— Jó napot Veron! Hogy vagy Veron?

Bizony a pusztai udvarlás ennyiből áll, akár Kakkasszék az a pusztai, akár Nagymágoacs vagy teszem Gyopáros.

A családok persze nagy csodálkozással nézték a kis vendéget és lám, az asszony még mindjárt azon kezdte, amin a három ember két napig hiába gondolkodott, mert ki nem mondta a gondolatát:

— Ugyan kié lehet? Hogy nem vigyázott rá apja-anya?

Nagy nevetés támadt egyszerre, mert Gyurika előkerülvén a cserény mögül, hirtelen öröms sikoltással robogott a nagy lány felé:

— Veja! Veja!

Még azt hitték először, hogy betanította valaki, de a nagyon okos Gergő gyerek, aki most járta ki a hatodik iskolát a tanyai mester keze alatt, egyszerűben kitalálta:

— Biztosan Verának hívták odahaza a szolgálót!

— Az ám, mondja erre elégedetten Mihály, hogy lám az ő fia milyen kitalálós, parasztai ruhát lát, hát az neki mind Vera.

Vera szerető anyáskodással dajkálta, becézte, etette, tisztázta a kicsit, úgy elbabusgatta az ölelésben, hogy csak épen lopva tekinthetett a gyerek fejét fölött Jóska, aki pedig a vaskos botra támaszkodva nézte és le nem vette róla a szemét, pedig a barmok nem tartottak vasárnapot, épen úgy nyugtalanok voltak, akár más napokon. Hagyta most a dolgot Marcial, meg a Jani gyereke, ő csak állt és hallgatta, amint Veron csucsugította a kis jöttmentet, de ő se gondolt arra, hogy milyen kedves téma lenne a parasztlány ölelő fickándozó kis urigyerek.

Mihály kisebbik fia, kisebbik lánya, a Jani meg a Mariska csaptak azután olyan játékokat a kis vendé-

gel, hogy szállt, szállt a csongó gyermekkacaj szerzője a pusztán, mint gondtalan örömet és önfelédelt boldogságot hirdető ezüst harang csilingelése, akár a husvéti bárány nyakán csendülne. Arra bizony még a hunyó Nap is visszamosolygott és az árokparton alvásra csukódott hajnalka is még négyezer kitartra szírmalt, hogy magába igya és vele, róla álmodjék...

Menőfélben volt a család, Gyurikát is vitték. Veron a karjára akarta venni, de a kis huncut előrefutott az ujonszerzett pajtásaival. Nagyvőgtére, amikor a vasuti sínknél bucsuzóra megálltak, elkapta mégis, felemelte és odaszoritotta az anyás kebléhez, de csillogott közben a szeme, lágy, simogató szavakat susogott a meleg ajka.

Erre megszólalt Jóska is:

— Szereted?

A lány talán még a szoros rékli alatt is eipruft, az imént még nyíltan ragyogó szemét a gyerekre süte sóhajtott:

— Ha nekem ilyenem lehetne!

Mihály összenézett a feleségével, megértették már ők a szemrebbenést is a párjuknak, aztán tempósan verdete a botot a fűtorzsa közé:

— Hát hiszen...

Nem sok a szó, de épen elég ahhoz, hogy a Veron lány átugorjon a síneken, erősen szoritva magához az idegen gyermeket és csak jó távolosról kiáltva vissza:

— Isten áldja édesapám!

Azután kis csend.

— Jóccakát Marci ... meg Jóska...

*

A barom nem ismer vasárnapot, egyforma neki minden nap, de az emberek még a jószág mellett is szeretik valahogyan megszentelni az Ur napját. A legények a csárdába vágyakoztak, de Mihály nem engedte:

— Ott lehetnek a szomszéd csikósok vagy juhászok, nem akarom, hogy emberhalál legyen most, amikor egy kis lelket megmentettünk a veszendőség-ből.

Mihály inkább azt tette, amire nagyon néha tudták rákapni az emberel, inkább mesélt. Idegen országokról, messze földekről szóltak a »mesé«, amik mind valóság voltak, mert az öreg tényleg meghorodta a borjút arra a messze Dániában meg amarra a meleg olasz földön. Tengeren is járt és erről szettek legelőbb beszélni a legények, akik még hogy se látták életükben és nem is tudták elképzelni, milyen lehet az, hogy a föld kidagad és elzárja a szabad látást. A tenger... arról meg akár hetekig beszélhetett volna Mihály, hiszen az ő szűkszavúsága meg a bojtárok gondolata egyazon a lassu homokórán pergett. Hogy annyi víz legyen egy rakáson, aminek se végét, se hosszát nem lehet emberi szemmel belátni, hogy ezen a vad nagy vizen ezrével járnak a hajók és még azt is tudják, mikor merre kell fordulni, ahol se csapás, se bokor nem mutatja az utat, ezt sehogyan se akarták megérteni a fiatalok, de hát amit Mihály bácsi mondott, az olyan szent volt, akár a szent evangélium.

Beszéd közben meglátták, hogy csendes világu lámpás botorkál a vasuti síneken.

— Tegyé! a tüzre, mondja Mihály, jön a bakter.

A szomszédos pályáor el szkott ilyenkor, felváltás után, látogatni az ismerős gulyásokhoz, egyéb pásztoreberekhez. Bogriácsos húst vagy lyesmít tálatk eléje, ő meg a csárdából bort szokott vinni, hogy ne essék aján-lékba vagy koldulásszámba a vendégség. Új dolog volt a vasut, nagy volt a tekintete az állami embernek, aki a gőzöst igazgatja a piros meg a zöld lámpákkal.

— No emberek, így köszöntött be a bakter. Ilyen csoda se esett manapság, mintamit a felvigyázó ur beszélte tegnap... hogy aszondja, valami nagysága elvesztette a vonatban a gyermeket. Ugy mondja, hogy amikor az asszony le akart szállni, keresi a gyermeket, de hiába keresi, szolngatja, nincs. Hát hol lehet? bizonyosan ellopták.

— Hm! (Ez Mihály volt).

— Hiába hümmög kend, mert én is olvastam, meg a felvigyázó ur is mondta, hogy nemcsak cigányok szoktak gyermeket lopni, de másfajta komédiások is, meg még urifajták is, hogy váltott gyerekek lophassák be valami hercegi családba. De azt is mondta a felvigyázó ur, hogy alighanem a tulajdon saját apja lopatta el a gyermeket, mert hogy válakoznak, aztán az asszony nem akarta a gyermeket kiadni az apjának, mert a gyerekre marad majd minden. Azt is mondta, hogy a vonaton is valamelyik szeretőjével vagy micsodával cifrázta a szót az asszonyság, a gyerek közbe ki-beszaladált, nem nagyon vigyázható rá az anyja, aztán hopp! se bá, se bá, nincs a gyerek...

— Hm! (Ez megint Mihály).

— Ilyenek ám ezek az uri népek, lássa kend, beszélt tovább a vasutas, de egy szó nem sok, annyi választ sem kapott. Mert ha Mihály bácsi hümmög, akkor a bojtárnak még tüszenteni se szabad, nemhogy beszélni.

Másra fordult a szó a kelendős paprikáshus meg a csárdai karcol mellett, azután megint csak ott himbálózott, billegett-ballagott a fűgyvilágu bakterlámpa a sínek között, a tanyára meg ráborult újra a csend. A Pulli vakkantott néha egyet, a Maros ott szaglászta a subán a kis pajtása nyomát, a harmok kérdőzve nyugodtak és a Fiastyuk sűrű pillogással tartotta össze

szese szanaszét kóborló csibéit.

Reggel megvillant a határban a pandurok rozsdás kardiatokja, komor megyel legények ilték a sovány koszon keshedt lovat, lassan ballagva léptettek, nem bánták, ha az állat itt-ott bele is harapott a harmatos fűbe, ugys gyengén járt ki az abrak a megyeházán, csak pusztázásban ehette tele magát a soha ki nem eléglő ló.

A pandurok régi ismerősök, egyikük ide is való a szomszéd határba, leparoláztak. Mihállyal azután elmondták ők is a gyermekrablás dolgát, csakhogy ők már többet tudtak, mint a bakter.

— Most már bizonyos, — mondta a káplár, — hogy nem az apja lopatta el a gyermeket, mert az apja katonatiszt volt és amikor megtudta, hogy a felesége megint megszökött valakivel, hát a szegycenben agyondurragtatta magát. Most abban vagyunk, hogy az asszony nagyon belefeljozt az szerelmeteskedésbe a vonaton, a kis fiu szaladgált ide-oda, azután kleshetett az ajtón, vagy valami komédiások csalták magukkal. Most aztán majd megbolondul az anyja, ugy kurrentaltatja mindenfelé...

— Hát az meg is bolondulhat, ha eddig nem volt bolond... Minek az ilyen asszonynak gyerek?

A paraszti vér megszólalt a pandurban is:

— Ammondó vagyok én is. De hát ki van adva a parancsolat, keresni kell.

— Hát csak keresd, ha muszáj.

A pandurok megitták a friss tejet, a két bojtár a gulyát hajkurászta közben, ugy leste-figyelte, mi lesz?

— Megmondta kend? — kérdezte Jóska ugy Jél felé.

— Fenét.

AZ APAI BÜSZKESÉG

Irta: KARLÓCAI

Pekete csend álmodik a hajnal hasadásról, öreg már az este. Kicsiny házak kicsiny ablakai, vakon néznek farkaszemet egymással. Valahonnan egyik széről az éjjellőr, a »falu bakter« fujja bele a csillagos éjbe, kántáló versét:

»Tizenegyet ütött az óra.
Térletek már nyugovóra.
Hogy keljetekek kakasszóra.«

Kantár Gáborék tornácos szép házában sűrű-forog egy öreg néne. Gábor beteg asszonyának remegő szívű édes anyja. Új élet kopogtat a szabadulás felé. Fájdalnak hosszú kínjai szagatják a szenvedő anyát. Szerdes ajkáról sugog az imádság, kéri az Istent segítsen már rajta. Az öreg néne is segítség után néz, mert egyedül van a beteggel az egész házban. Gábor kiinn a tanyán, béres is vele van. Ki gondolt volna erre akár az este is. Magára kapja kendőjét az öreg asszony s átmege a szomszédba. Ott is ég a lámpa. Elhívja segíteni a szomszéd asszonyt — gondolta magában.

Ágnes néne csoszog ki a rozott kiskapuzhoz s kiaz-os kérdéssel enged be a zörgőtöt.

— Megfizetjük fáradságát jöjjön át velem.

— Jaj lelkem szomszédasszony nálam is baj esett... verje meg az Isten a nyomorult emberét... Igy higyen a lány manapság a legénynek... motyogja mérgesen és gyorsan tesz-vesz mindent a kis szobában, hogy elnehessen Kantárékhöz, mert most különösen szükség van a pénzre.

Pillanatok szülnék egy hosszú életet... Kantárné viaszszárga arcán pihen a kin, fekete szemel lázas fényben égnek s ajka cserpes... Mellette az élettelen csöppség...

Valahol baj történt riadt össze a két öreg asszony s tanácstalanul villant fel fáradt, nedves szemük. Megszólal az egyik:

— Kedves szomszédasszony, kendteknek adott az Isten bőséges aratást, szép házat, földesket. Két tehén is csurgatja a fehér zsíros tejet. Nálunk meg kinlódás az élet. — S most lehalkul a szava — cserélnék ki a két csöppset.

Sötét az éj, a csillagok mecse halványan pislog a végtelen feketén. Az ujhold sarlójában kevés még a fény. Csoszog Ágnes néne nagy kendővel vállán, karjai közt könnyen viszi kicsi terhét.

— Nem adom... nem adom... sikolt fel leánya Ne kísértse Istent anyám, mert meghalok.

— Csendben lányom... csititgatja anyja — most csak a tejedből tellik, ahogy tellik, de mi lesz a gyerekekkel, ha már mást kér enni. Ve a bünyésben végképpen el akarsz veszni?... Te... te szerencsétlen. Odaát bőven adott az ég mindent, ha eszed volna hálát adhatnád, hogy ilyen rendes helyen fog felnevelkedni az ártatlan. Emekt meg eltemetjük... a halottkém nem kéri számon az igazat. Meg na kérné is... hát Istenem... halva született. No csak ne sirj, inkább inádkozz.

Két nagy fájdalom tépi lelkét Bözsének, a szegycene és az elvesztett magzatja. Átkozza, keserű könnyek között a legényt. Átkozza önmagát, hogy is tudott hin-

A Pull nagyot visított, mert a bojtár örömeben ugy meg találta rugni, hogy mérgében se különben. Rövidesen kiért a Jani gyerek is.

— Találkoztál a pandurokkal?

— Nem én.

— Nem mentek a központra?

— Eddig nem.

— Hát ha a Gyurikáról egy szó lesz, akkor odakötek a Cifra bika szarvához, legelhetsz vele...

*

Lassan lehamvadt a tűz, Mihály szóllanul szitta egyik pipa dohányt a másik után, Marci botot faragott a paraszoló fény mellett, Jóska a gamós botja alsó végével tündöve döfögette az üszköt. Jani most szóra, mert kapni, el merre mondani, mi volt, hogy volt odahaza. Olyan játék van ott, hogy az csupa csuda, kis parasztyerek lett a Gyurikából, aki se enni, se aludni nem akar. Veron nélkül. Rákapatta, hogy anyukának mondja. Mihály elgondolkozva nézte a paraszkat, látszott rajta, hogy erősen mondani akarna valmit, de addig nem szólt, amíg a gyerekek el nem nyújtózták a szürén és nem hallzott a hosszú, csendes lélekzetvétele. Akkor is csak nagy nehezen nyögte ki a gondolatát:

— Hát anyja már van az árvának...

Most Jóska rágta a szót. Nehéz sor a számadónak felelni olyankor, amikor nem marhárol, üszöröl, borjúról, itatásról, fordításról van szó, de nagyvartatva mégis kinyögte:

— Hát ha kelmed is akarná, lennék én édesapja...

Csoda. Mihály se a botját, se a pipáját nem vágja a legényhez, csak nézi, sokáig nézi, azután odadőf a Jani gyerek felé:

— Ne aludj, te féreg! Borért szaladsz a csárdából

ni... S Irtözva löki el magától a holtat... az élette-len pólya a fal mellé gurul... S az álom rá borítja a leányasszony fájó lelkére a rövid feledést.

Kora hajnalban kocsi fordul Gáborék kapuján, a gazda jött haza. Feléje sikolt boldogan a felesége anyja:

— Fiam, Gábor siess, no csak siess... gyereke született asszonyodnak!

Gábor — bár várták minden napra a jelentkezőt — mégis visszadöbönt.

— Meg lett, erős... nagy, egészséges? — Szorgos sletéssel vezeti az istállóba a két derest. A kocsit is előbb a szín alá tolja, mert akár milyen nagy volna a baj vagy az öröm, jó gazda mégse hagyhatja csak ugy ott a hámos jószágát a szabad ég alatt. S csak ezután megy be a házba. A lámpa még mindig ott ég a banyakemence magas padkáján, halványfényével beleerölködik a szürkülő hajnal kékes derengésébe. A fiatal anya fehér párnák között, duzzadó tolldunya alatt lihegi fáradt mellének gyenge levegőjét. Arca viasz-sárga, mellette pályában, csipkék között a piciny vörösség, izgő-mozgó csöpp gyámoltalanság.

Az apa kábultan néz szót a szobában, hol az asszonyt nézi közömbös tekintettel, mert a kin nem tud egészséges lelkének a megértéséhez lérközni. Hol meg a gyermeket szemezi, fejében fészket rak a gyorskezdő gondolat: az apai büszkeség. Felveszi a pólyát és dalkálja boldogan s tréfásan kéri a figyelő nagyanyát:

— Ugy-e anyám, ha bajusza lenne, mintha csak én volnék? — S gyerekes öröm játszik a szeme környékén.

A meleg öröm azonban jégge fagy az arcokon a beteg pihegése ijesztő hörgéssé tömörül. Utolsó küzd testével a távozó lélek.

— Jaj hamar orvosért — kiáltják mind, a haldoklót látva.

Nagy a bánat Kantárék házában, halva fekszik a fiatalasszony. A ravatal mellett ring a kis bölcső is, ahonnan néha, néha fel-fel sir a csöppség. Ágnes néne a jószívű szomszédasszony ringatja a kis árvát megértő szeretettel, és hangos könnyeket hullajt olykor az ilendőség okáért. Ráncos ujjal között áhítatosan pörgött az olvasó szemeket, igaz szívvél kér megbocsátást a halott lelkétől s elnéző mostohát az anyátlan kicsi mellé. Egyszerű fejében ködös egy gondolat, nem meri ápolni, valóját sejteti, hesegetné messze, de annál közelebb jön. S felsír alkán az elfojtott reménykedés.

A falu uccájából aznap délelőtt pici koporsóval csoszogott a templom felé az öreg Ágnes néne, beszenteltette a kicsiny lelket, kinek az anyja is ott lebeg valahol a tudatlan magasságban.

Délután meg Kantárnét temették nagy részvét mellett. Három pap kísérté utolsó útjára a szerencsétlen anyát, a gyászkocsi után fekete pályában maga Gábor vitte fájdalmas büszkeséggel az új életet.

Sikoltó sirásba szükkült a fájdalom, könnybefutott minden szem, midőn a falu kántora énekébe kezdett. Ilyen bucsuzatot ritkán adhat elő, meg is fizette jó a rimek árát. Egy anyát bucsuztatni az itt hagyott egy napos árvától s a gyermekkel magagyámoltalan ura-emberétől, szülőktől, komáktól, jó ismerősöktől, nem is

ésik ez meg olykor egy kántor életén keresztül sem. Csendes tor követte a halotti végtisztességet. S már a tányér csörömpölésében ott susogott a jövő találgatása. — A rokon emberek és a jó komák sűrű pipa füstjét a cséplés eredménye foglalkoztatta, a halottól nem jutott szó a földhöz nőtt férfinek lelkében. — Nem így az asszonyok, köztük egy két özvegy, suttogtak már négy szemközti, hatszemközti... kire is maradna az anyátlan csecsszópó. Özvegyek fejében is ágalt a titkos remény, csak a mejjük teje apadt ki már régen, de hiszen fel lehet anélkül is nevelni egy ilyen apróságot... és ha nem... hát egyszer mindnyájunknak meg kell halni.

A halotti tor nem dől részegségbe és késő éjféle s a jó emberek elhagyják Kantárók tágas szobáit. Gábor pipájánál találta meg a csendes nyugalmat s az utolsó vendég után subájára dőlt a nyitott tornác alatt. Álom azonban nem jött szemre. Egyszer csak gögicselő sírás tört ki a szobából, a csöppesség sirt keserve sen. Fel is ugrik Gábor, izmos karjaira kapja a pólyást:

— Acsija... csicsija... — csacsolgat neki bajszos komolysággal.

A kicsike csak sir... Gábor pedig hol a szobában, hol a tornácra dajkálta nagy-nagy türelemmel.

Nyilik a kis kapu s az éjli homály sötét alakot rajzol Gábor elé. Ágnes néne jött. Meghallotta — véletlenül — a kicsike hangját. Tudván azt, hogy a férfi ügyetlen az ilyesmihöz, hát át jött segíteni, ha jó szívvél fogadják. — Már hogyan fogadnák az asszonyi segítséget ott, ahol különösen arra van szükség.

Megkockáztatja az anyóka még a tanácsot is, félve, remegően, nehogy eláruljon szavaival egyet s más:

— Gábor szomszéd — mondja pittyegő afkával — adja ide kend azt a gyereket, átszaladok vele, lányom, a szegény jajaikat a sok tejtől... s ez a kicsi fereg pedig éhen is hal talán.

Elfutja Gábort a hirtelen félelem. Enni is kell adni a kis árvának és ő maga viszi át sietve fiát. Gerendás alacsony szobába lép be, szegénység tanyára. Tarka huzatok közt, kipirult arccal tekint feléje a leányasszony, duzzadó keblét boldog örömmel tartja a csecsező csöpség parányi alakhoz. Tápálja az árvát és könny csillog fekete szembcgarán.

Gábor nézése bambán tapad az ágyra, tekintete nem veszi észre az érett, kivánatos asszonyi testet, csak a fiát látja, ahogy az mohó étvágygal cuppog a tejhalom csucsán és apai szívében gondolat rózsák bontják illatos szirmaikat...

— Őrzse, tudnám-e szeretni ezt a kis árvát? — szól lassan a férfi, bár szégyenli a mondani valót, hiszen a rög meg se pihent hiteztársa hulló tetemén. De a gyerek miatt ráviszi a szóra a kénytelenség.

— Tudnám-e szeretni... lobban lángra Bözsi nyelvével a felelet. Szeme esküszik tekintetében Gábor felé:

— Ugy segítsen Isten felkelni beteggyamból, mint ahogy szeretni fogom ezt a csöpséget, mintha csak a szívemtől szakadt enyém volna... teszi jégretéhez szavait halkán. Olyan igazak voltak ezek a szavak és olyan szükség volt egy bő teji anyára, hogy Gábor egy önkénytelen »hál' Istent« szalasztott ki pipátszívó száján.

A gerendás kis szoba pislogó mécsese két mosolygó arcot világitott meg halvány fényével.

Egyiken az édesanyai szív mosolygott...

A másikon az apai büszkeség...

FILMTEKERECSEK

Irta: MAGISTER

(Van néhány filmem. Az élet, a mult szenirozta, rendezte mindegyiket. Mai mentalitásunk látszólag nem talál velők mindig közösséget, — de ha leperogtetem őket, ismerősökre akadunk, szeretők, szenvedő embertársakra, akiket filmdrámaik hőseivé tettek a mieinkhez hasonló vágyak, akarások és érdeklődések, csak épen a kosztümök mások és a rendezői felfogás változott meg, — a korszellem.)

ADRIENNE

Egy színésznő szerelme és halála.

Lejátszódott abban az időben, amikor az emberek fehér parókát viseltek, — egymásnak mindig csak szétvetendők, pózoltak, pedig már tudták, hogy mindez hazugság.

A FŐSZEREPLŐK:

Adrienne Lecouvreur. Egyszerű, szegény kalapcsináló mester leánya volt. Tízéves korában került Párisba (a Soissons-Reims közt fekvő kis városkából, ahol született.) És színésznő lett. A legnagyobb francia színház, a »Nemzeti Színház« drámai hősnője. Szerették, körülrajongták. Szerették, mert szép volt, istenien szép, — körülrajongták, mert nagyszerűen játszott. Aminthogy ez a kettő, szerelm és színpad hátráltatja Adrienne életét. Nem volt maitresse, — akarta a szerelmet a szerelemért. Lehet ugyan, hogy az a strassburgi állami hivatalnok, akinek a gyermekét világra hozta, csodás ígéretekkel csábította magához, de a lothringeni herceg kis segédtestje, akitől szintén született gyermeke, nem ígérhetett neki pompát, gazdagságot. Volt azonban valaki, aki többet jelentett számára a színésznőknél szükséges előkelő barátjánál, — merthogy ezt a valakit *Voltaire*-nek hívták és *Voltaire* neve már akkor fényjelzés volt egy könyv címlapján, vagy a színpadon.

Marie Carton, a párisi opera ünnepelt sztárja.

Szász Móríc, a fattyu marshall. Alig 4 évvel született előbb, mint Adrienne, Szászországban, de az apja nem szegény iparos, hanem fejedelem. Erős Ágost 300 és egynehány törvénytelen gyermeke közé tartozott Móríc, de őt szerette az apja legjobban, illetőleg egyedül. Pedig Móríc anyja Königsmark Auróra grófnő akkor hozta őt a világra, mikor Ágost már ráunt szerelmére és elküldte az udvarából, hogy egy másik szépségnek adja át helyét. A fejedelem grófiá nevezte ki fiát és ő is neveltette. Katonának. Az is lett. Testütl lelkeltű katona. Szerette a nők mint az apja és egész természetesen tartotta, hogy őt is szeretik a nők. Hogy egyetlen szavára követik. És megtörtént, hogy a színésznő, Durgencray Mária Jusztínia ne volt hajlandó megcsalni a kedvett férjét, Favart, (színeszt és drámaíró) — mire Szász Móríc, a gavalér katona, kolostorba csukatta az asszonyt — boszszúból. — Szász Móríc már korán megnevelődött, azonban neje, Tugendreich Johanna Viktória bolondos szépségeit még az ő lobogó, heves fiatalága sem fékezhetné. Állandóan voltak felbérrelt orgyilkosai, akik elhették utjából azokat, akik nem tetszettek neki, vagy ő maga megettette a mérgét velök. Egy szép napon megszöktetett férje apródját és 3 kurtós kíséretében elutazott »világköruttra« — inkognitóban. 1721-ben Móríc nívált tole.

Königsmark Auróra grófnő, Móríc anyja. Előkelő őseire — büszke volt. A svéd udvarból ment Drezdába Ágosthoz könyörögni, hogy tegyen valamit a fejedelem súlyos helyzetbe került fivéréért. Ép akkor volt ez, amikor Ágost reáunt bigott feleségére. Szeretőjévé tette a végszóra érkezett grófnőt. »Le sang des rois ne souille pas« (»A királyi vér nem szennyez«) — mondták akkor, — hisz a hallei egyetem jogtudósai meghozták a döntést, hogy a fejedelmi ivadékokra nem vonatkoznak a közönséges emberek részére hozott törvények, tehát a törvénytelen szerelmi viszony velök — nem szégyen a nőre, sőt! — csak növelt az értékét. Ennek a véleménynek, határozatnak az aegisében férhetett össze Auróra grófnő maitresse — volta nagyszerű műveltségével, vallásosságával és előkelő származásával. De azért, amikor Ágost reáunt és kinevezte a quedlinburgi apátság fejedelmasszonyával, több főrangú hölgy élénken tiltakozott a kinevezés ellen, — nem respektálva a hallei jogászok és a közvélemény felfogását.

Anna Ivanovna. Legfeljebb egy évvel fiatalabb Adrienne-nél. Orosz nagyhercegnő. Nagy Péter cár a nagybátyja. Pici gyermek volt, mikor elvesztette apját. Anyja nevelte 16 éves koráig. Anna Ivanovna egyszer orosz cárnő lesz, néhány orosz főúr jóvoltából, de ez a jelenet még nem került erre a filmtekercsre, amely még csak a 17 éves Anna Ivanovná ismeri, akit akkoriban adott férjhez az anyja Frigyes Vilmos kurlandi herceggel. Szentpétervárt volt az esküvő (1710 okt. 13.), — utána a fiatal pár elindult Mitauba, a herceg székhelyére, de utközben Frigyes Vilmos meghalt és Anna, az alig pár napos asszony, máris özvegyen érkezett meg új hazájába, Kurland fővárosába. Férje nagybátyja, Ferdinánd lett a régens.

Bouillon hercegnő. (Louis' Henriette Françoise de Lorraine.) Azoktól a hatalmas Guise-ektől származott, akik semmiféle eszköztől nem riadtak vissza, ha arról volt szó, hogy pozíciójukat megőrizzék. És Bouillon hercegnő nem tagadta meg származását. — 19 éves korában arra kényszerítették, hogy d'Auvergne grófnak a felesége legyen, holott a gróf már három asszonyt eltemetett, lévén 40 évvel idősebb a hercegnőnél. A fiatal asszonyka öregedő férje mellett a szertők változásában vigasztalódott. Különösen a színeszeket szerette. A Theatre Français hősszerelmest Quinault-Dufresne-t az operaénekes Tribou váltotta fel és ezután a Nemzeti Színház ünnepelt Grand-ja élvezte kegyeit. 22 éves volt a hercegnő, amikor Clermont gróf, királyi herceg lett a szeretője.

Simeon Bourdet. A metzi városi pénztáros fia, kis pupos abbé, papjelölt. Úgyesen festett miniatűr képeket. Ez volt legfőbb szórakozása.

I.

Adrienne hősnőket alakít a színpadon. Törékeny alakja megnő ezekben a szerepekben. Ebben a nagyságban él ünneplői képzeletében, akik hódolva tekintenek fel rá. Forró sikerei nyomán ugyan akadnak »mérészebb«, »próbálkozó« hódolók is, bár tudják, egész Páris tudja, hogy szerelmét odaadta valakinek, akinek bár csak grófi rangja van, mégis királyfi. Adrienne most hűséges szerelme Szász Mórícnak, aki az ő karjaiban, ölelései 'zben szövögette álmaát a jövőről. Mert úgy látszott, csak álmodoznia szabad arról, hogy ő is ura lehessen akár egy kis államocskának,

kis hercegségnek. Pedig hát az álom majdnem megvalósult.

Mitauban a rendek tanácsalantul álltak, mitévők legyenek, ha az öreg régens maholnap meghal. Sem neki, sem Anna Ivanovának nincsenek gyermekei, akik örökölhetnék a trónt. Már pedig a lengyelek kimondották, hogy Ferdinánd halálakor bekebelezik a hercegséget. Ha akadna belföldi, királyi sarj, az megoldható a kérdést. A rendek kerestek ilyenét és találtak is. Szász Mórícot kikiáltották trónörökösnek. Most, ebben a szorult helyzetben nem tekintettek illegális származására és jogcímnek elegendő volt az, hogy Móríc anyjának, Aurórnak nagy casládi birtokai voltak Kurlandban, amelynek ő volt az örököse.

Szász Móríc boldogan kitervelte minden lépését, mikép legyen segítségére a rendeknek. Elutazik anyai örökségének a megtekintésére Kurlandba, ott találkozik fog Anna Ivanovnával, Anna Ivanovná meghódítja, Anna Ivanovna beleszeret, a felesége lesz és akkor a jogfolytonosság látszatával is szentségesítheti a rendek határozatát. Auróra grófnő, az anyja, az apátsági fejedelemből, három nagyon értékes, ritka gyöngyöt, (még Ágosttól kapta őket) eladta Drezdában 7000 tal- lérért, hogy eképen anyagilag is támogathassa fia vállalkozását. És Adrienne? Összeszedte minden vagyonát, eladta ékszereit, összehozott 4000 livrest és odaadta kedvesének, amikor nyilvánvaló volt, hogy így elveszíti szerelmét. Vagy talán azt hitte, hogy a kézfogó Anna Ivanovnával csak olyan szükséges kényszerházasság lesz és ő marad meg szerelmének?

Móríc nem csalódott magabizásában. Találkozott Anna Ivanovnával, meghódította Anna Ivanovná s Anna Ivanovna beleszeretett. Ugy, amint azt ő elgondolta. Anna Ivanovna huga, Erzsébet nagyhercegnő is beleszeretett és most a két nővér együttesen fáradozott azon, hogy Móríc elfoglalhassa Kurland trónját. És mégsem sikerült. Más erősebb érdekek megakadályozták a házasságot, megakadályozták a trónralépcet. Mencsikov, az oroszok mindenható minisztere a maga részére akarta megszerezni Kurlandot. Nyolcszáz oroszral körülvette azt a várkastélyt, ahol Móríc időzött, hogy a gróft elfogják, Móríc azonban hatvan emberrel visszaverte az ostromlókat. De a lengyelekkel szemben kis csapatával — nem védhette meg egész Mitaubát, álmai megvalósulását és kénytelen volt elhagyni Kurlandot, lemondani Anna Ivanovna kezéről és — visszamenni Párisba. Valaki várta ott, hűségesen. Adrienne!

A színpadon ragyogott és hódított még mindig. És hiába jöttek újból a — próbálkozó, apró lovagok, gazdag hercegek, — a kis d'Argental gróf (akinek az erkölcsöt féltette tőle az anyja, Madame de Feriol, Páris legfrivolabb asszonya). Adrienne várt, majdnem három éven át — hűségesen, míg végre visszajött, ha trón nélkül is, de visszajött, akit várt és nagy, nagy örömmel ölelte magához, olyan erővel, mintha nem akarná elengedni magától többé soha, sohasem.

II.

Anna Ivanovna tehát már nem volt vetélytársa Adriennek, de jöttek mások, akiket félnie kellett.

Szász Móríc gyorsan elfelejtette a kurlandi tudarcot. Elfelejtették Adrienne és a rokokós Páris könnyen lobbanó hölgyei. Főrangú és polgári leányok futottak utána. De Mórícot elhódította Marie Carton, az operaénekesnő, ép akkor, amikor Bouillon hercegnő beleszeretett a marshallba; a marshallért elhagyta legújabb kedvesét, aki pedig királyi herceg volt, Clermont grófja, — és egyenesen felajánlotta magát Mórícnak. Móríc visszaautasította a hercegnő felajánlott szerelmét, mert nem akarta elveszíteni Marie Cartont. Bouillon hercegnő pedig azt hitte, hogy Adrienne áll az utjában, őmiatta boldogtalan, miatta hiábavaló kétségbeesett kapaszkodása vágyainak eléérése után. És a színház proscenium páholyában tehetetlen dühének vészes tekintetével nézte Adrienne-t.

Adrienne Phedrat játszotta; Racine jambusait suttogta, kiáltotta, szavalta... Kacagott és sirt... feszült izgalmat ült a színházban... ő maga is beleremegett, hogy a hercegnő rettenetes tekintetével találkozott. Hál miért? miért haragszik rá? hisz nem, nem ő az oka... és Phedra deklamált a páholyba, a hercegnő felé, mentegedőzött: nem alázódik meg soha, de nincs oka pirulnia.

*Je ne suis point de ses femmes hardies
Qui portant dans le crime une tranquille paix
On su se faire un front qui ne rougit jamais.*

... A hercegnő csak kacagott, a hercegnő nem hitt neki, vagy nem értette meg, a hercegnő csak arra gondolt, hogy elpusztítja majd szegény Adrienne-t. Csak még a módot kellett kieszelnie.

III.

(Most gyorsan pereg a film.)

Simeon Bourdet, a kispap, összeharatózott egy fiatal nemesselel, akinek mindig megmutatta legújabb képeit. Nem is tudta eddig, hogy a fiatal nemes Bouillon hercegnő apródja, amikor egy nap elvezette urnőjéhez, hogy felesse őt. A hercegnő szívesen fogadta apródja kedveskedését, szívesen fogadta a fiatal abbét és szívesen ült le a vászna elé, másnap is, harmadszor is, mialatt a kispap szorgalmasan festett, alázatosan kérve igazlította a fejtartást, egyébként csak a kérdésekre válaszolt. Most, a harmadik ülésnél — várat-

lanul azt a kérdést kapta, melyik színész nő tetszik neki legjobban?

— Annie Lecouvreur és Du Clos.

Ismeri őket személyesen? Oh dehogyan is! Hogy is ismerkedhetne meg velök? Lehetetlen! — Ő a reverendás!... De azért a kispap alázatos, engedelmes, mindent megtesz, amire a hercegnő megkéri. A hercegnő diktál is mindjárt levelet, — egy herceg nevében tüzes szerelmi vallomást Adriennehez. Ezt a levelet a kis festő majd elviszi a színésznőnek, a hercegnőnek pedig lesz rá gondolja, hogy a marshall tudomást szerezzen a levélről, amely után csak a szakítás jöhet. Simeon Bourdet, a püspök apja, igénytelenségében ide-oda csetlelt-bolított és — nem merve kézbesíteni a levelet, Félve vallotta meg ezt a hercegnőnek. — »Nem baj, mert már akadt jobb terv». Menjén el Adriennehez, kérje meg, hogy lefeshesse, de előbb ma este 10 és 11 óra közt várjon Simeon a hercegnőre a Touillériák hátsó kis kapujánál. Oda küld majd érte, ha az udvari bálból kijött. Porkeveréket kap, azt próbálja belekeverni Adrienne ételébe, vagy italába. Bourdet tá-molyogva hagyta el a kastélyt... és 10—11 óra közt megjelenik a megjelölt kapunál. Mit tehetett volna mást? Ellenkezhetik ilyen kis emberke ilyen hatalmas asszonnyal? És hogy ott várt, két álarcos ur toppant előbe. Pénzzel teli erszényeket mutattak neki, — ez mind az övé, ha teljesíti a hercegnő kívánságát. A kispap vonakodva — védekezni próbált — azért aggódik csak, hátha megmérgezi a művésznőt? — Megnyugtatták. — Oh dehogyan is! Ártatlan szerelmi bájhat kap, amelynek csak az a célja, hogy elhídegitse Adrienne Szász Mórictól és más férfibe szeressen. És a kispap inkább félve, mint meggyőzve, elvezetett magát a hercegnőhöz, aki már várta egy kövön ülve, bál ruhájában. Zokogva panaszkodott a társaságának és Simeon Szász Mórictól nevé hallja emlegetni, mikor odaérkezik és keserű sóhajt: »Oh mily szerencsétlen vagyok!« Hálásan szorongatta az abbé kezét. »Holnap okvetlenül jőjjön, tovább festeni.«

Másnap tényleg ott ült a hercegnőnél és — festett. A modell most nem sirt, de izgatottabb volt, mint máskor és beszéde is. És szidta Adrienne, »une fille de rien« — el kell pusztulnia, aki elpusztítja, annak a »haza« is hálás lesz. Ezt mondta a két álarcos is, akikkel este megint találkozott Simeon Bourdet, a kispap. Látták az ingadozását, biztatják, ne féljen, ily magasrangú hölgy védelmében nem lehet semmi baja, de különben is, gondoskodtak már róla, hogy amint értesítik őket, rögtön utrakellessen és átélhesse a hártást.

Szegény fiu, — egész éjjel kinlódott önmagával — mit tegyen? A papjelölt gyilkoljon!... De ha nem engedelmesebbek?!... Másnap Adrienne levelet kapott, 1729 július 24-ét kelte. Rendez-vouist kérnek tőle a Louxemburg terrorsra. Nagyon fontos ügyben. Adrienne két hölgy kíséretében meg is jelt ott pontonvan. Az adott jelle Simeon Bourdet abbé jött előbe. Arra figyelmeztette, hogy valaki meg akarja mérgeztetni. Adrienne kérte, 27-én keresse őt fel lakásán. Simeon el is ment oda 27-én. Szász Mórictól is ott volt és előtte is meg kellett ismételnie a figyelmeztetést. Adrienne azonnal Bouillon hercegnőt gyanúsította, viszont Mórictól azt hitte, hogy a — fiatalember csak kitalálta a mesét. Pedig ha látta volna másnap este a szegényt! A két álarcos ur megkerestette, kérdőre vonták az árulásért és már el is akarták verni, de Simeon váltig tagadta az árulást, mire megmondták neki, hol talál holnap egy dobozt a Touillériákban? Ebben a dobozban pillulák vannak, három külön papírban és ezt a hármat kell a színésznőnek megenni. Simeonnak — a lelkiismeretétől sarkalva, — volt annyi bátorsága, hogy ezt is elmondta Adriennek és a marshallnak. Együtt mentek a labdacokért. Megtalálták a dobozt. A három különösmagot pillát Adrienne és Mórictól megszagolták és — elkábultak.

A naiy Bourdet kispap most feljelentést tett a rendőrségen. És? A rendőrfőnök, René Herault, (maître kreaura), tisztában volt nehéz hivatásával, tudta, mit kell tennie ilyenkor, mikor befolyásos hercegnőt támadnak. Elfogatta, lecsukatta a — feljelentőt. A kihallgatást sokáig elhúzta és hogy »nem ment más-kép« az ügy, be akarta bizonyítani, hogy a fiu »nem normális«. Adrienne mindent megtett a kiszabadításáért, amit csak Simeon apjának sikerült készülvinnie. De alig szabadult ki, az apja meghalt és erre rögtön újból elfogták. Bevádolták méreg tilos használata és hamis vádaskodás miatt. Amikor husz hónap múltán újból szabad lett, Adrienne már nem élt.

1730 március 15-én lépett fel utóliára, néhány nappal Simeon újból elfogatása után. Este a színházba ment, látzott. Előadás után hirtelen rosszul lett. Hazavitték súlyos beteg. Három nap múlva meghalt. (18-án.) Egész Páris tudja, hogy megmérgezték.

Felbontották végrendeletét. Vagyonának legnagyobb részét szegényeknek hagyta. Mégis a pap »megtagadta a végintestességet«, — nem akarta eltemetni az — erkölestelen nőt. A barátok a kancellár Fleury ér-seket kérték, avatkozzék bele az ügybe, de ez nem volt hálaladó egy »színész nő« temetéséből államügyet csinálni és így történt, hogy szegény Adrienne eltemették pap nélkül, egyházi szertartás nélkül.

Másnap kézzel-kézre járt epigramma szurt elmé-sen az egyháznak. A szerzője emiatt kény-

telen volt elhagyni a várost. A szerző Voltaire volt...

*

Szász Mórictól a harctérre hívta apja utódja. A

marhsall örömmel csatolta fel a kardját. A szászor-szági nehéz táborozásokra egy nő kísérte el, (nem Bouillon hercegnő) — Marie Carton.

— Vége. —

SZERENCSE FEL!

Irta: Somfai János

Baloghy Péter egy ősz utolján, amikor a mezei munkák már szünetelőben voltak, felszokott rucanni — ahogy ő mondta — birtokáról a városba. Agglegény volt, néhány hetet mindig jól eltöltött.

Most is délelőtt tizenegyre tájban, amikor már kialudta a borbéli mulatságot, a főutcán sétálgatott. Mesolygó pompás őszi nap volt, a korzó tele volt sétálókkal, kurta szoknyás, selyemharisnyás viháncoló leányokkal és asszonyokkal.

A kirakatokat is nézegette és egyik szörmeüzlet-nél megállt, mert úgyis bundát akart venni.

Előtte kis köpcös férfi és egy vékony nőcske állott, aki élénken mutogatott és beszélt a kirakat felé — Jól van cucuskám, majd holnap megint eljövünk — mondta a férfi és elfordult.

Eppen úgy fordult, hogy szembe került Balogh-lyal.

Amint meglátta Baloghlyt, hirtelen megállt, szét-tárja a karjait s lelkendezve kiált:

— Szerencse fel! Szervusz drága Peti!

Baloghy meghökkenve nézi az embert. De csak ennyit mond:

— Nem értem az urat. Kihez legyen szerencsém. És mi ez a furcsa köszöntő?

— Hát nem ismersz meg drága Petikém? — mondja a kis köpcös lelkendezve. — Nézz meg jól! Annnyira megváltoztam?

Baloghy nézegeti pár pillanattal:

— Az arca egy kicsit mintha ismerős volna, de az aki most hirtelen eszembe jut, az egy sápadt nyiszlett szegény alak volt. Őn pedig közepes pirospozsgás ember és jómódnak is látszik, mert látom, hogy arany láncra és briliáns gyűrűre van.

A köpcös harsogva nevetett:

— Az az. A sápadt nyiszlett szegény alak. Én vagyok az pedig, az az, hogy én voltam husz esztendő előtt. A Bartek Karcsi. A szegény koldus Bartek Karcsi, aki együtt járt veled a gimnáziumba és évekig egy padban ültünk.

Baloghy most már megismerte. Csakugyan iskolatársak voltak évekig. Eminens tanuló volt, sokat segített neki az iskolában. Aztán szétszakadtak, de ha találkoztak, a szegény fiu nagyon el volt keseredve. Ő aki nagyterőrő tervekkel volt tele, nem tudott tovább tanulni és valami keserves irnoki állásban tengődött. Sehogy sem tudott boldogulni. A balsors folyton üldözte. Emlékszik rá, hogyha véletlenül találkozott vele többször kért tőle pénzt és ő mindig többet adott neki, mint amennyit kért. Aztán évekig nem látta és most egyszerre mint pirospozsgás jómódu ember áll előtte.

Mindezt pillanatok alatt szaladt végig Baloghly fejében, hogy zavartan örülve egyre szorongatta iskolatársra kezét.

Ez pedig már megint beszélt lelkendezve hadarva: — Jaj de örülök drága Petikém. Több mint tizenöt esztendeje nem láttalak.

Baloghy közben a mellette álló kis csinos nőre nézett, amit végre Bartek is meglátott és zavartan mondta a nőre mutatóval:

— Ejnye, a sok hadarásra el is felejtettek bemutatni a feleségemnek. Baloghy Péter földbirtokos, régi barátom iskolatársam, akinek nagyon sok segítséget köszönhetek.

Az asszonyka kicsit pirulva nyujtotta kezét Baloghlynak.

— Nagyon örülök Karcsi, mert úgy látom, hogy végre jó dolgod van.

— Igen, igen Petikém. Szerencse fel, most végre nagyon jól meg a dolgom és boldog vagyok.

— No ez ritka dolog és hogy értél ennyire?

— Barátom, szerencse fel!

— Mi ez a furcsa felkiáltás? Ezzel köszöntöttél is. A köpcös emberke az órájára nézett.

— Drága Petikém. Tudod mit. Most nem eresztlek el, hanem előssz hozzám az én kis villámba és nálunk ebédelez. Elmondok neked otthon mindent úgy-e jó lesz cucuskám — fordult a feleségéhez, aki melegen igent mondott.

— Tudod az igazi regény. Nem is mese, ami velem történt.

Bartek odaintett egy közelálló bérautót. Betessékelté feleségét és Baloghlyt és aztán maga is beszélt: Odaszólt a soffőrnök:

— No indulhat. Szerencse fel!

*

Az autó alig félórát rohogott. Azalatt az idő alatt a bennülők keveset beszéltek.

Baloghlynak nagyon tetszett a dolog és furta az oldalát a kíváncsiság, hogy hogyan jutott ennyire az az egykor szegény peches ember.

Az autó egy csinos villaszerű ház előtt állt meg. Szép kis parkozott kert, szőlővel, virágokkal vet-

te körül. Az autótülkölésre szobalány jött eléjük a kapuba.

Hamar benn voltak a villában, Bartekék elhelyezték vendégüket, aki egyre fokozódó érdeklődéssel és kíváncsisággal nézegette a szép lakást.

Az asszonyka közben utasításokat küldött a szobalánnyal a szakácsnőnek az ebédre vonatkozólag.

Félóra múlva ebédeztek. Közben csöndesen beszélgettek, de főleg Bartek kérdezősködött Baloghly élete felől. Örült, hogy szép jövedelmező birtoka van és sajnálta, hogy még mindig agglegény. Többször összecsendültek a poharak is és Bartek mindig ezzel ütötte poharát:

— Szerencse fel!

Ebéd után kitünő fekete kávéhoz ültek, a férfiak szivarra gyújtottak. Baloghly most már alig túrtöztette kíváncsiságát:

— No de most már mond el a történetedet.

Barteknek felcsillant a szeme:

— Igen, most már elmondom. Még senkinek so mondtam el, mert el sem hiszem, de neked régi kedves barátomnak, elmondom, mert tudom, hogy ismersz és ha olyan is a történetem mint a mese, te elhiszed, hogy igaz szóról-szóra, ahogy elmondom...

*

— Mindenekelőtt megmagyarázom, mit jelent ez a felkiáltás: Szerencse fel! Magában egyszerű dolog, te is tudod, bizonyára. Bányavidékeken a bányászok, amikor leszálnak a sötét tárnákba, ezzel a felkiáltással mennek le és azután napközben is a jó reggelt, jó napot vagy jó estét helyett ezzel köszöntik egymást.

En az első időben, amikor nem tudtam tovább tanulni és állást kerestem, nagynehezen bejutottam munkafelügyelő irnoknak egy nagy szénbányához. Itt ragadt rám ez a köszöntés. Amíg a bányairódban dolgoztam, addig mindig én is ezt használtam.

A világháború kitörésekor besoroztak. Szerencsémre, hogy olyan nyiszlett voltam, a vértengert kikerültem és mint segédszolgálatos néztem végig a borzalmakat itthon. Mikor megállt a vérözön, a nagy pusztulásban amely még most a békében is alig csöndesül, én állás és kereset nélkül maradtam. A bányatársulat nem vett vissza. A szegényes kis kerestet is olyan tülekedés volt, hogy én közel sem jutottam hozzá.

Évekig mindent megpróbáltam. Néha volt keresetem, legtöbbször nem. Eheztem, koplaltam, sanyarogtam. Nem tudtam sehogysem elhelyezkedni prematurus bizonyítványom ellenére sem. Üldözött a balsors míg másokat a szerencse vitt. Nem ment, nem ment semmi, csak a nyomoruság nyomott egyre. Már öngyilkosságra gondoltam.

Baloghy közbevágott:

— Hát miért nem írtál nekem?

— Írtam is, de te más országba szakadtál, pontos címedet sem tudtam és nem kaptam választ. Magamra maradtam, magam kinlódtam tovább...

— És azután most három éve. Már három napja, hogy száraz kényeret ettem. Korgó gyomorral sóvárogva néztem az élelmiszeres boltokat és azon tündöttem, hogyan lophatnék onnan valamit.

Az uccán egy bankház irodája ötlött a szemembe, amely előtt nagy plakátok hirdették az osztálysorsjátékot ezzel a felkiáltással:

»Szerencse fel! Itt kaphatja mindenki a vagyont. Itt vásároljanak!«

Bartek levette szivarjáról a hamut és hangja föl-
lénkült.

— Mikor olvastam a bányászoknak ezt a felkiáltó sokjelentőségű köszöntését, mint silány reklámot, összeszorítottam a fogamat és az öklömet. Rohantam tovább.

— Vad szél fúj ezen a napon, vihar készült. Főlnéztem a felhőkre s valami önkéntelen dühös sziszegéssel hörgöttem:

— Igen? Hol a szerencse? Szerencse fel!

— Tovább rohantam a nagy szélben, hogy a vihar elől egy kapu alá húzódtam. A szél nagy port vert föl csapkodta az uccán elszórt papirosokat. Egyszerre hozzám is sodort egy darabot. Pontosan a mellemhez, a kezemhez, amivel kopott kabátomat a hideg szél elől összefogtam. A papirdarab valahogy a markomba szorult. Ezt a pillanatot sohasem felejttem el. Különös ösztönnel megnéztem a kékes színű papirosot. A szemem káprázott. Láttam, hogy valami idegen pénz lehet. Reszkettem. Vissza felé indultam és annak a háznak, ahol előbb a »Szerencse föl!« reklámot hirdető bankiroda volt, a kapujába alá vonultam. Óvatosan körülnézve, egyre jobban reszketteve simítottam ki a markomba gyűrt bankjegyet.

— Egy száz dolláros volt...

Bartek itt a régi izgalom hatása alatt egy pillantra elhallgatott.

— Szívdobogva dugtam a zsebembe a ritka nagy bankót, ami akkor nagy pénzt jelentett nekem. Keva-

rogta a gondolatok a fejemben. No itt van végre a szerencse. Odavágták egyenesen a kezembe. Ahogy szokta, ha akarja.

— Szerencse fell — kiáltottam szinte önkénytelenül. Azután óvatosan kiléptem a kapu alól. A szél ezalatt megállt. A járda szélére mentem és idegesen gondolkozni kezdtem. Hátha nem igaz a pénz. Meg kell tudnom. Bementem a sorsjegyes bankírodába. Elő a pénztárnál egy széke kis leány ült...

Itt Bartók megfogta felesége kezét és ránevetett.

— Odamentem hozzá s kértem hogy váltaná fel ezt a százdolláros, amit most kaptam Amerikából a nagybátyámtól. Így hazudtam. Szinte remegtem a félelemtől.

— Kérem — mondotta a leány. — Egy kicsit megforgatta, valamit gondosabban meg is nézett rajta, azután egy jegyzéket nézett meg. Egy papirosra szavakat írt és úgy mondta:

— Százhuszezer dinár.

— Reszkettem. A leány a pénztárba nyult és leolvasta elől a pénzt. Angyalnak néztem a leányt és szemem belemélyed a mosolygó kék szemébe. Remegő ujjakkal tettem zsebre a pénzt.

— A leány észrevette a kezem remegését és mosolygva mondta:

— Ialán fázik?

— Szinte nehezev mondtam nemet és folyton az volt az érzésem, hogy valami angyal vagy tündér áll előttem.

A leány mosolygott reám és biztatólag mondta:

— Nézze, vegyen egy sorsjegyet ebből a pénzből. Nálunk már sokan nyertek. Nézze itt a plakátot: »Szerencse fell!«

— Hirtelen elhatározással mondtam: Veszek, de maga válassza ki. A leány kedvesen mosolygva kiválasztott egyet és odaadta nekem. Megfogtam a kezét: Kisasszony, ha megnyerem a főnyereményt elvesszem feleségül. Esküszöm. Eljönne hozzám?

— A leány megnézett, kicsit huncutul nevetett és pirulva mondta:

— El.

— Megcsókoltam a kezét.

— Minden üzletzárás után megvárom.

Azután kirohantam.

— Kóválygó fejjel még mindig szívdobogva és a zsebeimet szorongatva járkáltam egy darabig az utcán. Később az éhség bekergetett egy kisebb vendéglőbe és az óhézés után úgy jóllaktam, hogy alig tudtam szuszogni.

— Azután mindennap elkísértem a leányt. Megszerettük egymást és elhatároztam, hogyha nem is nyerek, elveszem feleségül. Bucsuzáskor mindig azal váltam el tőle:

— Szerencse fell!

— Megkérdezte, hogy miért mondom mindig szerencse fell?

— Ha a feleségem lesz, majd megmondom — feleltem.

— Négy nap múlva volt a húzás. És a szerencse odavágtá hozzám megint a bankócsomagokat. Megnyertem egy erős sorsjeggyel a főnyereményt. És képzeld el, a sorsjegyem száma 131313, három 13-as számból állott. Így viccel a szerencse, ha jó kedve van.

Bartók hort töltött a poharakba és szerencse fel kiáltással koccintott barátjával.

— Azóta mindenben szerencsém van és azóta mindig úgy köszöntöm az embereket, ha néha furcsán néznek is rám.

— Szerencse fell!

Balogh az elbeszélés után egydarabig még jókedvvel borozgatótt. Bucsuzáskor nevetve mondta az ajtónál:

— A viszontlátásra. Szerencse fell!...

Szántó Imre:

Bléd

Ez a lapom, ha hozzád eltalál
mondja el, mily szép e tói táj
ha szél remeg s hogy mozdul a levél:
Rád gondolok. Fejem felett kevély
hegyek s az ormokon még hó remeg.
Sötétben intenek a fellegek.
Alul a tó, s egy kis folyó
ricsajoz, nőtáz, kis bohó...

Ó a szigetet látod-e?
Hóbörrü hölgy ives nyakán
zafírból készült diadém
ez a sziget. A templomán
harangot huztam egykor én.
A vágyam még sem lett való.
(Szerelmem fennen szárnyaló
napjaira édesem
könnyesen emlékezem.)

Mint olvadó ölöm már a tó
felkelt a szél, eső szüld,
az erdő csendben szendereg.
Fenn usznak lassu fellegek...
Rád gondolok csak. Ég veled.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. Baedeker hálásan köszöni az egészségi állapotát tudakoló érdeklődést. Még beteg, a szobáját nem hagyhatja el, de reméli, hogy ezután megint gyakrabban fog szólhatni kedves közönségéhez.

Szabócsai urileány. Beteg munkatársunk köszöni jókívánságait, szíves levelét és a kedves virágküldeményt, amellyel megörvendezettte.

Crossország szerzője e helyen válaszol az ismeretlen olvasók üdvözlőleire. Hálásan köszöni az üdvözlőket, buzdításokat, jó kívánságokat. Reméli, hogy a közönség lelkesedése nem fog lelohadni, amikor ősszel a kötet megjelenik. — Levélben csak azoknak válaszol, akik kérdéssel fordulnak hozzá.

Bezdáni olvasó. A daráliban a négy alsó jobb, mint a négy lizes.

Piszeres. Az illetékmegszüntetési törvény véleményünk szerint nem vonatkozik az Ön esetére. Mindenesre tanácsos volna egy kérvényt beadni Upravi Državnih Monopola, Krijumčarskom Odsjeku, amelyben előadná, hogy ezen törvény értelmében a büntetés el lett engedve s így kéri, hogy értesítsék a közönség előljárásáról, hogy a végrehajtást szüntesse be. Ugyanilyen tartalmu kérvényt kellene beadni a közönség előljárásához is, amelyben hivatkozni kell arra, hogy az Uprava Drž. Monopola, Krijumč. Odszekhoz már adott be egy kérvényt a végrehajtás megszüntetése iránt.

J. K., Ada. Az utakról szóló 1929 május 13-án kelt törvény kifejezetten nem rendelkezik a követetvám eltöröléséről. A törvény előadja, hogy a közigazgatási utak építésére és karbantartására a nemzeti erő, lehet igénybevenni, ha a közigazgatási test saját erejéből nem tudná ezt eszközölni. A nemzeti erő igénybevétele azt jelenti, hogy mindenki tartozik adófizetésének arányában vagy személyes munkával — ami megváltható — vagy bizonyos összeggel hozzájárulni az utak építéséhez és fenntartásához.

Autós. Ha a bejelentés 1928. évi január 11-ikén történt és ha igazoltatott az, hogy 1928 január 1-e előtt az autó forgalmon kívül volt, használhatatlan volt, akkor az autó után a használható személyszállító autókra az illetéki díjgyűjtő 100. tételének a) pontjában előírt illetéket nem kell fizetni. A levélben foglalt tényállás szerint a Generalna Direkcija határozata nem felel meg a törvénynek és ez ellen a Državni Savezhez kell panasszal élni. Természetesen ezt a határozatot látni is kellene, hogy az ember tudja, mivel indokolta a Generalna Direkcija a határozatát.

Vendéglős. Igaza van abban, hogy a jövedelmi és vagyonadó személyi természetű adó, amely az ingatlant közvetlenül nem terhel, és kincstár ezeket az adókat az új tulajdonostól nem követelheti, sem ellenőrzés tételként nem sorozhatja még a régi tulajdonos jelzőjével bekebelezett hitellezők terhére sem. Az 1916. évi 26. t. c. 13. §-ának utolsó bekezdése azonban úgy rendelkezik, hogy a felmenők és lemenők között ellenszolgáltatás mellett vagy anélkül bármely okból történt vagyonátadás adóelengedésre okul nem szolgál: az átvevő azonban a vagyon erején az átadó terhére kivetelt jövedelemért szavatol. Ugyanilyen intézkedést tartalmaz a vagyonadóra vonatkozó törvény 30. §-a is. Igaz, hogy ez a rendelkezés az évközi változások címében van elhelyezve és e cím arról beszél, hogy az adó egy-egy évre egységes, tehát meg nem osztható, minél fogva arra lehetne következtetni, hogy a fel- és lemenők rokonok csak az adóévben történt átruházás esetén felelnek az átruházás évében kivetelt jövedelmi és vagyonadóért, azonban kincstári érdekről lévén szó, egy kis kiterjesztő magyarázattól nem kell megriadni.

Édit. Zukor Adolf címe: Paramount Films, Famous Players Laski Corporation, 485, Fifth Avenue, New York. Egyéb kérdéseire nem áll módunkban válaszolni, hanem hogy filmszínészek címeit nem tartjuk nyilván. Szíveskedjék a Színházi Élethez fordulni, Budapest, VI. Aradi uca 10.

Özvegy, Topola. A fél ház után járó adót és reparációt ennek a félházzrésznek a hasznélvezői kötelesek viselni.

P. A., Kula. Törökországba egész bátran utazhat, nem kell tartania attól, hogy az európai viselet vagy egyéb miatt kellemetlensége lesz, mert hiszen a törökök is európai ruhákat viselnek.

T. H. 25. Hazai üveggyárak: Prva Srpska Fabrika Stakla A. D. Beograd, Hercegovacka I. Daruvarska tvornica stakla d. d. Druvr, Sjednjenje tvornica stakla d. d. Hrastnik, Zomancédénygyár. Tvornica emajliranog posudja, Ilok.

Sok szülő. A venaci üdültelep elleni panaszait közöltük dr. Markovics Lázár noviszadi egészségügyi minisztériumi inspektor ural. Az inspektor ur a panaszokat megvizsgálja és amennyiben helytállóknak bizonyulnak, orvosolni fogja.

Allandó olvasó. A »terhelt« kifejezést arra szokták használni, aki felmenőtől öröklött elmebajban vagy elmegyöngöségben szenved. Közönséges betegsége ritkán mondják, azonban a szó használatát ez esetben sem hibás és nem sértő.

Több hű olvasó, Beograd. A Kis Ujság a régebbi Érdeklődő. Antun Blazina, zagrebi cég szintén foglalkozik harangöntéssel. Vajdasági vezérképviselete: Djukić Velimir, Novisad, Miletićeva 19.

Egy igazi férfi. Köszönjük szíves sorait, azonban láthatta a folytatásból, hogy az Ön kifogásolt adatokat kijavítottuk. A gyors munkában lehetetlen pontos adatokat kapni és közölni.

Szeretnék gratulizálni. Winterry Alfréd címe augusztus 15-éig: Celje, Hotel »Pošta«.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Hju doktorné. Az orrvörösségnek igen változatos okai lehetnek. Eleinte csak mulékony a vörösség, később fokozódik és végül állandósulni szokott, ha ellene kellő beavatkozás nem történik. Olyan embereknél, akik hivatásukból kifolyólag sokat tartózkodnak a szabadban, ez a baj nagyon gyakori. Néha vérszegénység, máskor meg gyomoraj okozza. Megszüntetése céljából az alábbi ellen küzdeni. Hideg és szeles időben lehetőleg keveset legyen a szabadban. Rendezze a diétáját. Valamivel kevesebb húst és inkább több növényféléket egyék. Forró italoktól: kávéról, teától tartózkodjék. Hideg lábfürdő erőteljes irritációval, nagyon meleg vagy pedig hideg ütfürdő jó hatású szokott lenni. Minden este meg kell mosni az orr bört ischtyol-szappannal. A mosással kapcsolatosan éjjelre a következő pasztát lehet felrakni: sulf. depurat. 1.0, Ichthyol. 0.40, Zinci oxyd. Amyli a. 4.0. Vazelin. flavi ad 20.0. Reggelenként el kell a pasztát távolítani, ami egy kis olajjal, vagy benzinnel törölhetik. Azután lehet rátenni egy kis krémet vagy pudert. Ejen eljárás mellett a bőr lassanként elhalványul. Lehet alkalmazni a melegvízes borogatást is. A víz olyan meleg legyen, ahogy csak el bírja az ember. Azonban a borogatás csak igen rövid ideig tartson, nehogy az ellentéző hatás következzen be. A langyos víz ártalmas.

P. A.-né, Dubrovnik. Utólag már nem tudunk megfelelő tanácsot adni. Türelemmel várni kell, amíg a kellemetlenség megszűnik. Azután tessék hozzánk fordulni.

K. E., Varsac. Ne higgye, hogy olyan nagy a baj. Nem kell miatta nyugtalanoknia. Átformálni természetesen nem lehet. A másik két panaszra csakugyan a vérszegénységnek következménye szokott lenni. Ezt pedig jó eredménnyel lehet gyógykezelní. Ha kételyei volnának, készséggel állunk szolgálatára.

Julia, Vinkovci. Mi annak a krémnek a bírálatába nem bocsátkozhatunk. Ha tudatja velünk, mely céliből van rá szüksége, szívesen fogunk megfelelő ajánlani. Az igazi kölni víz készítése üzleti titok.

Krizantém, Bácski Monostor. Minedn hajkura előtt tisztában kell lenni azzal, hogy a következetesen végrehajtott hajmosás után látszólag sokkal több hajszaál pusztul el, mint előbb. Ez onnan van, hogy a már lazán ült és ennek folytán biztos pusztulás elé néző hajszaalak az erőművi beavatkozás folytán hirtelen kihullanak. Az igazság tehát az, hogy a hajmosás folytán egy szállát sem hullik ki több, mint amennyi rövid időn belül ugyanis kihullott volna.

Erlan, Dorozslóvó. Oldalt kell fogni a két mutatóujj körmei közé. Ehhez nagy türelem kell. A kivánt bőrhámlesztót nem tartjuk ajánlatosnak. Azt a pirosságot valószínűleg vérszegénységnek köszönheti. Ha ez az oka, orvosoltatni kell. Ha pedig más volna az oka, értesítsen bennünket. A hajnak a gondorítás és a sütés nagyon megárt.

Kékcillig, Belackva. Eddigi eljárása nagyon helyes volt. Egy kis kölni víz és az arenek a folyton rárakódó portól való megszabadítása bizonyára eredményes lesz. Késlel tegyen kísérletet az aregőzfürdővel megfelelő készülek segítségével.

S. Gy.-né, Csakovec. A csodakrémekben ne higgyen. Alkalmazkodjék a már általam egyizben adott tanácshoz. Az ilyesmi hosszabb ideig szokott tartani. Ha semmit sem tesz ellene a baj fokozódni fog, amikor is a jó eredmény már nehezebben lesz elérhető.

Vadvirág 16., Dragutinovo. A beküldött hirdetést elolvastuk. Az ilyen meséknek nem szabad hitelt adni. Ifizalókurát csakis az orvos tanácsára szabad tartani és pedig vérszegénység, sápkór, nagy vérveszteség után, nagyfokú súlyfogyás esetén és ideges kimerültség-nél. Ha a tejet nem bírja, a kura megtartása sok nehézségbe fog ütközni. A legfontosabb a táplálék fokozatos emelése. Levesekben, husban, főzelékben és tésztákban megvan engedve a legnagyobb változatosság. Másik céljának elérésére lanolin toalette-krémet ajánlunk.

Mimosa, Csonaplja. A hajhullás ellen legelőbb eredménnyel akkor lehet küzdeni, ha az nem valamely általános megbetegedésnek és nem idegbetegségnek a következménye. Az ön korában valószínűleg látszik, hogy azért hullik a haja, mert a fejbőre hámlik. Értseítsen bennünket és szívesen fogunk kellő utmutatással szolgálni.

Szűke leány, Horgos. A hámlesztással nem lehet célt érni. Meg kellene vizsgáltatni szakértő orrossal, hogy mi okozza a gyakori náthát, mert az orr kivörösödése ezzel van összefüggésben.

30 éves asszony, Beckerek. Örvendünk, hogy a kedvező hatás lassanként észrevehetővé válik. Az ilyen baj csak fokozatosan szokott javulni. Az erős puderózás természetesen nem lehet jó hatású. A vérszegénységet kezelteni kell. Milyen céliből akarja a rózsajaját használni? A valódi a legjobb.

Szomorú menyasszony, Vrsac. Mi igen szívesen állunk szolgálatára, tudunk kellene azonban, hogy ezek a foltok hirtelen és mely okból keletkeztek, vagy pedig már gyermekkoruk óta megvannak-e? Mezőkorák és sötétek, vagy világosabbak-e?

Nóra, Zemun. A már sokszor közölt utmutatásnak megfelelőleg ápolja haját nagy gondossággal. Nem valószínű, hogy az említett bajjal van a hajhullás összefüggésben. Nincs oka nyugtalanságra. Várhatunk még 6-8 hétig. Ha addig nincs feltűnő javulás, keressen fel bennünket újra a soraival.

Dr. V. J.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓRA
bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részese-sül a könyvkezdvevényekben

»FLY-TOX«

(„Fláj-toksz“)

kiirtja

a molyokat, poloskákat, legyeket, szúnyogokat, valamint az összes rovarokat és azok petéit.

Hatása gyors, biztos. Szaga kellemes és nem hagy a ruhán és fehérneműn foltot.

MINDENÜTT KAPHATÓ!!

Eredeti kék csomagolásban, francia felirással.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Gyári lerakat a Vajdaság és Szerémség részére

KEMIKALIJA

vegyszerek nagybani raktára

NOVISAD

Arse Teodorovića (Sljukina) ulica 7

6001

Magas tojástermésű, német-országi import-érzékű szármaszó amerikai fehér

Leghorn, Rohde Island és Plymouth Roks

kellető tojások darabja

6 dinár

Megrendelhető továbbá 4 hónapra körtől 1 éves korig értelemesen fejlett baromfi ősi szállításra Kérjen árjegyzéket.

Eladási és szállítási feltételek:
1. Az árak helyi franko Szubotica értendő, csomagolási és szállítási költségeket felszámítom.
2. Megrendeléseknél az összeg felértsze előre beküldendő, a többi utánvételezem

Jurić Márk
fajbaromfi telepe
SUBOTICA

Eladó gépek

1 drb Hofherr négylyukú tengerimorzsoló, 3-4 HP Juwel-motorral

1 drb kézi kukoricamorzsoló

1 drb 5 sz. kukoricadaráló

2 drb trieur (buzalisztító) az egyik rugós kerékekre szerelve

2 drb nagyobb szecsavágó kézi és motorikus meghajtásra

1 drb krumplidaráló keményítőgyártáshoz

1 drb malom szijtásra

1 drb szecsavágó, 4 HP motorral, vaskocsira szerelve 8753

A gépek használt, de kitűnő állapotban vannak

Felvilágosítással szolgál

KELLER ANTAL
Szombor, Bezdán ut 73.

Építési szakemberek előzetes felmérések, tervrajzok, építési költségvetések, árjegyzékek

Próbarendelés mindenkit meggyőz arról, hogy a legtekintélyesebb és legbiztosabb szigetelő az **AQUASIT**

Vajdasági vezérképviselet:
Bácsiai Cementárnyagár, Subotica

8024

Olcsó házhelyek

Hartmann-gyári villamos megálló-tól 200-500 méternyire épülő külváros közepén 4500 dinártól 8500 dinárig, 250-500 dináros haví részletfizetésre is kapunk eladók. Dr. Székely ügyvéd, Göz-fűdő uca 7

Ha gallérját, fényesen, fehérén és elegánsan akarja viselni, akkor küldje 445

PIUKOVIC
gőzmosodába

Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Lesseps, 7. Pohánka, 14. Zeiss, 16. Sátor, 18. Ip, 20. Beta, 21. Moszat, 22. —ba, 23. Arc, 25. Lop, 27. Tár, 28. Béla, 29. Amt, 30. RRR, 32. Lila, 33. Oda, 34. Knut (Hamsun), 35. Óvás, 37. Mád, 38. Laurens Alma-Tadema, 39. Lohn, 40. Atala, 41. Lei, 42. Cső, 45. Dunna, 48. Pray, 52. Feleségek felesége, 56. Fra, 57. Avar, 58. Ares, 59. Lón, 60. Ring, 61. Ara, 62. Fox, 63. Reza, 64. Okt., 66. TMF (Tévedések fenn-tartása mellett), 68. Sör, 69. Na! 69/a. Skócia, 71. Adél, 74. Se, 75. Szaru (hártya), 76. Német, 78. Patasz, 79. Volapük.

Függőleges sorok: 2. Ez, 3. Seb, 4. Siet, 5. Est, 6. Psalms Hungaricus, 8. Osservatore Romano, 9. Ház, 10. Atal, 11. Not, 12. Kr., 13. Diabolo, 15. Amp., 17. Faraday, 19. Préda, 22. Bálám, 24. Claude (Farrère), 26. Ottan, 27. Time, 29. Anno, 30. Róma, 31. Ráta, 34. Kel 36. Sal, 38/a. Dac 41/a. Ide, 43/a. Széles, 44. Affront 45/a U. S A, 46. Néva, 47. Area, 48. Pfafi, 49. Alex., 50. Yes, 51. Benares, 53. Erika, 54. Lant, 55. Gözös, 65. Akar, 66. Tas, 67. Néma 69/a. Szt., 70. Óra, 72. Dél, 73. Lep, 75. Sa, 77. Tű.

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejtvényt helyesen megfejtették 89-en. A kézfestésű hirdartott sorsolás után **Rudinszki Gizella**, Szubotica, II. Radovića uca 9. nyerte meg, akit arra kérünk, hogy öt dinárt küldjön be bélyegben, portóra.

A legdivatosabb

ridikulók

valamint jóminőségű bőröndök olcsón

Schlagernél, készítőnél kapható Subotica, Aleksandrova ul. 1

Tenyészállatvásár Kaposvárott

F. évi augusztus 24-27. között Tenyészállatvásárt és szeptember 2-ig Mezőgazdasági kiállítás tartatik Kaposvárott. A kiállításon a legelsőrendű tenyészetek vesznek részt és a kiállított törzskönyvezett fajtákat, nemesített vetőmagvak és gazdasági gépek olcsón beszerezhetők.

A kiállítási igazolványok alapján a határ augusztus 20. és szeptember 2. között vizum nélkül léphető át és a magyar vasutakon felülr kedvezmény van. Igazolványok a 30 D. árban kaphatók a felkért SHS gazdasági egyesületeknél és kereskedelmi testületeknél, nemkülönben a zágrebi magyar konzulátusnál és a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztályánál (Jakšićeva ul. 2), ahol a vásárra vonatkozó minden felvilágosítás díjtalanul szerezhető be.

Könnyítések a magyar vizumok beszerzésénél

A Budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zágrebi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vizumot szerezni, mert az utasok magyar vizum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapestben kaphatnak hatvan napi tartózkodásra jogosító vizumot. Ez az útjás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sürgősen kell átlépni a magyar határt. A vizumnélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya hivatalos bélyegzővel ellátott igazolvány szükséges, mely egy a beogradi m. kir. kereskedelmi képviseletnél (Beograd, Palata Akademia, Jakšićeva ul. 2), mint pedig a felkért SHS vidéki kereskedelmi testületeknél, pénzügyi testületeknél és utazási irodáknál személynként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vizum Budapestén 50%-os kedvezményrel adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és gyógykezelőket szolgáló vasuti utazásoknál jelentékeny árengedményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyébként a szabályszerű magyar vizum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál illetve a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztályánál (Beograd, Palata Akademia, Jakšićeva ul. 2.) 50% engedménnyel előzetesen is beszerezhető.

A fenti vizumkedvezmények az esetre érvényesíthetők, ha az utazás a beutazás és kiutazás napjait is beleszámítva, összesen legalább 3 napot tölt Magyarországon. Minden megkezdett nap egésznek számít. Azok az utasok, akik 3 napnál kevesebb ideig tartózkodnak Magyarországon, a határon való kilépésnél a fél vizumdíjat utánfizetik.

Szubotican a legnagyobb választékban és legolcsóbban

Butorok

ERDÉLYI A.
lakásberendezési vállalatnál szerezhetők be.
Bena Sudarovića ul. 4.

GANZ

HENGERSZÉKEK

a közismerten nagyértékű kéregöntésű hengerekkel

Jugoszláv **GANZ** Részv.-T.
BEOGRAD Karadžordjeva 75 Tel. 23-30, 41-33
ZAGREB Draškovića ul. 27 Telefon 55-87

Szabadalmazott

Jégszekrényeink

árait leszállítottuk!

Mielőtt jégszekrényt vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu-
tor- és rézárnyártól
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

Általános Mezőgazdasági és Ipari Kiállítás Szomborban

GRAND
PRAGA
Piscólo**41**
4 CYL
AUTO
PRAGAELEGÁNS
MEGBIZHATÓ
TAKARÉKOS
HOSSZU ÉLETTARTAM
Megtekinthető a szombori kiállitáson
RECORD-ERDŐS R. T., NOVISAD
OSIJEK
VEL. BECKEREK

8591

DIABOLO

Minden gazdaságban nélkülöz-
hetetlen a**DIABOLO**
TEJSEPARATORA szombori kiállitáson tekintse meg és
és kérjen prospektust!

Kapható 12 havi részletre is!

C pavillon 13

Építők figyelmébe!Redőnyeit: esslingeni faredőnyeit, acél-
rollóit beszerezheti a szombori kiállitáson**Szilveszter Bernold**Jugoszlávia első és legnagyobb redőny-
gyára kiállitási pavillonjábanSütemény 2 din.
Haboskávé
süteménnyel 5 din.
Fagylalt
egy szelet 3 din.
Alkalmi és lakod. Imas
Torták
olcsón 5408
„MIGNON“
Institorisz Sándor
előnnem megvitt cukrászdájában
SUBOTICA, Strossmajerova ul 22
Ha piac, Faragó mészáros mel ett**Gazdaközönség figyelmét**

felhivom a szombori kiállitáson bemutatott

nemesített
vetőmagvaimra

Pavillon: A 7.

Puskás Sándor, Tornyos-puszta
878**Mezőgazdák!****Gépészek!**

Tekintsék meg

a szombori kiállitáson

az első és egyetlen, önindítással bíró traktort, a

MUNKTELLS-
NYERSOLAJ-TRAKTORT
2 álló henger

Preciz gyártmány, 38 SKF golyóscsapágy

Legcsekélyebb fogyasztás. — A svéd nyersolajmotorok a legtökéletesebbek

Képviselet:

KEMÉNY ARNOLD

Vel. Bečkerek

Vel. Kikinda

Pančevo

Általános Mezőgazdasági és Ipari Kiállítás Szomborban

75 éves gyártási tapasztalat!

Minden talajhoz külön eke!

Tekintse meg a sombori kiállításon

az **EBERHARDT**-gyártmányu
„Vaddisznó“-jegyü
fogatos- és traktor-ekéket!

A világ leghiresebb, legkönnyeb-
ben és legszebben dolgozó ekéje!

Jégszekrények

Mészárosok, hentesek, vendéglősök, magánháztartások legolcsóbb beszerzési forrása.

Minden nagyságban kapható!

Elsőrendű kivittel! Kérjen árjegyzéket!
MILOŠEVIĆ, SOMBOR, Zlatna Greda 2.

Ne mulassza el

a Szombori Ipari és Kereskedelmi Kiállításon, augusztus 10-18, a 10. kiállítási egységben, világ- és népi zongorákat és pianókat megtekinteni, amelyeket havi részletfizetésre is a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett szállítanak. RAAB ÖDÖN, Sombor

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dákó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztorgályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

esztorgályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Alapítva 1897-ben

Tekintse meg választékos gazdag kiállítási raktáramat!

Pavillon **206 B¹⁷**

Detail- és angró-eladás

Hogy zavartalan legyen vétele,
követeljen

rádiókereskedőjétől mindenkor
Orion Echo csősorozatot

- H4 nagyfrequentia erősítő
- A4 audion
- W4 ellenállás erősítő
- L4 végerősítő
- S4 árnyékolt rácsu csövet, vegyen

ORION hangszórót

akkumulátorjai töltéséhez használjon

ORION
TÖLTŐ-KÉSZÜLÉKET

használjon telep helyett

ORION
anódpótlót

készülékét pedig csak ORION alkatrészekből építse össze.

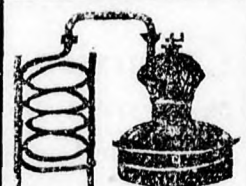
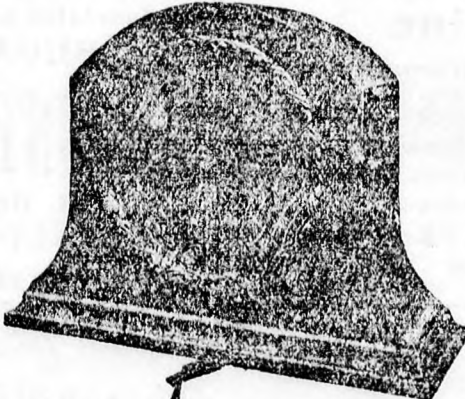
Jugoszláviai vezérképviselőt

Zwirschitz Károly, Sombor

Párizsi uca 10

8885

Telefon 250

Palinkafőző- és mosóüstök

raktára

Mindenféle vöröbrazmunkákat és javításokat pontosan és gyorsan végez

Pénzes Aladár
rézműves, Sombor, Đuro Jakšića
ulica 16, a Gazdasági Egyesület
mellett

Kiállítási pavillon **B12**

LÁTOGASSA MEG
A LEIPZIGI ŐSZI

MINTAVÁSÁRT

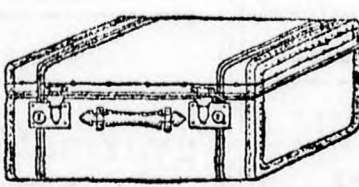
a világ legnagyobb vásárját
Mintavásár

Technikai vásár
Építészeti vásár
Tart augusztus 25-31-ig

Mindenemű felvilágosításra szolgálók: Kovács Dezső
a Moser és Wertheim cégénél, Novisad, Miletićeva ul 36. Zvanični biro
Lajpsickog Sajma za Balkan, Beograd, Knez Mihajlova
ul. 33. - Leipziger Messeamt Leipzig
8212

HAMBURG GÉZA - Sombor

Kralja Aleksandra ulica 8 (Kereskedelmi pavillon)

Kofferek, ridikülök,
pénztárcák, gamasnik,
táskák és aktatáskák legolcsóbb
beszerzési forrása!

A szombori kiállítás tartama alatt az üzletben is kivételes
olcsó árak! Kitűnő minőség! Ragadja meg az alkalmat!

SCHLAGER

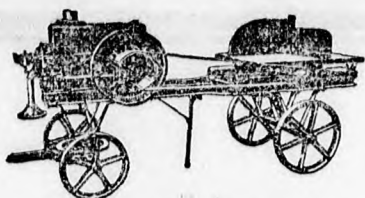
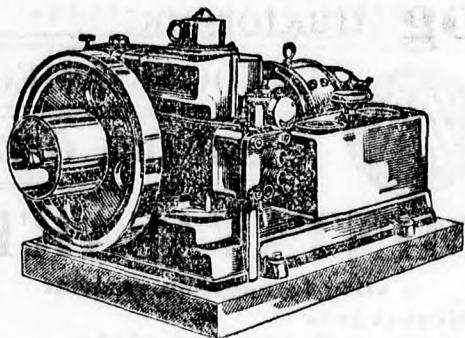
bőröndjei, ridiküljei, aktatáskái, pénztárcái
divatosak, olcsók és jók! — Subotica, Aleksandrova ul. 1

→ Szombori kiállítási pavillon C. 6.

Általános Ipari és Mezőgazdasági Kiállítás Szomborban

Tekintse meg a
szombori kiállításon**ISPANOVIC** asztalossaját találmányu komplett hálósobaberendezését és praktikus, saját
patent ablak- és ajtó-vasalását! — Butorpavillon 16. szám

Üzem: SOMBOR, Braća Janković ulica 2

DEUTZ
PETROLEUMMOTOROK
IPARI ÉS MEZŐGAZDASÁGI CÉLOKRA**RECORD-ERDŐS**
R. T.
NOVISADA SZOMBORI KIÁLLÍTÁSON
ÜZEMBENDEUTZ szivattyúaggregátok
DEUTZ világítóaggregátokARKO — email
ARKO — likőrök
RIHA — szalámi
TIGER — ementháli
ORIENT — papiráru
NAROD — darált fűszerek
DIENER — seprő
HYGIEA — parafadugó
DÉNES — paprika
JÖRG — sajt
GINGOLD — ruszli

Képviselet:

KARLO PERLES

SOMBOR, Pariška ul. 4. - Tel. 3-73.

Kiállítási pavillon D
I. emelet, 5. szobaA szombori kiállítás
szenzációja

Čeljuska József asztalos

Sombor, Braća Janković (volt Zöld kert) ulica 12.

A) pavillon 14-es szobájában elhelyezett
komplett ebédlő-berendezéseEladó
falusi ingatlanKOTLINA községben (Baranya megye)
eladó 2/4 telek prima föld és ház, Bra-
njin Vrh községben 4052 négyszögöl
szőlő, kerttel és présházzal, SUZA
községben 925 négyszögöl szőlő

Érdeklődők forduljanak:

Dr. Péchy Karlo ügyvédhez
Dárdán

Bérbeadó

60 éve fennálló, jól bevezetett

gyarmatárkereskedés
nagyban és kicsinybenSzerémség egyik nagyobb városában családi okok miatt
Érdeklődők forduljanak „Szerémség” jellegén a kiadóbaGyümölcsöt és főzeléket
csak eredeti
WECK-üvegekbenfőzőn be. Ezt kérje minden üveg- és vaskereskedésben
Főlerakat: FRUCTUS, LJUBLJANA
Zagrebi egyedárusítás: R. PASARIĆ üveggereskedő, Illica 37.**AMIŠIĆ**-félespeciális bőr- és selyem-
diszmitáru, nyereg és lószerszám
a szombori kiállításonB¹ pavillon 86. szám alatt**Angrosszisták!**
Kereskedők!Mielőtt lekötne év gyertya- és Mindszenti méces-
szükségletüket, kérjenek saját érdeklükben, a meny-
nyiség megjelölésével, tőlem legolcsóbb gyári ajánlatot
Resch József „MARIJA” gyertyagyár
SomborMINDENNAP
MEGKAPJAa kiválóan szerkesztett, jólteremtett, tárgyilagos,
friss, megbízható**BÁCSMEGYEI**
NAPLÓ

és ezenkívül

HAVONKINT KÉTSZER MEGKAPJA

a legkiválóbb élő regényírók, költők, humoris-
ták, újságírók érdekesnél érdekesebb cikkeit,
regényeit tartalmazó**LANTOS MAGAZINT**

ha résztvesz az alábbi kombinált előfizetésben: A

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

és a

LANTOS MAGAZIN

előfizetési ára:

egy évre összesen 800 dinár

fél évre összesen 400 dinár

Előfizetéseket elfogad a Bácsmegyei Napló ki-
adóhivatala, Szubotica, Postafiók 43. Az előfi-
zetési összeg átutalására postatakarékpénztári
befizetési lapot küldünk

5871

A vajdaságlak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a**KÖZPONTI SZÁLLODA**

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen ujonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHAZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

Új cipészületTram Ióva ulica 20 szám alatt
divatcipézetés cipőfelsőrészkészítő
üzemet nyitottam
Szolid árak! — Pontos kiszolgálás!
TÓTH ERNŐ cipész-mester.

Spitzer Zoltán

új speciális szücs- és szőrmeáruháza

Veliki Beckerek

Vojvoda Mišića ulica — a Nagyhid mellett

Állandóan nagy választék az összes szőrmeáruban
Szőrmeakabátok, gallérok, bélések
a legújabb párisi divat szerintSpeciális szücsműhelye átalakító és javítási
munkákat pontosan végez

543

A roglatica-jakabszállási
ménesembőlárverésen
augusztus 18-án

husz lovat eladok

Dr. Vojnich József

8556

Minden frázisnál többet beszélnek a következő tények:

Kivonat az *Oszijeki Oblast* által 1929 jun. 23-án Oszijeken rendezett nyilvános próbaszántás eredményéről felvett hivatalos jegyzőkönyvből:

Traktorok	Kat. holdankint elhasznált üzemanyag			Mibe került 1 kat. hold felszántása?		Mibe került 1000 m ² föld kiszántása?	
	Benzin és petroleum kg	Benzin és fi-nomitott nyersolaj kg	Közönséges nyersolaj kg	Din.	p	Din.	p
Lanz-Bulldog	—	—	14·5	42	05	27	57
Hofherr-Schranz	—	—	16·7	48	43	37	75
Cormick	14·—	—	—	51	92	46	74
Komnik	—	19·1	—	60	97	40	28
Wallis	20·6	—	—	77	50	61	77
Hart Parr	23·7	—	—	89	58	59	18
Case	22·8	—	—	89	77	59	77

Aki még nem tudta, most láthatja, hogy az **üzemköltségek** magasságában valóban az összes traktorok **feletteállnak** a **Lanz-Bulldog** traktornak.

Minden másban: egyszerű szerkezet és áttekinthetőségben; zavartalan, biztos üzemben; az anyag kiválóságában és tartósságában; teljesítményben, alacsony üzemköltségekben a **Lanz-Bulldog** traktor messze kimagaslik és vezet minden más traktor előtt.

Heinrich LANZ Mannheim

Európa **legrégebb** és **legnagyobb** mezőgazdasági gépgyára. Nem néhány éves, hanem **évtizedes tapasztalatok** a nyersolajtraktorok gyártása terén.

Gyár területe 500.000 m²; 3000 drb szerszám gép; Fliessarbeits-rendszer; az egész gyártelepet **7500 lóerő** tartja üzemben. Eddig előállított összes gépek száma több mint egymillió darab.

Kérjen prospektust

Kérjen árajánlatot

Jugoszláviai vezérképviselő

„AGRIKULTURA“ — SOMBOR

Főképviselők:

Oszijek, Noviszad, Vel. Bečkerek, Ljubljana, Szubotica, Novi-Vrbasz, Ruma, Bačka-Palanka

A tudomány

Antiszeptikus fog-

Bakteriológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő élesztőtől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép félségét!

Kitűnő védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reumai szivizomzat megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere!

száj- és garatviz!

célulnak a szájüregebe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedések-nél kitűnő hatása öblítő-szer.

Különösen nélkülözhetetlen az íny- és az állkapocs megbetegedéseinek és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beleg bismutot gyógyszerként használ.

Kapható minden gyógyszerüzemben és drogériában

Ara üvegenként 24 dinár.

5752

BÉCSI VÁSÁR

1929 szeptember 1-től-7-ig (A Rotundában szeptember 8-ig)
KÜLÖNLEGESSÉGEK:

Nemzetközi rádióvásár

Táp- és élelmiszer kiállítás

Szállodalüzemi szükségleti cikkek kiállítása — Az orosz szovjet kiállítása, — külön orosz kiállítás, a délfrikai Unió kiállítása

Műszaki újítások és találmányok

Építési és ütéptési vásár — Az osztrák bányászati

Francia iparművészeti és luxusárú kiállítás

Bécsi szórmedvet-szalón

Irodaszer kiállítás — Reklámvásár

Mezőgazdasági és erdőüzemi mintavásár

IV. osztrák árpabemutató — Kertészeti kiállítás

Tejgazdasági kiállítás — Apró állatok tenyésztése

Birodalmi borkóstoló

II. osztrák állatvásár

(1929 szeptember 5-től-8-ig)

Tenyészállatvásár (hasonállatvásár) — Lovásár

Nincs útleveelvizum! Vásárigazolvánnyal és útlevelel szabad határátlépés Ausztriába. A magyar átutazóvizum a vásárigazolvány alapján a határon kapható. Jelentős menetdíjkezdvények a jugoszláv, magyar és osztrák vasutakon, a Dunán, az Adrián és a légiforgalomban. — Mindennemű felvilágosítással, valamint vásárigazolvánnyal, ára 55 dinár, készpénzzel szolgál a

WIENER MESSE A. G. WIEN VII

valamint a leipzigzi őszi vásár tartama alatt a Bécsi Vásár leipzigzi kirendeltsége, Österr. Messhaus, valamint a tiszteletbeli megbízottak:

SUBOTICÁN: Schenker & Co., Pajz Dobanovacki 3
Kereskede mi és Iparban.
„Putnik“, Kral'a Aleksandra ulica 8

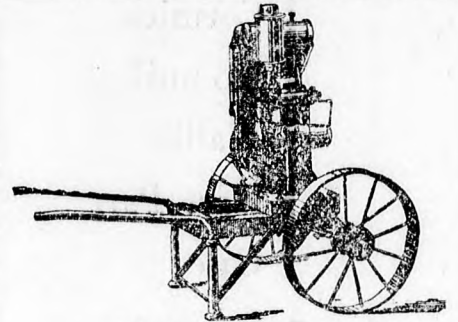
730

RENAULT

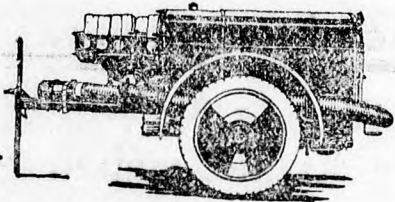
Jugoszláv vezérképviselő

EDUARD KRAUS

NOVISAD

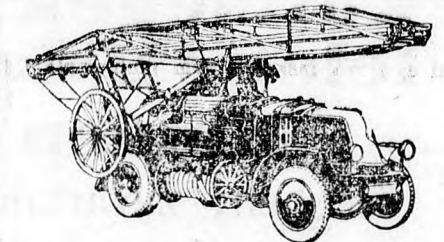
Renault motor

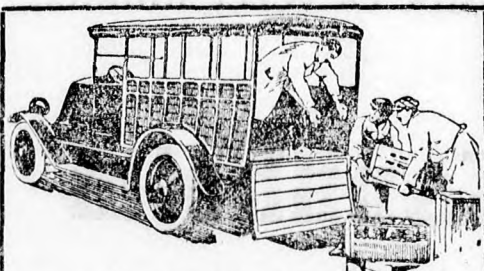
Renault tűzoltófecskenő

Állandó raktár a legkülönbözőbb típusú Luxusautók, 8—70 üléses autóbusszok, kitűnő és felülmúlhatatlan rugózású teherautók. Teljes felszerelésű tűzoltószerkocsik és fecskendők az összes autók és teherkocsik, valamint az összes alkatrészek. Renault villanyvilágítási telep, Renault traktorok szántáshoz, csépléshez és mindenféle mezőgazdasági célokra.

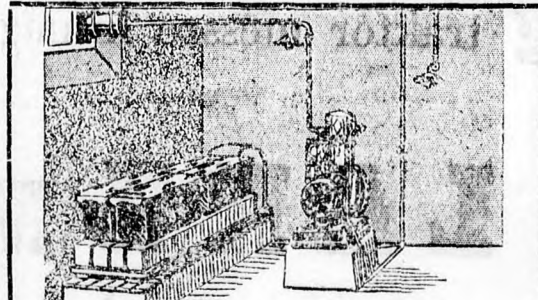
A Semperit autógummi vezérképviselő.

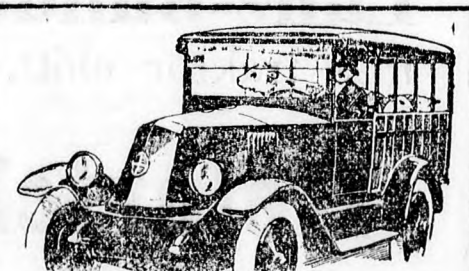
Renault tűzoltószerkocsik

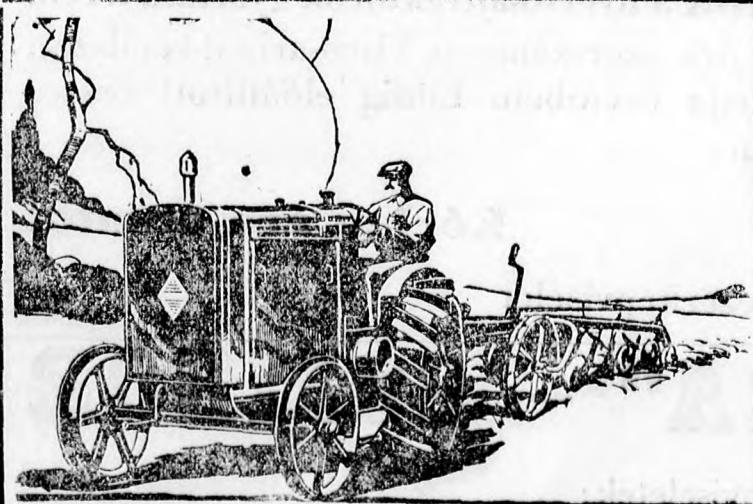
Renault teherautók

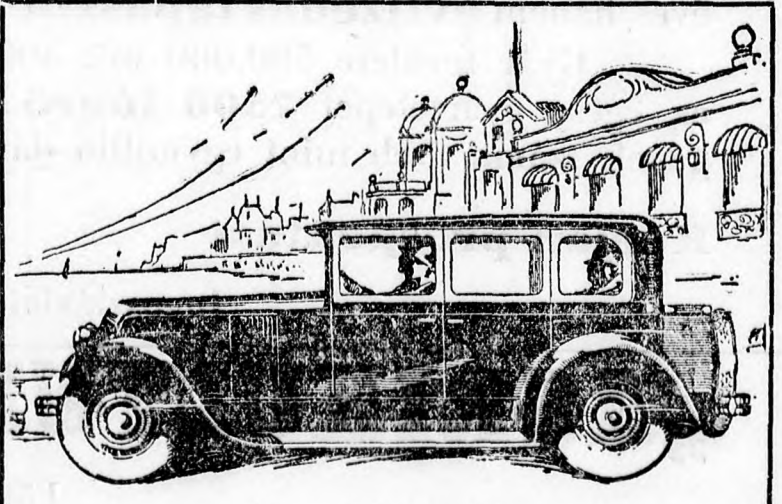
Renault házi villanytelep

Renault transzportkocsik

Renault traktorok

Renault luxusautók

KOMLÓZSÁKOK

prima cseh anyagból
liszt-gabona-zsákok
ugy új mint használt
vizmentes ponyvák
olcsón kaphatók
SCHOTTEN I DRUG ZAGREB
NOVISZÁDI FŐKÉPVISELETNÉL ÉS LERAKATNÁL
MILAN BERL, NOVISZAD
Jovana Subotića br. 9.
PONYVA- és ZSÁKKÖLCSÖNZŐ VÁLLALAT
Telefon 23-30. Távirati cím: „JUTE“

Khasana-Puder

A Khasana-Puder nemcsak szépséget ad az arc bőrnek, hanem egészséget is, mert a finom puderréteg megvédi az érzékeny bőrt az időjárás behatásaitól. KHASANA-PUDER legjobban tapad, ha az arcot előzőleg „Khasana-Crém“-mel kenjük be, mert így az arc egy halványan enyhe réteget kap.
A KHASANA-PUDER COMPACT megőrzi a nő arcának frissességét a nap minden változatában. Használata kellemes és feltűnésképző és elegáns csomagolásában nem szabad egy női táskából sem hiányoznia

S. H. S. lerakat:
Jugopharmacia
d. d.
Zagreb
kozmetikai
osztály

Mindenütt kapható!

KHASANA

Figyelem! Figyelem!

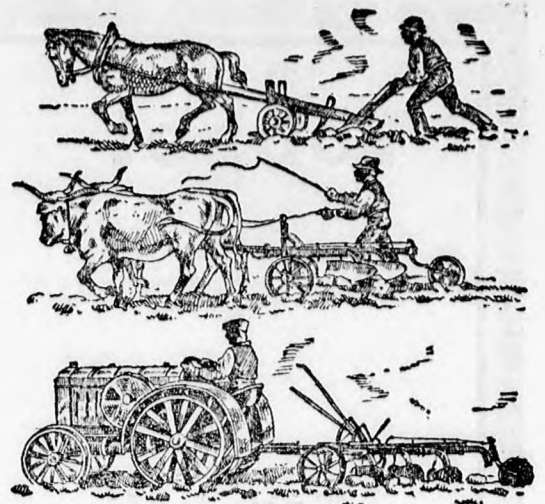
Értesitem a n. é. közönséget, hogy a raktáron levő összes rőfősárukat 30 napig tartó olcsó áron árusítom.

Győződjék meg vétel öteletezég nélkül áruim minőségéről s annak jutányos áráról
Kereskedőknek árendegdmény

FEKETE DÉNES
rőfősáruüzlete, Szubotica

UTÓKURÁKA

1 galkalmasabb a stara-kanjlszal
Csodakut-fürdő
mely a város alatt, gyönyörű árnyas parkban fekszik s nyugodt csendesége biztosítja a pihenést. A víz nagy rádión tartalma folytán orvosilag javulva izületi és izomreuma, iszlász, zsába, idegbántalmak női bajok ellen és emésztési zavaroknál.
Tiszta szép szobák, olcsó ellátás igen mérsékelt fürdőárak
MENETREND:
Szuboticáról vonat indul reggel 5, d. e. 10 óra 8 percor, délután 2 óra 11 percor, este 6 óra 55 percor

Egykor és most.

Körülbelül 20 évvel ezelőtt apáink még súlyos léptekkel, veritékes arccal követték az ekét. Ezt a nehéz munkát ma a gép végzi; a traktor vonszolja a többsoros ekét a földeken, kemény rögöket, köveket és gyökereket kiforgatva és oldalt halmozva. A traktor ujszerű teljesítőképességének segítségével sikerül a birtok gazdaságosságát rendkívüli módon növelni.

Persze magától érthetőleg, csakis a feltétlen zavarmentes, magasteljesítményű üzem lehet gazdaságos. Ezért kell minden üzemzavaró körülményt kiküszöbölni; első sorban tehát a traktor helytelen kenését.

A legjobb és legbiztosabb amit tehet, ha a GARDYOILE Mobiloilt használ. Kérdezzen meg egy tapasztalt szakembert, ugyanezt fogja tanácsolni; kérdezze meg a legközelebbi kereskedőt, aki készséggel fog további felvilágosításokkal szolgálni.

VACUUM OIL COMPANY D.D.

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberendezések, dús választékban raktáron. Irodaberendezések és hajlított székek. Vas- és rézbutorok legújabb különlegeségei gyári árban olcsón beszerezhetők. Telefon 6-82

Éder Kálmán
butoráruháza
Subotica, Vilsonova ul. 40

Kemény Gyula

műszaki üzletét
Trumbióeva ul.
2/a alá (Gimnáziummal szembe, régi ecegyár) helyezte
Telefon 29

Alig használt hathengeres 14-16 üléses Fiat autóbusz

jó állapotban, új gumikkal jutányosan eladó. „BEGA“ hirtető Velikibeeskerek

ISKOLAKÖNYVEK
magyar és német nyelvű iskolák részére, engedélyezve a Művelődési Központunk által. Árjegyzéket ingyen küld a kiadó.
Lipsitz & Lampel
Szubotica 7004

Muraközi igástenyészkancaák választott csikók és mének ezidőszerint előnyösen beszerezhetők

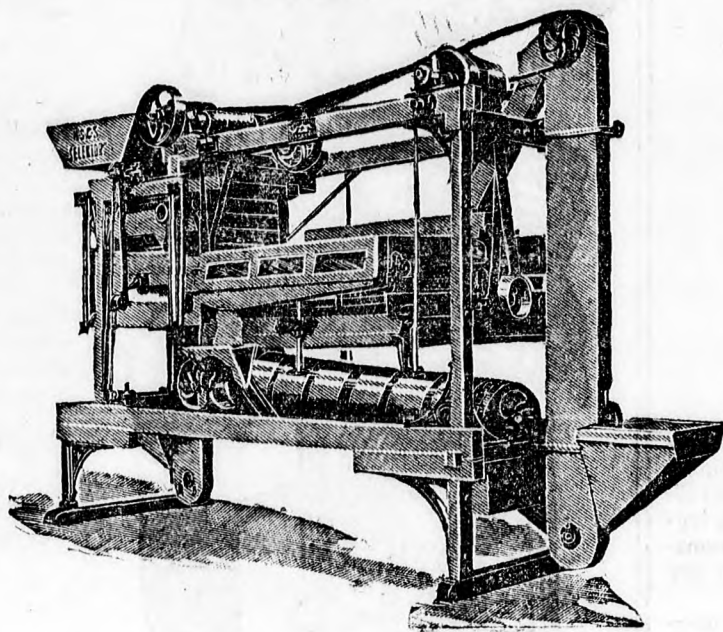
Közelebbit:
VAJDA ELEMÉR (ezelőtt idősb Heinrich Mór) cégnél
ČAKOVEC — MEDJUMURJE (Muraköz)
Sürgőnycim: Vajda Čakovec. — Levő cím: Vajda Elemér Čakovec.
Telefon: 59.

RÉGI SISTEM **BENCZE-féle PATENT** **PATENT „BENCZE“**
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK a legjobbak
Minél és árajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐNY ZSALUJES SZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR
VELBEČKEREK

Többet**Jobbat****Olcsóbban****?
csak**

Nem kell mástól vetőmagot vásárolni, ha buzájában van szipolyrágtaszem konkoly, ördögboeskor, büköny, árpa stb., mert a

Selektor ebből kitűnő fajazonos buzavetőmagot állít elő.

Tisztítsa és osztályozza a vetőmagját fajsúly, nagyság, alak és csiraképesség szerint, mert

**Ki mit vet,
azt arat!**

Tekintse meg az eddig eladott és üzembe állított 94 drb

HSCS

Selektor

egyetemes vetőmagtisztító- és osztályozógép

bármelyikét és igazolva látja a SELEKTOR feltartóztatlan térhódítását és abszolút fölényét az összes többi vetőmagkiválasztógépek felett

Kérjen vevőlistát és árajánlatot!

Auš i drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

Szombor
Kralja Petra ul.

Noviszad
Temerinska ul. 1

Vel. Becskerek
Milatičeva ul. 3

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Byron, a szivtelen költő

Száz évig őrzött titokról rántják le a leplet Lady Byron most kiadott levelei

Mintha az embereket valami beteges vágy hajtáná manapság arra, hogy a biográfikus irodalom terén első sorban olyan témákhoz nyuljanak, amelyekben legtöbb a »kinos szenzáció«. Fél századdal ezelőtt még keztüis kézzel nyultak a nagy szellemek életéhez. Szentség és imádságos könyv volt az életrajz; egy követendő élet példaadásai, áhitatos hangú prózába szedve. Ma azonban a leleplezések és felfedezések korát éljük és a letűnt nagyságok magánéletei is megkapják rendre a maguk Kolumbuszait.

Dickens elérhetetlen magasságha helyezett humanizmusát csak pár héttel ezelőtt tépázták meg egy nagy szenzációt és még nagyobb felháborodást keltett könyvben és most Byron került sorra. Nem is egészen váratlanul. Lady Melbourne tíz évvel ezelőtt megjelent Byron-émlékei előre is sejtették, hogy konkrét formában és a legautentikusabb forrásból fognak napfényre kerülni azok a vádak, amelyeket eddig a költő iránti kegyelet, tapintatos elnyomott s amelyeknek támpontjául aligha szolgált egyébként, mint a felelőtlen pletyka és a pusztá gyanúsítás.

»The Life and Letters of Anna Isabella, Lady Noel Byron« (Anna Isabella, Lady Noel Byron élete és levelei) címen megjelent könyv ma a legnagyobb irodalmi szenzáció Angliában. Különösen pikantériája a dolognak, hogy az eddig teljesen ismeretlen és Byronra nézve rendkívül kompromittáló levelek publikálása Lovelace grófnő egyenes óhajára történt, aki tudvalevőleg Byron unokájához ment nőül.

Byron szerencsétlenül házasságáról egész könyvtárat írtak már össze. Ezek azonban csak a kívül állók dokumentumai voltak. Az új Byron-könyv autenticitásához kétség nem férhet. Száz éven át szigorúan őrzött családi levelek és iratok bizonyítják itt a legvisszatartóbb vádakokat is, amelyeket a multban Byron ellen felhozta s amelyeknek részleteiről mindeddig olyan keveset tudtak.

A szenzációs leveleket Lady Byron, Isabella Milbanke, vagy amint egyszerűen nevezték Anna Isabella írta és nyomtatásban most jelent meg először. Ezek a levelek minden további Byron-vitának véget vetnek és Byronnak féltetvével, Augustával folytatott viszonyára vonatkozólag is döntő bizonyítékok szolgálnak. E levelekből ítélve Byront az anyagi érdeken kívül kezdettől fogva nem kötötte semmi hajlandóság a huszonkét éves, dús gazdag, de szépek távolról sem mondható angol lányhoz, aki felesége lett. Nagyon érdekesek és jellemzőek azok a levelek, amelyek közvetlenül az esküvő után íródtak. Alig hogy az esküvő véget ért és a fiatal pár kocsiba ült, hogy lakásukra hajtának, Byron a dühtől magánkielégül a következő szavakkal fordult a fiatal asszonyhoz: »Ennek válás lesz a vége!« Anyósát gyalázó szavakkal illetve és keserűen kifakadt a kevés hozomány miatt. Mikor a lakásukhoz értek, a költő szó nélkül faképnél hagyta a fiatal asszonyt, akinek házasságlete első éjszakáján becéző szavak helyett azt kellett hallania férjétől, hogy »itt pokolba került«. Ez a hirtelen támadt feszültség azután sem enyhült közöttük. Byron minden elképzelhető sértéssel elhalmozta a fiatal asszonyt, akire pár héttel az esküvőjük után törrel támadt egy dráttalan kérdés miatt. Az asszony komornája ösztönzésére egy darabig azzal a gondolattal foglalkozott, hogy visszatér szüleihez, de valószínűleg a nyilvános botránytól való félelme visszatartotta ettől a megoldástól.

Egy napon Lady Byron teljesen letörve ezekkel a szavakkal fordult komornájához: »Bizonyosan tudom, hogy férjem és a nővére között valami borzasztó viszony áll fenn.« De később megbánja és szemrehányást tesz magának amiatt, hogy férje titkát elárulta. Ebben az időben kezdett Byron életében jelentősebb alakot ölteni a költő-félnővére, Augusta, a későbbi Leigh ezredesné, aki Sarolta királyné udvarhölgye volt. Byron meghiúsította bizalmasa, Lady Melbourne, úgy jellemzi Augusta Leight-et, hogy »nagyon ügyes és nagyon gonosz teremts volt«.

Byron, úgy látszik nem is igyekezett titkolni ezt a természetellenes viszonyt. Sőt, hogy felesége megaláztatását ezzel is fokozza, arra kényszerítette, hogy Augusta házába költözzenek, akinek jelenlétében nem egyszer gyalázó szavakkal illette. Nemsokára innen is elköltöztek, de a fiatalasszonynak új otthonában

még súlyosabb lett a helyzete. A költő napokon át egy szóra sem méltatta. Anyagi bajok is támadtak. Byron régi adósságai hamar felemészítették a hozományt, mert az esküvő után pár hónappal már megjelentek a végrehajtók és hogy a baj teljes legyen, a fiatal asszony is éppen ebben az időben nézett anyai örömei elé. Hogy Byron dühtől milyen kevéssé volt a fiatal asszony biztonságban, arra nézve jellemző, hogy Fletcher, Byron komornikja és az ápolónő egész éjszakákon át a fiatal előtt örködtek, hogy a költő tetteségétől megvédjék.

A vajadás ideje alatt Byron a szomszédszobában magán kívül dühöngött: butorokat tört szét és szódavizes palackokat vágott a falhoz. Majd meg abban a reményben, hogy a lelki megrázkódtatás tragikus következményekkel járhat a szülésre nézve, azt a koholt hírt üzentte fel a betegszobába, hogy anyósa, Lady Noel hirtelen meghalt. Mikor a gyermek megszületett, Byront is felhívták a szobába, aki a következő szavakkal fordult feleségéhez: »Remélem, hogy a gyerek halva született«. A gyerek azonban egészséges volt, bár a költő »mindent elkövetett, hogy eltegye láb alól«.

Ilyen események vezették be a válópör megindítá-

sát. Érthetelen módon maga Byron volt az, ki a váláshoz vonakodott beleegyezését adni. De amikor egy este, amelyre Augusta Leight-tel Byron is meghívást kapott, azt kellett tapasztalnia, hogy az egész társaság tüntetőleg bojkottálja, feladta a válás elleni harcot és a válás kimondása után el is hagyta Angliát, hogy soha többé oda vissza ne térjen.

Byron azonban, dacára az előzményeknek, volt olyan gentleman, hogy Angliától való örökös bucsuja előtt még kijelentse: »Nem hiszem, hogy volt valaha jobb, szeretetreméltóbb, nyájasabb és kedvesebb lény Lady Byronnál. A történekeért szemrehányással nem illethetem és nem is illetem. Ha valaki rászolgált a vádra, az a valaki én vagyok és nem ő«.

Azonban, ha Byron ezzel pontot is tett rövid egy esztendő házasságlete botránya után, az utókor, úgy látszik, nem hajlandó felejténi. Bizonyíték rá ez a könyv. Ugy látszik, igaz volt Lady Mellhournek, aki kevéssel azután, hogy Byronnak nővérel való viszonya szóbeszéd tárgya lett, azt írta, hogy: »olyan bünt követett el, amit a más világon talán igen, de ezen a világon meg nem fognak bocsátani soha«.

(h. m.)

Manojlovics Tódor — az Ady háborúról

Az Ady Endre kultusza körül a magyar irodalmi világban megindult és már széles hullámokat vert hadakozás meglehetősen nagy érdeklődést váltott ki nálunk is. Itt is igen sok az olyan magyar olvasó, aki Ady-keresztül jutott el a modern irodalom szeretetéig és akiket meglepetésszerűen ért az az ídítvány, hogy vegyék revízió alá Adyról kialakult véleményüket.

Módunkban áll most megszólaltatni ebben a kérdésben az egész ugynevezett Ady-kérdés egyik leghivatottabb ismerőjét, Manojlovics Tódort, a kitűnő szerb költőt, aki nemcsak személyes barátja volt Ady Endrének, hanem aki első ízben fordított le Ady-verseket németre, szerbnyelvű Ady-fordításai pedig a szerb olvasók széles táborában is tiszteletet szerzett költészetének és rajta keresztül az egész modern magyar irodalomnak is.

A Bácsmezei Napló beogradi munkatársának kérdésére a most folyó újabb Ady-harcról a következőket mondotta Manojlovics Tódor:

— Csak azt olvastam, ami ide is elhallatszott az Ady körül új viharból, amely csodálatba is ejtett és nem is. Ady Endre tényleg olyan alakja a magyar szellem és irodalom történelmének, amely egészen természetesen olyan kavargást idézett elő a szellemekben, amely nem fog gyorsan lecsillapodni. És hogy Ady támadói még mindig hallatják a szavukat, az egészen természetes. Azok a konzervatívok és reakció-sok, akik már a jelentkező fiatal Ady-t elakarták némitani, nem tudták megakadályozni az ő diadalát, amely — mindhiába minden — már abszolút és teljes és az én szerény véleményem szerint nagy diadala a magyar költészetnek.

— És ez az a pont, ahol az én csodálkozásom elkezdődik a ma még mindig tartó Ady-támadások fellett. Hogy Magyarországon még mindig nem érzik át teljesen, hogy mit és kit bírnak Adyban. Nem beszél azokról a szélső jobbpártiakról, akik természetesen nem békülhetnek meg Adyval és akiknek az ellenkezése elvégre még csak rövid idő kérdése. Ezekkel nem is érdemes foglalkozni. Sok, sok Ady-támadó ezen az uton, ez által akarja galvanizálni magát, így akar bizonyos új életre és jelentőségre szert tenni.

— De ámulatba ejt, hogy a mostani Ady-támadók között egynéhány fiatalabb és egész szellemi iránya szerint inkább a progresszív irányokhoz tartozó író is jelenkezik, hogy ezek szintén képtelenek átérteni Ady jelentőségét, hogy ezek talán szintén ama »balga nagyok« közé tartoznak, akik nem tudták meglátni, hogy itt járt közöttük Argirus, az álomok királya? Ez nehezen hihető, épen tekintettel a kérdéses emberek kulturájára és ízlésére. Fájdalom, úgy látszik, hogy itt is egészen más, nem irodalmi és esztétikai motívu-

mok a mérvadó. Itt is úgy látszik a napi politika és társadalmi áramlatok befolyásolják az embereket és az a vágy, hogy új és szenzációs Ady-támadások útján új jelentőséget adjanak önmaguknak és kiérdemeljék az uralkodó áramlatok jóindulatát.

— Ezek az Ady-támadók, ezek a tegnapi fiatalok, akik hihetetlen és izléstelen módon beálltak a »balga nagyok« közé, ezek ejtenek engem hámulathoz és szomorítanak el különösen. A Gyulai Pálok, Rákosi Jenők, Szabolcska Mihályok, Herczeg Ferenc és követőik nyílt dühe és szidalmazásai igazán nem zavar ma már senkit sem. De zavarólag és kellemetlenül hatnak ezek a burkolt és nem őszinte ellenségeskedések, amelyek mostan a »józan kritika«, a jó ízlés és hasonlók mezében lépnek fel.

Mi a véleménye arról, hogy az Ady-kultusz túlzásba vitték és ez árt a mai írók nemzedéknek, ahogyan azt a mostani vitában állítják?

— Én azt tartom, hogy egy igazi nagy költő és egy igazi nagy ember iránt — aki Ady biztosan volt — soha sem lehet túlzott kultusz és túlzott lelkesedés. Egy igazi nagy költő nagyon ritka valami. Sokkal ritkább, mint ahogy a tanárok és hívatások irodalomtörténészek gondolják. Azért, ha valamely nemzetet, valamely irodalmat az a váratlan szerencse éri, hogy egy nagy költőt kap, igazán nincsen ok csodolgatni a rendesen amugy is későn jövő tapsot és lelkesedést. Ebben a finnyás, pedáns mértékletességben, hogy az istenért csak ne menjen túl a határon, van valami nem őszinte, valami be nem vallott hátsógondolat. Még elfogadnám ezt az egész protestálást, hogyha azok az urak, akik most annyira befogják a füllüket az Ady-entuziaszták állítólagos túlhangossága előtt, hogyha ezek az urak annak idején, amikor Ady becsümlől sokkal nagyobb, sokkal zajosabb, sokkal izléstelenebb zenebonát csináltak Ady ellen, hogyha akkor szintén ilyen energikus protestáltak volna a túlzások és hiszterikus ordítások ellen. Ez fájdalom nem történt meg. Azok a rut és nemtelen hajszák, amelyek Ady egész életén át üldözték, nem szültek semmi visszatetszést, nem váltottak ki semmi tiltakozást a mai objektív köreiből, akik bizony akkor is léteztek már, sőt, részben épen kolompokok voltak ebben a csunya hajszában. Így hát nekik igazán nem volna ma joguk a jó ízlés nevében felszólalni és ügyvédi és kenetteljes filippikákkal újra felvenni Ady ellen azt a harcot, amelyet egykor nyílt és brutális fegyverekkel nem tudtak a saját előnyükre eldönteni.

— Ennyit mondhatok erről az új Ady-harcról, amelynek a vivő egyáltalában nem szimpatikusak és akiknek a támadását eleve elveszett ügynek tartom, amiből rájuk dicsőség nem fog fakadni. Ez csak egy szomorú visszaesés az 1908—1910-es évek hangulatába, amely idők óta pedig már sok víz lefolyt és Ady-nak az alakja kinőt magásra — magásra, egész Magyarország fölé. Ady-nak ez a tusa nem árt, sőt talán egész élete stílusában van, hogy még a sirja körül is dúl a harc, amelynek mindig fatálisán az ő diadalával kell végzödni.

— Hogy az Ady-kultusz hogyan hat a magyar irodalom további fejlődésére, azaz helyesebben fogal-

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEK BEN

Mikszáth-adoma

Régi újságokban olvashatni ezt a józsu anekdotát, amely állítólag szórul-szóra megtörtént.

Abban az időben, amikor Szilágyi Dezső (1840—1901) igazságügyminiszter volt, megszólította egyszer a képviselőház folyosóján Mikszáth Kálmánt (1849—1910):

— Kérlek szépen, gondoskodjál arról, hogy ma délután jelentkezzen nálam néhány jobb lap politikai riportere.

— Mit akarsz velük, kegyelmes uram? Azt akarod nekik megint tanácsolni, hogy kapucineressenek? (Egyszer Szilágyi azt a tanácsot adta az újságíróknak, hogy kevesebbet politizáljanak, amirehogy se értenek, hanem inkább kapucineressenek, amit ők tudnak a legjobban.)

Felelte Szilágyi:

— Holnap nagyon fontos törvényjavaslatot terjesztek be, s szeretném, ha a reggeli lapok már tájékozva volnának róla.

Mikszáth megígérte, hogy küld majd neki »házhoz« annyi újságíró, amennyit csak parancsol.

Közben megkérdezte a »generális«-tól, Tisza Kálmántól, vajjon minő fontos javaslattal lép holnap a Ház elé a nagy cséplőgép?

— Tudom is én? — mondotta Tisza.

— Talán a polgári házassággal jön?

— Nem gondolom, — felelte az ősz államférfi, — mert arról nekem is tudni kellene.

Nos, gondolta Mikszáth, ha olyan javaslattal van szó, amelyről az öreg Tisza nem tud, akkor az nem lehet valami nagyon fontos, és — nem küldött hozzá riportereket.

Másnap aztán a reggelje mellett azt olvasta a lapokban a nagy palóc, hogy az igazságügyminiszter a konzuláris hírszolgálatról szóló törvényjavaslatot fogja beterjeszteni, s gondolta: ezért bizony kár lett volna annyit derék zsurnalisztát Szilágyihoz meneszteni.

Ez azonban a Házban szemrehányást tett Mikszáthnak, amért az ígéretét be nem váltotta. Ez nem igen mentegetődzött, hanem így szólt:

— Olyan emberről már hallottam, kegyelmes uram, aki csak azért csináltatott öklökbe, ragyogó diszruhát, hogy lefotografáltassa magát benne s az unokái erről a képről emlékezzenek vissza, minő kiváló közéleti férfi volt az öregapjuk. De te vagy az első ember, aki akkor kéri magához a fényképészt, amikor csak új cipőszínt vásárolt. Ezért nem küldtem hozzád a fotografust, illetőleg az újságírókat.

Szilágyi Dezső »kivételesen« belátta, hogy »ezutal« nem neki volt igaz.

D'Artagnan-t

akinek teljes neve így hangzik: Charles de Blaatz, Seigneur d'Artagnan, a jeles gascogne-i nemes idősb Alexandre Dumas tette híressé és népszerűvé három hosszú elbeszélésből álló nagy regényciklusában, a *Három Testőr*-ben, a *Husz év múltán*-ban s a *Vicomte de Bragelonne*-ban. Ez az érdekes férfi nemcsak a kiváló író csapatának képzeletének a szülőltje, mint sokan hiszik, de valóban létezett történelmi személyiség volt és csakugyan a testőrök kapitánya (Capitaine aux Mousquetaires) lett, 1610 és 1620 között született és 1673-ban Maestricht ostrománál esett el. A bátorsága és harciútisége is valóban olyan lehetett, aminek Dumas rajzolta, mert épp ez időök egyik történelmírója írta róla 1674-ben: *D'Artagnan et la gloire ont le même cercueil.* (Szabadon fordítva: D'Artagnan és a dícsőség egy-nyamémből született.)

Egész kis irodalom szól róla. *Gatien de Courtils* (1644—1712) három kötetben öröklötte meg a nagy katonai emlékiratát, amelyek Hollandiában három kiadást is értek s később még többször jelentek meg. Amint a kutatás kiderítette, ez nem komoly történelmi mű, sőt az életrajzi részekben inkább apokrif mint hitehirdemlé írás, de a korfestése hü és becses. S ha egyéb érdeme nem lenne mint az, hogy Dumas belőle merítette pompás regénysorozatához az anyagot és üszítözt, már ez is érdem, s a 19. és 20. század olvasóközönsége Courtils urnak is hálás lehet a gyönyörűségért, amelyet a *Három Testőr*-ből s annak folytatásaiból merített.

Annál komolyabb Charles Samaran könyve (D'Artagnan, Capitaine des mousquetaires du roi. Histoire véridique d'un héros de roman. 351. p. Paris, 1912.), amelyet a francia akadémia meg is koszoruzott. Ebből az érdekes és dokumentumokból fölépített könyvből tudjuk meg, hogy d'Artagnan barátai, a híresnemes és lovagias Athos, az atlétaerős és kedvesen jószívű Porthos meg a sima, diplomatalelkű Aramis is éltek, d'Artagnannak a kortársai s valójában a barátai, de minden bizonnyal szintén a király testőrei voltak. A többi már persze — s az érdekesítő kalandok legtöbbször mindenesetre — hozzájuk költötte a fantáziás Dumas pére s az ő hűség munkatársa Auguste Maquet. (1813—1888.)

Athos, akit a regény de la Fère gróf nevének és

rangján szerepeltet, korántsem volt arisztokrata. Meggazdagodott kereskedő-családból eredt (amely csak később tett szert nemességre) s ezt a minden spanyol hidalgót is kielégítő hosszú nevet viselte: Armand de Sillégue d' Athos d' Anteville. Porthos-t, aki Dumasnál a Bracieux et Pierrefonds báró hangzatos címét viseli, a való életben Isaac de Portau-nak hívták, Aramis pedig nemes embernek született ugyan — valódi neve Henri d' Aramitz —, de se Herblay lovag, se vannes-i püspök, se Alaméda herceg, se jezsuitagenerális, aminek a regényről pazar címadohányozással és rangjutalmazással megtette, nem volt. Sőt az az eredeti, hogy épp Aramisnak, amikor meghalt, két fia és ugyanannyi leánya maradt, oly nagyszámu család, aminőt katolikus püspökök és jezsuitagenerálisok nem szoktak hátrahagyni.

De hát épp az ily adatokból tűnik ki, hogy mily kevésből tudnak sokat és érdekeset elővarázsolni a gazdagképzetű írők.

Maga d' Artagnan is nős ember volt a történetben. (A regényben agglégény maradt.) De mert a való életben is oly kópé volt mint a regényben, nem lehet esodálni, hogy a felesége, bár két gyermekkel ajándékozta meg őt, végre is elvált tőle. Valószínűleg meguntta azt a sok hütlenséget, amelyet az ura, a nők e kedveltje, vele szemben elkövetett. A 17. század, főleg Franciaországban és a magasabb körökben, a házassági hűség tekintetében, akár csak ma, nem támasztott valami szigorú követelményeket, ámde d' Artagnan ur még az akkori idők szelleméhez képest is túlcsapodár volt. Egy barátjának az intelmére egyszer így válaszolt:

— Hát tehetek én róla, hogy még ebben a korban is tetszem az asszonyoknak s hogy úgy buknak utánam?

A testőrök kapitánya ugyanis már jól túl volt a negyven esztendőn, amikor a házasság igájába lépett, s akkor bizony — mint ő mondta — már nehéz megszokni a hűséget, amelyet a szeretői sose követeltek tőle.

Egyszer a király, XIV. Lajos, is szemrehányást tett neki, amért oly feltűnően elhanyagolja a feleségét, s a testőrkapitány nem röstelt így felelni a királynak:

— Be nem látom, mért legyenek jobb mint Pölség, akit minden tekintetben a mintaképemül választottam.

A király az ajkára harapott s azontul nem adott morális leckét a kedvelt testőrkapitányának.

Francesco Petrarca

(1304—1374)

akit nem hiába nevezett el az utókor az *első modern ember*-nek, nemcsak kiváló költő és jeles humanista volt, de szellemes férfi is, aki a saját korát messze megelőző eszrit-vel tudta beszélgetés közben fején találni a szöveget.

Épp az ő életének a tartama alatt a pápaság Avignonban székel (egészen pontosan 1309-től 1378-ig), s ebben az időben Itáliából sokan utaztak, sőt voltak akik ki is vándoroltak oda, úgy hogy e délirancia városnak olykor szinte olasz színezete volt.

Történt, hogy egy firenzei bankár, aki ezt a szécessziót egyáltalában nem helyezte s mindazokról, akiket az avignoni pápai udvar Franciaországba csalt, igen rossz véleménnyel volt, üzleti ügyeinek a lebonyolítása végett Avignonba utazott, ahonnan csak mintogy fölesztendő mulva tért a hazájába vissza. Egy társaságban, amelyben Petrarca is jelen volt, kérdezte valaki tőle, hogy a firenzeiek hogy érzik magukat Avignonban?

— Egészen jól, — felelte megvető mosollyal a bankár. — Csak az a bajuk, hogy szegények egy esztendő leforgása alatt mind meghalodulnak.

Petrarca védelmébe akarta venni a honfitársait és azt kérdezte a visszatért utazótól:

— Ön mennyi időt töltött Avignonban?

— Főlesztendő, — felelte a bankár.

— Ugy hát gratulálok, — mosolygott Petrarca. — Ön rendkívül ügyes ember. Hat hónap alatt elérte azt, amiféle más firenzeieknek egész évre van szükségük.

mazva, hogy Ady hogyan hat a magyar irodalom továbbfejlesztésére, ez már nehezebb és komplikáltabb kérdés. Tény, hogy minden nagy szellem, különösen minden nagy művész nyomásztóan hatott közvetlen utódaira. A nagy egyéniségek tényleg elnyomják, szinte lehengerlik az utánuk jövő kisebbeket, ezeknek akarsait. Ez mindig így volt. Az egész irodalom- és művészettörténelem erről tanuskodik. Meg kell fizetni a zseninek. Utána egy-két generáció mindig elpusztul, elsatnyul, vagy legalább is nem éri el a célját. Közvetlenül Michel Angelo után jött egy sereg epigon, elkezdődött a dekadencia az olasz művészetben. Szabad ezért hibáztatni, elítélni Michel Angelot? Felszólalni a Michel Angelo-kultusz ellen, lerántani, lebecsmérelni műveit? Nem, semmi esetre sem, azok ragyogók, istentiek és megtartják glóriájukat! Az epigonok tragédiájáért nem felelős a vezető. Ő nem is akarta az ő tragédiájukat. Az életnek, a fejlődésnek kegyetlen vas szükségyszerűsége hozza magával az ilyen tragédiákat és amelyeket — habár sajnálkozással is — el kell fogadnunk, vigaszt keresve és találva is abban a tényegy ragyogó művész emellé felé hervadhatatlan bábérágát.

Csehov halálának
huszonöt éves évfordulóján

Badenweilerben — Agyugolyót öntöttek a szobrából — Névjegyek a sirján

1914. július 15-én halt meg Badenweilerben, negyven esztendőskorában egy hotelszobában Pavlovics Csehov Antal, a Három nővér, a Vanja bácsi és a Cseresnyés kert halhatatlan szerzője.

A hotel még ma is megvan. Egy orosz újságíró nemrég elzárándokolt ide. Meglelte a 49. számú szobát, de a szoba falai között egyetlen egy emlékre se bukkant. Minden megváltozott, a bútorok, a tapéták, csak az erkély maradt meg, ahol a tüdővészest költő szeretett heverészni.

Éltünk Csehov éreszobra is, melyet 1918-ban emeltek neki. Oroszországban az a hír terjedt el, hogy a háború kitörésekor, 1914-ben a németek ledöntötték a szobrát. Ez nem igaz. Az az igazság, hogy 1916-ban, mikor Németországban oly rettenetes volt az érchány, Csehov mellszobrát is elrekyrdták s agyugolyót öntöttek belőle. (Micsoda különös és tréfiás szoborsors!)

A gránitalap még mindig a helyén van, a parkban. Mindössze egy negyedszázad múlt el Csehov halála óta. A negyedszázadban azonban több történet, mint más évszázadokban: Oroszországban két forradalom tört ki, (1905-ben és 1917-ben), megbukott a cár, uralomra kerültek a bolsevikok. A mai oroszok, akik gyönyörködnek remekműveikben, szinte már széljegyzetek után vágyakoznak, mikor olvasnak a kishivatalnokokról, a vidéki orvosokról, az unatkozó leányokról. (Ezek a típusok azóta teljesen eltűntek.)

Csehov az orosz-japán háború idején halt meg, egy évvel az első forradalom kitörése előtt. Amint Mereskovszkij írja róla: a vihar előtt csendben ő dalolt.

Egy orosz író, Boris Pilnik, meglátogatta Csehov Sirját Moszkvában, a Novodievicsi temetőben. A sir egyszerű. Mindössze ez áll a fehér közn:

Anton Pavlovics Csehov.

De erre a köre a látogatók ráírják a gondolataikat, sok-sok együgyűséget, ostobaságot s izlésteleniséget, mely mintha igazolná Csehov humoros világ-szemléletét, az emberekre való lesújtó véleményét.

Ime, néhány ilyen fölirat:

— Meghaltál, de emlékezeted örökre él.

— Mielőtt Moszkvába mentem volna, hogy kezzeltessenm tőlés lebam, eljöttem ide és meghajoltam porod előtt. Örökre élsz szívemben.

— Sirni akartam sírhalmodon, de szerencsétlenségemre nem hoztam foghagymát.

— Zoe és Koshia ezen a helyen voltak legboldogabbak. (Két szerelmes emlékezete.)

— Csehov, szeretem a Kastankádat.

Pilnicr ezt írja ezekről a föliratokról:

— Az ostobaság és az emberi közönségesség, melyet Csehov egész életében püfölt, még a sirját se kiméli meg.

EUPHOSIL

PARAFFIN THERAPIA

A legújabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, fagyott végtagok és neurálgikus fájtalnak eseteiben. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolások fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részre berlini módszer szerint. Számos köszönetirat. Védők betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektus vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

STEFANEUM

FIUINTERNÁTUS

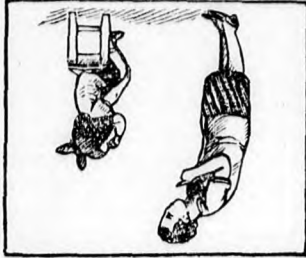
SOMBOR

Legmodernebbül be rendezett in ézet elemi, polgári, gimnázium, tanítóképző és kereskedelmi akadémiát a tozató nővértől részére nemzeiség és vallás-külömbőség u.l.ül. B r t o s s és felvétele az egész iskolavérlatama a t

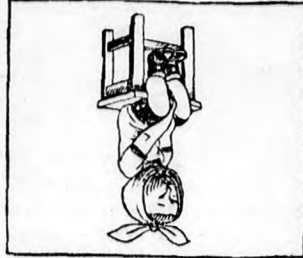
Képes prospektus kívánatra küld az

IGAZGATÓSÁG

S míg dorgálta az anyja,
Pallika megfogadta:
Jaj anyukám, anyukám
Sosem kell méz ezután!

Az édesanyukája
Balzsamot tett arcára. —
Ugye, ugye, kis nyalánk?
Kellert neked a fulánk?

Míg piharig szaladt,
Arcoskája feldagadt...
Jaj beh sajog... jaj, jaj, jaj!
Duzzogott a kis magyar...

A csiny rosszul sikerült:
Egy méhecske kirepült,
Megcsipdészte Pallikát, —
Vitte is Pál az lrbát.

A nagy udvarház megett
Sokáig settenkedett, —
A méhkast megpizkálta,
Belenyúlt a kaptárba...

Pallika csinytevése

Minden lébe fakanal
Nyall Pál,
A lezpakosabb kverek,
Lépes-mézre éhezett...

Találd ki!

Öt hangból áll az én nevem,
S két egész szónak vehetem,
Egyik madár, másik idő,
Nem tegnap volt s nem holnap jó.

Nincs szám, arcom, állam, szemem,
De van fülem, torkom, fejem,
Orrom is van, hegyes, lapos,
Fejemhez nem kell kalapos.

Én nem élek s élő szeret,
Bár rám gyakran vasat veret,
Gazdám legyen buta, okos,
Egyaránt a földre tapos.

Rajtam szalad ide, oda.
Ugy-e furcsa? Ugy-e, csoda?
Ha így sarkam félretöri,
Sarkát töröm én is neki.

Nincsen kezem, nincsen lábom,
Utam mégis talpon járom,
Párosával járok, kelek,
Vajjon, vajjon mi lehetek?

H	tal	o o o o
o	a	o o o o

Domonkos Katóka.

Arany	See	D	o
EEEE	EEEE	o	o
EEEE	EEEE	o	o
EEEE	EEEE	o	o

Horváth Karcsi.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete
Subotica, 1929. augusztus 11. 6

Kirándulás

Pajtások, hát énekeljünk:
trallalá, trallalá,
fürgén, gyorsan meneteljünk
az erdőre, fák alá,
lépdegéljünk nagy vidáman,
dalolgassunk valahányan,
nem kell máma busulás,
éljen a kirándulás!

Az erdőben szaladgálunk,
trilliló, trilliló,
hancurozunk és ugrálunk,
mint egy csapat friss csikó,
a kakuktól kérdezgetünk:
hány évig tart az életünk,
egy év egy kakukolás,
éljen a kirándulás!

Megyünk tömött hátizsákkal,
trellele, trellele,
pecsenyével és kaláccsal
s más egyébvel van tele,
van mit kíván szánk és szemünk,
bőjtöt bizony nem ismerünk,
nem lesz máma koplalás,
éljen a kirándulás!

Szép virágot sokat szedünk,
trolloló, trolloló,
kalapunkhoz sokrot teszünk,
mert kalaphoz ez való,
s ha telik vigan napunk,
hazafelé elballagunk,
s utközben van dalolás,
éljen a kirándulás!

Bár mindnyájan vidámak voltak, mégis kivált közülök egy feketéfirrtos angyalka, aki bizony néha-néha már a pajtáig kocsáig vite a jókedvet. Meg azt is megette, hogy meg-rángálta a pajtásai hajtűreit és nagyokat kacagott rajta, mikor azok bosszusan rázták meg a fejüket. Ez a kis angyalka mindig új játékon törte a fejét és néha messze elkalandozott a tőbitől, pedig a jó úrral hányaszor figyelmeztette, hogy nem helyesen teszi.

Egy szer, mikor a többi angyalka vidáman fűgöcskét ját-mezt, mikor a többi feketéfirrtos angyalka vidám szemecskéi most felig le voltak henyva, a kőnyek mint a gyöngyszemek pe-retek le rózsás arccskáján és a szájacskáján faldalmasan meg megvonaglott. A pajtásai némilyen vették körül.

— Mi történt veled angyalka? — kérdezték részvettel. — Az úrral talán szigorúan szót hoztad?

— Nem, nem — ptyeregte a feketéfirrtos angyalka. — Olyan jó, nem is tud szigorú szavakat mondani. De lát-tam valant, amitől egy fáj nekem itti! — mondta és a szí- vére mutatott.

— Mit láttál testvérekén? — kíváncsiskodtak az angyal- kák. — Talán megszöktek a bátyáink?

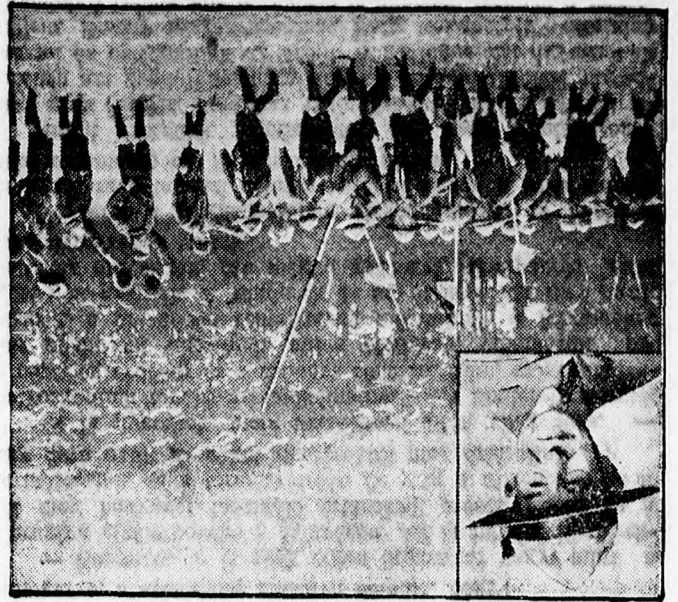
— O, ha csak az lenne! — sóhajtott mélyet a fekete- firrtos angyalka és szomorúan leült a felhő szélére. A töb- biek körül ülték.

— Mond el hát, mit láttál angyalka — talán meg tu- dunk vizsgálalmi.

Es a kis, feketéfirrtos angyal beszélni kezdett halkán, szomorúan.

— Mikor jászami kezdtek, messze elszaladtam, mert arra gondoltam, hogy majd jól megijesztelek mindnyájatokat, ha hirtelen közétek rontok. Amint szaladtam, szaladtam, fel- höröi felhőre ugrálva, valahonnan a nagy messzeségből pi- ciny lámpácskákat láttam ragyogni; olyanok voltak, mint a csupa kis piros sziv fényelt volna felem. Kíváncsian meg- álltam és néztem, mindig jobban előrehaladva, hogy lassan mi lehet az. Szerettem volna ott lenni a fények között és sor- ba megismogatni őket a kezemmel, mert olyan szép piro- sak voltak és úgy melegek. És ahogy ott álltam és min- dig jobban kíváncsoztam a fények után, azok lassan köz- lebb jöttek. Egyszerre megálltam, hogy nem világító szí- lebb jöttek.

As angol cserkészek-versegyek. Most folynak Angliában a nem- szaki cserkészek-versegyek. Képnk a cserkészek felvonulását ábrázolja. A sarokban Robert Baden-Powell, a cserkészek vilá- egyesületének elnöke.

nak és hogy a pufogás se árvutól származott. Képzelték, mi pufogott? ... Egy irtózatos nagy futball-labda. Az unokám nagyot kacagtak öregembereim feljemenem és ők is beálltak a jászó kompánijába. Az Timus lett a cen- tresszár és olyan gölt rugott, hogy a nadrágja is elrepedt. En meg nézgettem az izgalmas futballozást és tápsoltam a meccs-banokknak.

Hazafelé elmeséltem a gyerekeknek, hogy annakelotte hirt-hamva se volt a futball-labdának. A cserkésztől meg pláne a mese se mesélt.

— Hát ti nem jászottatok, öregapus, mikor te gyerek voltát? — kérdezi az egyik unokám.

— Jászottunk bizony mink is, bogaram. Jászottunk mélt, amikc magyarrul kifutós volt a neve.

REJTETTKÉP

Hoi van a tyuk anyó?

leitek, testvéreitek. Irjátok reá, hogy boldogok vagytok itt és ne higgyék azt, hogy örökre elszakadtatok egymástól. Irjátok reá, találkozní fogtok még, öröm és boldogság között. És ir- játok reá azt is, hogy aki elolvassa a felhőre irt üzenetet, to- vábbítsa azt minden szülőnek, akinek meghalt a gyermeke és boldogtalan.

Es az angyalkák hálásan megköszönték a jó tanácsot, siettek a fehér felhőhöz, hogy ráírják az üzenetüket.

Kint feküdtem a napsugaras erdőszélen és néztem az ezerszínű őszi lombokat. Egyszere halványodni kezdett a nap- fény és ahogy csodálkozva néztem a tiszta kék égre, hogy meglássam mi okozza a napsugarak eltűnését, — ragyogó, fehér felhőt vettem észre, amint lassan uszott a magasság- ban és fényével elhomályosította a nap sugarait is. És amint néztem ámuló szemmel e fénylő fehérséget, megláttam rajta az irást. Nagy, ákombákom, gyerekes betűkkel volt odavetve a levél és alatta millió és millió aláírás. Csupa meghalt, bol- dog gyermek neve.

Megteszem a kívánságukat, ime — továbbítom nektek a kedves, vidám, megnyugtató üzenetüket. Mondjátok meg anyának, apának, hogy a meghalt kis gyermek lelke él, bol- dog — de szomoru lesz, ha bánkódnak miatta.

szárral úgy elagyabugyáltam, hogy most nem tud ülni. Még a vacsoráját is állva ette meg. Mordizomadt!

Ezzel bevégzem leveletemet, amelyhez hasonló jókat kívá- nok és maradtam teljes tisztelettel: **Morgó Mackó** nemzeti ur.

HARMADIK LEVÉL,

amelyben megtudjuk, hogy **Morgó Mackó nemzeti ur a ga- lambtenyésztésre adta magát, mert részt akar venni a ga- lambkiállításán, de az egészségből még sem lett semmi s a végén megint csak Muncurkó húzta a rövidebbet.**

Mordizomadt!

Kedves gyerekek, édes pajtásaim, ne botránkozzatok meg rajta tulságoosan, hogy megint csak káromkodással kezdem a leveletemet. A káromkodás esuf dolog és ti ne is szokjátok meg. De én már olyan öreg medve vagyok, aki nem tudom leszokni azt és nekem mindig muszáj káromkodni, ha mérges vagyok. Most pedig úgy tombol bennem a dühösség, hogy azt ki sem tudom mondani.

Most másodszer jártam meg szárnyas állatokkal.

Első izben a gyöngytyukokkal jártam meg. Ezt már meg irtam nektek első levelemben. Emlékeztek rá, ugye, hogy gyöngytyukokat neveltem, de fölfalta azokat a gonosz róka. Akkoriban leginkább azért bosszankodtam a dolgon, mert azt hittem, hogy a gyöngytyuk drága gyöngyöt tojik, de amióta megtudtam, hogy ezt nem cselekszi, hát lemondtam róla, hogy tovább foglalkozzak a gyöngytyukokkal.

Hát gyöngytyukkal nem is foglalkoztam, hanem foglal- koztam egy másik szárnyassal, a galambbal. De ez a pasz- szióm is csak bosszankodással és felsüléssel végződött. Mord- izomadt!

Ugy kezdődött a dolog, hogy az Erdei Hirtrombita című ujságban azt olvastam, hogy a városban nagy galambkiállítást rendeztek. A kiállítást megtekintette a király is és a legszebb galambok tulajdonosai díjat, kitüntetést és elismerő oklevelet kaptak. Gondoltam magamban, a galambtenyésztés uri fog- lalkozás és ha majd lesz megint valahol galambkiállítás, én is résztveszek rajta. Biztos voltam benne, hogy díjat és oklevelet nyerek a kiállításon, de még jobban reméltem azt, hogy sike- rül majd kitüntetést kapni és már előre örömmel néztem a kabátom felső gomblyukára, amelybe majd beleakasztom a kitüntetést, amit kapni fogok.

Elhívtam az erdei Harkács Mátyást és kopácsol-

Es apuska ezt mondta:
— Hogy beszélhetsz ilyen Lilikét Katóka már nem éli!

De anyuska szomorúan mondta:
— Anyuskám, itt van a Katóka, itt mellettem.
összecsókoltam őket. A nővérem, a Lilike örömmel kiáltott fel.
Vértem. O, hogy megörültem neki! Hozzájuk szaladtam és
dombocskák előtt ott állt a mamám, meg a papám és a test-
nyáimkét. És egyszerre megálltam a magam nevével és a
mi nevéinket láttam rajta! A fiadét is, meg az övét is, mind-
az irást is, a dombocok fejénél álló kőlapokon. Testvéreket! A
strásokat, panaszokat hallottam és lassan el tudtam olvasni
fejem fölött! Mindig szomorúbb, mindig kétségbeesettebb
lángja melegeit a kezét és vidáman tovább mentem. O, bár ne
— Kacagom kellett rajta, amíg azt hitte, hogy a gyertya
a kezét — idáig melegeit, a kezemen érzem!
ujra a bánatos férfi, aki nem vette észre, hogy megcsókoltam
— Milyen forró ennek a gyertyának a lángja — mondta
En is csak ezt mondhattam volna.
mora férfi kezét, mert helyettem mondta ezt az asszonynak.
olyan örömmel szállott meg, hogy meg kellett csókolnom a szo-
— És az én szívemből elillant a szomorúság és egyszerre
társaságában és a jó örangyal vigázza reá.
fejtől beszéltem. — Fent van a jó Istenem, a többi angyalkák
— Ne mondod drágám, hogy nem éli — hallottam most a
vigasztaltam.
tem volna odamenni a feketetűhöz asszonyhoz, hogy meg-
— Az én szívem olyan nehéz lett, mint a kő és szeret-
szeme könnyel és a szíve bánatos vágyakozással.
kánk. — és elővette azsekkendőjét, mert nagyon meglelt a
— Már egy fél éve, hogy nem éli a mi drága kis Bélus-
mondta a mellette álló síró férfinek:
megérthetem őket. Egy fekete ruhás szomorú asszony ezt
zeltől láthatam mindent, hallhattam az emberek beszédét és
egyszerre én magam is ott voltam a kertben és egészen kö-
ért kell sírnom a felváltozott dombocskák előtt. És akkor
vansiságom mindig nagyobb lett szeretteim volna tudni, mi-
hosszu fekete fátalos kétségbeesésbe börtönözött őket. A ki-
dalimat szívből, ami elkergette a vidám gondolatokat és
emberekkel, akik sírtak a dombocok előtt — és láttam a fáj-
bocskák fele volt virágokkal és gyertyákkal, a kert pedig tele
között egy nagy kertben, kicsi dombocok felett. Minden dom-
bocok — és láttam, hogy virágok között égnek, sok-sok virág
tam, nem volt szabad játszaniom velük — gyertyának hívják
vecskék, hanem gyertyák. Igen, — mikor kis gyermek volt-

— Anyuska, gyereink haza. Lilikét tulságosan felizgatja ez a nap, — nem neki való. Lilikém, — Katókat már nem láthatod, mert ő már nincs. Soha, soha nem láthatjuk többé! — És nagyon erősen sírni kezdett.

— Ó, hogy fáj a szívem! Kiáltoztam, itt vagyok, hogy gyönyörű játékok között boldogan élünk itt fent mindnyájan, — de nem hallották a szavamat. Megcsókolták a kölapot amin a nevetem olvastam és lassan elmentek.

— Én csak álltam ott egy ideig, utánuk bámulva, aztán sétálni kezdtem. A szívem mindig szomorúbb lett, mert az emberek beszédéből megértettem, hogy ők nem tudják azt, hogy mi élünk itt fent és hogy milyen boldogok, vidámak, gondatlanok vagyunk. És egyszerre vágyódní kezdtem utánatok és akkor hirtelen megláttalak benneteket, amint ültetek az arany szegélyű felhőn és visszatértem hozzátok.

A kis feketefürtű angyalka lehajította ujra fejét, a könnyei végigpergett az arcán, mint csillogó gyöngyöcskék és most már vele sírt a többi angyalka is.

— Mit csináljunk, mit csináljunk? — törték a fejüket. — Hogy mondjuk meg anyuskának, apuskának, hogy mi itt élünk és olyan jól, olyan boldognak érezzük magunkat, mint ott a földön soha!

A kis új angyalka sírt a legjobban. Szepegve kérdezte:

— Az én nevetem is láttad egy kövön?

— Láttam angyalkám, pedig igazán nehezen tudtam elolvasni, mert egy asszony és egy férfi átkarolva tartotta és úgy hullott rá a könnyük.

— Az én anyuskám és apuskám könnyei! — Sírt a kis angyalka. — Megyek a jó örangyalhoz és tanácsot kérek tőle. Nem lehetek addig itt boldog és vidám, ameddig ők szomorkodnak.

A többi angyalka örömmel ugrott fel.

— Igen, igen! Menjünk a jó örangyalhoz, ő mindig tudja hogy mit csináljunk, ő találja ki a legpompásabb játékokat, most is tudni fogja majd, hogy mit tegyünk!

Az örangyal komolyan hallgatta őket végig és szigorúan mondta a kis, feketefürtös angyalkának:

— Helytelenül tetted, hogy levágyódtál a földre. A büntetésed megkaptad, — a szíved bánatos lett, de bánatos lett a többi angyalkáé szintén és én nem akarom, hogy ők ártatlanul szenvedjenek. Az ő kedvükért megbocsájtok neked és megmondom mit tegyetek. — Egy pillanatig gondolkozott, aztán így szólt:

— Irjátok rá egy fehér felhőre, hogy ne sirjanak a szül-

akkor látjuk, hogy voltaképpen nem török vitéznek lármáz-magad, rohan ám az ágyuk felé. Persze utána sejtünk és delem színhelyéről, de Emrus unokám uccu nek, vésd el ágyusgolyó belseik üdölk. Odébb is akartam iszkálni a vesze-vétem. Bizony megsejpepente, hogy valamelyik csintalan tak fel és ostromolják az erdőt. A puffogásokat ágyuszonak-leneben azt gondoltam, hogy talán a hajdani törökök támad-szer csak lármát, hatalmas puffogásokat hallunk ám. Hirté-Ámmt megyünk, mendegélünk egy hegy oldalán, egy-után valamennyien fölkerkedtünk sáfára.

No, erre a fölvilágosításra elcsöndesedtek az unokám és mivel szép tavaszi délután volt, az uszóna bekebelezése valamilyen régen voltak.

kerestek maguknak. Ma még a gyerekek se olyanok, mint gözhaiók hasítják. A tündérek és az óriások hát más hazát bognak, a levegőben repülőgépek zakatolnak, a folyamokat felé gözkocsi vágatnak, autók pöfögnek, villamosok ro-n a néptelen erdőket és a csöndes tónákat. Lám, most minden-pajkoskodtam tovább az unokáimmal. — A tündérek szeretik — Ja gyerekek, most másképpen áll a világ sora, — egy árva betűt se holmi tündérektől meg óriásoktól.

természetem, se a természetrajz, de meg a történelem se ír-ról meg hegyeket taszáló óriásokról mesél. Pedig se a-Furugya cigánykóvacs a faluvégben. Az is mindig tündérek-Nagyapa, te is csak olyan impozitor vagy, mint a simogatva, a szemembe kacagva mondja, hogy:

— hihetetlenül rizza szösze bukását és ősz szakállamat történelembe és a természettanba, tehát nagyvesszi ember, keknék, hogy az Emruska unokám, — aki már beleköszött a-Néha-néha olyan kacskaringós mesét mondok a gyere-szonjt fogott egyszer a Bakonyban.

tuszkától, aki egy hétszergörbe odvas fában tündérkisasz-nak a hős Nefelisz Jancsától meg a ragyásképi Szikra Pes-szoktam kihuzni, ahol pipáljatok és mesélgetek hét unokám-Mint afele öreg ember, a telet a kályha mellett a sutton-szintén ti is hallottatok valamit.

őreg, mint a százesztendőös jóvendőmondó, akinek záporcsi-Bizony én már öreg legényke vagyok. Majdnem olyan

KIRÁNDULÁS

tattam magamnak vele egy pompás galambducot. Olyan gyönyörű volt ez a duc, hogy nem is duc, hanem galambpalota volt.

— Büszke lehet minden galamb, — gondoltam magamban, — amely ebben fog lakni. No de nekem csakis elsőrendű szép galambjaim lesznek és bizony megérdemlik, hogy szép ducuk legyen.

Az Erdei Hirtrombita hirdetései között böngésztem és kerestem olyan városi céget, amely galambok árusításával foglalkozik. Találtam egy madárkereskedésnek a címét, amely azt hirdette magáról, hogy a legszebb fajgalambokat árulja.

Előszedtem a levélpapíromat, tintát, tollat és nekigyűrűköttem az írásnak. Kivettem a tintás üvegből a dugót és belemártottam a tollat, de bizony az nem fogott, amikor a papíron végighuztam vele az első vonalat. Persze, hiszen ez természetes is. Nagyon is ritkán irok és így nem csuda, hogy a tinta beleszárad a kalamárisba. Bekiáltottam a gazdasszonyomat, Hümmöge Zsuzsánát és ráparancsoltam, hogy hozzon egy kis ecetet.

— Hümmüm, — hümmögött Hümmöge Zsuzsánna néne és kitotyogott a szobából.

Nem sokára hallottam, amint papucsában az ajtó elé csoszogott. Belépett és egy fehér kendőt tartott elém, amely víz volt és csak úgy áradt belőle az ecetszag.

— Tessék, nemzetes ur, — mondotta Hümmöge Zsuzsánna.

— Mi ez, mordizomadta? — mordultam rá.

— Ecetet kért a nemzetes ur, — mondotta Hümmöge Zsuzsánna, — a nemzetes urnak pedig mindig akkor kell az ecet, amikor a feje fáj, mert olyankor ecetes borogatást rak rája. A feje pedig akkor szokott a nemzetes urnak fájni, ha lumbolt. Már pedig tegnap este ismét elment a kocsmába és csak ma reggel érkezett haza. És most, hogy ecetet kért a nemzetes ur, biztosra vettem, hogy ujból fáj a becses kobakja és odakint a konyhán mindjárt meg is csináltam az ecetes borogatást, mert nem akartam, hogy a nemzetes ur bajlódjon vele és különben is olyan ügyetlennek tetszik lenni, hogy beecetezné nekem az egész szőnyeget, mint a multkor is megtette.

— Mordizomadta, — kiáltottam Hümmöge Zsuzsánára, — ne lefetyeljen nekem itt annyit, maga vén satrafa! Nem ecetes borogatást kértem, hanem egy kis ecetet, mert bele akarom önteni a tintás üvegbe, hogy felolvassam vele a beszikkadt tintát.

FOLYÓIRATOK

Sakespeare szerelmi életéről irt mélyen járó érdekes tanulmányt Hevesi Sándor az *Uj Idők* új számába, amely közli a lap szerkesztőjének Herceg Ferencnek »A vöröshajú hölgy« című vidám elbeszélését, Zilahy Lajos megrázó erejű, nagyszabású regényét, Emőd Tamás versét, Krónikás ötletes cikkét, »Az új szegények« című angol regényt, Ole Stefani izgalmas detektív történetét, Berend Pál csevegését, az *Uj Idők* receptpályázatának legjobb receptjeit, továbbá a lap mellékletén népszerű rovatait, A szerkesztő üzeneteit, a Rejtélyrovatot, Kertészetet, Gasztronómiát, Szépségápolást, s a művészi és időszertű képek gazdag sorát. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 80 dinár. Mutatványszámot bárkinek szívesen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI. Andrásy-ut 16.

Bambi, az őz

Félix Salten regénye

Az ember rendszerint visszaél az állatokkal: vagy elkorcsosítja őket és disztárgyat csinál belőlük, vagy ugyanugy kizsákmányolja őket is, mint embertársait, ha azok hatalmába kerülnek. A kutyából rabszolga lett, a macskából szobadisz, a kanariból hangszer, a papagályból gramofon, a lóból közlekedési eszköz, a majomból artista, az elefántból teherhordó, a tehénből éléskamra és a galambból póstás. A preletárnegyedek gyermekei kivül a legszomorubb látványt azok az állatok képezik, amelyeket »környezetébe fogadott« az ember.

Nem sokkal jobban bánt el az állatokkal az irodalom sem. Az ember loigázta az állatot, az irodalmi megbecsülettel. Az állatirodalom sokezer éves multja tekinthet vissza — a szerep, amit benne az állat kapott, minden korokban száználmas volt. Már Aesopus azzal rágalmazta meg az állatokat, hogy emberi tulajdonságai vannak... A középkorban pedig azért virágzott fel az állatirodalom, mert emberekről nem volt tanácsos írni. Akkoriban máglyával jutalmazták volna a naturalista írókat s ezért inkább szimbolizáltak lettek.

*

Nemrégiben egy új állatregény jelent meg a magyar könyvpiacra: Félix Salten »Bambi«-ja. S ebben a regényben a maga becsületes tisztaságában jelenik meg az állat: nincsenek emberi tulajdonságai, nem játszik szimbólum-szerepet, — s mégiscsak nem is behódolt rabszolgálatnak a regény szereplői, hanem becsületes, erdőben élő »vadak«.

A regény hőse: Bambi az őz. Az ő születésével indul a regény és azt írja meg, mint fejlődik Bambi játékos özikéből komoly őzbakká. Méltóságáteljesen suttogó erdőben és napsugaras kacsagó mezőkön telegy Bambi gyermekkor. Barátai az erdő állatai és madarai. Ideáljai a koronás őzbakkok. Nincsenek emberei gondolatai és érzései: ösztönösen örül, szomorkodik, fél, ugrál, menekül.

Csodálatosan tiszta és bámulatosan természetes írás ez a regény. Ugyanannyira himnusz, mint az assisi szenté, — csak prózában van megírva.

Még a regény etikája sem emberi etika: a serdülő öngyerekek természetes egyszerűséggel hagyják el az anyjukat, az apjukat nem is ismerik, vadász golyójától talált élettársukat elhagyják, — a maguk természetes, ösztönös állati életét élik. S éppen ebben van ennek a regénynek a kivételes értéke: egy emberi gondolkodásmódon, etikán túli életet mutat és elhítteti, hogy ez az élet igazi élet és megmutatja, hogy ez az élet szép.

Ember nem is szerepel ebben a regényben. Néhol feltűnik, mint távoli és titokzatos ellenség, — de mi van azon a ponton, hogy élőlény számításba vehessék az állatok. Ebben a regényben körülbelül olyan szerepet játszik az ember, mint amilyet a mi életünkben a földrengés, az árvíz vagy a villámcsapás.

Az ember, a vadász megjelenik az erdőben, gyilkol és aztán megy a maga útján tovább. Elemi csapások számít, félnek tőle, s ha elment, elfelejtik.

*

Az emberekben nagy adag vágyakozás él az állati természetes élet után. A biblia, amikor az ideális állapotot írta meg, a természetben, az állatok között helyezte el az embert és az állati sorból való kiemelését matatta meg büntetés gyanánt. A középkori szent visszatért az egyetemes állati társadalomba: beszélgetett az állatokkal és a madarakkal; testvéreinek nevezte őket. A francia Rousseau filozófiát irt a természethez való visszatéréstől és Viktor Hugo esztétiként felment egy hegytetőre, hogy elbucsszon a lenyugvó napól.

Az embernek ez az örök és megvalósíthatatlan nosztalgia szólal meg Félix Salten regényében is. Ő nem álmodik visszatérésről, — de lelkesedik a többi állatokért, amelyek még a természetben vannak. S az ember, a költő az állat, robotos munkára kényszerített, teóriatörvényekkel és illemlakodákkal körülzárt

száználmas pária úgy issza ezt a regénysorokból előtűnő életet, mint valami mesebeli fiatalítóforrást.

Tulajdonképpen nem is regény ez, de mese, — s az elfáradt embernek szüksége van a mesére. Az em-

ber pedig, a néhány évezred alatt, ami azóta telt el, hogy kijött az erdőből és házat épített magának, nagyon elfáradott...

J. L.

FILM-HIREK

Mi készül a filmvilágban? Lázás munka folyik mindenfelé a gyárakban. A beszélő film körüli bizonytalenség folytán a gyárak sokáig tétlenül vártak, míg most miután látják, hogy a beszélőfilm kilitásai erre az esztendőre még igen gyengék, teljes erővel láttak hozzá, hogy a mulasztottakat behozzák. Éjjel-nappal dolgoznak a műtermekben. A színészek fáradhatatlanul állnak a gépek előtt, mert szeptember már nincsen messze és a mozikkal film kell. Rengeteg filmnek kell elkészülnie, hogy azt az irt betöltés, amely Európát még egyelőre elválasztja a beszélőfilm megjelenésétől. Csak egy film készül nyugodtan terv szerint. A Trojka Strizevski rendező hatalmas műve, amelyre már hónapok óta készültek és amelyet még a beszélőfilm konkurenciájával szemben is néma filmként akartak elkészíteni. A film tárgya mindenképen alkalmas arra, hogy tömegeket vonzzon és felépítése több mint 10 millió dinárba kerül. Ez a film lesz a jövő idény egyik leghatalmasabb attrakciója, amelyre a szakkörök és a közönség is egyaránt feszült érdeklődéssel vár. — Orosz rendező, orosz színészekkel, orosz statiszták tömegeivel csak szepet és nagyot alkothat különösen akkor, ha ez a munka egy Strizevsky kezében van, akinél nagyobb virtuozus nincsen is a jelennek. A Trojka november hó előtt aligha lesz készen.

Kevés lesz a film az új idényben. Hogy mennyire komoly méreteket öltött a beszélőfilm föllétele folytán a néma filmhiány, arra érdekesen világít rá a Film Kurir kimutatása. Míg tavaly január hó 1-től július végéig 112 film készült el a német gyárakban, addig az idén csupán 63 új német műsor került ugyanennyi idő alatt a cenzura elé. Ez tehát 50%-os visszaesést jelent, ami erősen érezhető lesz az 1929—30-as

idényben és komoly gondot okoz már most a mozikkal, miként fogják fedezni szükségletüket? Hogy mennyire komoly a helyzet, arra rendkívül jellemző az a tény, hogy például a Vajdaságban már hetek óta felfűzött erővel dolgoznak a filmvállalatok és a Mosinger-filmvállalat a mozgósínházak intenzív filmkereslete folytán kénytelen volt most a nyár derekán személyzetét szaporítani és munkahelyiségeit kibővíteni. Különösen Zoro és Huru, Harold Loyd, Harry Liedtke, Petrovics Szvetiszláv, Ken Maynard, Billie Dowe, Oliwe Broock, Junkermann, Nagy Kató filmjeit sietnek a színházak maguknak mielőbbre biztosítani.

A mozikkal Japánban. Nippon országában kerek 1000 mozgósínház van. 165 millió látogatója volt ezeknek a színházaknak 1928-ban és a japán filmgyárak 800 filmet gyártottak közönségük számára. Külföldi film Japánban nem igen jöhet be. A publikum különleges ízlését csak a hazai gyárak elégitik ki. Az egyetlen nagy Jannings-film »Az elsodort ember« volt az egyetlen idegen márka, amely az ottani mozivásznakon lepergett. Egyebekben történelmi tárgyú erősen nacionalista izü filmeket produkálnak, legtöbbször drámákat és csak elvétve kerülnek bemutatásra vígjátékok.

Szeptember 15-én indul meg az új idény. A nagy meleg következtében egyre jobban toldódik el az új idény kezdete. A legtöbb mozgósínház a Vajdaság területén az új idényt szeptember hó 15-én kezdi meg hivatalosan. Amint már több ízben irtuk meg ezen a helyen, a legtöbb mozgó Luciano Albertini Tempo! Tempo! című látványos filmjével, vagy Petrovics Szvetiszláv Trenk bárójával, Harry Liedtke Fekete domonórával, Heltaf Naftalin című vígjátékával, vagy Zoro-Huru új Afrika filmjével nyit.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ TÖRTÉNELMI REGÉNYPÁLYÁZATA

Szeptember 1-ig hosszabbítottuk meg a pályázat határidejét

A Bácsmegyei Napló — mint ismeretes — a tavasszal történelmi regényre hirdetett pályázatot. A pályázat határidejét eredetileg augusztus 15-ikében állapította meg, azonban most több oldalról hozzánk intézett kérésnek engedve

a történelmi regényre kilrt pályázat határidejét szeptember 1-ig meghosszabbítottuk.

A pályázat, amely a magyar irodalom istápolásán túl a szerb-magyar közlekedést is szolgálja szerencsére, nem korlátozza a pályaművek terjedelmét és nem köti ki bizonyos tárgynak a feldolgozását sem. Minden olyan eredeti regény, amely a történelemből meríti anyagát, tekintet nélkül, a korszakra, vagy más szempontokra, résztvehet a pályázaton.

A pályanyertes mű szerzője 5000 dináros jutalomban részesül, a második díj 3000, a harmadik 2000 dinár.

Természetes, hogy a díjakat csak abszolút becsü művek kaphatják meg. A pályadíjnyertes regényeket a Bácsmegyei Napló közli és könyvvalakban való kiadásuk külön megállapodás térgyára lesz. A pályamunkákat a lehetőség szerint gépirással kell beküldeni úgy, hogy azok legkésőbb szeptember 1-én reggel Szubotićra érkezzenek. Jellegés levél mellékelésére nincs szükség, hanem a szerző később is igazolhatja magát.

A bíráló bizottság tagjai Debrecezeni József, Petényi József és Radó Imre

és a zsüri jelentését október hónap folyamán tesszük közzé.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 11.

BEOGRAD 11: Gramofon. 11.20: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofon. 13.15: Újsághírek. 17.30: Népdal délután. 20: Szonon-est. 20.40: Rádiózenekar hangversenye. 21.40: Felolvasás a régi Beogradról. 22: Pontos idő. 22.10: Fuvószenekar.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 17: Délutáni hangversenykövetítés. 20.35: Esti hangverseny. 22: Táncczene.

WIEN 11: A bécsi filharmónikusok zenekari hangversenye. Követítés Salzburgból. 15.30: Délutáni hangverseny. 18: Mendelssohn-dalok. Enckli: Pruss A kamarazene. 18.30: Rádió-trió. 20.15: Operatrézletek.

BERLIN 6.30: Reggeli hangverseny. 8.55: Harangjáték. 9: Templomi zene, majd harangszó a berlini domból. 11: Gramofonhangverseny. 11.30: Eőadás szülők részére. 13: Déli hangverseny. 14.30: Gramofonzene. 15.30: Mesék. 15.50: Követítés a stúdióból: alkotmányünnep. Utána szórakoztató zene. 18.15: A német evezős bajnokság eredménye. 20: Követítés az állami operából: Az alkotmányünnep. Berliner Philharmonisches Orchester. Utána táncczene.

BRESLAU 8.45: Harangszó. 9: Reggeli hangverseny. 15.30: Délutáni szórakoztató műsor gyermekeknek és felnőtteknek: mesék, hangverseny és szavalás. 18.25: Dalok zongorakísérettel.

BRNO 7: Reggeli hangverseny követítése. 9: Templomi zene. 10.30: Katonazene követítése. 11: A salzburgi ünnepi játékok követítése. 19: Fuvószenekari hangverseny követítése. 20.30: Hangverseny követítése.

KATOWICE 11: A salzburgi ünnepi játékok köz-

vetítése. 17: Népszerű zene. 20.30: Hangversenykövetítés Warszawából. 22.45: Táncczene.

KÖLN 7.30: Szabadtéri hangverseny követítése. 9: Harangszó. 12: Az alkotmányünnep követítése a berlini stúdióból. 17.30: A német—svéd vízipóló mérkőzés követítése. 20.15: Az alkotmányünnep követítése Münsterből, utána kamarazene. A műsor után hírek, sporteredmények és táncczene.

KÖNIGSBERG 12: A birodalmi gyűlés alkotmányünnepének követítése Berlinből. 13.05: Déli hangverseny. 16.15: Délutáni hangverseny. 18.45: Követítés Berlinből. 20: Az alkotmányünnepségek követítése a berlini operából.

LEIPZIG 8.30: Templomi orgonahangverseny. 9: Reggeli hangverseny. 11: A salzburgi ünnepi játékok követítése. 15: Gramofonzene. 16.30: Szimfónikus hangverseny. 17.30: A német—svéd válogatot vízipólómérkőzés követítése.

MILANO 10.40: Egyházi zene. 12.30: Déli hangverseny. 16.38: Délutáni hangverseny. 20.30: Leoncavallo »Bajazzók« című operájának követítése.

PRAHA 7: Reggeli hangversenykövetítés Karlsbadból. 9: Templomi zene. 11: Követítés Salzburgból: Zenekari hangverseny. Strauss János műveit vezényli Clemens Krauss. 18.05: Német követítés. Vidám dalok. 19: Fuvószene. 20.40: Könnyű zene.

STUTTART 11: Alkotmányünnep. 12: Követítés Berlinből. 14: Mesedélután. 17: Szórakoztató zene. 20: Alkotmányünnep követítése a berlini operából.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Református Istentisztelet. 11: A salzburgi ünnepi játékok keretében a wien Filharmóniai Társaság hangversenye Salzburgból. (Johann Strauss-hangverseny). 16: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásje-

intés. 17.30: A budapesti államrendőrség zenekarának hangversenye. 19: »Nem tudok én zsidó nélkül élni« főbb énekszámai. 20: Sport- és löversenyeredmények. 20.25: Szimfóniadarab a Studióból. »A Noszty fiu esete Tóth Marival«. Vigjáték négy felvonásban. Utána kb. 22.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 12.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.30: Rádió jazzband. 18.30: Anka Godjevac előadása a nők életéről. 20: Rada Domanović műveiből részletek. 20.30: Rádiókvartett. 21.35: Pontos idő. 21.40: Citerakoncert. 22.30: Gramofón.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Idegen állomások műsorának közvetítése.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny. 21.30: Esti jazzhangverseny.

BRESLAU 9.15: A reklám-világkongresszus ülésének közvetítése Berlinből. 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Gerhart Hauptmann: »Fuhrmann Henschel« című színművének előadása.

KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 20.30: Hangversenyközvetítés Warszawából. 22.45: Táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Zenekari hangverseny. 20: Offenbach két egyfelvonásos operettjének közvetítése a Studióból.

MILANO 11.15: Délelőtti zene. 12.35: Déli hangverseny. 16.30: Gyermek rádiója. 17: Jazz-band. 20.30: Operettrészletek.

PRAHA 11.30: Gramofónhangverseny. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. (Jazz). 20: Hangverseny Janacek emlékére. 21.15: Zenekari hangverseny.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalozgezed zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házitriójának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 14.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 16.20: Özv. Pósa Lajosné Pósa bácsi meséiből olvas fel a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Benedek Rózsi előadása: »Nyaralás a régi, jó időkben«. 17.40: Szórakoztató zene. 19: Szabó Mária novellái. 21.45: Pontos időjelzés, hírek. 21.40: Gramofónhangverseny (művészlemez).

KEDD, AUGUSZTUS 13.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 1.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Ujsághírek. 17.30: Vojin Puljević saját műveiből olvas fel. 17.55: Rádiókvartett. 20: Szerb-német dialóg. 20.35: Népdal est. 21.40: Pontos idő. 21.50: Az újságírás jelentőségéről. 22.15: Színelőadás: »Tango«. 22.45: Rádiókvartett.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Esti hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 19.30: Spanyol népdalok. 21.25: Könnyű esti zene.

BRESLAU 14.35: Meseóra. 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Szimfónikus hangverseny, énekszámokkal.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny és német közvetítés Prahából. 19: Toronyóráítás, újsághírek, utána tánczene, eszperantó-előadás és zongorahangverseny Prahából. 22.20: Kávéházi zene.

KATOWICE 16.30: Gyermekóra. 17: Gramofónzene. 18: Népszerű zene. 19.50: Közvetítés a posnani operából.

LEIPZIG 15.15: Könnyű gramofónzene. 16.30: Bécsi operettrészletek. 20.05: Népszerű hangverseny. 22: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, sport, majd tánczene.

PRAHA 11.30: Gramofónhangverseny. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Táncczene. 20.15: Esti hangverseny. 20.30: Zongorahangverseny. 22.20: Kávéházi tánczene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A budapesti államrendőrségi zenekar fúvósvezetékének hangversenye. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A hangverseny folytatása. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny további folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Dr. Meister Ferenc előadása. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.30: Szmirnof Szergej »Volga« orosz balladák-zenekarának hangversenye. 18.30: »Itt üzen a rádió?« 19.30: A székesfővárosi zenekar hangversenye. 21.10: Lakos Tibor és Mocsányi László zenehumoristák hangversenye. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, AUGUSZTUS 14.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Ujsághírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.30: Ujsághírek. 17: Mesedélután. 17.25: Rádiókvartett. 18.25: Felolvasás német írók műveiből. 20: Előadás a filmről (Vojin Djordjević). 20.30: Esti koncert. 21.30: Pontos idő. 21.40: Felolvasás Turgenyev műveiből. 22: Rádiókoncert.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Közvetítés Ljubljánából.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 17.45: Vidám mesék. 18.15: Ének- és zongorahangverseny. 20: Operarészletek.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 18.30: Zenei előadás. 20.15: Kabaréelőadás. A műsor utolsó száma Szőke Szakáll: »Vonósnyégyes«-ének előadása.

BRNO 16.30: Délutáni hangverseny. 17.30: Közvetítés Prahából. 19: Toronyóráítás, újsághírek, majd a

csehi filharmonikusok hangversenyének közvetítése Prahából.

KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 18: Népszerű zene. 20.30: Esti hangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 15.40: Hangjáték gyermekek részére. 16.30: Szórakoztató zene.

MILANO 11.15: Délelőtti hangverseny. 12.35: Déli hangverseny. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Könnyű zene. 22.30: Esti hangverseny.

PRAHA 11.30: Gramofónhangverseny. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: A csehi Filharmoniai Társaság hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.

Utikészülékét lássa el
TUNGSRAM
barium-
esüvekkel,
mert ezek már kis feszültségnél nagy eredményeket mutatnak fel.

tés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A hatos nemzetközi vizipólótorna helyszíni közvetítése a Császárfürdő uszodából. 16: A rádió szalónkvartettjének hangversenye. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.15: A hatos nemzetközi vizipólótorna keretében a svéd-magyar vizipólómérkőzés helyszíni közvetítése a Császárfürdő uszodából. Utána kb. 18: A m. kir. 1. honvédegyalozgezed zenekarának hangversenye. 19.25: Gyorsírás tanfolyam. 19.50: Rádió amatőr posta. 20.20: A hatos nemzetközi vizipólótorna eredményeinek közvetítése. 20.30: Szimfóniadarab a Studióból. »Falusi verebek«. Köznap történet három felvonásban. Irta Gárdonyi Géza. 22.40: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és tétőversenyeredmények. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 15.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.10: Ujsághírek. 17.30: Asszonyok tanácsadója. 18: Rádió jazzband. 20.30: Népdalok. 21.30: Ujsághírek, pontos idő. 21.40: Felolvasás Petra Preradović műveiből. 22: Zenetörténelmi előadás (T. Kofman). 22.20: Rádiókvartett.

ZAGREB 19.15: Gramofónzene. 16: Közvetítés a nemzetközi motorkerékpárversenyéről. 19.30: Közvetítés Prahából.

WIEN 11: Népszerű hangverseny. 15.30: Délutáni hangverseny. 18.15: Mozart-szonáták és régi olasz dalok. 19.30: Vidám színdíj történetek, felolvasás. 20.05: A bécsi Symphonieorchester hangversenye.

BRESLAU 9.30: Diákok rádiója. 16.30: Délutáni hangverseny. Osztrák indulók és dalok. 21.15: Rádiózene.

BRNO 8: Templomi zene. 10.30: Sétahangverseny. 12: Déli hangverseny. 19: Fúvószenekari hangverseny. 22.20: Katonazene.

KATOWICE 17: Népszerű zene. 19.20: Hangverseny. 20.30: Esti hangverseny. 22.45: Táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Katonazene. 21: Hangjáték: »Der Erfinder«.

MILANO 11.15: Délelőtti hangverseny. 12.35: Déli hangverseny. 16.30: Gyermek rádiója. 17: Jazz-band. 20.30: Giordano »Andrea Chénier« című operájának előadása.

PRAHA 9: Templomi zene. 11: Sétatéri hangverseny közvetítése Pódebrádból. 12: Déli hangverseny. 16.30: Katonazene. 19: Fúvószenekari hangverseny. 20: Esti hangverseny. 21.35: Ének- és zongorahangverseny. 22.20: Katonazene.

Tudja már hogy mindenki, aki a RADIOWELT-re előfűti, vagy előfizetését megújítja,

innyen kap egy SD 4 audionámpát, vagy egy XD 4 végerősi ólámipát. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a Funke magazinból!

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pe talozigasse 6

BUDAPEST 9: Ujsághírek. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 12: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 15.30: Vörös Károlyné meséi. 16: Rádió Szadad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.20: Györi Lakatos Tóni és Misi cigányzenekarának hangversenye. 18.25: Vitéz Miklós novellái. 18.55: Hangverseny különleges hangszeren. (Piston, xylofón, tubafón, zenélőfűrés). 19.35: A hatos nemzetközi vizipólótorna eredményei. Majd: Sport- és löversenyeredmények. 20: Hangjáték-előadás a Studióból. »A kaland«. 2.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Bauer szalónzenekarának és jazz-bandjének hangversenye.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 16.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30:

Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.15: Ujsághírek. 17.30: Háztartási tanácsadó. 18: Rádiókvartett. 20: Német-szerb dialóg. 20.50: Rádiókvartett. 21.50: Pontos idő. 22: A nagy felszabadító Péter király emlékkönyv. 22.50: Harmonika koncert.

ZAGREB 13.15: Gramofónhangverseny. 20.35: Férfi-énekkar közvetítése Ljubljánából. 21.50: Könnyű esti zene.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 20: Anzengruber: »Der Meindobauer« c. népszínművének előadása a Studióból. Utána esti jazzhangverseny.

BERLIN 14: Gramofónhangverseny. 17.30: Délutáni zene. 19.30: Zenekari hangverseny. 21.15: Négykezes zongorahangverseny.

BRESLAU 16.30: Személyvények a XVII. század zeneirodalmából. 20.15: Népszerű hangverseny, katonai iüvészen.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Kamarazene. 21: Katonazene. 22.20: Kávéházi zene.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónhangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Szórakoztató zene. 22.10: Időjárásjelentés, hírek, sporteredmények, majd szórakoztató és tánczene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Tarkazene. 20: Ballada-est, ének- és zene. 21: Klubund-est. 22: Időjelzés, időjárásjelentés, sport, utána tánczene.

MILANO 11.15: Délelőtti hangverseny. 12.35: Déli hangverseny. 16.30: Gyermek rádiója. 20.30: Szimfónikus hangverseny.

PRAHA 11.30: Gramofónhangverseny. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Kamarazene. 19.05: Hangjáték. 21: Katonazene. 22.20: Kávéházi tánczene.

STUTT GART 10.30: Gramofónzene. 12 és 13: Időjárásjelentés, majd gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20.15: Közvetítés Frankfurtból. 2.15: Orsz mesék.

BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mandits-szalónzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.15: Szegedi István novellái. 17.45: A m. kir. 1. honvédegyalozgezed zenekarának hangversenye az Angol-parkból. 19.15: Dr. Hans Götting németnyelvű felolvasása: »Aus meinen Büchern«. 20.10: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána kb. 21.45: Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 17.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.15: Ujsághírek. 17.30: Meseóra. 17.50: Rádiókvartett. 20.25: Rádiókoncert. 21.25: Pontos idő, újsághírek. 21.35: Egészségügyi előadás. 22: Drámai előadás a Studióban: »On, ona, on« (R. Braka). 22.30: Rádió jazzband.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Esti hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 18: Meseóra gyermekeknek. 18.30: Ének- és zongorahangverseny. 19.30: Paul Frischauer saját műveiből olvas fel. 20.15: Délszláv dalok. 21: Mozart-hangverseny közvetítése Salzburgból.

BERLIN 14: Gramofónzene. 17: Délutáni éttermi zene. 19: Hangverseny.

BRESLAU 16.15: Szórakoztató zene. 17.45: Szórakoztató regények ismertetése. 18.20: Tízperces előadás eszperantó nyelven. 20.15: Hangjáték. 22: Hírek, majd jazz. 0.30: Gramofónzene.

BRNO 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Toronyóráítás, újsághírek, majd mandolin- és gitárhangverseny. Utána zenekari hangverseny. 22.25: Jazz.

KATOWICE 16.20: Gramofónzene. 20.30: Közvetítés Krakowból. 21: A salzburgi ünnepi játékok közvetítése. 22.45: Táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 15: Az ifjuság rádiója. 16.30: Sétatéri hangversenyközvetítés. 19: Kürtöző a régi városháza tornyáról. 20: Vidám est. 21: Közvetítés Salzburgból. Utána időjelzés, időjárásjelentés, hírek, sport, majd tánczene.

MILANO 11.15: Délelőtti hangverseny. 12.35: Déli hangverseny. 16.30: Gyermek rádiója. 17: Délutáni hangverseny. 20.30: Szórakoztató zene. 23.15: Jazzband.

PRAHA 11.30: Gramofónhangverseny. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Zenekari hangverseny. 18.05: Német közvetítés: Szavalás és zene. 19.05: Mandolin- és gitárhangverseny. 20: Esti hangverseny. 21: Vidám est. 22.25: Jazzhangverseny.

STUTT GART 10.30: Gramofónzene. 12 és 13: Gramofónzene. 15: Mandolin- és gitárhangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Szabadteri szórakoztató zene. 21: A salzburgi ünnepi játékok közvetítése. 22: Dal-est. 23: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1 honvédegyalozgezed zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofónhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Palásti László novellái. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánja. 18.10: Bodán Margit magyar nótadélutánja. 19.40: A Domokos vokálkvartett hangversenye. 20.25: A hatos nemzetközi vizipólótorna eredménnyel magyarul, németül, franciául. Majd: Sport- és ügétőversenyeredmények. 21: A salzburgi ünnepi játékok keretében Mozart-szerenád Salzburgból. A wien Filharmoniai Társaság hangversenye. Utána kb. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye